Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2026

Decizia protocolară nr._____/2026

Proiect

UE

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E
cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege:

- transpune Directiva (UE) 2004/80 a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității, CELEX: 32004L0080, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L261 din 6 august 2004;

- pune în aplicare Decizia Comisiei 2006/337/CE din 19 aprilie 2006 de stabilire a formularelor standard pentru transmiterea cererilor și deciziilor în temeiul Directivei 2004/80/CE din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității, CELEX: 32006D0337, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L125din 12 mai 2006;

- transpune parțial (transpune: art.1 (2); art. 2 (1) lit. a), (i) și (ii); art. 3; art. 4 (1) lit. a), f) și g), (2); art. 5 (2) și (3); art. 6 (4)-(6); art. 7 (1) și (3); art. 8 (2) și (5); art. 9 (1) lit. a) și b), (2) și (3) lit. a); art. 12 (1) lit. c); art. 17 (3); art. 20 lit. b); art. 22; art. 23 (1) și (2) lit. d); art. 24 (2); art. 26 (1) lit. c)) Directiva (UE) 2012/29 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului, CELEX: 32012L0029, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L315/57 din 14 noiembrie 2012.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul legii și sfera de reglementare

(1) Prevederile prezentei legi au ca scop crearea cadrului legal pentru asigurarea reabilitării victimelor infracțiunilor, precum și pentru protecția și asigurarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale acestora.

(2) Prezenta lege reglementează categoriile de victime ale infracțiunilor cărora li se aplică prevederile sale, organizarea și funcționarea mecanismului de protecție și reabilitare a victimelor infracțiunilor, modul și condițiile de compensare financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Articolul 2. Noțiuni

Termenii și expresiile utilizate în prezenta lege au următorul înțeles:

victimă a infracțiunii – persoana fizică care a suferit un prejudiciu material sau moral inclusiv o vătămare a integrității sale fizice, mentale sau psihologice, cauzate în mod direct prin săvârșirea unei infracțiuni, precum și membrul familiei unei persoane al cărei deces a fost cauzat în mod direct de o infracțiune și care au suferit prejudicii în urma acestui deces;

victimă persecutată – persoană fizică ale cărei drepturi și libertăți fundamentale au fost încălcate prin măsuri ilegale de constrângere, de privare de libertate, de tragerea la răspundere penală, de condamnare, de confiscare sau de deposedare de bunuri, sau prin acțiuni de tortură, tratament inuman ori degradant, săvârșite în regiunea transnistreană de structurile aflate în afara controlului efectiv al autorităților Republicii Moldova.

membru al familiei – soțul/soția, persoana care se află cu victima infracțiunii în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj), copilul, ruda până la gradul IV și persoana aflată la întreținerea victimei infracțiunii;

autoritate de decizie – autoritatea publică competentă să examineze și să soluționeze cererile privind acordarea compensațiilor financiare în cadrul procedurilor de compensare financiară în situații transfrontaliere;

autoritate responsabilă de asistență – autoritatea publică desemnată să acorde asistență victimelor infracțiunilor în cadrul procedurilor de compensare financiară în situații transfrontaliere, inclusiv prin facilitarea depunerii cererilor, asigurarea schimbului de informații și de documente, precum și a comunicării cu autoritatea de decizie competentă;

agenție teritorială de asistență socială – agenția teritorială de asistență socială competentă teritorial sau, după caz, structura competentă responsabilă de asistența socială și protecția drepturilor copilului din municipiul Chișinău ori din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia.

Capitolul II
SISTEMUL SERVICIILOR DE SUPORT

Articolul 3. Serviciile de suport acordate

(1) Reabilitarea victimelor infracțiunilor, precum și a drepturilor acestora, se realizează prin punerea la dispoziție a unor servicii de suport.

(2) Serviciile de suport acordate victimelor infracțiunilor se aplică și victimelor persecutate în mod corespunzător.

(3) Serviciile de suport reprezintă serviciile, publice sau private, oferite victimelor infracțiunilor, care au ca scop oferirea de consultații și sprijin în comunicarea acestora cu autoritățile publice și private, precum și de asistență pentru recuperare fizică, psihologică și socială.

(4) În funcție de necesitățile individuale, victimele infracțiunilor, beneficiază de următoarele servicii de suport:

a) consiliere informațională cu privire la drepturile sale și serviciile de care pot beneficia;

b) asistență psihologică;

c) asistență medicală;

d) servicii de adăpost;

e) asistență juridică garantată de stat;

f) compensare financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune.

(5) Guvernul poate aproba reglementări detaliate privind procedurile de acordare a serviciilor de suport prevăzute la alin. (4).

(6) Victimele traficului de ființe umane și ale violenței în familie beneficiază de măsuri de asistență conform prevederilor Legii nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane sau, după caz, ale Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie.

(7) Copilul victimă a infracțiunilor beneficiază de măsuri de protecție și de servicii de suport în urma unei evaluări individuale a situației specifice a fiecărui copil victimă, ținându-se cont de vulnerabilitatea acestuia, inclusiv riscul de victimizare, precum și de intimidare sau răzbunare, inclusiv de opiniile, nevoile și interesele copilului. Instituirea măsurilor de protecție și acordarea serviciilor de suport se extind inclusiv asupra membrilor familiei copilului victimă, în măsura în care acest lucru este necesar și posibil.

(8) În cazul în care vârsta persoanei este necunoscută și există motive de a presupune că aceasta nu a împlinit vârsta de 18 ani, se prezumă că persoana este minor până la constatarea vârstei în modul prevăzut de lege. Pe perioada incertitudinii privind vârsta, persoana beneficiază de toate garanțiile, măsurile de protecție și serviciile de suport specifice.

Articolul 4. Confirmarea statutului de victimă și condiții speciale de acces la suport

(1) Statutul de victimă a infracțiunii, în sensul prezentei legi, pentru acordarea serviciilor de suport se confirmă prin prezentarea unuia dintre următoarele înscrisuri:

a) copia plângerii depuse la organul de urmărire penală privind săvârșirea unei infracțiuni;

b) certificatul despre faptul că ea s-a adresat cu o plângere la organul de urmărire penală sau o copie a procesului-verbal de consemnare a plângerii orale adresată organului de urmărire penală;

c) copia procesului-verbal de audiere în calitate de victimă sau parte vătămată în cadrul procesului penal;

d) copia ordonanței organului de urmărire penală, a procurorului sau a încheierii instanței de judecată de recunoaștere în calitate de parte vătămată, după caz, ordonanța organului de urmărire penală sau încheierea instanței de judecată de recunoaștere în calitate de succesor al victimei sau al părții vătămate în cadrul procesului penal.

(2) În situații urgente sau în lipsa temporară a înscrisurilor prevăzute la alin. (1), accesul la serviciile de suport prevăzute la art. 3 alin. (4) lit. a) - e) se acordă pe o perioadă de cel mult 45 de zile, în baza unei declarații pe propria răspundere a victimei infracțiunii, cu obligația de a prezenta ulterior înscrisurile necesare. În circumstanțe justificate, această perioadă poate fi prelungită pentru cel mult 15 zile.

Articolul 5. Subiecții competenți în acordarea serviciilor de suport

(1) Autoritatea administrativă centrală care elaborează, promovează și participă la realizarea politicii Guvernului în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor este Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

(2) Ministerul Muncii și Protecției Sociale asigură implementarea prevederilor prezentei legi în cooperare cu Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, agențiile teritoriale de asistență socială, alte autorități ale administrației publice centrale și locale, precum și cu partenerii de dezvoltare, organizațiile necomerciale și alți reprezentanți ai societății civile.

(3) Cooperarea dintre subiecții indicați la alin. (2) se realizează prin participare la elaborarea și implementarea cadrului normativ în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor, prin schimb de informații și de experți, prin activități comune de identificare, de referire, de asigurare a accesului la serviciile de suport, precum și de acordare a serviciilor de suport pentru reabilitarea victimelor infracțiunilor, prin specializarea și instruirea personalului, prin realizarea unor inițiative social-economice, a unor campanii de informare în vederea popularizării serviciilor de suport și a condițiilor de acordare a acestora, precum și prin alte activități în domeniul respectiv.

(4) Autoritățile competente prevăzute la alin. (2), în limitele competențelor funcționale, cooperează cu autoritățile competente ale altor state membre ale Uniunii Europene, cu instituțiile Uniunii Europene, cu organismele internaționale și cu rețelele europene care activează în domeniul drepturilor victimelor infracțiunilor, inclusiv prin schimb de bune practici, consultări în cazuri individuale și acordarea de asistență rețelelor europene respective.

(5) Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, agențiile

teritoriale de asistență socială, autoritățile administrației publice locale, în limitele competențelor stabilite de lege, participă nemijlocit la implementarea prevederilor prezentei legi prin acordarea serviciilor de suport prevăzute la art. 3 alin. (4). Alte autorități ale administrației publice centrale și locale pot fi cooptate în vederea realizării scopurilor legii, conform competențelor instituționale ale fiecăreia și în funcție de specificul serviciilor la acordarea cărora urmează să participe.

(6) Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în comun cu autoritățile publice locale, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Procuratura Generală și Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, asigură specializarea și instruirea personalului care comunică direct cu victimele infracțiunilor în procesul de acordare a serviciilor de suport acestora, conform competențelor instituționale.

(7) Autoritățile publice centrale și locale, la realizarea atribuțiilor privind acordarea serviciilor de suport victimelor infracțiunilor, pot antrena organizații necomerciale sau persoane juridice cu scop lucrativ care activează în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor.

(8) Organizațiile necomerciale în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor și persoanele juridice cu scop lucrativ prevăzute la alin. (7) asigură că persoanele antrenate în acordarea serviciilor de suport întrunesc condițiile de exercitare a activității, cerințele de calificare și de instruire prevăzute de legislația aplicabilă tipului de serviciu prestat și, după caz, de standardele de calitate.

(9) Autoritățile publice locale execută obligațiile prevăzute de prezenta lege în limitele mijloacelor bugetare disponibile.

(10) Subiecții competenți în acordarea serviciilor de suport, asigură confidențialitatea și securitatea datelor cu caracter personal ale victimelor infracțiunilor și ale victimelor persecutate. Prelucrarea și transmiterea datelor cu caracter personal se efectuează numai în scopurile prevăzute de lege și în măsura necesară acordării serviciilor de suport ori asigurării drepturilor și protecției victimei în cadrul procesului penal, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal și a cerințelor privind confidențialitatea urmăririi penale.

Articolul 6. Voluntarii care participă la acordarea serviciilor de suport

(1) La desfășurarea activității de reabilitare a victimelor infracțiunilor pot fi antrenați voluntari.

(2) Voluntar este persoana care, în timpul său liber și fără a fi remunerat, acordă benevol suport victimelor infracțiunilor sau participă la activitățile desfășurate în acest sens de către subiecții indicați la art. 5.

(3) Voluntar poate fi persoana care nu are antecedente penale și ale cărei calități morale corespund activității de reabilitare a victimelor infracțiunilor.

(4) Voluntarul nu poate acorda servicii de suport victimelor infracțiunilor în cazul în care există un conflict de interese dintre exercitarea atribuțiilor și interesele personale ale acestuia în calitate de persoană fizică, care ar putea

influența necorespunzător îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și a responsabilităților ce îi revin potrivit legii.

(5) Activitatea voluntarilor se organizează și se desfășoară în conformitate cu prevederile Legii nr. 326/2025 cu privire la activitatea de voluntariat, ale prezentei legi, precum și ale altor acte normative relevante, adoptate în scopul punerii în aplicare a acestora.

Articolul 7. Organizațiile necomerciale care activează în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor

(1) Organizațiile necomerciale în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor pot acorda victimelor infracțiunilor, în mod independent sau în cooperare cu autoritățile publice centrale sau locale, servicii de consiliere informațională, psihologică, precum și alte servicii sau forme de asistență. Autoritatea publică care antrenează organizațiile necomerciale prestatoare de servicii de suport verifică îndeplinirea de către acestea și de către personalul implicat în prestarea serviciilor a condițiilor de exercitare a activității, cerințelor de calificare și de instruire prevăzute de legislația aplicabilă tipului de serviciu prestat, precum și, după caz, a cerințelor de integritate și a standardelor de calitate aplicabile, în cadrul procesului de selectare sau contractare a acestora.

(2) Organizațiile necomerciale de utilitate publică ce activează în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor beneficiază de sprijinul material și financiar al statului. Acestea urmează a fi scutite parțial de plata unor impozite în conformitate cu legislația fiscală și cu legislația cu privire la organizațiile necomerciale. Arendarea încăperilor și a clădirilor proprietate publică de către asociațiile obștești de utilitate publică ce activează în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor se face în condiții preferențiale, în modul stabilit de către Guvern.

(3) Organizațiile necomerciale care acordă, în mod independent, servicii de suport victimelor infracțiunilor pot extinde categoriile de victime ale infracțiunilor care să beneficieze de serviciile acordate de către acestea din diferite surse financiare, altele decât bugetul de stat.

Articolul 8. Evaluarea individuală a victimelor infracțiunilor pentru acordarea serviciilor de suport

(1) Evaluarea individuală a victimelor infracțiunilor se realizează în cadrul procesului penal sau, după caz, în afara procesului penal.

(2) În cadrul procesului penal, organul de constatare, organul de urmărire penală sau procurorul care examinează sesizarea sau efectuează urmărirea penală în cazul unei victime ale infracțiunii care se încadrează în una dintre categoriile prevăzute la art. 17, identifică, în baza informațiilor disponibile, necesitățile de protecție specifice ale victimei infracțiunii sau victimei persecutate și stabilește, după caz, necesitatea aplicării măsurilor de protecție prevăzute de lege în vederea reducerii riscului de revictimizare, intimidare sau răzbunare.

(3) În cazul în care, în cadrul procesului penal, subiecții prevăzuți la alin. (2) identifică indicii că victima infracțiunii necesită servicii de suport, aceștia informează victima infracțiunii despre dreptul la serviciile de suport pentru reabilitare și o referă agenției teritoriale de asistență socială pentru realizarea evaluării individuale și acordarea serviciilor de suport, prin întocmirea unui demers. La demers, se pot anexa, după caz, copia actelor prevăzute la art. 4, precum și alte informații care le consideră necesare în vederea evaluării victimei infracțiunii și care nu prejudiciază desfășurarea urmăririi penale.

(4) În afara procesului penal, persoanele care, în exercitarea atribuțiilor privind acordarea asistenței medicale, efectuarea examinării medico-legale, examinarea solicitărilor de asistență socială sau acordării serviciilor sociale, identifică indicii că victima infracțiunii a suferit daune ca urmare a unei infracțiuni sau se află în pericol pentru viață și sănătate, informează victima infracțiunii despre dreptul la serviciile de suport pentru reabilitare și acordă serviciile necesare sau după caz, o referă la agenția teritorială de asistență socială pentru realizarea evaluării individuale și acordarea serviciilor de suport.

(5) Evaluarea individuală se realizează cu participarea victimei infracțiunii, cu luarea în considerare a opiniilor, necesităților și preocupărilor acesteia, inclusiv a voinței de a beneficia sau de a refuza serviciile de suport, măsurile de protecție sau alte măsuri prevăzute de lege.

(6) Necesitățile de suport pentru victimele infracțiunii se evaluează în baza următoarelor criterii:

a) tipul infracțiunii și circumstanțele comiterii acesteia în măsura în care acestea sunt disponibile sau pot fi oferite de către autoritățile competente care examinează sesizarea sau efectuează urmărirea penală ori judecarea cauzei penale;

b) caracteristicile personale ale victimei infracțiunii, prezența dizabilității, starea social-economică și condițiile de trai;

c) existența unor indicii că infracțiunea a fost determinată de prejudecată sau de un motiv de discriminare legat de caracteristicile personale ale victimei infracțiunii;

d) impactul fizic, psihic și material al infracțiunii asupra victimei;

e) datele despre făptuitor, în măsura în care acestea sunt disponibile;

f) tipul de relații și starea de dependență față de făptuitor;

g) interesul superior al copilului;

h) alte informații relevante.

(7) Evaluarea victimelor infracțiunii se realizează în cadrul echipei multidisciplinare. Victima infracțiunii poate solicita să fie însoțită pe durata evaluării de o persoană de încredere.

(8) În procesul de evaluare pot fi atrași, cu acordul sau la solicitarea victimei infracțiunii și alți specialiști, inclusiv din organizații necomerciale.

(9) Pentru evitarea revictimizării, evaluarea are loc în cel mai scurt timp după înregistrarea demersului privind evaluarea individuală a victimei infracțiunii sau din momentul recepționării cererii de acordare a serviciilor de suport.

(10) Rezultatele evaluării se consemnează într-un raport de evaluare, care conține:

a) datele de identitate ale victimei infracțiunii;

b) starea fizică și psihică a victimei infracțiunii, informațiile disponibile privind prejudiciul material la momentul evaluării;

c) serviciile de suport de care victima infracțiunii poate beneficia, inclusiv perioada și durata acestora;

d) decizia de referire a victimei infracțiunii către servicii specializate sau de specializare înaltă, atunci când este cazul;

e) alte circumstanțe relevante, constatate conform criteriilor de evaluare prevăzute la alin. (6).

(11) Raportul de evaluare a necesităților pentru reabilitarea victimelor infracțiunilor poate fi utilizat la elaborarea planului individualizat de asistență a victimei infracțiunii.

(12) Agenția teritorială de asistență socială asigură evidența victimelor infracțiunilor care au fost referite și serviciile de suport de care au beneficiat, informând semestrial despre aceasta Ministerul Muncii și Protecție Sociale.

(13) În cazul în care, pe parcursul procesului penal, apar circumstanțe noi, agenția teritorială de asistență socială, după caz, cu suportul autorităților competente care au efectuat referirea victimei infracțiunii, reevaluează necesitățile de suport ale victimei infracțiunii și adaptează serviciile de suport acordate în funcție de noile necesități ale acesteia.

(14) La solicitarea organului de urmărire penală, a procurorului sau, după caz, a instanței de judecată, agenția teritorială de asistență socială pune la dispoziția acestora copia raportului de evaluare, în măsura în care informațiile conținute în acesta sunt necesare pentru asigurarea drepturilor și protecției victimei în cadrul procesului penal.

Capitolul III
SERVICIILE PUBLICE DE SUPORT

Secțiunea 1
Serviciile de informare

Articolul 9. Asistență informațională

(1) Organul de constatare, organul de urmărire penală, procurorul sau alți subiecți competenți în acordarea serviciilor de suport aduc la cunoștință, neîntârziat la primul contact cu victima infracțiunii, în scris sau într-o altă formă accesibilă dacă condițiile speciale ale acesteia o cer, informația privind:

a) serviciile de suport de care poate beneficia, subiecții care acordă aceste servicii și condițiile generale de acordare a acestora în funcție de necesitățile acesteia;

b) organul de urmărire penală la care poate depune plângerea privind infracțiunea săvârșită împotriva sa;

c) drepturile procesuale de care beneficiază în funcție de calitatea deținută în procesul penal, conform Codului de procedură penală sau în procedura de executare conform Codului de executare;

d) măsurile de protecție disponibile, conform prevederilor Codului de procedură penală, ale Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie și ale Legii nr. 105/ 2008 cu privire la protecția martorilor și a altor participanți la procesul penal, precum și informația cu privire la condițiile și procedura de aplicare a acestor măsuri;

e) dreptul de a solicita repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune, inclusiv compensarea financiară acordată de stat, în modul și în condițiile prevăzute de prezenta lege;

f) măsurile, procedurile și serviciile disponibile pentru protejarea drepturilor și intereselor victimei infracțiunii în cazul în care aceasta își are reședința într-un alt stat decât cel în care a fost săvârșită infracțiunea;

g) alte informații solicitate de victima infracțiunii, dacă acestea sunt deținute.

(2) Informațiile prevăzute la alin. (1) sunt aduse la cunoștința victimei infracțiunii, într-un limbaj simplu și accesibil, fapt consemnat într-un proces-verbal, care se anexează la dosar. Informațiile pot fi furnizate și completate ulterior, în funcție de necesitățile specifice ale victimei infracțiunii, de situația personală a acesteia și de relevanța informațiilor la fiecare etapă a procedurilor.

Articolul 10. Alte mijloace de informare a victimelor infracțiunilor

(1) Suplimentar modului de informare a victimelor infracțiunilor prevăzut la art. 9, acestea se pot informa despre serviciile de suport de care pot beneficia prin intermediul liniilor telefonice sau al paginilor web oficiale ale instituțiilor responsabile de acordarea serviciilor de suport indicate la art. 5 și ale altor subiecți cu atribuții în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor.

(2) Subiecții competenți în acordarea serviciilor de suport victimelor infracțiunilor conform prevederilor art. 5 alin. (2) au obligația, iar instanțele judecătorești au dreptul să publice pe paginile lor web oficiale informațiile prevăzute la art. 9 alin. (1).

(3) Persoanele care asigură comunicarea directă a informațiilor victimei infracțiunii au obligația de a anunța poliția dacă, din convorbirea cu victima infracțiunii, deduc că aceasta se află în pericol.

(4) Subiecții competenți în acordarea serviciilor de suport victimelor infracțiunilor pot înființa linii telefonice pentru informarea victimelor infracțiunilor.

Secțiunea a 2-a
Asistență psihologică a victimelor infracțiunilor

Articolul 11. Asistență psihologică

(1) Victimele infracțiunilor beneficiază, la cerere, de asistență psihologică, care este asigurată, în condițiile prezentei legi și ale Legii nr. 103/2025 cu privire la exercitarea profesiei de psiholog, de către psihologii din cadrul agențiilor teritoriale de asistență socială, din cadrul organizațiilor necomerciale sau al persoanelor juridice cu scop lucrativ care activează în domeniul reabilitării victimelor infracțiunii și care au fost cooptate în acest scop de către autoritățile publice locale sau de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

(2) Victimele infracțiunilor care nu corespund condițiilor prevăzute la art. 12 sau care solicită asistență psihologică după expirarea termenului de acordare a acesteia din contul statului, pot beneficia, la cerere, de asistență psihologică contra plată.

(3) Costul serviciilor de asistență psihologică acordate de către agențiile teritoriale de asistență socială este stabilit de Guvern.

(4) Organizațiile necomerciale în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor sau persoanele juridice cu scop lucrativ stabilesc de sine stătător costul serviciilor de asistență psihologică, care nu poate fi mai mare decât cel stabilit de Guvern.

Articolul 12. Asistența psihologică din contul statului

(1) Statul acordă asistență psihologică victimelor infracțiunilor care se încadrează în una dintre categoriile infracțiunilor și tentativelor de infracțiuni menționate la art. 17 alin. (1).

(2) Asistența psihologică din contul statului se acordă victimelor care sunt cetățeni ai Republicii Moldova, străini sau apatrizi care locuiesc în Republica Moldova dacă infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova, precum și în cazurile prevăzute de prezenta lege pentru infracțiunile săvârșite în afara teritoriului Republicii Moldova .

(3) Asistența psihologică din contul statului se acordă pe o perioadă de cel mult 3 luni de la data soluționării cererii de acordare a acestui serviciu, iar în cazul copiilor victime ale infracțiunii, pe o perioadă de cel mult 6 luni de la data soluționării cererii respective.

Articolul 13. Procedura de acordare a asistenței psihologice din contul statului

(1) Asistența psihologică din contul statului se acordă în temeiul cererii scrise a victimei infracțiunii sau a reprezentantului legal, ce se depune la agenția teritorială de asistență socială sau la un alt subiect care desfășoară activitatea de reabilitare a victimelor infracțiunilor în raza teritorială în care se află domiciliul

sau reședința temporară a victimei și care a fost cooptat în acest scop de către autoritățile publice locale sau de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

(2) Cererea pentru acordarea consilierii psihologice din contul statului poate fi depusă doar după sesizarea organului de constatare sau a organului de urmărire penală despre săvârșirea infracțiunii, sau în situații urgente, în baza unei declarații pe propria răspundere a victimei infracțiunii, conform art. 4 alin. (2).

(3) Cererea pentru acordarea consilierii psihologice din contul statului trebuie să cuprindă:

a) numele, prenumele, data și locul nașterii, domiciliul sau reședința temporară a victimei infracțiunii;

b) data, locul și circumstanțele săvârșirii infracțiunii;

c) data depunerii sesizării privind săvârșirea infracțiunii și organul sesizat.

(4) La cererea pentru acordarea consilierii psihologice din contul statului se anexează copia documentelor justificative pentru datele înscrise în cerere.

(5) Cererea pentru acordarea consilierii psihologice din contul statului se soluționează în termen de 3 zile de la data depunerii.

Secțiunea a 3-a
Alte servicii de suport

Articolul 14. Asistența medicală

Victima infracțiunii beneficiază de asistență medicală de urgență în mod gratuit și, după caz, de alte tipuri de asistență medicală acordate de către instituțiile medico-sanitare publice, în condițiile Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și ale altor acte normative.

Articolul 15. Servicii de adăpost

(1) Victima infracțiunii, care este expusă unui risc iminent de victimizare, de intimidare sau de răzbunare beneficiază, în condițiile legii, de servicii de adăpost.

(2) Prin derogare de la alin. (1), victima persecutată beneficiază, la cerere, de servicii de adăpost, dacă nu dispune de o locuință.

(3) Serviciile de adăpost se acordă de către centrele specializate din cadrul instituțiilor publice, precum și de către organizațiile necomerciale care prestează servicii destinate victimelor în funcție de profilul serviciului și categoriile de beneficiari, în limitele competențelor acestora conform actelor normative.

Articolul 16. Asistența juridică garantată de stat

(1) Victima infracțiunii beneficiază de asistență juridică garantată de stat, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală și în condițiile Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, dacă infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova sau dacă infracțiunea a fost săvârșită în afara teritoriului Republicii Moldova și victima infracțiunii este

cetățean al Republicii Moldova, străin sau apatrid care locuiește în Republica Moldova, iar procesul penal se desfășoară în Republica Moldova.

(2) Victimele infracțiunilor de tortură, tratament inuman și degradant, copiii victime ale infracțiunilor, victimele infracțiunilor violenței în familie, victimele infracțiunilor privind viața sexuală, victimele infracțiunilor traficului de ființe umane, victimele persecutate, precum și victimele cu dizabilități severe sau accentuate, beneficiază de asistență juridică garantată de stat indiferent de nivelul veniturilor.

(3) Membrii familiei victimei infracțiunii care se încadrează în una dintre categoriile prevăzute la alin. (2) și al cărei deces a fost cauzat de infracțiune, în cazul în care nu dispun de mijloace bănești pentru a plăti serviciile unui avocat, pot beneficia de asistență juridică garantată de stat atât în cadrul procesului penal, cât și în afara acestuia.

(4) Organizațiile necomerciale în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor sau persoanele juridice cu scop lucrativ au dreptul să stabilească individual categoriile de victime ale infracțiunii, condițiile și formele de asistență juridică pe care să le acorde.

Secțiunea a 4-a
Compensația financiară acordată de stat victimelor unor infracțiuni

Articolul 17. Limitele compensației financiare

(1) Au dreptul la compensație financiară:

a) victimele infracțiunilor însoțite de violență pentru viața sau sănătatea persoanei, inclusiv a celor care au avut drept urmare, decesul, vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății;

b) victimele infracțiunilor contra libertății, cinstei și demnității persoanei;

c) victimele infracțiunilor privind viața sexuală;

d) victimele infracțiunilor de violență în familie;

e) victimele infracțiunilor de trafic de organe, țesuturi și celule umane;

f) copii victime ale infracțiunilor;

g) victimele persecutate.

(2) Victima infracțiunii nu are dreptul la compensație financiară acordată de către stat pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune dacă:

a) infracțiunea a fost săvârșită cu participarea benevolă a sa, cu excepția infracțiunilor a căror consimțământ benevol al victimei nu are importanță pentru calificarea juridică a faptei, precum și în cazul copiilor victime ale infracțiunilor;

b) după săvârșirea infracțiunii, a contribuit intenționat, prin comportamentul său, la apariția prejudiciului sau la majorarea cuantumului acestuia;

c) a prezentat, cu bună știință, declarații mincinoase sau a refuzat intenționat să contribuie la descoperirea infracțiunii în cadrul urmăririi penale sau al judecării

cauzei, cu excepția cazului în care aceasta are dreptul de a nu face declarații conform legii.

(3) Victima infracțiunii care a beneficiat de compensație financiară, totală sau parțială, pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune contrar prevederilor alin. (2) este obligată să restituie suma primită.

Articolul 18. Subiectul dreptului la compensarea financiară

(1) Dreptul la compensarea financiară îl are victima infracțiunii care se încadrează în una dintre categoriile prevăzute la art. 17 alin. (1), dacă fapta care a cauzat prejudiciul a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova, care este cetățean al Republicii Moldova, străin sau apatrid ce se află pe teritoriul Republicii Moldova la data comiterii infracțiunii, precum și victima persecutată.

(2) În cazul victimelor infracțiunii care nu se încadrează în categoriile prevăzute la alin. (1), compensarea financiară se acordă:

a) pentru victimele infracțiunilor care își au domiciliul sau reședința obișnuită într-un stat terț, în baza convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte;

b) pentru victimele care își au domiciliul sau reședința obișnuită într-un stat membru al Uniunii Europene, în condițiile prevăzute de secțiunea a 5-a.

(3) Dacă victima infracțiunii care se încadrează în una dintre categoriile prevăzute la art. 17 alin. (1) a decedat ca urmare a infracțiunii, dreptul, în părți egale, la compensarea financiară din contul statului îl au membrii familiei în cazul în care victima infracțiunii ar fi avut dreptul la aceasta.

(4) Dreptul la compensarea financiară a cheltuielilor pentru înmormântarea victimei infracțiunii îl are persoana care le-a suportat, cu excepția cazului prevăzut la art. 17 alin. (2) lit. a).

Articolul 19. Condițiile de acordare a compensației financiare

(1) Compensația financiară pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune se acordă de către stat dacă sunt întrunite următoarele condiții:

1) actul de constatare a săvârșirii infracțiunii este definitiv. Prin act de constatare a săvârșirii infracțiunii se are în vedere, după caz:

a) hotărârea instanței de judecată de condamnare;

b) hotărârea instanței de judecată de încetare a procesului penal pe temei de nereabilitare;

c) hotărârea instanței de judecată adoptată în condițiile art. 499 alin. (1) din Codul de procedură penală;

d) ordonanța procurorului de încetare a urmăririi penale în temeiul art. 275 pct. 4), 5), 7) și 8) și art. 285 alin. (2) pct. 2) și 3) din Codul de procedură penală sau al art. 53 din Codul penal;

2) cererea a fost depusă în termen de 3 ani de la data la care actul de constatare a săvârșirii infracțiunii este definitiv;

3) dacă sursele făptuitorului sunt insuficiente pentru acoperirea prejudiciului rezultat din infracțiune, în cazul hotărârii definitive a instanței de

judecată cu privire la acțiunea civilă născută dintr-o cauză penală, dacă aceasta nu a fost executată integral, benevol sau silit, în perioada indicată la pct. 2) sau făptuitorul nu dispune de mijloace financiare, este insolvent sau este declarat dispărut;

4) prejudiciul cauzat prin săvârșirea infracțiunii nu a fost și nu poate fi compensat din alte surse (indemnizații, plăți din asigurări, despăgubiri acordate de către făptuitor, benevol sau silit, până la emiterea hotărârii instanței de judecată cu privire la acțiunea civilă născută dintr-o cauză penală distinctă sau în temeiul acesteia).

(2) Dacă, în cadrul termenului indicat la alin. (1) pct. 2), a fost intentată procedura de executare silită a hotărârii instanței de judecată cu privire la acțiunea civilă născută dintr-o cauză penală, însă, la momentul depunerii cererii de acordare a compensației financiare de către stat, executarea hotărârii nu a avut loc sau a avut loc parțial, statul asigură compensarea prejudiciului prevăzut la art. 20, în limitele indicate la art. 24 alin. (1).

(3) Dacă, la data emiterii hotărârii instanței de judecată în acțiunea civilă născută din cauza penală, compensația financiară a fost achitată deja de către stat în cazurile prevăzute de lege, instanța care examinează acțiunea civilă născută din cauza penală deduce suma compensației din suma stabilită victimei în calitate de prejudiciu. Suma compensației urmează să fie achitată de către făptuitor în bugetul de stat.

(4) La acordarea de către stat a compensației financiare pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune, din cuantumul acesteia se scad sumele achitate de către făptuitor până la acea dată ca despăgubiri, precum și sumele obținute sau în drept de a fi obținute din alte surse pentru prejudiciile cauzate prin săvârșirea infracțiunii.

(5) În cazul în care victima infracțiunii este minor, iar reprezentantul acesteia nu a depus cererea în termenul prevăzut la alin. (1) pct. 2), termenul respectiv începe să curgă din momentul în care victima infracțiunii a împlinit 18 ani.

(6) Dacă victima infracțiunii sau victima persecutată s-a aflat în imposibilitate de a formula cererea de compensație financiară, termenul de 3 ani se calculează de la data la care a încetat starea de imposibilitate, cu prezentarea documentelor justificative.

(7) În cazul în care asupra acțiunii civile născută dintr-o cauză penală urmează să hotărască instanța civilă, termenul de 3 ani curge de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care a fost admisă acțiunea civilă.

(8) Prin derogare de la alin. (1) pct. 1) și 3), în cazul în care făptuitorul nu este identificat, victima infracțiunii sau victima persecutată poate formula cererea de compensație financiară în termen de 3 ani de la data la care ordonanța de suspendare a urmăririi penale nu mai poate fi contestată ori a fost menținută definitiv în urma controlului prevăzut de lege.

Articolul 20. Prejudiciul cauzat prin infracțiuni pentru care statul asigură compensare financiară

(1) La stabilirea cuantumului compensației financiare, acordată de către stat pentru prejudiciul cauzat prin săvârșirea infracțiunii, se iau în calcul:

a) cheltuielile de spitalizare, tratament sau alte cheltuieli medicale suportate de victima infracțiunii;

b) prejudiciul cauzat prin deteriorarea ochelarilor, a lentilelor de contact, a protezelor dentare și a altor obiecte care constituie mijloace de realizare a funcțiilor unor părți individuale ale corpului uman;

c) prejudiciul cauzat prin distrugerea sau deteriorarea bunurilor sau prin deposedarea victimei infracțiunii care se încadrează în una dintre categoriile prevăzute la art. 17 alin. (1), inclusiv în cazul victimelor persecutate;

d) prejudiciul cauzat prin pierderea capacității de muncă, dacă aceasta a fost provocată de faptele infracționale;

e) cheltuielile de înmormântare a victimei infracțiunii, în cazul decesului acesteia.

f) prejudiciul moral suferit de victima infracțiunii care se încadrează în una dintre categoriile prevăzute la art. 17 alin. (1) sau de victima persecutată;

g) prejudiciul cauzat prin exploatarea prin muncă, inclusiv salariul neachitat și prin condițiile de muncă precare, în cazul victimelor traficului de ființe umane, sclaviei, condițiilor similare sclaviei, muncii forțate și traficului de copii.

(2) Membrii familiei care se aflau la întreținerea victimei infracțiunii al cărei deces a fost provocat de o infracțiune, beneficiază de compensație financiară pentru prejudiciul cauzat prin pierderea mijloacelor de întreținere.

Articolul 21. Cererea privind acordarea compensației financiare

(1) Compensarea financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune se efectuează în temeiul cererii scrise privind acordarea compensației financiare, care se examinează de Comisia interinstituțională pentru compensarea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

(2) Cererea privind acordarea compensației financiare se depune de către persoana îndreptățită la art.18 sau de către reprezentantul său legal, dacă aceasta este minor. Dacă în privința persoanei este instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei, cererea poate fi depusă atât de către persoană, cât și de către tutore. Cererea privind acordarea compensației financiare poate fi depusă și de către organizațiile necomerciale care activează în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor, dacă este semnată de victima infracțiunii, și cuprinde datele prevăzute la alin. (4), fiind anexate documentele prevăzute la alin. (5).

(3) În situații urgente, pentru acordarea compensației financiare, dacă victima infracțiunii se află într-o stare de incapacitate temporară, cauzată de infracțiune, care o împiedică să semneze cererea și nu are posibilitatea de a desemna un reprezentant legal, aceasta poate fi depusă în numele său de către un

membru al familiei, cu anexarea documentelor justificative ce atestă starea de incapacitate.

(4) Cererea privind acordarea compensației financiare trebuie să cuprindă date referitoare la:

a) numele, prenumele, cetățenia, data și locul nașterii, domiciliul sau reședința victimei infracțiunii și/sau, după caz, a altei persoane care are dreptul la compensația financiară;

b) calitatea solicitantului – în cazul în care cererea este depusă de un membru al familiei, în cazurile prevăzute la art. 18 alin. (3) sau de persoana care a suportat cheltuielile de înmormântare în cazul prevăzut la art. 18 alin. (4);

c) fapta infracțională săvârșită, data, locul și împrejurările săvârșirii acesteia, precum și categoria prevăzută la art. 17 alin. (1) în care se încadrează victima infracțiunii;

d) prejudiciul suferit ca rezultat direct al infracțiunii conform prevederilor art. 20;

e) organul sesizat despre săvârșirea infracțiunii (organul de constatare sau organul de urmărire penală), data sesizării acestuia;

f) etapa în care se află cauza penală, după caz, mențiunea privind suspendarea acesteia;;

g) numărul și data emiterii actului organului de urmărire penală sau, după caz, ale hotărârii judecătorești, conform art. 19 alin. (1) pct. 1), alin. (7) și (8);

h) sumele plătite cu titlu de despăgubiri de către făptuitor sau alte plăți pentru prejudiciile cauzate prin săvârșirea infracțiunii, obținute de victima infracțiunii dintr-o altă sursă legală;

i) cuantumul compensației financiare solicitate;

j) venitul lunar al victimei infracțiunii sau, după caz, venitul lunar al fiecărui membru al familiei care solicită compensația financiară în cazul prevăzut la art. 18 alin. (3);

k) datele bancare ale contului pe care urmează a fi transferată compensația financiară, precum și graficul (termenele) achitării compensației, în cazul în care victima infracțiunii solicită achitarea în tranșe a acesteia;

l) declarație pe propria răspundere privind inexistența situațiilor prevăzute la art. 17 alin. (2), precum și a veridicității datelor indicate în cerere.

(5) La cererea privind acordarea compensației financiare se anexează următoarele documente justificative pentru datele înscrise în cerere:

a) copia actului de identitate;

b) copia actului care confirmă statutul persoanei care solicită acordarea compensației financiare, în cazul prevăzut la art. 18 alin. (3) și (4);

c) documentele care justifică cuantumul solicitat al compensației financiare pentru prejudiciul produs prin infracțiune;

d) declarația pe propria răspundere a victimei infracțiunii despre neexecutarea hotărârii instanței de judecată privind prejudiciul cauzat prin infracțiune în cadrul unei proceduri de executare sau, după caz, privind suma

prejudiciului compensată până la data depunerii cererii privind acordarea compensației financiare, în cazul procedurii de executare silită a hotărârii de judecată cu privire la acțiunea civilă născută din cauza penală;

e) orice alte documente deținute de victima infracțiunii, necesare pentru soluționarea cererii.

Articolul 22. Comisia interinstituțională pentru compensarea prejudiciului cauzat prin infracțiune

(1) Comisia interinstituțională pentru compensarea prejudiciului cauzat prin infracțiune (în continuare – *Comisie*) este constituită din 3 membri, dintre care un reprezentant al Ministerului Justiției, un reprezentant al Ministerului Muncii și Protecției Sociale și un reprezentant al Ministerului Finanțelor.

(2) Regulamentul de activitate al Comisiei se aprobă de către Guvern.

(3) Comisia se convoacă în ședințe ori de câte ori este necesar.

(4) Secretariatul Comisiei este asigurat de Ministerul Justiției.

Articolul 23. Procedura de examinare a cererii privind acordarea compensației financiare

(1) Cererea privind acordarea compensației financiare, împreună cu actele anexate la aceasta, se depune la Ministerul Justiției și se examinează de Comisie în termen de 30 de zile de la depunere.

(2) În urma examinării cererii, Comisia decide acordarea compensației financiare și stabilește cuantumul compensației sau refuză motivat acordarea acesteia.

(3) În cazul în care are loc reluarea urmăririi penale, precum și în alte situații care fac imposibilă adoptarea unei decizii asupra solicitării de compensare financiară a prejudiciului, examinarea cererii se suspendă prin decizie motivată a Comisiei, urmând a fi reluată după încheierea procesului penal sau după dispariția situațiilor care au determinat suspendarea examinării cererii respective.

(4) Decizia Comisiei prin care se acordă sau se refuză acordarea compensației financiare solicitate trebuie să conțină:

a) data emiterii;

b) numele, prenumele, funcția membrilor Comisiei care au participat la emiterea deciziei, precum și autoritatea pe care o reprezintă;

c) numele, prenumele, data nașterii, numărul de identificare de stat personal (IDNP) al victimei infracțiunii, după caz, a persoanei îndreptățite să depună cererea;

d) descrierea sumară a faptei, cu indicarea articolului corespunzător din Codul penal, precum și a prejudiciului cauzat prin infracțiune, astfel cum rezultă din actele organului de urmărire penală, ale procurorului sau ale instanței de judecată, după caz, din documentele justificative prezentate de victima infracțiunii ori de victima persecutată, în condițiile prezentei legi;

e) motivele de fapt și de drept care au stat la baza acordării sau refuzului acordării compensației financiare, cu indicarea temeiului legal aplicabil;

f) cuantumul compensației financiare și modul de acordare a acesteia;

(5) Decizia Comisiei, în termen de 2 zile lucrătoare de la adoptare, se transmite ministrului justiției care, prin ordin, dispune acordarea sau neacordarea compensației financiare.

(6) Ministrul justiției verifică legalitatea deciziei Comisiei, și în cazul în care constată că aceasta contravine prevederilor legale, respinge motivat decizia Comisiei și, în baza materialelor examinate de aceasta, adoptă o soluție proprie asupra cererii privind acordarea compensației financiare. Dacă soluționarea cererii necesită completarea materialelor sau verificarea unor circumstanțe care nu au fost examinate de Comisie, ministrul justiției remite cererea Comisiei pentru reexaminare.

(7) Ordinul ministrului justiției privind compensarea financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune poate fi contestat în instanța de contencios administrativ.

(8) Ministerul Justiției are obligația de a informa, în termen de 10 zile lucrătoare de la data emiterii ordinului ministrului justiției privind compensarea financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune, organul de urmărire penală, procurorul, instanța de judecată care examinează cauza penală sau, după caz, instanța de judecată care examinează acțiunea civilă rezultată din cauza penală referitor la cererea privind acordarea compensației financiare și la decizia luată pe marginea acesteia.

Articolul 24. Cuantumul compensației financiare

(1) Compensația financiară se achită din contul bugetului de stat în mărime de 70 % din suma prejudiciului calculat conform art. 20, dar nu mai mult de 10 salarii medii lunare pe economie, prognozate de Guvern pentru anul în care victima a înaintat cererea de compensație financiară.

(2) Procedura, criteriile și modul de calcul al cuantumului compensației financiare, precum și modul de achitare a compensației financiare se stabilesc de Guvern.

(3) Statul, prin intermediul Ministerului Justiției, se subrogă în drepturile victimei infracțiunii care a beneficiat de compensație financiară acordată de către stat pentru recuperarea de la infractor a sumelor plătite victimei.

Articolul 25. Executarea ordinului privind acordarea compensației financiare

(1) Ordinul ministrului justiției privind acordarea compensației financiare se execută de către Ministerul Finanțelor după emiterea acestuia, în condițiile prezentei legi și ale Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

(2) În termen de 3 zile lucrătoare de la emiterea ordinului, Ministerul Justiției transmite Ministerului Finanțelor ordinul privind acordarea compensației financiare, împreună cu actele necesare, datele de identificare și datele bancare ale beneficiarului necesare efectuării plății.

(3) Ministerul Finanțelor efectuează plata compensației financiare în conformitate cu procedura și termenele stabilite de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

(4) Contestarea în instanța de contencios administrativ a ordinului ministrului justiției privind acordarea compensației financiare suspendă executarea ordinului până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

Articolul 26. Regimul fiscal al compensației financiare

Compensația financiară pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune, acordată de către stat în conformitate cu prezenta lege, nu se supune impozitării.

Secțiunea a 5-a
Procedura de acordare a compensației financiare în situații transfrontaliere cu statele membre ale Uniunii Europene

Articolul 27. Subiectul dreptului la compensarea financiară acordată de un alt stat membru al Uniunii Europene

(1) Cetățenii Republicii Moldova, străinii sau apatrizii care își au domiciliul sau reședința obișnuită pe teritoriul Republicii Moldova și care sunt victime ale unei infracțiuni intenționate comise cu violență pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, au dreptul să solicite acordarea compensației financiare potrivit legislației statului membru pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea.

(2) Cererea privind acordarea compensației financiare poate fi depusă prin intermediul autorității responsabile de asistență din Republica Moldova sau direct la autoritatea de decizie din statul membru al Uniunii Europene pe teritoriul căruia fost săvârșită infracțiunea.

Articolul 28. Autoritatea responsabilă de asistență și de decizie

(1) Autoritatea responsabilă de asistență pentru victimele infracțiunii prevăzute la art. 27 este Ministerul Justiției.

(2) Autoritatea responsabilă de asistență:

a) furnizează victimelor infracțiunilor informațiile necesare privind dreptul de a solicita o compensație financiară din partea statului membru al Uniunii Europene pe al cărui teritoriu a fost comisă infracțiunea și condițiile de acordarea a compensației, formularele de cerere necesare și modul de completare a acestora, documentele justificative necesare a fi anexate la cerere și alte informații solicitate de victima infracțiunii, dacă acestea sunt deținute;

b) facilitează procesul de depunere și transmitere a cererii de compensare financiară și facilitează comunicarea cu autoritatea de decizie, inclusiv de

prezentare a explicațiilor solicitate de autoritatea de decizie, în condițiile prezentei legi;

c) aprobă procedura internă de acordare a asistenței victimelor infracțiunilor pentru compensarea financiară în situații transfrontaliere.

(3) Autoritatea responsabilă de asistență nu apreciază conținutul cererii privind acordarea compensației financiare și nu decide asupra acordării acesteia.

(4) Autoritatea de decizie competentă să recepționeze și să soluționeze cererile privind acordarea compensației financiare victimelor infracțiunilor săvârșite pe teritoriul Republicii Moldova este Ministerul Justiției. Examinarea cererilor se efectuează în conformitate cu art. 23, cu particularitățile prevăzute de prezenta secțiune. În exercitarea atribuțiilor de autoritate de decizie, Ministerul Justiției acceptă cereri, comunicări și alte documente redactate în limba română sau în limba engleză.

Articolul 29. Modul de transmitere a cererilor

(1) Cererea de acordare a compensației financiare întocmită conform formularului nr. 1 din anexa nr. 1 la prezenta lege și însoțită de documentele justificative, se transmite în cel mai scurt timp posibil, prin mijloace de comunicare adecvate care permit păstrarea unei urme scrise, cu excepția cazurilor când autoritatea de decizie solicită în mod expres, o altă formă de comunicare prevăzută de legislația națională.

(2) Cererea de acordare a compensației financiare și actele anexate vor fi însoțite de traduceri în una dintre limbile oficiale ale statului destinatar sau în orice altă limbă acceptată de acesta.

(3) Prevederile alin. (2) nu se aplică:

a) deciziilor adoptate de autoritatea de decizie, al căror regim lingvistic este stabilit de dreptul statului membru emitent;

b) proceselor-verbale de consemnare a explicațiilor depuse conform art. 32 al căror regim lingvistic este stabilit de autoritatea responsabilă de asistență, cu condiția ca acesta să fie într-una dintre limbile oficiale ale instituțiilor Uniunii Europene.

(4) Traducerea cererilor de acordare a compensației financiare și a documentelor anexate, se asigură din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, cu excepția cazurilor în care cererea este depusă direct de către victima infracțiunii autorității de decizie din statul membru al Uniunii Europene pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea.

(5) Cererile de compensare financiară și documentele justificative anexate, transmise autorității de decizie prin intermediul autorității responsabile de asistență, nu fac obiectul certificării, autentificării sau al altor formalități echivalente.

Articolul 30. Confirmarea recepționării cererii

(1) Autoritatea de decizie confirmă, fără întârzieri nejustificate, autorității responsabile de asistență și victimei infracțiunii informația privind:

a) confirmarea recepționării cererii;

b) numele persoanei de contact sau al subdiviziunii responsabile de soluționarea cererii privind acordarea compensației financiare;

c) după caz, o estimare a termenului în care se va emite decizia privind acordarea sau neacordarea compensației financiare.

(2) Confirmarea recepționării cererii privind acordarea compensației financiare de către autoritatea de decizie se comunică conform formularului nr. 2 din anexa nr. 1 la prezenta lege.

Articolul 31. Informații suplimentare

(1) Dacă informațiile sau documentele anexate la cererea de compensare financiară nu sunt suficiente pentru ca autoritatea de decizie să soluționeze cererea, aceasta poate solicita autorității responsabile de asistență sau, după caz, victimei infracțiunii transmiterea informațiilor suplimentare necesare, în termenul stabilit de autoritatea de decizie.

(2) La cererea victimei infracțiunii, autoritatea responsabilă de asistență poate transmite autorității de decizie informații sau documente suplimentare pe care victima le consideră relevante pentru soluționarea cererii privind acordarea compensației financiare.

Articolul 32. Modul de prezentare a explicațiilor

(1) În cazul în care autoritatea de decizie, în conformitate cu legislația statului membru al Uniunii Europene pe care îl reprezintă, consideră necesară obținerea unor explicații din partea victimei infracțiunii sau a altei persoane care deține informații relevante privind prejudiciul cauzat prin infracțiune, privind repararea acestuia ori alte aspecte relevante pentru soluționarea cererii de compensare financiară, aceasta poate solicita autorității responsabile de asistență să faciliteze prezentarea acestor explicații.

(2) Explicațiile pot fi prezentate direct autorității de decizie, inclusiv prin mijloace de comunicare la distanță, precum teleconferința sau videoconferința, care se organizează numai cu acordul persoanei care urmează să prezinte explicațiile, și au loc la sediul autorității responsabile de asistență.

(3) Prezentarea explicațiilor prevăzute la alin. (2) se desfășoară în prezența reprezentantului autorității responsabile de asistență, care verifică identitatea persoanei și obține o declarație pe propria răspundere privind veridicitatea celor prezentate. După caz, prezentarea explicațiilor poate avea loc în prezența unui interpret.

(4) Dacă autoritatea de decizie solicită ca explicațiile să fie prezentate prin intermediul autorității responsabile de asistență, aceasta indică în mod expres aspectele care urmează a fi clarificate.

(5) Explicațiile prezentate conform alin. (4) se consemnează într-un proces-verbal, iar persoanei care a prezentat explicațiile i se oferă posibilitatea de a lua cunoștință de conținutul acestuia, de a solicita rectificări și de a-și exprima acordul prin semnare.

(6) Procesul-verbal de consemnare a explicațiilor se traduce, în condițiile art. 29 alin. (3) lit. b) și se transmite, în cel mai scurt timp posibil, autorității de decizie.

(7) Prezentarea explicațiilor în condițiile prezentului articol nu constituie audiere sau declarație în sensul legislației procesual penale.

Articolul 33. Comunicarea deciziei

Autoritatea de decizie transmite, în cel mai scurt timp posibil și în condițiile legislației statului membru al Uniunii Europene pe care îl reprezintă, autorității responsabile de asistență și victimei infracțiunii decizia privind cererea de acordare a compensației financiare, potrivit formularului nr. 3 din anexa nr. 1 la prezenta lege.

Capitolul IV
DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 34. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data intrării în vigoare a Tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, fără a aduce atingere aplicării convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 137/2016 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 293-305, art. 618), cu modificările ulterioare, se abrogă.

Articolul 35. Dispoziții tranzitorii

(1) Guvernul, până la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

(2) Cererile privind acordarea compensației financiare, înaintate până la intrarea în vigoare a prezentei legi, se examinează și se soluționează conform legislației în vigoare la data înaintării cererii.

Anexa nr. 1
la Legea nr. /2026

Formularul nr. 1

FORMULAR-TIP DE TRANSMITERE A CERERII DE ACORDARE A COMPENSAȚIEI FINANCIARE ÎN SITUAȚII TRANSFRONTALIERE
(*art. 6 (2) din Directiva 2004/80/CE*)

1. **Numărul de referință a cererii** (dosarului):
2. **Limba oficială a cererii și a documentelor justificative** (*art. 6 (3) din Directiva 2004/80/CE*):
3. **Formularul se transmite de**:

Autoritatea responsabilă de asistență pentru victimele infracțiunilor (autoritatea de transmitere a cererii de acordare a compensației financiare):
Denumirea autorității:
Statul membru:
Persoana de contact a departamentului/subdiviziunii responsabile de recepționarea cererii:
Adresa:
Telefon (inclusiv prefix):
Fax:
E-mail:

4. **Formularul este transmis către:**

Autoritatea de decizie (autoritatea de primire/destinatară):
Denumirea autorității:
Statul membru:
Persoana de contact a departamentului/subdiviziunii responsabile de examinarea cererii:
Adresa:
Telefon (inclusiv prefix):
Fax:
E-mail:

5. **Date despre solicitant (persoana care solicită acordarea compensației financiare):**

Nume:
Prenume:
Sex:
Data, luna și anul nașterii:
Naționalitate:
Adresă și cod poștal:
Locul unde persoana locuiește în mod obișnuit (dacă este diferit de domiciliu):
Telefon (inclusiv prefix):
Fax:
E-mail:

Date bancare (pentru transferuri, indicarea codului BIC în locul codului bancar și indicarea codului IBAN în locul numărului de cont):

BIC:	IBAN:	Denumirea băncii:	Contacte în străinătate:	Alte informații relevante:

6. **Date despre reprezentant, după caz: Date despre persoana vătămată/victimă, dacă aceasta este o altă persoană decât solicitantul:**

Nume:
Prenume:
Sex:

Data, luna și anul nașterii:
Naționalitate:
Adresă și cod poștal:
Locul unde persoana locuiește în mod obișnuit (dacă diferă de domiciliu):
Telefon (inclusiv prefix):
Fax:
E-mail:
Întocmit la:
Data:
De către:

7. (semnătura și/sau ștampila) Lista documentelor justificative care se anexează:

Formularul nr. 2

CONFIRMAREA RECEPȚIONĂRII
(art. 7 din Directiva 2004/80/CE)

Se transmite autorității responsabile de asistență și solicitantului

Autoritatea de decizie:

Denumirea autorității: Statul membru: Numărul de referință a cererii (dosarului): Persoana de contact a departamentului/subdiviziunii responsabile de examinarea cererii: Adresa: Telefon (inclusiv prefix): Fax: E-mail:

După caz, indicarea termenului estimativ de soluționare a cererii (atunci când este posibil) (art. 7 lit. c) din Directiva 2004/80/ CE):

Prin prezenta se confirmă recepționarea cererii de acordare a compensații din partea autorității responsabile de asistența:

Denumirea autorității: Statul membru: Numărul de referință a cererii (dosarului):

Data recepționării cererii:
Întocmit la:
Data:
De către:
(Semnătura și/sau ștampila)

Formularul nr. 3

FORMULAR-TIP DE TRANSMITERE A DECIZIEI REFERITOARE LA CEREREA DE ACORDARE A COMPENSAȚIEI FINANCIARE ÎN SITUAȚII TRANSFRONTALIERE

(*art. 10 din Directiva Consiliului 2004/80/CE*)

1. **Numărul de referință a cererii (dosarului):**
2. **Data emiterii deciziei:**
3. **Limba în care este redactată decizia:**
4. **Decizia este transmisă de:**

Autoritatea de decizie (autoritatea de transmitere):
Denumirea autorității:
Statul membru:
Persoana de contact a departamentului/subdiviziunii responsabile de examinarea cererii:
Adresa:
Telefon (inclusiv prefix):
Fax:
E-mail:

5. **Decizia este transmisă către:**

Autoritatea responsabilă de asistență (autoritatea de primire/destinatară):
Denumirea autorității:
Statul membru:
Persoana de contact a departamentului/subdiviziunii responsabile de recepționarea cererii:
Adresa:
Telefon (inclusiv prefix):
Fax:
E-mail:

6. **Şi către:**

Datele despre solicitant:
Nume și prenume:
Adresa:
Telefon (inclusiv prefix):
Fax:
E-mail:
Reprezentantul legal, după caz:

7. **Informații despre decizie:**

a) expunerea sumară a decizie:
b) informații privind căile de atac, autoritatea competentă și termenele de contestare:
c) după caz, alte informații sau acțiuni ale solicitantului:

Întocmit la:
Data:
De către:
(Semnătura și/sau ștampila)

Anexa nr. 2
la Legea nr. /2026

Modificarea unor acte normative

1. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1.1. Articolul 16 alineatul (4) se completează cu enunțul „La cererea victimei sau a părții vătămate, actele procedurale adoptate care se referă la drepturile și interesele sale i se traduc și i se înmânează în limba pe care o cunoaște.”

1.2. Articolul 52 alineatul (1) se completează cu punctul 30) cu următorul cuprins:

„30) întocmește demersul de referire a victimei și a părții vătămate către agenția teritorială de asistență socială în vederea realizării evaluării individuale și acordării serviciilor de suport necesare.”

1.3. Articolul 57 alineatul (2) se completează cu punctul 14^3) cu următorul cuprins:

„14^3) întocmește demersului de referire a victimei și a părții vătămate către agenția teritorială de asistență socială în vederea realizării evaluării individuale și acordării serviciilor de suport necesare.”

1.4. Articolul 58:

la alineatul (3), pct. 2^1) se completează cu cuvintele „în limba maternă sau într-o altă limbă pe care o înțelege”;

la alineatul (4):

în partea introductivă, textul „victima traficului de ființe umane,” se substituie cu textul „victima traficului de ființe umane sau victima muncii forțate, victima sclaviei și condițiile similare sclaviei, precum și”;

se completează cu punctul 6^1) cu următorul cuprins:

„6^1) la solicitare, să fie audiată de către o persoană de același sex, cu excepția situațiilor în care exercitarea acestui drept ar afecta buna desfășurare a procesului penal;”;

punctul 7) va avea următorul cuprins:

„7) să fie informată, la cerere și fără întârziere, despre eliberarea ori evadarea din detenție a persoanei reținute, arestate sau condamnate, precum și despre măsurile de protecție necesare acordate acesteia, cel puțin în cazurile în

care există un pericol pentru siguranța victimei, cu excepția cazurilor când informarea victimei ar putea avea un risc identificat de cauzare a unui prejudiciu persoanei eliberate sau evadate.”;

se completează cu alineatul (6^1) cu următorul cuprins:

„(6^1) Victima poate renunța la dreptul de a primi informații despre hotărârile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale, prin depunerea unei cereri scrise adresate organului de urmărire penală, procurorului sau instanței de judecată. Renunțarea nu se aplică în cazurile în care furnizarea informației este necesară pentru exercitarea drepturilor procesuale ale victimei, inclusiv a dreptului de a contesta hotărârile, ori pentru asigurarea participării acesteia la desfășurarea procesului penal. Victima poate reveni oricând asupra renunțării la dreptul de a primi informații, prin depunerea unei cereri scrise adresate organului de urmărire penală, procurorului sau instanței de judecată. Revocarea renunțării produce efecte din momentul depunerii cererii și determină reluarea informării victimei în condițiile prevăzute de lege.”

1.5. Articolul 60:

la alineatul (1), punctul 2) se completează cu cuvintele „în limba maternă sau în altă limbă pe care o înțelege”;

la alineatul (1^2):

în partea introductivă, după cuvintele „cauzele penale” se introduce textul „privind infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave contra persoanei, privind tortura, tratamentele inumane sau degradante, privind munca forțată, privind sclavia și condițiile similare sclaviei,”;

se completează cu punctul 4^1) cu următorul cuprins:

„4^1) la solicitare, să fie audiată de către o persoană de același sex, cu excepția situațiilor în care exercitarea acestui drept ar afecta buna desfășurare a procesului penal;”

se completează cu punctul 6) cu următorul cuprins:

„6) să fie informată, la cerere și fără întârziere, despre eliberarea ori evadarea din detenție a persoanei reținute, arestate sau condamnate, precum și despre măsurile de protecție necesare acordate acesteia, cel puțin în cazurile în care există un pericol pentru siguranța victimei, cu excepția cazurilor când informarea părții vătămate ar putea prezenta un risc identificat de cauzare a unui prejudiciu persoanei eliberate sau evadate.”;

se completează cu alineatul (1^3) cu următorul cuprins:

„(1^3) Partea vătămată poate renunța la dreptul de a primi informații despre hotărârile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale, prin depunerea unei cereri scrise adresate organului de urmărire penală, procurorului sau instanței de judecată. Renunțarea nu se aplică în cazurile în care furnizarea informației este necesară pentru exercitarea drepturilor procesuale ale părții vătămate, inclusiv a dreptului de a contesta hotărârile, ori pentru asigurarea participării acesteia la desfășurarea procesului penal. Partea vătămată poate reveni oricând asupra

renunțării la dreptul de a primi informații, prin depunerea unei cereri scrise adresate organului de urmărire penală, procurorului sau instanței de judecată. Revocarea renunțării produce efecte din momentul depunerii cererii și determină reluarea informării părții vătămate în condițiile prevăzute de lege.”

1.6. La articolul 174 alineatul (4), după cuvintele „victima traficului de ființe umane” se introduce textul „sau victima muncii forțate, victima sclaviei și condițiile similare sclaviei, precum”.

1.7. La articolul 187 punctul 14) se abrogă.

1.8. Articolul 345 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) În ședința preliminară, instanța examinează, din oficiu sau la cerere, dacă circumstanțele noi apărute impun reevaluarea necesităților de suport ale victimei sau părții vătămate. În acest caz, instanța dispune referirea victimei sau a părții vătămate către agenția teritorială de asistență socială în vederea reevaluării necesităților de suport și, după caz, a adaptării serviciilor de suport acordate acesteia.”

1.9. La articolul 369 alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Partea vătămată poate fi audiată atunci când acest lucru este strict necesar pentru desfășurarea cercetării judecătorești, astfel încât numărul audierilor să fie cât mai redus, fără a aduce atingere dreptului la apărare. Partea vătămată poate face declarații suplimentare la cererea sa sau la inițiativa instanței de judecată, dacă acestea sunt relevante pentru cauză și nu implică audieri repetate nejustificate.”

1.10. Articolul 533:

alineatul (1):

la punctul 2), după cuvintele „calitate de” se introduce textul „victimă, parte vătămată,”;

se completează cu punctul 2^1) cu următorul cuprins:

„2^1) transmiterea plângerilor spre examinare autorităților competente ale statului pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea;”

la punctul 4), după cuvântul „citarea” se introduce textul „victimei, părții vătămate,”.

1.11. Se completează cu articolul 535^2 cu următorul cuprins:

„**Articolul 535^2.** Transmiterea plângerilor spre examinare autorităților competente ale statului pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea

(1) În cazul în care o persoană cu domiciliul sau reședința permanentă în Republica Moldova depune o plângere prin care sesizează săvârșirea unei infracțiuni pe teritoriul unui alt stat, plângerea se primește și se înregistrează în

condițiile art. 265, iar organul de urmărire penală sau procurorul sesizat verifică dacă fapta sesizată intră în competența organelor de urmărire penală ale Republicii Moldova.

(2) În situațiile prevăzute la alin. (1), dacă se constată lipsa competenței organelor de urmărire penală ale Republicii Moldova, organul de urmărire penală înaintează procurorului o propunere motivată de declinare a competenței, invocând argumentele acestei decizii.

(3) Procurorul, după examinarea propunerii înaintate, adoptă o decizie asupra acesteia. În cazul admiterii propunerii, procurorul emite o ordonanță de transmitere a plângerii și, după caz, a materialelor anexate, potrivit competenței. Plângerea și materialele anexate se expediază Procurorului General, care decide asupra transmiterii acestora autorităților competente ale statului pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea.

(4) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică în cazul în care competența de exercitare a urmăririi penale aparține autorităților competente ale Republicii Moldova.”.

2. Legea asistenței sociale nr. 547/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 42-44, art. 249), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

2.1. Articolul 1:

la noțiunea „persoană și familie defavorizată”, după textul „socialmente vulnerabile,” se introduce textul „victima infracțiunii prevăzute de Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor,”;

la noțiunea „beneficiar de asistență socială”, după textul „actelor constatatoare,” se introduce textul „raport de evaluare a necesităților pentru acordarea serviciilor de suport victimelor infracțiunilor prevăzute de Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, ”;

la noțiunea „situație de dificultate”, după textul „intelectuale,” se introduce textul „inclusiv în urma unei infracțiuni,”.

2.2. Articolul 7 se completează cu litera c^2) cu următorul cuprins:

„c^2) victimele infracțiunilor prevăzute de Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor;”.

2.3. Articolul 13 se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins:

„(2^1) În vederea implementării politicilor de asistență și protecție socială a victimelor infracțiunilor prevăzute de Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, agențiile teritoriale de asistență socială și structurile responsabile de asistența socială și protecția drepturilor copilului din municipiul Chișinău și din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia exercită, prin intermediul serviciului responsabil de domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor, următoarele atribuții:

a) cooperează cu instituții publice și organizații necomerciale pentru identificarea necesitățile și vulnerabilităților victimelor infracțiunilor;

b) soluționează demersurile subiecților abilitați de referire a victimei infracțiunii pentru servicii de suport;

c) asigură, în cadrul echipei multidisciplinare teritoriale, evaluarea necesităților de suport pentru reabilitarea victimelor infracțiunilor;

d) organizează asistența și consilierea necesară victimelor infracțiunilor, le referă către serviciile sociale indicate în raportul de evaluare a necesităților pentru acordarea serviciilor de suport victimelor infracțiunilor, contribuie la abilitarea lor economică;

e) monitorizează și coordonează activitatea asistenților sociali comunitari privind asistența victimelor infracțiunilor și consilierea agresorilor familiali, asigurând sprijinul metodologic și informațional necesar;

f) la solicitarea organelor de drept, facilitează accesul agresorilor familiali la servicii de consiliere și programele de reabilitare;

g) asigură evidența victimelor infracțiunilor care au fost referite și serviciile de suport de care au beneficiat, informând semestrial despre aceasta Ministerul Muncii și Protecție Sociale.”.

3. Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214-220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

3.1. Articolul 37 alineatul (7) se completează cu litera b^1) cu următorul cuprins:

„b^1) încasarea sumelor bănești pentru repararea prejudiciilor cauzate prin infracțiuni prevăzute în Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor;”.

3.2. Articolul 204 se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins:

„(9) În cazul infracțiunilor deosebit de grave sau excepțional de grave contra persoanei, al infracțiunilor de tortură, tratamente inumane sau degradante, al infracțiunilor cu caracter sexual ori al violenței în familie, precum și în cazul traficului de ființe umane, sau victima muncii forțate, victima sclaviei și condițiile similare sclaviei precum, și victima traficului de copii, Administrația Națională a Penitenciarelor informează, la solicitarea scrisă a victimei sau a părții vătămate, despre eliberarea sau evadarea din detenție a persoanei condamnate, oferind explicații privind măsurile necesare de protecție, cel puțin în situațiile în care există un pericol pentru siguranța victimei, cu excepția cazurilor în care informarea victimei ar putea avea consecințe nefavorabile pentru persoana eliberată sau evadată.”.

4. Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 14-17, art. 42), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

4.1. se completează cu articolul 13^2 cu următorul cuprins:

„**Articolul 13^2.** Transmiterea plângerilor spre examinare autorităților competente ale statului pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea

(1) În cazul în care o persoană cu domiciliul sau reședința permanentă în Republica Moldova depune o plângere prin care sesizează săvârșirea unei infracțiuni pe teritoriul unui alt stat, plângerea se primește și se înregistrează în condițiile art. 265 din Codul de procedură penală nr. 122/2003, iar organul de urmărire penală sau procurorul sesizat verifică dacă fapta sesizată intră în competența organelor de urmărire penală ale Republicii Moldova.

(2) În situațiile prevăzute la alin. (1), dacă se constată lipsa competenței organelor de urmărire penală ale Republicii Moldova, organul de urmărire penală înaintează procurorului o propunere motivată de declinare a competenței, invocând argumentele acestei decizii.

(3) Procurorul, după examinarea propunerii înaintate, adoptă o decizie asupra acesteia. În cazul admiterii propunerii, procurorul emite o ordonanță de transmitere a plângerii și, după caz, a materialelor anexate, potrivit competenței. Plângerea și materialele anexate se expediază Procurorului General, care decide asupra transmiterii acestora autorităților competente ale statului pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea.

(4) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică în cazul în care competența de exercitare a urmăririi penale aparține autorităților competente ale Republicii Moldova.”.

4.2. Articolul 28:

la alineatul (1), după cuvintele „audiată ca” se introduce textul „victimă, parte vătămată,”;

la alineatul (4), cuvântul „Martorul” se substituie cu textul „Victima, partea vătămată, martorul”;

la alineatul (5) litera d), cuvintele „martorul sau expertul” se substituie cu textul „victima, partea vătămată, martorul sau expertul”;

la alineatul (6), după cuvântul „declarațiile” se introduce textul „victimei, părții vătămate,”.

5. Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 614), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

5.1. La articolul 18 alineatul (1), cuvintele „din raza domiciliului său cerere scrisă sau orală” se substituie cu cuvintele „o cerere scrisă sau orală”.

5.2. Articolul 20 se completează cu litera g^1) cu următorul cuprins:

„g^1) victimele persecutate în sensul Legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor;”.

6. Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 155-158, art. 541), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

6.1. Articolul 14 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Victimele infracțiunilor prevăzute de Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, beneficiază de servicii sociale în baza cererii sau a demersului de referire privind evaluarea individuală a victimei pentru acordarea serviciilor de suport.”

6.2. Se completează cu articolul 16^1 cu următorul cuprins:

„**Articolul 16^1.** Referirea victimei infracțiunii către servicii sociale

(1) În cazul în care rezultatele evaluării inițiale individuale a victimelor infracțiunilor prevăzute de Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, efectuate la primul contact cu victima, de către subiecții menționați la art.14 alin. (3) sau alte autorități competente, constată necesitatea acordării serviciilor sociale de suport, inclusiv când victima infracțiunii solicită asistență, aceasta urmează a fi referită către organul teritorial de asistență socială, pentru acordarea serviciilor sociale de suport conform necesităților individuale identificate.

(2) Referirea victimei infracțiunii se efectuează prin intermediul unei cereri depuse de victimă sau a unui demers adresat organului teritorial de asistență socială.”

6.3. Articolul 17 se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins:

„(1^1) În cazul victimelor infracțiunilor prevăzute de Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, cererea sau demersul de referire prevăzut la art.16^1 alin. (2), se examinează la ședința echipei multidisciplinare teritoriale. Rezultatele evaluării victimei pot fi utilizate la elaborarea planului individualizat de asistență a beneficiarului de servicii sociale.”

7. Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 223-230, art. 519), cu modificările ulterioare, se completează cu articolul 67^1 cu următorul cuprins:

„**Articolul 67^1.** Plățile în baza unui act administrativ individual de compensare financiară a prejudiciului cauzat prin infracțiune

(1) Plata compensației financiare acordate în temeiul unui act administrativ individual privind acordarea compensației financiare de către stat victimelor infracțiunilor se efectuează de către Ministerul Finanțelor din contul mijloacelor prevăzute în bugetul de stat.

(2) Ministerul Finanțelor efectuează plata compensației financiare în termen de 30 de zile de la data recepționării actului administrative individual privind acordarea compensației financiare de către stat victimelor infracțiunilor.

(3) Contestarea în instanța de contencios administrativ a actului administrative individual privind acordarea compensației financiare suspendă executarea obligației de plată până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.”

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de lege cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor a fost elaborat de către Ministerul Justiției.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Elaborarea proiectului de act normativ derivă din obiectivele prevăzute în *Foaia de parcurs* privind „*Statul de drept*” (blocul tematic III *„Drepturile fundamentale”*, acțiunea 12.3, Capitolul 23), aprobată prin *Hotărârea Guvernului nr. 275/2025*, precum și în *Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029* (capitolul 23, acțiunea 17), aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 306/2025*[1]. Totodată, necesitatea îmbunătățirii mecanismului compensator pentru victimele infracțiunilor derivă și din acțiunea 2.1.1 din *Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025*, aprobată prin *Legea nr. 211/2021*, cât și din obiectivul alinierii cadrului normativ național la recomandările formulate în raportul de evaluare GRETA din cadrul Rundei a IV-a de evaluare – „*Măsuri de prevenire și identificare a vulnerabilităților la traficul de ființe umane*” din 27.03.2025.[2]
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Activitatea infracțională constituie un atentat grav asupra relațiilor sociale care stau la baza odinii de drept și a funcționării normale a societății. Totodată, aceasta reprezintă un factor de prejudiciere directă a drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor vătămate. Statele au o obligație primordială de a preveni criminalitatea, întrucât aceasta afectează în mod direct viața, sănătatea și siguranța cetățenilor. La fel de importantă este și responsabilitatea statului de a acorda sprijin adecvat și eficient victimelor infracțiunilor – persoane care, în urma unor circumstanțe nefericite și neimputabile, au devenit ținta unor acțiuni criminale. În acest sens, victimele trebuie tratate cu respect, demnitate, empatie și profesionalism de către toate instituțiile implicate. Preocuparea pentru reducerea, până la excludere, a consecințelor negative asupra victimelor infracțiunilor – fie că sunt persoane individuale, fie membri ai familiilor acestora – se regăsește tot mai frecvent în politicile și strategiile internaționale. De altfel, Republica Moldova se numără printre statele care manifestă o preocupare constantă pentru protejarea și sprijinirea victimelor

[1] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=152627&lang=ro#

[2] https://rm.coe.int/greta-evaluation-report-on-the-implementation-of-the-council-of-europe/1680b613f3

infracțiunilor. În acest sens, în anul 2016 a fost adoptată *Legea nr. 137/2016 cu privire reabilitarea victimelor infracțiunilor*. Sistemul național de asistență destinat victimelor și altor persoane îndreptățite este susținut de un ansamblu de acte normative complementare, orientate spre întărirea și extinderea măsurilor de protecție și suport.

Continuarea procesului de dezvoltare și perfecționare a legislației în acest domeniu este esențială, inclusiv în contextul respectării valorilor constituționale consacrate de art. 1 alin. (3), art. 16 alin. (1) și art. 24 alin. (1) din *Constituția Republicii Moldova*. Aceste prevederi consacră principiile statului de drept și subliniază că demnitatea umană, drepturile și libertățile fundamentale, precum și justiția sunt valori supreme care trebuie garantate. Totodată, statul are obligația fundamentală de a respecta și proteja persoana umană, garantând fiecărui individ dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.

Prin adoptarea *Legii nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor*, statul și-a asumat angajamentul legal și instituțional de a sprijini victimele anumitor categorii de infracțiuni, oferindu-le o formă cuprinzătoare de protecție și asistență. Această lege recunoaște vulnerabilitatea specifică a victimelor și stabilește un mecanism național integrat de intervenție, axat pe asigurarea accesului la:

- ✓ *consiliere psihologică*, pentru gestionarea traumelor emoționale și recuperarea psiho-socială;
- ✓ *consiliere informațională*, privind drepturile victimei, procedurile judiciare și serviciile disponibile;
- ✓ *asistență juridică*, pentru garantarea accesului echitabil la justiție și apărarea intereselor victimei;
- ✓ *compensația financiară acordată de stat*, în cazul în care prejudiciul cauzat prin infracțiune nu a fost acoperit, parțial sau integral, de către făptuitor.

În acest mod, statul nu doar recunoaște suferința victimelor, ci și intervine în mod activ pentru a restabili echilibrul social și juridic afectat prin săvârșirea infracțiunii, în concordanță cu principiile solidarității sociale și protecției demnității umane.

Cu toate acestea, practica a demonstrat că mecanismul de acordare a compensației financiare victimelor infracțiunilor, deși bine intenționat, rămâne excesiv de rigid și birocratic**,** ceea ce limitează considerabil accesul real al victimelor la sprijinul oferit de stat. În special, se constată că actualul cadru normativ impune un set complex de condiții de eligibilitate**,** care descurajează persoanele aflate într-o situație vulnerabilă să solicite compensația.

Mai mult decât atât, procedura de solicitare a compensației implică prezentarea unui număr semnificativ de documente și acte justificative**,** unele dintre acestea având un caracter superfluu.

Aceste deficiențe au fost abordate și în Raportul de analiză a *Legii nr.137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor*, elaborată în cadrul proiectului

„*Consolidarea sistemului de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova*”.[3] Astfel, în cadrul prezentei analize s-a observat că mecanismul de acordare a compensațiilor în forma curentă poate fi descurajant datorită numărului mare de documente solicitate, care implică un efort substanțial din partea victimei.

În consecință, se impune o reformare a mecanismului actual, prin:

- ✓ simplificarea procedurilor de acces la compensație;
- ✓ eliminarea condițiilor excesiv de restrictive;
- ✓ reducerea numărului de acte obligatorii, precum și alte aspecte de îmbunătățire în scopul consolidării sprijinului acordat victimelor infracțiunilor, anterior emiterii unei hotărâri definitive și irevocabile.

În același timp, raportul de evaluare GRETA din cadrul Rundei a IV-a de evaluare – „*Măsuri de prevenire și identificare a vulnerabilităților la traficul de ființe umane*” din 27.03.2025[4] evidențiază caracterul nefuncțional al mecanismului de compensare instituit prin *Legea nr. 137/2016*, determinat de aplicarea restrictivă a criteriilor de eligibilitate și de excluderea anumitor categorii de victime, precum victimele sclaviei, condițiilor similare sclaviei, muncii forțate.

De asemenea, fiind evidențiate unele neclarități privind aplicarea prevederilor referitoare la consimțământul victimei traficului de ființe umane.

Astfel, experții au recomandat revizuirea cadrului normativ pentru a facilita și garanta accesul la compensații, inclusiv prin extinderea criteriilor de eligibilitate, eliminarea restricțiilor nejustificate, repararea prejudiciului cauzat prin exploatarea prin muncă, inclusiv salariul neplătit și condițiile de muncă precare, în cazul victimelor traficului de ființe umane, sclaviei, condițiilor similare sclaviei, muncii forțate și traficului de copii, eliminarea costurilor administrative aferente executării hotărârilor judecătorești (a se vedea pct. 178-180 din raportul menționat).

Pe lângă aspectele menționate, analiza aplicării *Legii nr. 137/2016* a scos în evidență și alte deficiențe de ordin legislativ, care au un impact major asupra eficienței sprijinului oferit victimelor infracțiunilor.

Unul dintre aceste aspecte vizează necesitatea revizuirii noțiunii de „victimă” în sensul legii, astfel încât aceasta să corespundă standardelor internaționale, în special celor prevăzute de *Directiva 2012/29/UE* și de *Recomandarea CM(2023)2 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei.* În forma sa actuală, definiția legală a victimei este mai restrictivă decât cea consacrată la nivel european, ceea ce duce, în practică, la excluderea anumitor persoane afectate de infracțiuni de la beneficiile prevăzute de lege. Mai mult decât atât, legea nu prevede în mod clar care este actul juridic prin care unei persoane i se atribuie statutul de victimă, fapt ce creează o incertitudine considerabilă în aplicarea normei. Această omisiune

[3] https://rm.coe.int/raport-de-analiza-a-legii-nr-137-cu-privire-la-reabilitarea-victimelor/1680b1c8e0
[4] https://rm.coe.int/greta-evaluation-report-on-the-implementation-of-the-council-of-europe/1680b613f3

pune în dificultate autoritățile competente – în special serviciile sociale, psihologii și alte structuri de suport – care, în lipsa unei recunoașteri oficiale sau formale a calității de victimă, ezită sau nu pot acorda asistența necesară.

Problema este agravată de faptul că nu toate victimele se adresează imediat organelor de urmărire penală, din motive precum frica, rușinea, trauma sau lipsa informației. În aceste cazuri, ele nu dispun de acte care să confirme statutul lor, ceea ce le împiedică să acceseze sprijinul oferit de stat în baza legii.

Prin urmare, este necesară, revizuirea definiției legale a „victimei infracțiunii", în sens extins și conform cu standardele internaționale, reglementarea expresă a modului în care se recunoaște calitatea de victimă precum și asigurarea temporară la accesul servicii lor de sprijin, chiar și în lipsa unei plângeri penale. Aceste măsuri ar contribui semnificativ la eliminarea barierelor de acces, ar spori protecția victimelor în fazele vulnerabile imediat după victimizare.

Suplimentar, proiectul de lege reflectă angajamentele ferme asumate de Republica Moldova privind alinierea legislației naționale la acquis-ul Uniunii Europene, precum și consolidarea statului de drept și a valorilor europene, inclusiv drepturile fundamentale ale victimelor.

În acest context, proiectul va asigura și transpunerea următoarelor acte UE:

✓ **Directiva 2004/80/CE** a Consiliului din 29 aprilie 2004, privind despăgubirea victimelor infracționalității;

✓ **Decizia Comisiei 2006/337/CE** din 19 aprilie 2006, pentru stabilirea formularelor standard de transmitere a cererilor și deciziilor în temeiul Directivei 2004/80/CE;

✓ **Directiva 2012/29/UE** a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012, privind stabilirea unor norme minime privind drepturile, sprijinul și protecția victimelor criminalității și înlocuirea Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului.

Prin urmare, prezentul proiect are ca scop consolidarea garanțiilor acordate victimelor infracțiunilor, îmbunătățirea mecanismului de compensare financiară din partea statului, precum și alinierea cadrului normativ național la acquis-ul Uniunii Europene.

Inițial a fost elaborat un proiect de lege pentru modificarea unor acte normative, având drept obiectiv îmbunătățirea mecanismului de acordare a compensației financiare de către stat victimelor infracțiunilor, precum și oferirea unor garanții procesuale victimelor infracțiunilor. Prima versiune a proiectului a fost lansată în consultări publice și poate fi accesată la acest link.

În urma avizării, precum și a necesității alinierii la legislația Uniunii Europene, proiectul a fost modificat substanțial, fapt ce justifică expunerea în redacție nouă a Legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Obiectivul principal al proiectului constă în instituirea unui cadru normativ unitar privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, orientat spre asigurarea

accesului efectiv al acestora la informare, servicii de suport, măsuri de protecție, asistență juridică și, după caz, compensație financiară acordată de stat pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune.

Proiectul urmărește consolidarea mecanismului național de protecție și reabilitare a victimelor infracțiunilor prin reglementarea categoriilor de victime beneficiare, a subiecților competenți, a formelor de suport disponibile, a procedurii de evaluare individuală a necesităților victimei, precum și a mecanismului de acordare a compensației financiare, inclusiv în situații transfrontaliere. Totodată, proiectul asigură alinierea cadrului normativ național la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul drepturilor, sprijinirii, protecției și despăgubirii victimelor criminalității.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Problematica statutului victimei infracțiunii și a compensării prejudiciilor cauzate acestora prin fapte penale este în continuă evoluție în diverse jurisdicții. Deși în ultimii ani în Republica Moldova se atestă o abordare mult mai proactivă în favoarea victimelor infracțiunilor, totuși, cadrul normativ național atestă unele deficiențe care împiedică victimele să valorifice pe deplin dreptul la reabilitare și compensare financiară de către stat, fapt ce a impus o reflecție suplimentară asupra subiectului dat.

Suplimentar transpunerii *Directivei 2004/80/CE* și a dispozițiilor relevante ale *Directivei 2012/29/UE*, precum și punerii în aplicare a *Deciziei Comisiei 2006/337/CE* în cadrul noii legi cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, proiectul propune modificarea actelor normative prevăzute în anexa nr. 2. Intervențiile urmăresc asigurarea conformității cadrului normativ național cu acquis-ul Uniunii Europene, consolidarea garanțiilor procesuale ale victimelor și aplicarea efectivă a mecanismului de protecție, sprijin și reabilitare

Intervențiile vizează modificări în următoarele acte normative: Codul de procedură penală, Legea asistenței sociale nr. 547/2003, Codul de executare, Legea nr. 371/2006 privind asistența juridică internațională în materie penală, Legea nr. 123/2010 privind serviciile sociale, Legea nr. 198/2007 privind asistența juridică garantată de stat, precum și Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr. 181/2014.

Per ansamblu, proiectul noii legi cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, precum și intervențiile aduse unor acte normative prevăd următoarele modificări:

- revizuirea noțiunilor de „victimă” și **„membrii familiei”** pentru a include în mod expres și alte persoane afectate, conform standardelor internaționale;

- reglementarea expresă a actelor prin care se conferă statutul de victimă, pentru a permite accesul la servicii și măsuri de sprijin într-un cadru juridic clar și accesibil;

- **accesul temporar la servicii de sprijin,** prin acordarea posibilității de a accesa temporar servicii de consiliere/asistență psihologică, informațională și juridică, chiar și în lipsa unei plângeri penale sau a documentelor formale, pe baza unei declarații pe propria răspundere, pentru a răspunde nevoilor urgente;
- **sporirea garanțiilor procesuale ale victimelor**, pentru a asigura protecția acestora în toate etapele procesuale;
- **evaluarea individuală a victimelor**, în vederea stabilirii măsurilor necesare de sprijin;
- **referirea victimelor către servicii specializate**, asigurând accesul rapid și facil la serviciile de suport;
- **simplificarea procedurii de solicitare a compensației financiare**, prin eliminarea unor condiții și documente excesive;
- **flexibilizarea termenelor,** prin recalcularea termenului de 3 ani pentru solicitarea compensației în cazuri de imposibilitate obiectivă a victimei sau în situațiile în care acțiunea civilă este disjunsă și examinată separat, precum și în cazurile în care făptuitorul nu este identificat;
- **asigură condiții egale de sprijin** și pentru victimele persecutate de către structurile interne din regiunea transnistreană care se află în afara controlului efectiv al autorităților Republicii Moldova;
- **scutirea victimelor de la plata taxelor pentru actele executorului judecătoresc și spezele de executare**, în vederea eliminării poverii financiare suplimentare precum și alte aspecte de îmbunătățire a cadrului normativ;
- **reglementarea procedurii de acordare a compensației financiare în cazuri transfrontaliere**, atunci când plata se efectuează de către alt stat membru al Uniunii Europene.

În continuarea celor expus, vor fi relatate în mod detaliat elementele de noutate propuse prin prezentul proiect de lege .

Dreptul victimei/părții vătămate la interpret și la traducerea actelor, precum și reglementarea renunțării la informarea privind hotărârile adoptate

(art. 16, art. 58 alin. (6^1) și art. 60 alin. (1^3) din CPP anexa nr. 2)

Potrivit modificărilor propuse la **Codul de procedură penală (CPP)**, se asigură sporirea garanțiilor procesuale ale victimelor pe parcursul procesului penal. Astfel, prin modificările propuse la articolul 16 din CPP, victima infracțiunii va beneficia de traducerea actelor în limba pe care o cunoaște, asigurându-se astfel accesul efectiv la informațiile relevante și posibilitatea de a-și exercita drepturile procesuale în mod corespunzător. Această prevedere este în deplină concordanță cu art. 3 din **Directiva 2012/29/UE**, conform căruia *statele membre trebuie să ia măsurile necesare pentru a asista victimele astfel încât acestea să înțeleagă și să se facă înțelese de la primul contact și pe parcursul*

oricărei interacțiuni ulterioare cu autoritățile competente în cadrul procedurilor penale, inclusiv atunci când informațiile sunt furnizate de respectivele autorități.

De asemenea, modificarea articolului 58 alin. (6^1) cât și propunerile de la art. 60 alin. (1^3) din CPP, clarifică dreptul victimei și a părții vătămate de a renunța primirea informațiilor privind hotărârile adoptate care se referă la drepturile și interesele lor, fără a afecta posibilitatea exercitării drepturilor procesuale, inclusiv dreptul de a contesta hotărârile sau de a participa la desfășurarea procesului penal.

Victima și partea vătămată poate oricând reveni asupra acestei renunțări, prin cerere scrisă, asigurându-se astfel reluarea informării în condițiile legii. Aceste modificări au ca scop protejarea autonomiei victimei în ceea ce privește informarea, în conformitate cu art. 6 (4) din **Directiva 2012/29/UE**, privind garantarea posibilității de a decide dacă și când dorește să primească informații legate de drepturile și interesele sale, autoritățile fiind obligate să respecte această opțiune și să o ia în considerare.

Dreptul victimei sau părții vătămate de a fi audiată de o persoană de același sex

(art. 58 alin. (4) pct. 6^1) și art. 60 alin. (1^3) pct. 4^1) din CPP anexa nr.2)

Reglementarea dreptului victimei/părții vătămate de a fi audiată de o persoană de același sex urmărește protecția integrității psihice și emoționale a acesteia, prevenind traumatizarea suplimentară, în special în cazurile infracțiunilor sexuale sau cu impact emoțional deosebit. Dreptul de a fi audiată de o persoană de același sex contribuie la crearea unui mediu sigur, sprijină cooperarea victimei și asigură obținerea declarațiilor fără revictimizări. Această măsură este în conformitate cu art. 23 (2) lit. d) și art. 22 din **Directiva 2012/29/UE**, care prevede că statele membre trebuie să ia măsuri adecvate pentru protecția victimelor și prevenirea traumatizării suplimentare în interacțiunile cu autoritățile competente.

Excepții de la exercitarea acestui drept apar în situațiile în care audierea de către o persoană de același sex ar afecta buna desfășurare a procesului penal, cum ar fi urgența procedurii sau lipsa personalului disponibil de același sex. De asemenea, în cazurile în care nu sunt procurori sau ofițeri de urmărire penală de același sex, sau incompatibilitatea acestora, audierea poate fi efectuată de personalul disponibil, asigurându-se totodată sprijinul psihologic corespunzător victimei.

Astfel, reglementarea acestui drept asigură un echilibru între protecția victimei și eficiența procedurii penale, garantând respectarea demnității și a drepturilor procesuale ale acesteia fără a împiedica desfășurarea normală a procesului.

Necesitatea informării victimei/părții vătămate cu privire la eliberarea sau evadarea autorului infracțiunii

(art. 58 alin. (4) pct. 7) și art. 60 alin. (1^2) pct. 6) din CPP,

art. 204 alin. (9) CE anexa nr. 2)

Modificările propuse la art. 58 alin. (4) pct.7) și art. 60 alin. (1^2) pct. 6) din CPP, privind dreptul victimei/părții vătămate de a fi informată, la cerere și fără întârzieri nejustificate, despre eliberarea ori evadarea din detenție a persoanei reținute, arestate sau condamnate, precum și despre măsurile de protecție necesare, răspunde necesității sporirii nivelului de siguranță a victimelor și prevenirii riscului de revictimizare. Această reglementare este necesară în special în cazurile în care există un pericol real pentru siguranța victimei, determinat de natura infracțiunii comise, de comportamentul anterior al infractorului sau de existența unor antecedente penale precum violență, inclusiv violență în familie, hărțuire, amenințări sau alte forme de constrângere. Informarea victimei permite acesteia să adopte măsuri de autoprotecție și să solicite, după caz, intervenția autorităților competente. Prevederea asigură transpunerea art. 6 (5) și (6) din **Directiva 2012/29/UE**, potrivit cărora:

- victimele trebuie să aibă posibilitatea de a fi informate, fără întârzieri inutile, despre eliberarea sau evadarea autorului infracțiunii, precum și despre măsurile relevante de protecție;
- informarea se face la cererea victimei, cel puțin în cazurile în care există un pericol sau un risc identificat de prejudiciu la adresa acesteia.

Totodată, Directiva prevede expres o excepție de la dreptul de informare, în situațiile în care notificarea ar putea genera un risc identificat de prejudiciu la adresa autorului infracțiunii. Această excepție vizează, în special, cazurile în care există riscul unor acte de răzbunare sau violențe îndreptate împotriva autorului, inclusiv în contexte determinate de norme culturale, tradiții sau practici comunitare, care ar putea conduce la escaladarea conflictelor și la încălcări suplimentare ale drepturilor fundamentale. Informarea victimei sau părții vătămate se va face la cererea expresă a victimei, depusă în formă scrisă, în care aceasta va indica:

- datele de contact la care dorește să fie informată;
- infracțiunea comisă;
- eventualul risc perceput pentru siguranța sa, inclusiv circumstanțe relevante privind comportamentul anterior al infractorului.

În funcție de etapa procesuală, cererea va fi depusă fie la procuratură (*faza de urmărire penală*), judecător (*faza de examinare a cauzei*) care va asigura informarea victimei, după evaluarea riscurilor și a eventualelor excepții aplicabile. În cazul persoanelor condamnate, cererea va fi depusă la Administrația Națională a Penitenciarelor, care va informa victima despre eliberarea sau evadarea condamnatului, cu respectarea acelorași criterii de evaluare.

Evaluarea riscului se va realiza individual, de la caz la caz, ținând cont de:

- natura și gravitatea infracțiunii;
- istoricul infracțional al autorului;

- existența unor fapte anterioare de violență sau amenințări;
- relația dintre victimă și făptuitor (de exemplu, violență în familie).

Așadar, dreptul la informare se exercită la cererea victimei sau a părții vătămate, cel puțin în cazurile în care există un pericol pentru siguranța acesteia. Informarea nu se efectuează dacă ar putea crea un risc identificat de cauzare a unui prejudiciu persoanei eliberate sau evadate. În cazul persoanei condamnate, obligația de informare este exercitată în condițiile art. 204 alin. (9) din Codul de executare.

În acest mod, prevederea propusă contribuie la consolidarea statutului victimei în procesul penal, alinierea cadrului normativ național la standardele europene și crearea unui mecanism echilibrat de protecție, adaptat realităților practice.

Reducerea numărului de audieri a părții vătămate în cadrul cercetării judecătorești

(art. 369 alin. (3) CPP anexa nr. 2)

Modificările propuse la articolul 369 alineatul (3) din CPP au ca obiectiv limitarea audierilor repetate ale părții vătămate în faza cercetării judecătorești, astfel încât acestea să aibă loc doar atunci când sunt strict necesare pentru soluționarea cauzei, cu respectarea deplină a dreptului la apărare.

Prevederea menționată, instituie regula potrivit căreia partea vătămată este audiată numai în măsura în care acest lucru este indispensabil pentru desfășurarea cercetării judecătorești, iar eventualele declarații suplimentare pot fi făcute exclusiv cu permisiunea președintelui ședinței, cu condiția ca acestea să fie relevante pentru cauză și să nu implice audieri repetate nejustificate.

Astfel, rolul activ al instanței este consolidat în vederea prevenirii audierilor excesive sau inutile. Necesitatea acestei reglementări este determinată de riscul de revictimizare a părții vătămate prin expunerea repetată la relatări ale faptelor suferite, în special în cauzele ce vizează infracțiuni grave, precum violența în familie, infracțiuni sexuale, traficul de ființe umane sau alte fapte care au un impact semnificativ asupra integrității psihice a victimei.

Totodată, modificările propuse asigură transpunerea art. 20 lit. b) din **Directiva 2012/29/UE**, care vin să asigure un echilibru între:

- necesitatea protejării părții vătămate împotriva audierilor repetate nejustificate;
- dreptul inculpatului la apărare și la un proces echitabil;
- marja de apreciere a instanței în stabilirea necesității și relevanței probelor administrate.

Transmiterea plângerilor spre examinare autorităților competente ale statului pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea

(art. 535^2 din CPP anexa nr. 2)

Completarea CPP cu articolul 535² are ca scop instituirea unui mecanism clar și previzibil prin care persoanele cu domiciliul sau reședința permanentă în Republica Moldova pot sesiza autoritățile naționale cu privire la săvârșirea unei infracțiuni pe teritoriul unui alt stat, asigurând accesul efectiv la justiție, inclusiv în situațiile cu element de extraneitate. Necesitatea acestei reglementări derivă din lipsa unei proceduri expres prevăzute în legislația procesual-penală națională care să reglementeze obligația organelor de urmărire penală de a primi plângeri referitoare la infracțiuni comise în afara teritoriului Republicii Moldova și de a le transmite autorităților competente ale statului pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea.

În absența unui asemenea mecanism, victimele pot fi descurajate să își exercite dreptul de a depune plângere, fiind puse în situația de a interacționa direct cu autoritățile străine, ceea ce implică bariere lingvistice, administrative sau financiare.

Prevederea propusă asigură transpunerea art. 17 (2) și (3) din **Directiva 2012/29/UE**, care obligă statele membre să permită victimelor infracțiunilor comise într-un alt stat membru să formuleze plângere în statul de reședință și să garanteze transmiterea fără întârziere a acesteia către autoritățile competente ale statului în care a fost comisă infracțiunea, atunci când competența de inițiere a procedurilor penale nu aparține statului de reședință.

Astfel, prin instituirea acestui mecanism, victima cu domiciliul sau reședința permanentă în Republica Moldova va depune plângerea la organul de urmărire penală sau la procuror, indiferent de faptul că infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul unui alt stat. Prin urmare, organul de urmărire penală sau procurorul sesizat are obligația de a primi plângerea și de a verifica, în mod preliminar, dacă fapta sesizată intră în competența autorităților Republicii Moldova, în conformitate cu regulile de competență prevăzute de Codul penal și Codul de procedură penală.

În cazul în care se constată lipsa competenței autorităților naționale, ofițerul de urmărire penală înaintează procurorului o propunere motivată de declinare a competenței, indicând temeiurile de fapt și de drept care justifică această propunere. Procurorul examinează propunerea și, în cazul admiterii acesteia, emite o ordonanță de transmitere a plângerii și a materialelor anexate.

Transmiterea efectivă către autoritățile competente ale statului pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea se realizează prin intermediul Procuraturii Generale. Pentru claritate și aplicabilitate practică, se precizează că transmiterea plângerii și a materialelor anexate către autoritățile competente ale statului pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea nu constituie o comisie rogatorie, ci reprezintă o transmitere de informații și documente în vederea examinării sesizării de către autoritățile străine competente.

Revizuirea noțiunii de „victimă a infracțiunii”
și confirmarea statutului acesteia
(proiectul legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor)

Una dintre lacunele esențiale ale cadrului legal actual constă în definirea restrictivă a noțiunii de „victimă a infracțiunii” în *Legea nr. 137/2016*, ceea ce generează limitări nejustificate în accesul la măsurile de sprijin și reabilitare.

În forma sa actuală, art.1 alin. (3) al *Legii nr. 137/2016*, „victimă a infracțiunii” se definește ca o ”*persoană fizică vătămată, mental sau fizic, care înregistrează o suferință emoțională sau o pierdere materială, cauzată direct prin infracțiune, conform Codului penal, precum și soțul, copiii și persoanele aflate la întreținerea persoanei decedate în cazul serviciilor de suport prevăzute la art. 2 alin. (5) lit. b) și d)*.”. Această definiție este mai restrânsă comparativ cu cea expusă în **Directiva 2012/29/UE** și **Recomandarea CM (2023)2**, care extind noțiunea de victimă cu referire la sensul larg al conceptului de familie și anume la persoanele care conviețuiesc cu victima directă într-o relație intimă stabilă, rudele apropiate, frații și surorile, indiferent de coabitare.

Noțiunea de „victimă” din *Legea nr. 137/2016* omite alți membri de familie în sensul larg al conceptului de familie. Aparent, dacă concubinii, partenerii civili, părinții adoptivi etc., devin victime indirecte ale infracțiunii, prevederile *Legii nr. 137/2016* nu li se aplică, deși aceste persoane fac parte din familie în sensul larg.

În acest sens, proiectul propune revizuirea noțiunii de victimă astfel încât aceasta să includă, în mod expres:

- persoana fizică căreia i-au fost cauzate, în mod direct, daune morale, fizice sau materiale, inclusiv o vătămare a integrității sale fizice, mentale sau psihologice prin săvârșirea unei infracțiuni;
- membrii familiei unei persoane al cărei deces a fost cauzat prin infracțiune, inclusiv soțul/soția, persoana care s-a aflat cu victima în relații asemănătoare celor dintre soți, copii, rudele până la gradul IV și persoanele aflate la întreținerea victimei infracțiunii.

Astfel, în cazul infracțiunilor care au ca urmare decesul victimei directe, este esențial ca membrii familiei acesteia – precum soțul/soția, copiii, concubinii, rudele până la gradul IV, precum și alte persoane aflate în întreținerea victimei la momentul decesului, fiind victimă indirecte să beneficieze de acces deplin la toate serviciile de sprijin prevăzute de lege.

Totodată, prezenta lege nu reglementează expres prin ce act se conferă statutul de victimă, fapt care generează dificultăți în practică.

Analiza din practică a scos în evidență faptul că actualul mecanism este deficient deoarece victima este eligibilă pentru serviciile menționate în *Legea nr. 137/2016* doar atunci când prezintă înscrisul ce confirmă sesizarea organului de urmărire penală sau o ordonanță de recunoaștere în calitate de parte vătămată, după caz, succesor al părții vătămate, însă acest fapt nu este specificat în lege. Or, problema apare în special în etapa anterioară inițierii urmăririi penale.

Această incertitudine determină autoritățile competente să ezite în acordarea de sprijin – în special consiliere psihologică, juridică sau informațională – în lipsa unui document oficial care să confirme calitatea de victimă.

Pentru a remedia această problemă, proiectul prevede la art. 4 din Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, reglementarea expresă a documentelor prin care se atestă statutul de victimă (copii ale plângerii, procesului-verbal, ale ordonanței organului de urmărire penală, a procurorului sau a încheierii instanței de judecată). Totuși, pentru a asigura o reacție promptă și eficientă în fața nevoilor imediate ale victimelor infracțiunilor, proiectul introduce o prevedere esențială care permite accesul temporar la servicii de sprijin, chiar și în lipsa înscrisurilor formale care acordă statutul de victimă.

Astfel, în situații urgente – precum stări de criză psihologică, expunere la risc continuu, traumă severă etc., atunci când victimele nu dispun temporar de actele care confirmă statutul de victimă sau nu au sesizat organele de urmărire penală acestea vor putea beneficia de consiliere/asistență psihologică, consiliere informațională precum și, asistență juridică pe o perioadă limitată de 45 de zile, în baza unei declarații pe propria răspundere. Declarația pe propria răspundere, în contextul accesului provizoriu la serviciile de sprijin pentru victimele infracțiunilor, ar trebui să includă elemente esențiale care să permită identificarea victimei, circumstanțele faptice relevante și asumarea responsabilității privind veridicitatea celor declarate, însoțite de angajamentul de a prezenta ulterior documentele justificative care confirmă statul său de victimă. Această flexibilitate procedurală este necesară în practică, deoarece nu toate victimele reușesc să obțină sau să prezinte imediat documentele cerute de lege, sau trauma post-infracțiune poate împiedica victimele să acționeze rațional și prompt, în special în primele zile după incident.

Mai mult ca atât, birocrația excesivă riscă să descurajeze victimele să solicite sprijin sau le poate priva de protecția necesară într-un moment critic.

Pentru a răspunde nevoilor imediate ale victimelor infracțiunilor, statul oferă acces provizoriu la servicii de sprijin, inclusiv consiliere psihologică, medicală, adăpost, consiliere informațională și juridică, chiar și în lipsa actelor confirmative, într-un cadru reglementat, pe o perioadă determinată.

Autoritățile competente care acordă aceste servicii – inclusiv consilierii informaționali – au obligația de a aduce la cunoștința victimei drepturile care îi revin potrivit legii, inclusiv dreptul de a sesiza organul de urmărire penală. Totuși, decizia de a face sau nu o plângere penală aparține exclusiv victimei, iar autoritățile nu pot și nu trebuie să exercite presiuni în acest sens.

Cu toate acestea, este important ca victimele să conștientizeze că orice faptă penală trebuie să fie sancționată, nu doar pentru a face dreptate în cazul propriu, ci și pentru a preveni comiterea altor infracțiuni în viitor. Denunțarea faptelor ilegale contribuie direct la creșterea siguranței personale și colective și la

consolidarea încrederii în justiție. În acest sens, sprijinul oferit victimelor are și un rol educativ, de responsabilizare civică.

În continuarea celor expuse, prevederile art. 9 alin. (2) din proiectul de lege vin să reglementeze și să detalieze modul în care victimelor infracțiunilor trebuie să li se furnizeze informații esențiale privind drepturile și opțiunile lor legale. Aceste informații trebuie să fie clare, accesibile și prezentate într-un mod care să permită victimelor să înțeleagă și să își exercite drepturile în mod corespunzător.

Astfel, autoritățile care acordă sprijinul victimelor vor avea obligația de a le adresa într-un limbaj simplu și accesibil următoarele informații fundamentale:

- *Serviciile de suport disponibile*: Victimele trebuie să fie informate despre tipurile de servicii de sprijin de care pot beneficia, subiecții care oferă aceste servicii și condițiile generale de acordare a acestora. Aceasta include consiliere psihologică, asistență juridică și alte forme de sprijin, iar victimele trebuie să fie conștientizate despre accesibilitatea acestora și pașii necesari pentru a le obține.

- *Organul de urmărire penală*: Victimelor trebuie să le fie clar indicat organul de urmărire penală la care pot depune plângerea pentru infracțiunea comisă împotriva lor, iar acest lucru trebuie să fie prezentat într-o manieră transparentă și accesibilă.

- *Drepturile procesuale*: Victimele trebuie să primească informații detaliate despre drepturile procesuale de care beneficiază în calitate de parte în procesul penal, conform Codului de procedură penală și Codului de executare. Aceste informații includ drepturile de a fi informate, dreptul de a solicita măsuri de protecție, și dreptul de a solicita despăgubiri.

- *Măsurile de protecție*: Victimele trebuie să fie informate despre măsurile de protecție disponibile, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală și Legii nr. 105/2008 privind protecția martorilor și altor participanți la procesul penal. De asemenea, trebuie să li se ofere informații despre condițiile și procedura de aplicare a acestor măsuri pentru a asigura siguranța victimelor pe tot parcursul procesului judiciar. De altfel, victimele trebuie să fie informate și despre condițiile și procedura pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat, în cazurile în care acestea nu își pot permite un avocat sau nu sunt în măsură să își asigure reprezentarea juridică.

Informațiile cu privire la condițiile și procedura de acordare a compensației financiare pentru victimele infracțiunilor trebuie prezentate clar, astfel încât victimele să poată înțelege cum pot solicita această formă de reabilitare și ce pași trebuie să urmeze pentru a beneficia de ea.

- *Măsurile, procedurile și serviciile disponibile în statul de reședință al victimei, altul decât statul în care a fost comisă infracțiunea*, pentru protecția și sprijinul acesteia, precum și modalitățile de accesare a acestora. Scopul acestor măsuri este de a garanta că, indiferent de statul în care se află, victima are acces efectiv la protecție și sprijin, în condiții echitabile și fără discriminare.

- *Alte informații solicitate:* În plus față de cele menționate mai sus, victimele au dreptul să fie informate despre alte informații relevante pentru cazurile lor, în cazul în care acestea sunt disponibile. Autoritățile trebuie să răspundă întrebărilor și să clarifice orice aspect legat de drepturile victimei.

Este esențial ca toate aceste informații să fie prezentate într-un limbaj simplu și accesibil, și procesul verbal de informare să fie semnat de victimă, pentru a asigura că aceasta a luat cunoștință cu informațiile respective, în funcție de necesitățile acesteia. De asemenea, trebuie să se țină cont în mod deosebit de dificultățile de înțelegere sau de comunicare, care pot apărea din cauza unor dizabilități ale victimei, cum ar fi deficiențele de auz, vorbire sau alte forme de dizabilități. În aceste cazuri, trebuie oferite soluții de accesibilitate, precum interpret în limbajul semnelor sau alte modalități de comunicare adaptate nevoilor victimei, pentru a garanta un acces echitabil la drepturi și protecție. Aceste măsuri sunt esențiale pentru a asigura că victimele infracțiunilor sunt corect informate și pot beneficia de toate serviciile și drepturile care le sunt recunoscute, fără a întâmpina bariere de comunicare.

Consolidarea garanțiilor pentru victimele persecutate

(art. 2, art. 3 alin. (2), art. 15 alin. (2), art. 16 alin. (2), art. 17 alin. (1) ș.a. din proiectul Legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, art. 20 lit. g[1]) din Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat anexa nr.2)

Proiectul instituie garanții speciale pentru victimele persecutate, definite la art. 2 ca persoane fizice ale căror drepturi și libertăți fundamentale au fost încălcate prin măsurile sau acțiunile prevăzute de norma respectivă, săvârșite în regiunea transnistreană de structurile aflate în afara controlului efectiv al autorităților Republicii Moldova. Deși în mod firesc aceste victime beneficiază de drepturile și serviciile prevăzute de lege, practica a demonstrat că lipsa unei mențiuni exprese a acestor categorii de victime generează confuzii în aplicare. Prin urmare, includerea expresă a acestor victime în categoria beneficiarilor urmărește să sporească accesul efectiv și să elimine orice ambiguitate normativă. Este relevant de menționat că pe teritoriul din stânga Nistrului, persoanele continuă să fie supuse unor practici de încălcare gravă a drepturilor și libertăților omului, inclusiv prin, arestări ilegale și detenții arbitrare, tortură și tratamente inumane sau degradante, intimidări, persecuții etc. Astfel, victimele acestor ilegalități se află într-o stare de vulnerabilitate severă, confruntându-se cu traume psihologice, lipsa resurselor materiale și dificultăți de reintegrare socială**.**

Pentru a beneficia de serviciile prevăzute de Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, inclusiv, consiliere informațională, consiliere psihologică, asistență juridică garantată de stat și compensație financiară pentru prejudiciul suferit, trebuie să depună o plângere la organele de urmărire penală ale autorităților constituționale ale Republicii Moldova, fapt ce confirmă caracterul

penal al faptei și activează procedura legală de sprijin. Prin urmare, modificarea propusă nu introduce un drept nou, ci fortifică aplicabilitatea unei protecții legale deja existente, prin:

- clarificarea expresă a categoriilor de victime vizate;
- facilitarea accesului efectiv la sprijin;
- reafirmarea obligației statului de a proteja toți cetățenii săi, indiferent de zona geografică în care au fost săvârșite abuzurile.

Această completare legislativă reprezintă un pas necesar pentru asigurarea egalității în fața legii, pentru prevenirea impunității și pentru respectarea angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova în domeniul drepturilor omului.

Pentru a asigura o aplicare uniformă a legii și pentru a evita interpretările divergente, proiectul introduce și o definiție expresă a noțiunii de „victimă persecutată", fiind avute în vedere persoanele ale căror drepturi și libertăți fundamentale au fost încălcate prin măsuri ilegale de constrângere, de privare de libertate, de tragere la răspundere penală, de condamnare, de confiscare sau de deposedare de bunuri, sau prin acțiuni de tortură, tratamente inumane ori degradante, săvârșite în regiunea transnistreană de structurile aflate în afara controlului efectiv al autorităților Republicii Moldova. Definirea acestei categorii este necesară pentru delimitarea clară a sferei beneficiarilor și pentru aplicarea unitară a mecanismelor de protecție și reabilitare prevăzute de lege.

Astfel, proiectul de lege reglementează două categorii distincte de beneficiari ai măsurilor de protecție și reabilitare. Prima categorie este constituită din victimele infracțiunilor prevăzute la art. 17 din proiect, respectiv victimele unor infracțiuni grave, precum cele însoțite de violență, infracțiunile privind viața sexuală, violența în familie, traficul de organe și alte categorii expres prevăzute de art. 17 din proiectul de lege. Cea de-a doua categorie este reprezentată de victimele persecutate, ale căror drepturi și libertăți fundamentale au fost încălcate prin ilegale de constrângere, de privare de libertate, de tragere la răspundere penală, de condamnare, de confiscare sau de deposedare de bunuri, sau prin acțiuni de tortură, tratamente inumane ori degradante aplicate de structurile de facto din regiunea transnistreană.

Totodată, **„teritoriul aflat în afara controlului efectiv al autorităților Republicii Moldova"** desemnează regiunea transnistreană și utilizează terminologia consacrată în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind situația din această regiune. Noțiunea de **„control efectiv"** reflectă realitatea juridică și factuală potrivit căreia autoritățile constituționale ale Republicii Moldova nu exercită atribuțiile specifice puterii publice pe acest teritoriu, terminologie consacrată, între altele, în hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza **Ilașcu și alții c. Moldovei și Federației Ruse**[5], cauza

[5] https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-112682%22]}

Mozer c. Moldovei și Federației Ruse[6], precum și în jurisprudența ulterioară referitoare la regiunea transnistreană.

Prin urmare, proiectul asigură acestor victime accesul la întregul spectru de servicii de suport prevăzute de lege, inclusiv consiliere informațională, consiliere psihologică, asistență juridică garantată de stat și, după caz, compensație financiară pentru prejudiciile suferite. În ceea ce privește compensarea financiară, aceasta are caracter social și reparator și poate fi acordată inclusiv în situațiile în care tragerea la răspundere a făptuitorului nu este posibilă, cum ar fi cazurile în care autorul infracțiunii nu a fost identificat, se sustrage urmăririi penale sau judecării cauzei, ori procesul penal a fost suspendat din aceste motive, în condițiile prevăzute de lege. Această soluție răspunde situației specifice a victimelor persecutate din regiunea transnistreană, care, în mod obiectiv, sunt lipsite de posibilitatea obținerii unei reparări efective a prejudiciului de la autorii faptelor.

Prin aceste intervenții legislative, statul nu își asumă răspunderea pentru actele comise de structurile de facto, ci instituie un mecanism intern de sprijin și reabilitare destinat protejării propriilor cetățeni și altor persoane îndreptățite, în conformitate cu obligațiile sale pozitive de protecție a drepturilor omului și de asigurare a unor remedii efective pentru victime.

Evaluarea individuală a victimelor pentru acordarea serviciilor de suport

(art. 8 din proiectul legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor)

Articolul 8 reglementează mecanismul de identificare a necesităților specifice de protecție și de evaluare a necesităților de suport ale victimei. În componenta procesuală, norma contribuie la transpunerea art. 22 din **Directiva 2012/29/UE**, care prevede dreptul victimelor la o evaluare individuală promptă în scopul identificării nevoilor de protecție specifice și a măsurilor speciale necesare pentru prevenirea victimizării secundare, intimidării sau răzbunării.

Prevederea propusă la art. 8 reglementează mecanismul de evaluare individuală a victimelor infracțiunilor, atât în cadrul procesului penal, cât și în afara acestuia, pentru identificarea nevoilor specifice de protecție și de suport.

Scopul acestei norme este de a asigura că victimele primesc sprijin adecvat și proporțional în funcție de necesitățile acestora, prevenind victimizarea secundară și reducând riscurile de intimidare.

Potrivit modificărilor propuse, evaluarea individuală se realizează în două faze:

- *În cadrul procesului penal*, organul de constatare, organul de urmărire penală sau procurorul care examinează sesizarea identifică nevoile de protecție ale victimei. Aceștia decid dacă și în ce măsură sunt necesare măsuri speciale de protecție sau modalități speciale de audiere (art. 110 și 110[1] din Codul de

[6] https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22itemid%22:[%22001-168541%22]}

procedură penală). Dacă în cadrul procesului penal, subiecții menționați identifică că victima necesită servicii de suport (ex. victima este afectată psihologic, este minor, etc.) o referă după caz, agenției teritoriale de asistență socială, care în urma evaluării va acorda suportul necesar;

- *În afara procesului penal*, persoanele care acordă asistență medicală, efectuează examinări medico-legale sau furnizează asistență socială pot identifica victime care necesită suport. Acestea informează victima despre dreptul la servicii de suport și, după caz, o referă către agenția teritorială de asistență socială.

Această prevedere este necesară pentru a asigura protecția promptă și individuală a victimelor, în special a celor vulnerabile (copii, persoane cu dizabilități, victime ale violenței sexuale sau în familie, trafic de persoane etc.), prevenirea revictimizării, prin reducerea audierilor repetate și a contactului direct cu infractorul, trasabilitatea și monitorizarea măsurilor de suport, prin întocmirea de rapoarte de evaluare, evidențe teritoriale și informarea semestrială a Ministerului Muncii și Protecției Sociale, și nu în ultimul rând respectarea garanțiilor stabilite în Directiva 2012/29/UE, prin armonizarea legislației cu standardele europene.

Asistența psihologică acordată victimelor infracțiunilor

(art. 11–13 din proiectul legii)

Proiectul reglementează prestatorii serviciilor de asistență psihologică, categoriile de victime care beneficiază de aceste servicii din contul statului și procedura de acces. Asistența psihologică din contul statului se acordă, de regulă, pentru o perioadă de până la 3 luni, iar în cazul copilului victimă, pentru o perioadă de până la 6 luni. Cererea se soluționează în termen de 3 zile, iar în situații urgente serviciile pot fi acordate temporar în condițiile art. 4 alin. (2).”

Alte servicii de suport

(secțiunea a 3-a din proiectul legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor)

Prevederile propuse la secțiunea a 3-a reglementează expres dreptul victimelor infracțiunilor la asistență medicală, asistență juridică și servicii de adăpost.

Victima infracțiunii beneficiază de asistență medicală de urgență gratuită, precum și, după caz, de alte tipuri de asistență medicală, în conformitate cu *Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală* și alte acte normative relevante. Această reglementare are rolul de a clarifica și consolida dreptul victimei de a primi asistență medicală promptă, inclusiv pentru situații urgente.

Victima poate beneficia de servicii de adăpost oferite atât de centrele specializate ale instituțiilor publice, cât și de organizații non-guvernamentale, în limita competențelor și conform prevederilor legislative aplicabile. Prin derogare de la condiția existenței unui risc iminent, victima persecutată beneficiază, la

cerere, de serviciul de adăpost dacă nu dispune de o locuință. În prezent, victimele beneficiază deja de servicii medicale urgente și de adăpost prin centre specializate și ONG-uri, însă reflectarea expresă a acestora în legislație va întări drepturile victimelor și le va oferi certitudinea legală a accesului la aceste servicii, facilita coordonarea între instituțiile publice și organizațiile non-guvernamentale și va contribui la implementarea unor mecanisme coerente de sprijin pentru victime, inclusiv în situații de urgență sau vulnerabilitate sporită.

Potrivit art.16 din proiectul legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunii, victima beneficiază de asistență juridică garantată de stat, în conformitate cu prevederile *Codului de procedură penală* și în condițiile *Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat*, dacă infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova sau dacă infracțiunea a fost săvârșită în afara teritoriului Republicii Moldova și victima este cetățean al Republicii Moldova, străin sau apatrid care locuiește legal în Republica Moldova, iar procesul penal se desfășoară în Republica Moldova.

Conform *Legii nr. 198/2007*, se acordă următoarele tipuri de asistență juridică garantată de stat: a) asistență juridică primară; b) asistență juridică calificată; c) asistență juridică de urgență. De asemenea, în condițiile *Legii nr. 198/2007* există două situații de acordare a asistenței juridice calificate garantate de stat, și anume: a) indiferent de nivelul veniturilor (art. 20); b) în dependență de nivelul veniturilor (art. 21).

În urma mai multor modificării operate la *Legea nr. 198/2007*, legiuitorul a extins categoriile de beneficiari de asistență juridică indiferent de nivelul de venit, cu includerea victimelor violenței în familie; victimelor traficului de ființe umane; victimelor torturii și relelor tratamente; solicitanților de azil, persoanelor cu dizabilități.

Cu toate acestea, unele modificări legislative efectuate nu au asigurat o sincronizare între toate actele normative, fapt care în anumite circumstanțe a determinat interpretarea și aplicarea greșită a prevederilor *Legii nr. 137/2016 în vigoare,* în partea ce ține de acordarea asistenței juridice garantate de stat.

În acest context, s-a impus necesitatea de a ajustat prevederile art. 16 alin. (2) din proiectul legii, în partea ce ține de categoria victimelor care pot beneficia de asistență juridică garantată de stat necondiționat.

În contextul actual, protecția efectivă a drepturilor victimelor infracțiunilor reprezintă o prioritate esențială, în special în cazul grupurilor vulnerabile, precum victimele torturii, tratamentului inuman și degradant, traficului de ființe umane, copiii victime și persoanele cu dizabilități severe sau accentuate. Accesul la asistență juridică indiferent de nivelul veniturilor pentru aceste categorii este indispensabil pentru prevenirea revictimizării, asigurarea protecției și garantarea exercitării eficiente a drepturilor fundamentale.

Victimele infracțiunilor enumerate se confruntă cu un nivel sporit de vulnerabilitate fizică, psihologică și socială. Asistența juridică indiferent de

nivelul veniturilor le oferă posibilitatea de a beneficia de sprijin legal, fără a întâmpina bariere procedurale care ar putea agrava suferința sau le-ar putea expune la riscuri suplimentare.

Revizuirea mecanismului de acordare a compensației financiare

(Secțiunea a 4-a din proiectul legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor)

➢ *Extinderea categoriilor de victime eligibile pentru compensație financiară*

În forma sa actuală, alin. (2) al art. 12 din *Legea nr. 137/2016* stabilește, într-o manieră exhaustivă, lista articolelor din Codul penal care permit accesul victimelor la compensație financiară acordată de către stat.

Deși această abordare oferă claritate normativă, ea creează și rigidități în aplicare, întrucât limitează protecția victimelor la un număr fix de infracțiuni, fără a reflecta în mod suficient gravitatea prejudiciului, vulnerabilitatea victimei sau natura relației victimei cu agresorul.

Astfel, conform prevederilor art. 17 alin. (1) din proiectul legii vor avea dreptul la compensație financiară:

a) victimele infracțiunilor însoțite de violență pentru viața sau sănătatea persoanei, inclusiv care au avut drept urmare, decesul, vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății;

b) victimele infracțiunilor contra libertății, cinstei și demnității persoanei;

c) victimele infracțiunilor privind viața sexuală;

d) victimele infracțiunilor de violență în familie;

e) victimele infracțiunilor de trafic de organe, țesuturi și celule umane;

f) copiii victime ale infracțiunilor;

g) victimele persecutate.

Extinderea categoriilor de infracțiuni în materia drepturilor victimelor infracțiunilor este în conformitate cu **Directiva 2012/29/UE**, care impune statelor membre obligația de a garanta că toate victimele criminalității sunt recunoscute și tratate cu respect, beneficiază de informații, sprijin, protecție și acces la justiție – fără a limita drepturile acestora la o listă strictă de infracțiuni.

Totuși, **Directiva 2012/29/UE** asigură garanții minime de protecție pentru toate victimele criminalității, însă pune un accent deosebit pe protecția celor care au suferit exploatare sexuală, abuz sexual asupra copiilor, exploatare sexuală și pornografie infantilă. Aceasta abordează nevoile specifice ale categoriilor speciale de victime, inclusiv ale celor traficate, ale victimelor violenței domestice, violenței sexuale (cum ar fi violul, agresiunea sexuală și hărțuirea), sclaviei, precum și ale căsătoriile forțate, mutilarea genitală a femeilor ș.a. Direcția principală a directivei este protejarea victimelor cu consecințe grave asupra integrității lor fizice și psihice, recunoscând astfel necesitatea unor măsuri speciale și sprijin sporit.

Având în vedere această marjă largă de apreciere, prevederea propusă extinde categoriile de infracțiuni recunoscute în legislația națională, **punând un accent clar pe gravitatea consecințelor infracțiunilor și vulnerabilitatea victimelor**, indiferent dacă acestea au fost comise cu intenție sau din imprudență. Aceasta reflectă cerințele și standardele europene, care impun o abordare mai amplă și mai atentă față de victimele ale căror drepturi au fost grav afectate.

Prevederea propusă, extinde cadrul infracțional în raport cu care statul recunoaște dreptul victimelor la compensație, punând accent nu doar pe tipologia juridică a faptei, ci mai ales pe consecințele grave ale acesteia asupra integrității fizice, psihice și demnității persoanei.

În plus, această modificare permite:

- eliminarea rigidității listei numerice de infracțiuni prevăzute în textul actual, oferind un cadru mai flexibil de apreciere a gravității faptelor și a consecințelor suferite de victime;
- acoperirea lacunelor legislative identificate în practică, în special în situațiile în care victimele nu se încadrează formal în lista actuală, însă au suferit vătămări sau pierderi comparabile (exemplu: accidentele rutiere soldate cu deces sau vătămări grave, încălcarea din neglijenţă a regulilor şi metodelor de acordare a asistenţei medicale etc.;
- recunoașterea vulnerabilității victimelor persecuției din regiunea transnistreană, care nu beneficiază în prezent de forme clare de sprijin și reparație;
- alinierea cadrului național cu cerințele **Directivei 2012/29/UE**, care solicită statelor membre să ofere sprijin adecvat tuturor victimelor infracțiunilor, în special celor supuse unor forme grave de violență, exploatare și tratamente inumane;
- consolidarea principiului interesului superior al victimei, prin garantarea accesului efectiv la măsuri de sprijin, indiferent de particularitățile juridice ale calificării infracțiunii, atunci când urmările sunt severe.

➢ *Condițiile privind excluderea dreptului la compensație financiară*

Actualele condiții prevăzute la art. 12 alin. (3) din lege, restrâng nejustificat posibilitatea de reabilitare a victimelor, adică posibilitatea de obține dreptul la compensarea financiară de către stat. Astfel, prevederile menționate instituie situații negative, atunci când victima nu are dreptul la compensație financiară acordată de către stat dacă:

− *infracțiunea a fost săvîrşită cu participarea benevolă a victimei, cu excepţia persoanelor care nu au împlinit vîrsta de 18 ani*. Această prevedere, deși fiind justificată în scopul prevenirii abuzului de drept, creează incertitudini în aplicare, în special în cazul unor infracțiuni în care consimțământul aparent al victimei nu are importanță pentru calificarea juridică a faptei, fiind considerat viciat de natura faptei sau de situația de vulnerabilitate a victimei. Spre exemplu ar fi articolele 165 (traficul de ființe umane), 174 (actul sexual cu o persoană care nu a împlinit

vârsta de 16 ani), 175 (acțiuni cu caracter sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani), 206 (traficul de copii) etc. Astfel, aplicarea automată a excluderii de la compensație riscă să genereze respingerea nejustificată a cererilor de compensare, ignorând caracterul profund viciat al consimțământului în astfel de contexte.

Pentru a asigura aplicarea corectă și conformă cu standardele internaționale a Legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, art. 17 alin. (2) lit. a) prevede în mod expres că excluderea de la compensație nu se aplică în cazul infracțiunilor în care consimțământul victimei nu are importanță pentru calificarea juridică a faptei.

– *fapta prevăzută de legea penală a fost săvîrşită în una dintre circumstanţele care înlătură caracterul penal al faptei conform art. 35 din Codul penal.* Prevederea menționată este deja implicit acoperită de art. 14 alin. (1) pct. 1) din redacția în vigoare a *Legii nr. 137/2016*, care condiționează acordarea compensației de existența: „ordonanţei procurorului de încetare a urmăririi penale în temeiul art. 275 pct. 4), 5), 7) şi 8) şi art. 285 alin. (2) pct. 2) şi 3) din Codul de procedură penală sau al art. 53 din Codul penal". Prin urmare, menținerea prevederilor menționate, adică celei prevăzute la art. 12 alin. (3) lit. b) din redacția în vigoare, creează o dublare inutilă, susceptibilă de a genera confuzie în aplicarea normei, contrar principiilor de claritate legislativă.

– *nu a sesizat organele de urmărire penală despre săvârşirea infracţiunii în cazul în care pornirea urmăririi penale are loc doar în baza plângerii prealabile a victimei conform articolul 276 CPP*. În continuarea acestei idei, atragem atenția că potrivit art. 276 alin. (1) din CPP, urmărirea penală se porneşte numai în baza plîngerii prealabile a victimei în cazul infracţiunilor prevăzute în articolele: 152 alin. (1), 155, 157, 161, 177, 179 alin. (1) şi (2), 193, 194, 197 alin. (1), 204 și 246^1 din Codul penal, precum şi al furtului avutului proprietarului săvîrşit de minor, de soţ, rude, în paguba tutorelui, ori de persoana care locuieşte împreună cu victima sau este găzduită de aceasta [...].

În contextul dispozițiilor art. 276 alin. (1) din CPP, care prevede expres că urmărirea penală se pornește doar în baza plângerii prealabile a victimei pentru anumite infracțiuni, este important de remarcat că majoritatea acestor infracțiuni nici nu se regăsesc printre categoriile de infracțiuni enumerate la art. 12 din *Legea nr. 137/2016*, fapt ce limitează nejustificat victima de acest drept.

- *la data săvîrşirii infracţiunii, este condamnată definitiv şi are antecedente penale pentru săvîrşirea unei infracţiuni grave, deosebit de grave sau excepţional de grave sau pentru o infracţiune săvîrşită prin participare la un grup criminal organizat sau organizaţie criminală*. Cu referire la această cerință menționăm că excluderea automată a victimelor cu condamnări anterioare pentru infracțiuni grave contravine principiului nediscriminării. Dreptul la repararea prejudiciului nu ar trebui să depindă de trecutul penal al persoanei.

Prin urmare, se impune necesitatea de a revizui condițiile privind excluderea dreptului la compensația financiară de către stat, în vederea asigurării respectării drepturilor și intereselor legitime ale victimelor infracțiunilor, în mod nediscriminatoriu.

➢ *Acordarea compensației financiare*

Conform art. 14 alin. (1) din *Legea nr. 137/2016*, una dintre condițiile necesare pentru acordarea compensației financiare de către stat este existența unui act definitiv și irevocabil care constată săvârșirea infracțiunii. Lista acestor acte include:

a) hotărîrea instanţei de judecată de condamnare;

b) hotărîrea instanţei de judecată de încetare a procesului penal pe temei de nereabilitare;

c) ordonanţa procurorului de încetare a urmăririi penale în temeiul art. 275 pct. 4), 5), 7) şi 8) şi art. 285 alin. (2) pct. 2) şi 3) din Codul de procedură penală sau al art. 53 din Codul penal.

Totuși, nu este prevăzut expres cazul în care instanța de judecată adoptă o hotărâre în baza art. 499 alin. (1) din Codul de procedură penală, care vizează persoanele aflate în stare de iresponsabilitate penală la momentul comiterii faptei sau care, ulterior săvârșirii faptei, au dobândit o boală psihică gravă, ce le face inapte să răspundă penal. În astfel de cazuri, instanța de judecată constată existența unei fapte prevăzute de legea penală, însă făptuitorul nu poate fi tras la răspundere penală din cauza stării sale psihice.

Cu toate acestea, prejudiciul cauzat victimei există și nu poate fi ignorat în procesul de acordare a compensației. Lipsa acestor hotărâri în lista actelor executorii generează un vid legislativ, ce contravine scopului legii –de a asigura un remediu efectiv pentru victimele infracțiunilor, inclusiv atunci când făptuitorul nu poate fi tras la răspundere penală.

În urma celor expuse, în noua redacție a art. 19 alin. (1) pct. 1) lit. c) din Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor se propune includerea, în lista actelor de constatare a săvârșirii infracțiunii, și a hotărârilor adoptate în baza art. 499 alin. (1) CPP (sentinţelor de aplicare a unor măsuri de constrângere cu caracter medical). Această intervenție fiind necesară pentru a asigura protecția deplină a victimelor infracțiunilor, în spiritul principiilor de echitate, legalitate și interesul superior al victimei.

În continuare, menționăm că printre condițiile stipulate la art. 14 alin. (1) din *Legea nr. 137/2016* pentru ca o persoană să beneficieze de compensația financiară acordată de stat constă în deținerea statutului procesual de parte civilă în cadrul procesului penal. Cu toate acestea, utilitatea practică a unei asemenea cerințe este discutabilă, întrucât nu reflectă în mod realist nevoile victimelor și nici nu este indispensabilă pentru realizarea mecanismului compensator prevăzut de lege.

Analiza practicii judiciare relevă că, de regulă, un număr neînsemnat de persoane vătămate depun cerere de intentare a acțiunii civile în cadrul procesului penal. O acțiune civilă necesită mai mult efort de a aduna probe pentru justificarea cuantumului prejudiciului, întocmirea cererii și susținerea acesteia în instanța de judecată. În practică, participanții în procedurile penale se focusează pe aspectele penale, și victima rămâne neajutorată în partea pretențiilor sale civile, chiar dacă procurorul este obligat să susțină victima în menținerea acțiunii civile. Astfel, potrivit raportului *Accesul la justiție și remedii efective pentru victimele traficului de ființe umane*[7], sa menționat că în practică, nici reprezentanții organului de urmărire penală și instanțele de judecată nu asigură întotdeauna prezentarea informațiilor despre dreptul la despăgubire într-un mod clar, accesibil și pe înțelesul victimei.

Prin urmare, nu se justifică menținerea acestor prevederi, acestea fiind de natură să limiteze accesul la compensația financiară și să genereze excluderi nejustificate ale persoanelor îndreptățite, în contradicție cu scopul legii.

În continuare, proiectul noii legi propune completarea art. 19 cu alineatele (6)-(8), situații noi în care este recunoscut dreptul victimei de a înainta cerere de acordare a compensației financiare, după cum urmează:

- *Dacă victima s-a aflat în imposibilitate de a formula cererea de compensație financiară, termenul de 3 ani se calculează de la data la care a încetat starea de imposibilitate, cu prezentarea documentelor justificative*.

Necesitatea introducerii unei prevederi care să permită recalcularea termenului de 3 ani pentru solicitarea compensației financiare de la data încetării imposibilității victimei de a formula cererea se impune din considerente legate de protecția efectivă a drepturilor omului și de respectarea principiului accesului real la justiție și reparație. Reglementările actuale ale art. 14 alin. (1) pct. 2) din *Legea nr. 137/2016* prevede că cererea a fost depusă în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a actului de constatare a săvîrşirii infracţiunii, fără a ține cont de circumstanțele individuale ale victimei.

În practică însă, multe victime se confruntă cu situații obiective care le împiedică să formuleze cererea în termenul prevăzut, cum ar fi, starea gravă de sănătate sau tratament medical de lungă durată, lipsa reprezentantului legal. Aceste situații, care afectează profund capacitatea victimei de a acționa, nu sunt cauzate de neglijență sau lipsă de diligență, ci derivă direct din consecințele infracțiunii sau din contextul personal dificil în care se află victima.

Prin urmare, reglementarea expresă a posibilității de recalculare a termenului de 3 ani de la data încetării stării de imposibilitate, cu prezentarea documentelor confirmative, este justificată și necesară.

---

[7] https://www.antitrafic.gov.md/libview.php?l=ro&idc=32&id=1360&t=/Rapoarte/Ale-partenerilor-internationali/Raportul-Grupului-de-Experti-privind-Lupta-contra-Traficului-de-Fiinte-Umane-de-Evaluare-pentru-Republica-Moldova-GRETA-Runda-a-treia-de-evaluare-Acces-la-justitie-i-remedii-efective-pentru-victimele-traficului-de-fiinte-umane

- *În cazul în care asupra acțiunii civile urmează să hotărască instanța civilă, termenul de 3 ani curge de la data rămînerii definitive a hotărârii prin care a fost admisă acțiunea civilă.* Actuala reglementare legală privind termenul de 3 ani pentru solicitarea compensației financiare de către victimă nu reflectă particularitățile cauzelor în care acțiunea civilă este disjunsă din procesul penal și examinată separat în instanța civilă. În asemenea cazuri, victima se află într-o poziție juridică incertă pe durata soluționării litigiului civil, fără o hotărâre definitivă asupra prejudiciului suferit. Stabilirea unui termen uniform, independent de finalitatea procesului civil, riscă să creeze situații în care victima este confuză privind dreptul la compensație înainte de a obține recunoașterea oficială a prejudiciului printr-o hotărâre judecătorească definitivă. Aceasta contravine principiului proporționalității și interesului superior al victimei, mai ales în condițiile în care statul, prin lege, și-a asumat obligația de a-i oferi sprijin în absența unei reparații integrale din partea făptuitorului. Astfel, stabilirea unui punct de plecare clar și echitabil pentru calcularea termenului — data rămânerii definitive a hotărârii prin care se admite acțiunea victimei — oferă o soluție rațională și adaptată realităților judiciare.

- *Prin derogare de la alin. (1) pct. 1) și 3) în cazul în care făptuitorul nu este identificat, victima infracțiunii sau victima persecutată poate formula cererea de compensație financiară în termen de 3 ani de la data la care ordonanța de suspendare a urmăririi penale nu mai poate fi contestată ori a fost menținută definitiv în urma controlului prevăzut de lege.*

În practica organelor de urmărire penală, se întâlnesc frecvent situații în care, deși fapta penală este confirmată, autorul infracțiunii rămâne neidentificat, iar cauza penală este suspendată. În astfel de cazuri, victima, deși a suferit un prejudiciu moral, fizic sau material, se află într-o situație de vulnerabilitate dublă: pe de o parte, nu beneficiază de nicio despăgubire din partea autorului necunoscut, iar pe de altă parte, nu poate accesa compensația oferită de stat, din cauza lipsei unei hotărâri judiciare definitive. Prin urmare, stabilirea expresă a unei norme clare, potrivit căreia în cazul în care făptuitorul nu este identificat, termenul de 3 ani începe să curgă de la data emiterii ordonanței de suspendare a urmăririi penale, oferă:

- predictibilitate juridică pentru victime;
- o garanție reală a accesului la compensații în cazurile când autorul faptei este necunoscut.

➢ *Prejudiciul cauzat prin infracțiune compensat de către stat*

Articolul 20 din proiect extinde sfera prejudiciilor acoperite de către stat, incluzând în mod expres prejudiciul moral, prejudiciul cauzat prin exploatarea prin muncă, inclusiv salariul neplătit și condițiile de muncă precare, în cazul victimelor traficului de ființe umane, sclaviei, condițiilor similare sclaviei, muncii forțate și traficului de copii, precum și prejudiciul suferit de membrii familiei victimei

decedate. Prejudiciul moral este o componentă fundamentală a daunelor cauzate de infracțiunile violente, care nu poate fi ignorată în cadrul compensațiilor financiare. Astfel, o completare a legislației ar oferi un sprijin mai complet și echitabil victimelor, nu doar în termeni de recuperare fizică și financiară, ci și în procesul de vindecare a traumelor psihologice.

De altfel, și în situația decesului victimei în urma unei infracțiuni, impactul nu se limitează doar la pierderea fizică a persoanei, ci afectează și întreaga familie. Membrii familiei victimei decedate, în special cei care depind financiar de aceasta, suferă o pierdere semnificativă a mijloacelor de întreținere.

În multe cazuri, acest lucru poate genera dificultăți economice grave și poate afecta, de asemenea, stabilitatea emoțională și psihologică a celor rămași în viață. Prin urmare, este esențial ca legislația să recunoască aceste efecte și să prevadă o formă de compensație pentru pierderile materiale și emoționale ale celor care au suferit în urma decesului victimei, consolidând astfel un sistem de protecție a familiei victimei decedate. Aceste completări ar reflecta mai corect nevoile victimelor infracțiunilor violente, asigurându-le o protecție mai largă și mai adecvată, precum și o acoperire a tuturor tipurilor de prejudicii suferite.

Suplimentar, proiectul de lege prevede includerea expresă, în lista formelor de prejudiciu care pot fi compensate de către stat, a prejudiciului cauzat prin exploatarea prin muncă, inclusiv prin neplata salariului și prin condiții de muncă precare, în cazul victimelor traficului de ființe umane, sclaviei, condițiilor similar sclaviei, muncii forțate și traficului de copii.

Prevederile actuale stabilește compensații financiare doar pentru forme limitate de prejudiciu, în special pentru cele rezultate din acte de violență fizică sau din distrugerea bunurilor materiale. Totuși, această abordare nu reflectă complexitatea formelor de suferință și prejudiciu pe care le îndură victimele traficului de ființe umane, sclaviei, condițiilor similar sclaviei, muncii forțate și traficului de copii. Exploatarea prin muncă, cu tot ce implică aceasta – lipsa salariului, muncă prelungită sau forțată, lipsa unui contract de muncă, condiții degradante de cazare, hrană sau siguranță, vulnerabilitatea victimei, în special victimele copii, generează pierderi reale, directe și grave pentru victime, care nu pot fi reparate exclusiv prin tratament medical sau prin despăgubirea unor bunuri.

Aceste modificări legislative vin să alinieze legislația națională la angajamentele internaționale pe care statul și le-a asumat, în special în temeiul *Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane* și *Protocolului privind prevenirea, reprimarea şi pedepsirea traficului de persoane în special al femeilor şi copiilor, adiţional la Convenţia Naţiunilor Unite împotriva criminalităţii transnaţionale organizate* precum și, la recomandările formulate la pct. 180 din raportul de evaluare GRETA din cadrul Rundei a IV-a de evaluare – „*Măsuri de prevenire și identificare a vulnerabilităților la traficul de ființe umane*” din 27.03.2025. Ambele acte internaționale menționate cât și recomandările experților menționate în raport,

subliniază despre obligația statelor de a garanta victimei accesul la compensații reale și proporționale cu daunele suferite, inclusiv atunci când prejudiciul este de natură economică. Astfel, prevederile menționate contribuie la consolidarea principiului justiției restaurative și al echității sociale, la una dintre cele mai grave forme de criminalitate organizată.

➢ *Cererea privind acordarea compensației financiare*

Prevederile *Legii nr. 137/2016* au drept scop reabilitarea victimelor infracțiunilor și garantarea accesului real la măsuri de sprijin, inclusiv financiar. Or, în practică, tocmai victimele aflate în cele mai grave stări de vulnerabilitate – cum ar fi cele spitalizate, în comă, sub tratament intensiv, traumatizate inclusiv psihologic de a întreprinde acțiuni administrative – riscă excluderea de la acest sprijin din motive pur procedurale.

În acest context, art. 21 alin. (3) din poiectul Legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunii, elimină un obstacol birocratic disproporționat, asigurând că ajutorul ajunge la victimele care au cea mai mare nevoie.

În susținerea celor expuse, menționez că pct. (34) din **Directiva 2012/29/UE** prevede că:

> *„Sprijinul ar trebui să fie disponibil din momentul în care autoritățile competente au fost informate cu privire la victimă, pe durata procedurilor penale și pentru o perioadă adecvată ulterior unor astfel de proceduri, în conformitate cu nevoile victimei și cu drepturile prevăzute de prezenta directivă. Sprijinul ar trebui furnizat prin diverse mijloace, fără formalități excesive și printr-o distribuție geografică suficientă în statul membru pentru a oferi tuturor victimelor posibilitatea de a accesa aceste servicii. Victimele care au suferit un prejudiciu considerabil ca urmare a gravității infracțiunii ar putea avea nevoie de servicii de asistență specializată.”.*

Este cunoscut faptul că victimele infracțiunilor violente sau ale abuzului sexual pot suferi pe lângă traumele fizice și traume psihice care le afectează capacitatea de a face demersuri sau plângeri imediate. Un refuz de a le acorda sprijin din cauza imposibilității de a semna o cerere ar constitui o revictimizare instituțională, contrară principiilor legii și bunelor practici internaționale.

Totuși prevederile menționate din proiect nu sunt permisive, deoarece:

- se aplică doar în situații urgente;
- se referă la o incapacitate temporară justificată;
- solicitarea trebuie să fie însoțită de documente justificative de exemplu certificat medical care atestă starea de sănătate, confirmare medicală că persoana este în stare gravă internată, precum și alte documente relevante emise de instituțiile medicale sau sociale competente, care demonstrează incapacitatea temporară a victimei;
- solicitarea poate fi făcută doar de membri de familie sau organizații specializate în domeniul cu condiția ca cererea să fie semnată de victimă.

Aceste condiții oferă suficiente garanții legale împotriva unor eventuale utilizări abuzive ale mecanismului. Astfel, aceste condiții stricte asigură că

excepția de la regula generală – depunerea personală a cererii – este folosită doar atunci când este absolut necesar, evitând orice abuz și menținând controlul legal și procedural asupra modului de accesare a drepturilor victimelor.

În continuarea celor expuse, reiterăm că mecanismul de acordare a compensațiilor în formula existentă este descurajant datorită numărului mare de documente solicitate, care implică un efort substanțial din partea victimei.

Pentru a simplifica acest mecanism de acordare a compensației financiare, se propune eliminarea din lista documentelor a informațiilor care nu sunt necesare, în vederea reducerii sarcinii administrative asupra victimelor.

În acest sens, prevederile art. 21 alin. (4) exclud din conținutul cererii datele privind antecedentele penale. Or, includerea acestor date în cererea de compensare financiară contravine principiului nediscriminării și poate constitui un obstacol nejustificat în calea accesului victimei la sprijinul garantat de stat, indiferent de profilul lor juridic sau social.

Pentru a simplifica procesul de depunere a cererii de acordare a compensației, proiectul introduce, la art. 21 alin. (4) lit. l), o reglementare nouă, potrivit căreia, în cazul în care actele confirmative sunt dificil de obținut sau presupun o sarcină disproporționată pentru solicitant, acesta poate prezenta o declarație pe propria răspundere privind inexistența situațiilor prevăzute la art. 17 alin. (2), precum și veridicitatea informațiilor indicate în cerere.

Conform legislației în vigoare, pentru a beneficia de compensația financiară de la stat în temeiul *Legii nr. 137/2016*, victima infracțiunii este obligată să prezinte, o confirmare a executorului judecătoresc despre neexecutarea hotărârii instanței de judecată privind prejudiciul cauzat prin infracțiune, în cadrul unei proceduri de executare. În practică, această cerință presupune prezentarea unei încheieri de restituire a documentului executoriu emisă de executorul judecătoresc, care atestă că debitorul nu dispune de bunuri ori venituri suficiente pentru a achita despăgubirea stabilită prin hotărâre judecătorească. Deși, această condiție formală, urmărește scopul prevenirii fraudelor și al utilizării nejustificate a fondurilor publice, însă generează mai multe dificultăți printre care:

- *întârzierea accesului la compensație*: Obținerea confirmării de la executor poate dura câteva luni, timp în care victima nu are acces la sprijinul financiar necesar pentru acoperirea costurilor medicale, psihologice sau sociale urgente.
- *costuri suplimentare:* Inițierea unei proceduri de executare silită presupune plata onorariilor executorului judecătoresc și a altor cheltuieli procedurale, cheltuieli care pot fi imposibil de acoperit de către o victimă aflată deja într-o situație de vulnerabilitate economică.
- *barieră administrativă disproporționată:* Accesul la executor presupune cunoștințe juridice, deplasări, timp și efort administrativ. Pentru victimele violenței, ale traficului de ființe umane, torturii sau alte infracțiuni grave, acest proces poate fi dificil sau chiar imposibil.

Întru evitarea acestor provocări, modificările propuse vor reduce sarcina birocratică asupra persoanelor vulnerabile și va grăbi procesul de compensare. O declarație pe propria răspundere ar putea facilita accesul victimelor la acordarea compensației. Suplimentar, la prezentarea cererii solicitantul va prezenta și venitul lunar al victimei sau după caz, venitul lunar pe fiecare membru al familiei victimei doar în cazul în care se solicită compensație în caz de deces a victimei.

Cuantumul compensației financiare

(art. 24 din proiectul legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor)

Menținerea cuantumului compensației financiare la nivelul de 70% din suma prejudiciului calculat conform art. 20 din proiect, reprezintă o preluare a soluției legislative existente, neconstituind un element de noutate al reglementării propuse. Menținerea acestui nivel de compensare are la bază necesitatea păstrării unui echilibru între asigurarea unui sprijin financiar efectiv pentru victimele infracțiunilor și caracterul subsidiar al intervenției statului în repararea prejudiciului.

Procentul de compensare de 70% reflectă natura juridică a compensației financiare acordate de stat, aceasta neavând caracterul unei reparări integrale a prejudiciului cauzat prin infracțiune, obligația principală de reparare revenind autorului infracțiunii. Prin mecanismul de compensare, statul asigură un suport financiar victimelor în situațiile în care recuperarea prejudiciului de la făptuitor este dificilă sau imposibilă, fără a substitui răspunderea patrimonială a acestuia.

Totodată, menținerea plafonării compensației financiare este justificată de necesitatea asigurării sustenabilității mecanismului din perspectiva resurselor bugetare disponibile, astfel încât acesta să poată fi aplicat în mod efectiv tuturor victimelor eligibile. Practica statelor europene demonstrează că mecanismele de compensare financiară de către stat nu presupun, în mod obligatoriu, repararea integrală a prejudiciului, fiind utilizate diferite formule de stabilire a cuantumului: plafoane maxime, sume fixe raportate la gravitatea consecințelor, limite procentuale sau compensarea anumitor categorii de cheltuieli. Astfel, menținerea plafonului de 70% se înscrie în logica generală europeană potrivit căreia compensația de stat reprezintă un mecanism de solidaritate și protecție socială, complementar răspunderii autorului infracțiunii.

Astfel, statele aplică diferite modele de limitare a intervenției financiare a statului, în funcție de particularitățile sistemului național și de disponibilitățile bugetare.

În **Belgia**, mecanismul de compensare prevede limite maxime pentru asistența acordată victimelor, cuantumul maxim al asistenței principale și al asistenței complete putând ajunge până la 125 000 euro. Totodată, sistemul are la bază principiul subsidiarității, fiind luate în considerare despăgubirile obținute din alte surse, inclusiv de la autorul infracțiunii sau de la societățile de asigurare.

În **Cehia**, compensația financiară este stabilită prin plafoane determinate în funcție de gravitatea prejudiciului. Astfel, victimele care au suferit vătămări grave

ale sănătății pot beneficia de ajutor financiar de până la 200 000 CZK aproximativ 8260 euro, iar în cazul decesului victimei, sprijinul acordat urmașilor este supus unei limite maxime de 600 000 CZK aproximativ 24 781 euro pentru toți beneficiarii.

În **Polonia,** legislația stabilește, de asemenea, limite maxime ale compensației, valoarea acesteia neputând depăși 25 000 PLN (5341 euro) sau 60 000 PLN (12819 euro) în cazul în care victima a decedat. Acest model reflectă caracterul limitat și subsidiar al intervenției statului în repararea prejudiciilor cauzate prin infracțiuni.

În **România**, compensația financiară pentru prejudiciile materiale este plafonată la o sumă echivalentă cu 10 salarii de bază minime brute pe țară stabilite pentru anul în care victima formulează cererea, utilizându-se astfel un indicator economic național pentru determinarea limitei maxime a sprijinului acordat de stat.

În **Italia**, cuantumul compensației este stabilit prin sume maxime determinate în funcție de categoria infracțiunii. De exemplu, pentru omor este prevăzută o sumă fixă de 50 000 euro, pentru agresiune sexuală 25 000 euro, iar pentru anumite cheltuieli medicale și de îngrijire sunt stabilite limite suplimentare.

Prin urmare, soluția de menținere a unui plafon maxim al compensației financiare în legislația națională este în concordanță cu modelele existente în alte state europene, unde mecanismul de compensare nu urmărește substituirea integrală a răspunderii autorului infracțiunii, ci asigurarea unui sprijin financiar efectiv și predictibil pentru victime, în limitele resurselor publice disponibile.

Astfel, plafonul maxim propus pentru compensația financiară este stabilit prin raportare la un indicator economic național, cel mult 10 salarii medii lunare pe economie prognozate pentru anul depunerii cererii. Alegerea acestui mecanism de determinare a plafonului asigură adaptarea cuantumului compensației la realitățile economice ale statului și permite actualizarea periodică a limitei maxime în funcție de evoluția indicatorilor macroeconomici.

Pentru anul 2026, plafonul maxim constituie 174 000 lei, echivalentul aproximativ a 8 700 euro, fiind calculat prin raportarea la salariul mediu lunar pe economie prognozat de 17 400 lei. Stabilirea plafonului prin utilizarea unui indicator economic național reflectă capacitatea financiară a statului și urmărește menținerea unui echilibru între necesitatea acordării unui sprijin financiar efectiv victimelor infracțiunilor și posibilitățile bugetare reale ale Republicii Moldova.

Utilizarea salariului mediu pe economie ca reper pentru stabilirea plafonului permite evitarea stabilirii unei sume fixe care, în timp, ar putea deveni necorespunzătoare ca valoare reală din cauza modificărilor economice, inclusiv a evoluției veniturilor și a nivelului general al prețurilor. Astfel, mecanismul propus asigură caracterul dinamic și predictibil al compensației financiare, fără a necesita intervenții legislative pentru ajustarea plafonului.

Totodată, plafonul maxim urmărește asigurarea sustenabilității financiare a mecanismului de compensare, având în vedere faptul că plățile sunt suportate din bugetul de stat. Instituirea unei limite raportate la situația economică a țării permite planificarea cheltuielilor bugetare și distribuirea echitabilă a resurselor disponibile între victimele eligibile, astfel încât mecanismul să poată funcționa efectiv pe termen lung.

Executarea ordinului privind acordarea compensației financiare

Necesitatea reglementării executării ordinului ministrului justiției prin intermediul Ministerului Finanțelor rezultă din natura juridică a compensației financiare, aceasta reprezentând o plată suportată din bugetul de stat și nu o cheltuială aferentă bugetului propriu al Ministerului Justiției.

Deși procedura de examinare a cererilor și adoptarea deciziei privind acordarea compensației financiare sunt atribuite Ministerului Justiției și comisiei interinstituționale competente, sursa de finanțare a acestor plăți este bugetul de stat. Prin urmare, executarea obligației de plată trebuie realizată prin mecanismul bugetar aplicabil, prin intermediul Ministerului Finanțelor, în calitate de autoritate responsabilă de gestionarea procesului bugetar și efectuarea plăților din bugetul public național.

Efectuarea plăților din bugetul Ministerului Justiției generează dificultăți de ordin bugetar și administrativ, întrucât la planificarea bugetară nu poate fi determinat cu exactitate numărul beneficiarilor eligibili și nici cuantumul total al compensațiilor care urmează a fi acordate într-un an bugetar. Valoarea necesară pentru executarea acestor obligații depinde de numărul cererilor depuse, de întrunirea condițiilor de eligibilitate, de valoarea prejudiciilor stabilite și de deciziile adoptate în fiecare caz individual.

În aceste condiții, includerea unor alocații distincte în bugetul Ministerului Justiției ar necesita estimarea anticipată a unor cheltuieli care, prin natura lor, sunt variabile și dificil de prognozat, existând riscul fie al insuficienței mijloacelor aprobate, fie al blocării unor resurse bugetare neutilizate.

Prin atribuirea executării plăților Ministerului Finanțelor se asigură o abordare unitară și flexibilă a finanțării acestui mecanism, prin utilizarea procedurilor bugetare existente, inclusiv prin planificarea și, după caz, ajustarea alocațiilor bugetare conform necesităților reale de executare a ordinelor emise.

Ordinul ministrului justiției privind acordarea compensației financiare constituie actul juridic care confirmă existența obligației de plată și servește drept temei pentru efectuarea transferului din bugetul de stat de către Ministerul Finanțelor. Astfel, Ministerul Justiției va exercita rolul de autoritate competentă pentru stabilirea dreptului victimei la compensație, iar Ministerul Finanțelor de

executare financiară a acestei obligații, în conformitate cu regulile de gestionare a fondurilor publice.

Această soluție permite separarea funcțiilor de stabilire a dreptului de funcția de executare bugetară, asigurând atât protecția drepturilor victimelor, cât și respectarea principiilor de eficiență, transparență și responsabilitate în utilizarea resurselor financiare din bugetul de stat.

Compensația financiară acordată victimelor infracțiunilor în situații transfrontaliere

(Secțiunea a 5-a din proiectul legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor)

Secțiunea a 5-a instituie mecanismul de cooperare dintre autoritatea responsabilă de asistență din statul de reședință al victimei și autoritatea de decizie din statul membru pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea. Mecanismul transpune **Directiva 2004/80/CE** și pune în aplicare **Decizia Comisiei 2006/337/CE** privind formularele standard.

Prin urmare, prevederile acestei secțiuni vor asigura dreptul victimelor de a solicita compensații financiare în cazul infracțiunilor transfrontaliere, eliminând barierele administrative și lingvistice. Consolidarea rolului Ministerului Justiției ca autoritate de asistență facilitează accesul victimelor la proceduri transparente și eficiente. Secțiunea a 5-a creează un cadru clar pentru compensația victimelor infracțiunilor în situații transfrontaliere, asigurând dreptul la despăgubiri, sprijin administrativ și comunicare eficientă între statul de reședință și statul membru în care a fost comisă infracțiunea, respectând standardele **Directivei 2004/80/CE** și **Directivei 2012/29/UE**. Totodată, această secțiune asigură și transpunerea **Deciziei Comisiei 2006/337/CE din 19 aprilie 2006**, privind stabilirea formularelor standard pentru transmiterea cererilor și a deciziilor în temeiul Directivei 2004/80/CE privind despăgubirea victimelor infracționalității.

În acest sens, sunt reglementate formularele standard de transmitere a cererii, de confirmare a recepționării cererii și de comunicare a deciziei asupra cererii de acordare a compensației financiare. Utilizarea acestor formulare standard la nivelul Uniunii Europene asigură cooperarea eficientă între autoritățile competente ale statelor membre, facilitează schimbul de informații într-un mod uniform și previzibil și garantează exercitarea efectivă a dreptului victimelor la compensație în cazurile transfrontaliere.

Precizăm că în procesele transfrontaliere Ministerul Justiției va avea dubla calitate: de autoritate de decizie și, după caz, de autoritate responsabilă de asistență. Ministerul va acționa ca autoritate de decizie pentru acordarea sau nu a compensațiilor financiare în cazul adresării cetățenilor străini, apatrizilor care au fost prejudiciați prin săvârșirea unei infracțiuni pe teritoriul Republicii Moldova. În aceeași ordine de idei, victimele infracțiunilor care își au reședința sau domiciliul în Republica Moldova însă infracțiunea a fost comisă într-un alt stat membru UE, altul decât cel în care își are reședința, pot beneficia de compensație financiară din

partea statului respectiv. În acest, Ministerul Justiției va avea rol de autoritate responsabilă de asistență pentru victimele care își au domiciliul sau reședința în Republica Moldova, facilitând accesul la transmiterea cererilor către autoritatea competentă din statul membru în care a fost săvârșită infracțiunea.

Aspecte ce țin de sistemul de executare

(art. 37 din Codul de executare - anexa nr. 2 la proiectul legii)

Un impediment în obținerea despăgubirilor civile ține de unele deficiențe cu caracter normativ. Spre exemplu, victimele anumitor infracțiuni sunt scutite de la plata avansării taxelor pentru actele executorului judecătoresc, în cazul în care prejudiciul este compensat sub formă de prestații bănești periodice.

Deoarece nu toate infracțiunile rezultă într-un prejudiciu care poate fi reparat prin prestații periodice, unele categorii de victime, cum ar fi cele ale violului, sunt obligate să suporte costurile procedurii de executare.

Victimele infracțiunilor, în special cele care au suferit prejudicii grave (viol, trafic de ființe umane, tortură, violență în familie etc.), se află adesea într-o stare de vulnerabilitate socială, economică și psihologică.

Solicitarea acestora de a acoperi în avans taxele de executare silită poate constitui un obstacol serios în exercitarea efectivă a dreptului lor de a obține reparații. Astfel, propunerea de a scuti victimele infracțiunilor prevăzute în legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, de obligația de a avansa taxele executorului judecătoresc în cazul în care pun în executare o hotărâre privind încasarea prejudiciului de la făptuitor este o măsură necesară, echitabilă și în deplină conformitate cu scopul legii**.** Scutirea de la taxele de executare în cazul punerii în executare a hotărârilor privind încasarea prejudiciului de la făptuitor asigură că aceste victime pot obține reparații efective, fără a fi împiedicate de constrângeri financiare**.**

Această modificare ar putea îmbunătăți semnificativ accesul la justiție pentru victimele infracțiunilor, asigurând că toate categoriile de victime beneficiază de suportul necesar în procesul de reabilitare și compensare a prejudiciilor suferite. Revizuirea Codului de executare, în vederea eliminării costurilor administrative suportate inclusive de victimele traficului de persoane pentru punerea în aplicare a hotărârilor judecătorești de acordare a despăgubirilor, reprezintă o recomandare expresă reflectată și în raportul GRETA din cadrul Rundei a IV-a de evaluare – „*Măsuri de prevenire și identificare a vulnerabilităților la traficul de ființe umane*” din 27.03.2025.[8]

În acest raport, Comitetul de experți subliniază necesitatea facilitării accesului efectiv al victimelor la justiție și despăgubiri, în conformitate cu Articolul 15 al Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane. Una dintre recomandările-cheie este revizuirea cadrului legal și procedural,

[8] https://rm.coe.int/greta-evaluation-report-on-the-implementation-of-the-council-of-europe/1680b613f3

inclusiv a Codului de executare, pentru a înlătura barierele administrative și financiare care împiedică victimele să obțină și să pună în aplicare deciziile favorabile de acordare a compensațiilor.

Astfel, existența unor costuri administrative pentru executarea hotărârilor judecătorești constituie un obstacol sistemic în calea realizării dreptului victimelor la despăgubiri efective, fapt constatat și menționat în mod explicit în evaluarea GRETA. Raportul recomandă revizuirea acestor prevederi, ca măsură necesară pentru alinierea Republicii Moldova la standardele europene în domeniul protecției victimelor traficului de persoane.

Modificările propuse la celelalte acte normative care se regăsesc în anexa nr. 2 urmăresc să asigure concordanța și coerența legislativă, facilitând aplicarea unitară și eficientă a legii.

Dispoziții finale și tranzitorii

În conformitate cu prevederile art. 34 alin. (1), prezenta lege urmează să intre în vigoare la data intrării în vigoare a Tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, fără a aduce atingere aplicării convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte. Având în vedere că suplimentar legii-cadru, proiectul conține, în anexa nr. 2, modificări la multe acte normative conexe cadrului general de protecție și sprijin al victimilor infracțiunilor, la data intrării în vigoare a cadrului general, vor intra în vigoare și modificările propuse în anexa nr. 2, care fac corp comun cu actul normativ supus modificării.

Perioada de tranziție este absolut necesară pentru a asigura implementarea eficientă și ordonată. Această perioadă va permite tuturor actorilor implicați — instituții publice, organizații neguvernamentale și, nu în ultimul rând, victimele infracțiunilor — să se familiarizeze cu noile prevederi legislative, mai ales că legea introduce elemente de noutate în partea ce vizează mecanismul de compensare financiară din partea statului pentru victimele infracțiunilor.

În această perioadă de grație, Guvernul trebuie să aducă actele normative existente în concordanță cu noile prevederi legale. Este esențial ca cadrul normativ aferent să fie actualizat pentru a putea pune în funcțiune în mod efectiv mecanismul de compensare, eficient și cu respectarea deplină a drepturilor victimelor. Prevederile art. 35 alin. (2) din proiect reglementează modul în care se vor trata raporturile juridice existente înainte de intrarea în vigoare a noii legi.

Astfel, cererile de acordarea a compensației financiare care au fost inițiate până la intrarea în vigoare a prezentei legi, vor fi examinate și soluționate conform prevederilor legale valabile până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Această abordare este importantă pentru a evita conflictele și confuzia care ar putea apărea în urma modificărilor legislative, asigurând astfel continuitatea și stabilitatea raporturilor juridice deja încheiate. Astfel, se menține coerența și predictibilitatea în aplicarea dreptului, permițând ca toate cererile aflate în curs să

fie soluționate în conformitate cu normele în vigoare la momentul începerii acestora, fără a afecta drepturile părților implicate.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului au fost examinate următoarele opțiuni alternative: menținerea cadrului normativ existent și îmbunătățirea aplicării acestuia prin măsuri administrative, instruirea personalului și informarea victimelor; modificarea punctuală a Legii nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunii și a actelor normative conexe; precum și adoptarea unei noi legi-cadru.

Menținerea cadrului normativ existent, însoțită exclusiv de măsuri administrative sau de informare, nu ar permite eliminarea condițiilor restrictive de acordare a compensației financiare, extinderea categoriilor de beneficiari, reglementarea victimelor persecutate și transpunerea dispozițiilor relevante ale actelor Uniunii Europene. Aceste măsuri pot susține implementarea, dar nu pot substitui intervenția legislativă.

Opțiunea modificării punctuale a Legii nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunii nu a fost reținută din cauza amplorii intervențiilor necesare asupra noțiunilor, serviciilor de suport, evaluării individuale, garanțiilor procesuale, mecanismului de compensare financiară și cooperării transfrontaliere. Adoptarea unei noi legi-cadru permite integrarea unitară a obligațiilor rezultate din acquis-ul Uniunii Europene și a soluțiilor naționale suplimentare.

Au fost examinate și opțiunile intrării imediate în vigoare și ale aplicării etapizate. Intrarea în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeanăa fost reținută pentru a permite adoptarea actelor normative subordonate, adaptarea procedurilor instituționale, instruirea personalului și planificarea resurselor bugetare. Dispozițiile care presupun calitatea Republicii Moldova de stat membru al Uniunii Europene se vor aplica de la data aderării.

Lipsa intervenției ar menține barierele de acces la servicii și compensație, rigiditatea mecanismului existent și neconformitățile identificate în raport cu acquis-ul Uniunii Europene.

4. Analiza impactului de reglementare

Impacturile proiectului au fost analizate prin raportare la situația menținerii cadrului normativ existent. Pe termen scurt, proiectul va determina adaptarea procedurilor administrative, adoptarea actelor normative subordonate, instruirea personalului și planificarea resurselor. Pe termen mediu și lung, efectele prognozate vizează consolidarea accesului victimelor la servicii, funcționarea unui mecanism coordonat de evaluare și referire și creșterea accesibilității compensației financiare.

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul va avea un impact instituțional și operațional asupra autorităților și instituțiilor publice implicate în identificarea, informarea, evaluarea, referirea, protecția și reabilitarea victimelor infracțiunilor, precum și în examinarea cererilor privind acordarea compensației financiare de către stat. Impactul constă, în principal, în precizarea competențelor, instituirea unor fluxuri de cooperare și schimb de informații și adaptarea procedurilor interne ale autorităților implicate.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale, reieșind din competențele sale funcționale, va asigura elaborarea și promovarea politicii Guvernului în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor și coordonarea implementării acesteia în cooperare cu autoritățile publice centrale și locale, agențiile teritoriale de asistență socială, prestatorii de servicii și organizațiile necomerciale. Totodată, va participa la specializarea și instruirea personalului care comunică direct cu victimele și va recepționa semestrial informațiile privind victimele referite și serviciile de suport acordate acestora.

La nivel teritorial, agențiile teritoriale de asistență socială vor realiza evaluarea individuală a necesităților de suport, vor întocmi raportul de evaluare, vor referi victima către serviciile corespunzătoare, vor asigura evidența victimelor referite și a serviciilor acordate și vor efectua reevaluarea necesităților atunci când apar circumstanțe noi.

Organele de constatare, organele de urmărire penală și procurorii vor avea obligația de a informa victimele/părțile vătămate, de a identifica necesitățile specifice de protecție și necesitatea acordării serviciilor de suport și, după caz, de a le referi către agenția teritorială de asistență socială. Instanțele de judecată vor examina necesitatea reevaluării victimei/părții vătămate atunci când, pe parcursul judecării cauzei, apar circumstanțe noi care impun adaptarea serviciilor de suport. Autoritățile din sistemul administrației penitenciare vor aplica obligațiile de informare a victimei sau a părții vătămate cu privire la eliberarea ori evadarea din detenție a persoanei reținute, arestate sau condamnate, în condițiile prevăzute de lege.

Ministerul Justiției va asigura recepționarea cererilor de acordare a compensației financiare și activitatea de secretariat a Comisiei pentru acordarea compensației financiare. Comisia va examina cererile, va decide asupra acordării sau refuzului compensației și va stabili cuantumul acesteia, iar ministrul justiției va emite ordinul care produce efecte juridice față de solicitant. Ministerul Justiției va transmite Ministerului Finanțelor ordinul și informațiile necesare efectuării plății și va exercita, în condițiile legii, dreptul de subrogare al statului pentru recuperarea sumelor achitate de la persoana responsabilă de prejudiciu.

Ministerul Finanțelor va efectua plata compensației financiare în baza ordinului ministrului justiției și în condițiile legislației privind finanțele publice.

Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și oficiile sale teritoriale vor aplica extinderea dreptului la asistență juridică garantată de stat asupra victimelor persecutate, în condițiile modificărilor propuse la Legea nr.

198/2007. Instituțiile medico-sanitare publice și prestatorii publici de servicii sociale vor participa, potrivit competențelor legale, la acordarea asistenței medicale, psihologice, a serviciilor de adăpost și a celorlalte servicii de suport.

De la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, Ministerul Justiției va exercita și atribuțiile de autoritate responsabilă de asistență și de autoritate de decizie în cadrul procedurilor de compensare financiară în situații transfrontaliere cu statele membre ale Uniunii Europene. Aceste atribuții vor presupune informarea și asistarea victimelor, transmiterea cererilor și documentelor, comunicarea cu autoritățile competente ale statelor membre și examinarea cererilor privind infracțiunile săvârșite pe teritoriul Republicii Moldova.

Implementarea proiectului se va realiza prin autoritățile și instituțiile existente, cu adaptarea procedurilor interne, a mecanismelor de referire și raportare, a instrumentelor de evaluare, a circuitului documentelor și a modalităților de cooperare interinstituțională. Până la intrarea în vigoare a legii vor fi necesare elaborarea și ajustarea actelor normative subordonate, aprobarea formularelor și instrumentelor de lucru, instruirea personalului și stabilirea procedurilor interne necesare aplicării uniforme a noilor atribuții.

Proiectul nu presupune crearea unei autorități publice noi sau reorganizarea structurală a autorităților existente, impactul având, în principal, caracter funcțional și operațional. Pe termen scurt, autoritățile vor adapta procedurile interne, instrumentele de evaluare, mecanismele de referire și circuitul documentelor. Pe termen mediu, se estimează creșterea volumului de activitate al agențiilor teritoriale de asistență socială, al Ministerului Justiției, al sistemului de asistență juridică garantată de stat și al prestatorilor publici de servicii. Pe termen lung, proiectul urmărește instituționalizarea unui mecanism coordonat și uniform de protecție, sprijin și reabilitare a victimelor.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul generează impact financiar asupra bugetului de stat prin extinderea categoriilor de beneficiari și a prejudiciilor eligibile pentru compensația financiară, extinderea accesului la asistență psihologică și juridică garantată de stat, acordarea serviciilor de adăpost victimelor persecutate, precum și prin cheltuielile administrative aferente implementării mecanismului. Intrarea în vigoare a legii la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeanăpermite planificarea necesarului financiar în cadrul bugetar pe termen mediu și în proiectul bugetului de stat pentru anul respectiv.

Principalele componente ale impactului financiar sunt:

- plata compensației financiare în cuantum de 70% din prejudiciul calculat conform art. 20, în limita a 10 salarii medii lunare pe economie;
- includerea prejudiciului moral și a prejudiciului cauzat prin exploatarea prin muncă în categoriile de prejudicii compensabile;

- extinderea categoriilor de victime eligibile pentru compensația financiară, inclusiv asupra copiilor victime ale infracțiunilor și victimelor persecutate;
- acordarea asistenței psihologice din contul statului în condițiile art. 12 și 13;
- extinderea accesului la asistență juridică garantată de stat asupra victimelor persecutate;
- acordarea serviciilor de adăpost victimelor persecutate care nu dispun de locuință;
- cheltuielile pentru traducerea cererilor și a documentelor în cadrul procedurilor transfrontaliere;
- cheltuielile administrative și operaționale necesare evaluării și referirii victimelor, funcționării Comisiei, instruirii personalului, elaborării instrumentelor de lucru și informării beneficiarilor.

Aplicarea noilor condiții de eligibilitate poate determina creșterea numărului cererilor privind acordarea compensației financiare, și a serviciilor finanțate din fonduri publice. La moment nu este disponibilă o serie statistică suficientă privind numărul anual al cererilor de compensație admise, cuantumul prejudiciilor eligibile, valoarea medie a compensațiilor acordate și rata de recuperare a sumelor de la făptuitori. În consecință, impactul financiar nu poate fi determinat prin raportare exclusivă la aplicarea anterioară a Legii nr. 137/2016, fiind necesară utilizarea unor scenarii de estimare.

Deși impactul financiar nu poate fi cuantificat cu exactitate la această etapă, însă există date statistice care permit conturarea dimensiunii potențiale a grupului de beneficiari. Potrivit rapoartelor statistice prezentate de Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești pentru perioada 01.01.2026–31.03.2026, în categoriile de infracțiuni care fac obiectul prezentului proiect au fost înregistrate următoarele victime:

- **copii victime ale infracțiunii**[9]: 4 victime ale infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei, 9 victime ale infracțiunilor contra libertății, cinstei și demnității persoanei, 52 victime ale infracțiunilor privind viața sexuală și 11 victime ale infracțiunilor contra familiei și minorilor;
- **victime adulte**[10]: 74 victime ale infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei, 29 victime ale infracțiunilor contra libertății, cinstei și demnității persoanei, 37 victime ale infracțiunilor privind viața sexuală și 158 victime ale infracțiunilor de violență în familie.

Totodată, potrivit datelor publicate de Biroul Național de Statistică[11], în anul 2025 au fost înregistrate 23,1 mii de infracțiuni, ceea ce reprezintă o scădere cu 6% față de anul 2024 și cu 14,9% față de anul 2021, rata infracționalității fiind de 97 infracțiuni la 10 mii locuitori. Aceste date confirmă existența unui număr constant de victime ale infracțiunilor din categoriile reglementate de Legea privind

[9] https://adjaj.justice.md/reports/raport-privind-victimele-minore-ale-infractiunii-3-luni-01-01-2026-31-03-2026/
[10] https://adjaj.justice.md/reports/raport-statistic-privind-victimele-adulti-ale-infractiunilor-3-luni-01-01-2026-31-03-2026/
[11] https://statistica.gov.md/ro/nivelul-infractionalitatii-in-republica-moldova-in-anul-2025-9478_62334.html

reabilitarea victimelor infracțiunilor. Datele respective au un caracter contextual și nu sunt utilizate la calcularea impactului financiar, întrucât nu permit identificarea victimelor eligibile, a cererilor care vor fi depuse sau a cuantumului compensațiilor.

Cu toate acestea, aceste date statistice nu pot fi utilizate pentru estimarea directă a impactului financiar al proiectului, întrucât **numărul victimelor nu coincide cu numărul beneficiarilor compensației financiare acordate de stat**. Mecanismul instituit prin proiect are un caracter subsidiar, iar obligația principală de reparare a prejudiciului revine făptuitorului. Statul intervine numai în situațiile expres prevăzute de lege, respectiv atunci când prejudiciul nu poate fi recuperat de la făptuitor, adică acesta (persoana fizică/juridică) nu dispune de mijloace financiare, este insolvabil, este declarat dispărut, nu a fost identificat ori procesul penal a fost suspendat în condițiile legii. Prin urmare, doar o parte dintre victime care vor întruni condițiile legale pentru acordarea compensației financiare vor beneficia de suportul statului. De asemenea, cuantumul compensației nu este unul fix, ci se stabilește individual, în funcție de prejudiciile efectiv dovedite și de limitele prevăzute de lege. În consecință, chiar și în situații cu un număr similar de beneficiari, impactul bugetar poate varia semnificativ de la un an la altul.

În aceste condiții, **estimarea impactului financiar pentru următorii trei ani bugetari conform fișei financiare prevăzute** în anexă la Metodologiei de analiză a impactului de reglementare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 574/2024**, în sensul indicării unei sume fixe, ar avea un caracter pur ipotetic și nu ar reflecta în mod fidel necesarul real de resurse financiare**, fiind lipsită de fundament obiectiv. O asemenea estimare ar putea conduce fie la supraevaluarea cheltuielilor bugetare, fie la subevaluarea acestora, afectând procesul de planificare bugetară.

Din aceste considerente, proiectul prevede intrarea în vigoare ladata intrării în vigoare a Tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, ceea ce va permite autorităților competente să colecteze date privind aplicarea noilor mecanisme, să evalueze necesarul real de resurse și să planifice alocațiile bugetare corespunzătoare în cadrul procesului anual de elaborare a bugetului de stat și al cadrului bugetar pe termen mediu, în conformitate cu prevederile Legii nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală.

Având în vedere cele expuse, se propune instituirea unui mecanism distinct de executare a ordinului ministrului justiției privind acordarea compensației financiare, prin intermediul Ministerului Finanțelor, din bugetul de stat. Soluția propusă este determinată de imposibilitatea estimării, cu un grad suficient de precizie, a numărului de cereri care vor fi depuse anual, a gradului de eligibilitate a solicitanților și a cuantumului compensațiilor ce urmează a fi acordate. În aceste condiții, includerea unor alocații fixe în bugetul Ministerului Justiției prezintă riscul atât al insuficienței resurselor financiare, cât și al planificării unor mijloace bugetare care ar putea rămâne neutilizate.

Prin urmare, se propune ca ordinul ministrului justiției să constituie temeiul juridic pentru efectuarea plății de către Ministerul Finanțelor din bugetul de stat, în condițiile Legii nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală. Această soluție asigură corelarea mecanismului de acordare a compensațiilor cu regulile generale de executare a cheltuielilor din bugetul de stat și permite gestionarea eficientă a resurselor publice.

Implementarea acestui mecanism va permite utilizarea rațională și eficientă a fondurilor publice, va asigura flexibilitatea necesară în gestionarea resurselor bugetare și va evita crearea unor presiuni nejustificate asupra bugetului Ministerului Justiției, asigurând, în același timp, sustenabilitatea pe termen lung a mecanismului de sprijin financiar acordat victimelor infracțiunilor.

Suplimentar, menționăm că în contextul angajamentelor asumate pentru aderarea la Uniunea Europeană, proiectul este completat cu noi reglementări privind acordarea compensațiilor financiare pentru cetățenii care își au domiciliul sau reședința în alt stat membru al UE, dar care au suferit o infracțiune comisă pe teritoriul Republicii Moldova, conform cerințelor Directivei 2004/80/CE. Aceste reglementări generează, de asemenea, un impact financiar.

Un alt aspect ce implică cheltuieli bugetare se referă la cererile care vor fi depuse într-un alt stat membru UE, acestea urmând a fi traduse în limba oficială a statului respectiv, iar cheltuielile de traducere vor fi suportate din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, ceea ce implică costuri suplimentare. Aceste prevederi vor intra în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Totodată, este important de menționat că, în ceea ce privește mecanismele de acordare acompensației financiare, detaliile privind procedura, criteriile de eligibilitate și modul deachitare a compensației financiare, urmează a fi stabilite prin hotărâre de Guvern. Această reglementare secundară va detalia aplicarea mecanismului, fără a putea extinde categoriile de beneficiari, plafonul maxim stabilite prin lege.

Acordarea asistenței psihologice din contul statului, în condițiile art. 12 și 13, poate genera cheltuieli suplimentare pentru bugetul de stat și, după caz, pentru bugetele locale, în funcție de modul de finanțare a agențiilor teritoriale de asistență socială și de mecanismul de contractare sau cooptare a prestatorilor publici și privați. Estimarea trebuie să țină cont de numărul beneficiarilor, durata serviciului, respectiv cel mult 3 luni sau cel mult 6 luni în cazul copilului victimă, numărul mediu de ședințe și costul stabilit de Guvern pentru serviciile de asistență psihologică.

Dreptul victimei persecutate de a beneficia, la cerere, de servicii de adăpost dacă nu dispune de locuință poate genera cheltuieli suplimentare pentru instituțiile publice și prestatorii finanțați din bugete publice. Impactul trebuie estimat în funcție de numărul potențial al beneficiarilor, durata medie a găzduirii și costul mediu lunar al unui loc în serviciul de adăpost.

Implementarea mecanismului de identificare, evaluare, referire și reevaluare a victimelor va implica cheltuieli operaționale pentru agențiile teritoriale de asistență socială, inclusiv pentru timpul de muncă al personalului, elaborarea și utilizarea instrumentelor standardizate de evaluare, administrarea evidențelor, transmiterea rapoartelor și instruirea specialiștilor. În cazul în care atribuțiile nu pot fi realizate în limita efectivului și a alocațiilor existente, necesarul suplimentar de personal și de resurse urmează a fi evaluat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Ministerul Justiției va suporta cheltuieli administrative aferente asigurării secretariatului Comisiei, examinării cererilor, gestionării documentelor, emiterii și comunicării ordinelor, administrării procedurilor de recuperare a sumelor și, de la aderarea la Uniunea Europeană, exercitării atribuțiilor de autoritate responsabilă de asistență și de autoritate de decizie. Necesitatea unor resurse umane, tehnice sau informaționale suplimentare trebuie evaluată separat și inclusă în estimarea financiară.

De asemenea, proiectul generează impact bugetar și din perspectiva modificărilor propuse la Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat. În acest sens, se propune extinderea categoriilor de beneficiari ai asistenței juridice calificate garantate de stat indiferent de nivelul veniturilor, prin includerea victimelor persecutate. Ca urmare, se estimează o creștere a numărului de persoane eligibile pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat, ceea ce poate determina majorarea cheltuielilor aferente remunerării avocaților și funcționării sistemului administrat de Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat. Totodată, proiectul extinde dreptul la asistență juridică garantată de stat pentru victimele infracțiunilor în cadrul procedurilor prevăzute de Legea privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, ceea ce poate conduce la creșterea numărului de solicitări adresate sistemului de asistență juridică garantată de stat. În consecință, implementarea acestor modificări va necesita evaluarea impactului financiar și asigurarea resurselor bugetare corespunzătoare în cadrul procesului anual de planificare bugetară, în vederea garantării funcționării eficiente și sustenabile a sistemului de asistență juridică garantată de stat.

Impactul brut al cheltuielilor poate fi diminuat prin sumele recuperate ca urmare a subrogării statului în drepturile victimei, prin restituirea compensațiiloracordate neîntemeiat și prin recuperarea sumelor plătite contrar condițiilor legale. Aceste încasări au caracter eventual și nu pot fi utilizate drept sursă certă de finanțare la estimarea inițială a cheltuielilor.

Impactul financiar se va reflecta, în principal, asupra bugetului de stat, inclusiv prin alocațiile destinate Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției, Ministerului Muncii și Protecției Sociale și sistemului de asistență juridică garantată de stat. În măsura în care serviciile psihologice, sociale sau de adăpost sunt finanțate din bugetele locale, impactul asupra acestora trebuie identificat și estimat distinct. Proiectul nu generează venituri bugetare certe, iar eventualele

recuperări de la făptuitori sau beneficiarii obligați la restituire vor fi reflectate separat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul va avea un impact sectorial asupra organizațiilor necomerciale și a persoanelor juridice cu scop lucrativ care activează în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor. Aceste entități vor putea acorda servicii de suport în mod independent sau în cooperare cu autoritățile publice centrale și locale și vor putea fi antrenate în mecanismul public de acordare a serviciilor, în condițiile legislației aplicabile. Participarea la mecanism nu are caracter obligatoriu și privește entitățile care activează în domeniul relevant și acceptă să coopereze cu autoritățile competente.

Autoritățile publice care antrenează organizațiile necomerciale sau persoanele juridice cu scop lucrativ vor verifica îndeplinirea condițiilor de exercitare a activității, cerințele de calificare și de instruire a personalului și, după caz, respectarea standardelor de calitate aplicabile serviciului prestat. Entitățile implicate vor asigura confidențialitatea și securitatea datelor cu caracter personal ale victimelor infracțiunilor și ale victimelor persecutate, iar prelucrarea și transmiterea acestora se vor realiza numai în măsura necesară acordării serviciilor de suport sau asigurării drepturilor și protecției victimei.

Impactul va viza, în special, prestatorii privați de servicii de asistență psihologică, organizațiile necomerciale care prestează servicii de adăpost și entitățile care acordă consiliere informațională, asistență juridică sau alte forme de sprijin. Serviciile de asistență psihologică vor fi acordate prin psihologi care întrunesc condițiile stabilite de legislația privind exercitarea profesiei de psiholog. Organizațiile necomerciale și persoanele juridice cu scop lucrativ vor stabili costul serviciilor de asistență psihologică în limitele prevăzute de actele normative.

Organizațiile necomerciale care prestează servicii destinate victimelor vor putea acorda servicii de adăpost în funcție de profilul serviciului, categoriile de beneficiari și competențele stabilite prin actele normative aplicabile. Totodată, organizațiile necomerciale și persoanele juridice cu scop lucrativ vor putea stabili individual categoriile de victime, condițiile și formele de asistență juridică pe care le acordă din surse proprii sau din alte surse legale. Această asistență nu se confundă cu asistența juridică garantată de stat, acordată în condițiile Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.

Organizațiile necomerciale de utilitate publică care activează în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor vor putea beneficia, în condițiile legislației, de sprijin material și financiar din partea statului, precum și de facilități privind utilizarea proprietății publice. În cazul antrenării voluntarilor, organizațiile implicate vor aplica cerințele stabilite de proiect și de legislația privind activitatea de voluntariat, inclusiv cele referitoare la integritatea persoanei și evitarea conflictelor de interese.

În consecință, proiectul nu instituie obligații generale pentru sectorul privat. Impactul este limitat la entitățile care activează în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor și poate consta în cheltuieli de conformare aferente calificării și instruirii personalului, respectării standardelor de calitate, protecției datelor cu caracter personal și documentării serviciilor acordate. În același timp, implicarea prestatorilor privați va contribui la diversificarea serviciilor disponibile și la extinderea capacității sistemului de a răspunde necesităților individuale ale victimelor.

Impactul va viza, în principal, prestatorii mici și mijlocii și organizațiile necomerciale care acordă servicii psihologice, juridice sau sociale la nivel local și regional. Întrucât participarea la mecanism este facultativă, costurile de conformare vor apărea numai pentru entitățile care aleg să acorde servicii în cooperare cu autoritățile publice. Nu se estimează un impact disproporționat asupra întreprinderilor mici și mijlocii și nici instituirea unor bariere generale de acces pe piață. Selectarea sau contractarea prestatorilor urmează a se realiza în condiții transparente și nediscriminatorii, fără acordarea unor drepturi exclusive care ar restrânge concurența.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul de *lege cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor* va avea un impact social pozitiv prin consolidarea mecanismului de protecție, sprijin și reabilitare a victimelor infracțiunilor și prin facilitarea accesului acestora la servicii adaptate necesităților individuale. Impactul nu se limitează la acordarea compensației financiare, ci vizează întregul parcurs al victimei, de la informarea și identificarea necesităților de protecție și suport până la referirea către serviciile competente și acordarea efectivă a acestora.

Prin instituirea evaluării individuale și a mecanismului de referire, serviciile de suport vor putea fi adaptate situației personale a victimei, impactului fizic, psihic, social și material al infracțiunii, riscului de revictimizare, intimidare sau răzbunare, relației cu făptuitorul și eventualei stări de dependență față de acesta. Participarea victimei la evaluare și luarea în considerare a opiniilor și necesităților sale vor contribui la acordarea unui răspuns individualizat și la evitarea intervențiilor necorespunzătoare situației acesteia.

Accesul la consiliere informațională, asistență psihologică și medicală, servicii de adăpost și asistență juridică garantată de stat va contribui la diminuarea consecințelor fizice, psihologice și sociale ale infracțiunii. Posibilitatea acordării temporare a serviciilor în situații urgente sau în lipsa temporară a înscrisurilor justificative urmărește evitarea întârzierii intervenției în cazurile în care victima necesită sprijin imediat.

Proiectul consolidează protecția copiilor victime ale infracțiunilor, a victimelor cu dizabilități, a victimelor violenței în familie, ale infracțiunilor

privind viața sexuală, ale traficului de ființe umane, torturii, muncii forțate și altor forme grave de exploatare. Totodată, includerea victimelor persecutate în sfera beneficiarilor serviciilor de suport, a asistenței juridice garantate de stat și a compensației financiare urmărește eliminarea incertitudinilor privind accesul acestei categorii la mecanismul național de reabilitare.

Caracterul efectiv al impactului social va depinde de disponibilitatea serviciilor la nivel teritorial, de capacitatea instituțională a autorităților și prestatorilor și de asigurarea resurselor financiare necesare implementării legii.

Implementarea proiectului presupune și prelucrarea datelor cu caracter personal ale victimelor infracțiunilor și ale victimelor persecutate în cadrul procedurilor de informare, evaluare individuală, referire și acordare a serviciilor de suport, precum și în cadrul examinării cererilor privind compensația financiară și cooperarea în situații transfrontaliere.

În funcție de procedura aplicabilă, vor fi prelucrate date de identificare și de contact, informații privind domiciliul sau reședința, situația familială și social-economică, starea fizică și psihică, existența unei dizabilități, circumstanțele săvârșirii infracțiunii, raporturile victimei cu făptuitorul, prejudiciul material și moral, serviciile de suport acordate, actele procesuale relevante, precum și datele bancare necesare efectuării plăților. Unele dintre informațiile prelucrate pot constitui categorii speciale de date cu caracter personal, în special datele privind sănătatea fizică sau psihică a victimei.

Proiectul stabilește că subiecții competenți în acordarea serviciilor de suport sunt obligați să asigure confidențialitatea și securitatea datelor cu caracter personal. Prelucrarea și transmiterea acestora se vor efectua numai în scopurile prevăzute de lege și în măsura necesară acordării serviciilor de suport sau asigurării drepturilor și protecției victimei în cadrul procesului penal, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal și a cerințelor privind confidențialitatea urmăririi penale.

În funcție de atribuțiile exercitate, potențialii operatori sau destinatari ai datelor sunt Ministerul Muncii și Protecției Sociale, agențiile teritoriale de asistență socială, Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, organele de constatare și de urmărire penală, procurorii, instanțele de judecată, autoritățile sistemului administrației penitenciare, organele sistemului de asistență juridică garantată de stat și prestatorii publici sau privați ai serviciilor de suport. Rolul fiecărei entități în procesul de prelucrare va fi determinat potrivit atribuțiilor legale și fluxului concret de date.

Proiectul nu introduce termene autonome de stocare a datelor, însă acestea trebuie păstrate pe durata necesară realizării scopului pentru care au fost colectate și potrivit termenelor aplicabile dosarelor procesuale, cererilor de compensație, evidențelor serviciilor sociale și documentelor financiar-contabile. La expirarea termenelor legale, datele vor fi șterse, distruse, arhivate sau anonimizate, după caz.

Termenele aplicabile fiecărei categorii de documente urmează a fi precizate în nomenclatoarele dosarelor și în procedurile interne ale autorităților competente.

Riscurile principale constau în accesarea neautorizată, divulgarea datelor privind sănătatea, domiciliul sau circumstanțele infracțiunii, colectarea excesivă, utilizarea datelor în alte scopuri și transmiterea nelegală către terți. Aceste riscuri vor fi diminuate prin limitarea accesului în funcție de atribuții, reducerea datelor la minimum, utilizarea canalelor securizate de transmitere, respectarea obligației de confidențialitate și transmiterea către autoritățile de coordonare, pe cât posibil, a datelor agregate sau depersonalizate.

Modificările propuse vor avea și un impact pozitiv asupra echității și egalității de gen, întrucât stabilește condiții de acces la serviciile de suport și la compensația financiară care se aplică fără diferențiere în funcție de sex și permite adaptarea intervenției la necesitățile individuale ale victimei. Evaluarea individuală va lua în considerare caracteristicile personale ale victimei, existența unor motive discriminatorii, impactul fizic și psihic al infracțiunii, relația și starea de dependență față de făptuitor, precum și riscul de revictimizare, intimidare sau răzbunare.

Impactul va fi relevant, în special, pentru femeile victime ale violenței în familie, ale infracțiunilor privind viața sexuală, ale traficului de ființe umane și ale altor forme de exploatare, care vor putea beneficia de servicii psihologice, medicale, juridice și de adăpost, precum și de compensație financiară, în condițiile stabilite de proiect. Mecanismul este aplicabil în mod corespunzător și persoanelor de gen masculin care sunt victime ale acestor infracțiuni, fără instituirea unor condiții de eligibilitate diferite în funcție de sex.

Modificările propuse la Codul de procedură penală consolidează abordarea sensibilă la gen prin recunoașterea, pentru categoriile de victime cu necesități speciale de protecție prevăzute de lege, a dreptului de a solicita audierea de către o persoană de același sex, cu excepția situațiilor în care exercitarea acestui drept ar afecta buna desfășurare a procesului penal. Această măsură urmărește protejarea demnității victimei, facilitarea comunicării și reducerea riscului de victimizare secundară.

Simplificarea accesului la servicii, posibilitatea acordării temporare a acestora în situații urgente, pot contribui la reducerea barierelor economice și sociale care limitează accesul efectiv al victimelor la protecție și reabilitare. Proiectul nu stabilește diferențe privind cuantumul compensației sau durata serviciilor exclusiv în funcție de sex, acestea fiind determinate de categoria victimei, prejudiciul suferit și necesitățile individuale identificate.

Condițiile de acces la servicii și la compensația financiară sunt aplicabile în mod egal femeilor, bărbaților și persoanelor aparținând minorităților de gen. Nu au fost identificate dispoziții care să instituie direct un tratament diferențiat pe criteriul sexului sau genului. Riscul unui impact indirect diferențiat este diminuat

prin evaluarea individuală, adaptarea serviciilor la necesitățile victimei și aplicarea garanțiilor procesuale fără discriminare.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu au fost identificate.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Cadrul juridic al Uniunii Europene relevant pentru obiectul proiectului este constituit din **Directiva 2012/29/UE** a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012, **Directiva 2004/80/CE** a Consiliului din 29 aprilie 2004 și **Decizia Comisiei 2006/337/CE** din 19 aprilie 2006.

Directiva 2012/29/UE stabilește norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității, inclusiv dreptul la informare, accesul la servicii de sprijin, evaluarea individuală a necesităților de protecție și garanțiile aplicabile în cadrul procedurilor penale. Directiva 2004/80/CE reglementează accesul la compensația acordată de stat victimelor infracțiunilor intenționate săvârșite prin violență și instituie mecanismul de cooperare dintre autoritățile statelor membre în situații transfrontaliere. Decizia Comisiei 2006/337/CE stabilește formularele standard utilizate pentru transmiterea cererilor și a deciziilor în cadrul acestui mecanism.

Proiectul transpune Directiva 2004/80/CE, transpune parțial dispozițiile Directivei 2012/29/UE indicate în clauza de armonizare și pune în aplicare Decizia Comisiei 2006/337/CE. Totodată, proiectul conține soluții naționale suplimentare, care nu constituie obligații impuse de actele Uniunii Europene, dar urmăresc consolidarea mecanismului național de protecție, sprijin și reabilitare a victimelor.

Prin Declarația de compatibilitate nr. 31/02-126-8603 din 23 iulie 2026 s-a constatat necesitatea revizuirii unor dispoziții ale proiectului și a instrumentelor de armonizare. Observațiile relevante privind compatibilitatea au fost integrate în proiect, iar clauza de armonizare și Tabelul de concordanță au fost actualizate corespunzător.

De asemenea, la data de 12 august 2026, proiectul de lege a fost transmis Comisiei Europene pentru consultare, în vederea evaluării compatibilității acestuia cu actele Uniunii Europene transpuse în legislația națională.

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul transpune parțial **Directiva 2012/29/UE**, respectiv art. 1 alin. (2); art. 2 alin. (1) lit. a) pct. (i) și (ii); art. 3; art. 4 alin. (1) lit. a), f) și g) și alin. (2); art. 5 alin. (2) și (3); art. 6 alin. (4)–(6); art. 7 alin. (1) și (3); art. 8 alin. (2) și (5); art. 9 alin. (1) lit. a) și b), alin. (2) și alin. (3) lit. a); art. 12 alin. (1) lit. c); art. 17 alin. (3); art. 20 lit. b); art. 22; art. 23 alin. (1) și alin. (2) lit. d); art. 24 alin. (2) și art. 26 alin. (1) lit. c).

Transpunerea se realizează prin dispozițiile noului proiect de lege privind noțiunea de victimă, serviciile de suport, informarea victimei, evaluarea individuală, protecția copilului victimă și instruirea personalului, precum și prin modificările propuse la Codul de procedură penală, Codul de executare și celelalte acte normative prevăzute în anexa nr. 2. Corespondența dintre fiecare dispoziție a Directivei și normele naționale de transpunere este reflectată în Tabelul de concordanță.

Proiectul transpune **Directiva 2004/80/CE** prin reglementarea schemei naționale de compensare financiară și a mecanismului de cooperare în situații transfrontaliere dintre autoritatea responsabilă de asistență din statul de reședință al victimei și autoritatea de decizie din statul membru pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea.

Decizia Comisiei 2006/337/CE este pusă în aplicare prin includerea în anexa nr. 1 a Formularului-tip de transmitere a cererii de acordare a compensației financiare, a Formularului-tip de confirmare a recepționării cererii și a Formularului-tip de transmitere a deciziei referitoare la cerere.

Includerea victimelor persecutate în sfera beneficiarilor, extinderea categoriilor de victime eligibile, precum și particularitățile naționale privind prejudiciile compensabile reprezintă soluții de politică legislativă adoptate la nivel național. Aceste soluții completează standardele minime ale Uniunii Europene, fără a fi prezentate ca obligații care rezultă direct din directivele transpuse.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Măsurile normative de implementare vizează Directiva 2004/80/CE, Decizia Comisiei 2006/337/CE și dispozițiile Directivei 2012/29/UE transpuse prin adoptarea noii legi cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor și prin modificarea actelor normative conexe prevăzute în anexa nr. 2. Necesitatea acestora rezultă din instituirea autorităților competente, a procedurilor administrative și a fluxurilor de cooperare necesare aplicării efective a drepturilor și mecanismelor prevăzute de actele Uniunii Europene.

Noua lege reglementează serviciile de suport, evaluarea individuală, informarea și referirea victimelor, condițiile și procedura acordării compensației financiare, precum și cooperarea în situații transfrontaliere. Modificările Codului de procedură penală și ale Codului de executare consolidează garanțiile privind traducerea actelor procedurale, informarea victimei, audierea de către o persoană de același sex, notificarea privind eliberarea sau evadarea persoanei și transmiterea plângerilor în situații transfrontaliere.

Anexa nr. 1 pune în aplicare formularele standard prevăzute de Decizia Comisiei 2006/337/CE. Aplicarea efectivă a mecanismului va necesita, de asemenea, adoptarea sau ajustarea actelor normative subordonate legii privind funcționarea Comisiei, acordarea compensației, evaluarea și referirea victimelor, precum și procedurile administrative interne ale autorităților competente.

Dispozițiile care presupun exercitarea de către Republica Moldova a drepturilor și obligațiilor specifice unui stat membru în cadrul cooperării cu autoritățile altor state membre se vor aplica de la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Celelalte dispoziții vor fi aplicate potrivit termenelor stabilite de proiect.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu art. 20 [etapele principale ale legiferării] din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, a fost publicat, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la compartimentul Transparența decizională, directoriul Registrul proiectelor de acte normative, inițial a fost publicat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a *proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de acordare de către stat a compensației financiare victimelor infracțiunilor)*, acesta fiind disponibil la următorul link.

Totodată, în scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, același anunț de inițiere a fost plasat și pe platforma www.particip.gov.md.

Prima versiune a proiectului de lege a fost examinată în ședința secretarilor generali ai ministerelor din 21 iulie 2025, fiind lansată în procedura de avizare și consultare publică (link). În prima sa versiune, proiectul de *lege pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de acordare de către stat a compensației financiare victimelor infracțiunilor)*, a fost înregistrat în Cancelaria de Stat cu **numărul unic 598/MJ/2025**.

La data de 22 iulie 2025 și respectiv 24 iulie 2025, proiectul de act normativ (cu număr unic 598/MJ/2025) a fost transmis spre avizare: Ministerului Finanțelor, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Sănătății, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Procuraturii Generale, Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie și Centrului de Armonizare a Legislației, Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție, Judecătoriei Chișinău, Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Centrului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, Oficiului Avocatului Poporului, Consiliului pentru Egalitate, Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești din Republica Moldova, Centrului de Asistență și Protecție a Victimelor și Potențialelor Victime ale Traficului de Ființe Umane din subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Centrului de Justiție Familială al Poliției, Direcției Generale Asistență Medicală și Socială al Consiliului mun. Chișinău, A.O „ Centrului de Resurse Juridice din Moldova” și A.O „Asociației Judecătorilor din Republica Moldova”.

În procesul de avizare au prezentat obiecții, propuneri și recomandări: Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Procuratura Generală, Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în

Familie, Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție, Oficiul Avocatului Poporului, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești din Republica Moldova, Biroul Politici de Reintegrare, Platforma pentru Egalitate de Gen, Centrul de Asistență și Protecție a Victimelor și Potențialelor Victime ale Traficului de Ființe Umane din subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale și A.O „ Centrului de Resurse Juridice din Moldova".

Au prezentat lipsă de obiecții, propuneri și recomandări: Direcția Generală Asistență Medicală și Socială al Consiliului mun. Chișinău, Centrul de Armonizare a Legislației și Consiliul pentru Egalitate.

Nu au prezentat avize: A.O „Asociației Judecătorilor din Republica Moldova, Centrului de Justiție Familială al Poliției și Uniunea Avocaților din Republica Moldova.

Prin urmare, reieșind din numărul semnificativ de propuneri formulate în cadrul procesului de consultare publică (majoritatea au fost acceptate și integrate în proiect), precum și din necesitatea asigurării conformității cu actele Uniunii Europene, în special cu Directiva 2012/29/UE, Directiva 2004/80/CE și Decizia Comisiei 2006/337/CE, al căror termen de transpunere este stabilit pentru decembrie 2026, proiectul a suferit intervenții substanțiale.

În acest context, s-a decis promovarea unei noi legi cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, care în anexa nr. 2 conține și propuneri de modificare a unor acte normative conexe.

Respectiv, la 10 iulie 2026 proiectul de lege a fost remis spre **consultare și avizare repetată**. În procesul de avizare repetată au fost recepționate obiecții, propuneri și recomandări de la:

Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțatelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Avocatul Poporului, Consiliul Superior al Magistraturii, Centrul de Armonizare a Legislației, Curtea Supremă de Justiție, Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, Biroul politici de reintegrare.

Au prezentat lipsă de obiecții, propuneri și recomandări: Consiliul pentru Egalitate, Ministerul Sănătății, Inspectoratul General al Poliției și Judecătoria Chișinău.

Toate propunerile, obiecțiile și recomandările sunt înserate în sinteza obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor aferentă proiectului de lege.

Totodată, în procesul de notificare a autorităților și instituțiilor avizatoare din 21 august 2026, Procuratura Generală și Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în Familie au prezentat lipsă de obiecții, propuneri și recomandări.

7. Concluziile expertizelor

Prin Declarația de compatibilitate nr. 31/02-126-8603 din 23.07.2026, întocmită de Centrul de armonizare a legislației, s-a recomandat revizuirea

proiectului de lege, precum și a instrumentelor de armonizare (clauza de armonizare și Tabelul de concordanță), în conformitate cu observațiile formulate. Propunerile relevante care vizează asigurarea compatibilității proiectului național cu actele Uniunii Europene au fost integrate în proiectul de lege. Totodată, observațiile ce țin de aspecte de oportunitate legislativă au fost analizate, iar argumentele privind acceptarea sau neacceptarea acestora sunt expuse în Tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege. Ulterior, proiectul a fost supus și unei analize de compatibilitate din partea Comisiei Europene.

Întru respectarea dispozițiilor art. 34 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale pct. 230 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, Ministerul Justiției, prin scrisoarea nr. 03/9677 din 21 august 2026, a remis spre expertizare proiectul de lege. În baza Raportului de expertiză anticorupție Nr. ELO26/11816 din 26 august 2026 s-a concluzionat că, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenţei decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a) al Legii nr. 239/2008 privind transparenţa în procesul decizional. Prin urmare, proiectul contribuie la realizarea interesului public urmărit și nu aduce atingere interesului public general, însă conține unele deficiențe susceptibile să genereze disfuncționalități administrative și riscuri de corupție, fiind recomandată revizuirea proiectului sub aspectul delimitării controlului exercitat asupra deciziilor Comisiei interinstituționale pentru compensarea prejudiciului cauzat prin infracțiune, clarificării procedurii privind declarațiile suplimentare ale părții vătămate, reglementării obligației de înregistrare a plângerilor, precum și stabilirii principiilor, procedurii și criteriilor de selectare sau contractare a organizațiilor necomerciale prestatoare de servicii de suport.

Respectiv, toate obiecțiile și recomandările din raportul de expertiză anticorupție au fost au fost analizate și înserate în tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege nominalizat.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de lege se încorporează în cadrul normativ existent prin adoptarea unei noi legi-cadru cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, abrogarea Legii nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor și modificarea actelor normative conexe prevăzute în anexa nr. 2.

Anexa nr. 2 conține intervențiile necesare pentru corelarea noii legi cu Codul de procedură penală nr. 122/2003, Legea asistenței sociale nr. 547/2003, Codul de executare nr. 443/2004, Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale, Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat și Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

Ca urmare a abrogării Legii nr. 137/2016 și a instituirii unui nou mecanism de compensare financiară, Hotărârea Guvernului nr. 965/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului Comisiei interdepartamentale pentru compensarea financiară de

către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune urmează a fi modificat sau după caz, abrogată. În temeiul art. 22 alin. (2) și art. 26 alin. (5) din noua lege, Guvernului în revine obligația de adopta mai multe acte normative.

În acest sens, Guvernul, potrivit legii urmează să aprobe sau după caz, să modificeRegulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei interinstituționale pentru compensarea prejudiciului cauzat prin infracțiune, procedura de acordare a compensației financiare criteriile de eligibilitate, metodologia de calcul al cuantumului compensației financiare victimelor infracțiunilor.

Totodată, Ministerul Justiției va aproba reguli interne privind acordarea asistenței victimelor infracțiunilor în situații transfrontaliere, în vederea asigurării aplicării eficiente a mecanismului de cooperare prevăzut de Directiva 2004/80/CE și a facilitării accesului victimelor la compensarea financiară, în conformitate cu noile reglementări.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor prezentei legi presupune instituirea unui mecanism etapizat de intrare în vigoare, stabilit pentru data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, în vederea asigurării compatibilității depline cu acquis-ul UE. Totodată, în conformitate cu dispozițiile tranzitorii, Guvernul va aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile prezentei legi până la data intrării acesteia în vigoare.

Pentru asigurarea securității juridice și a predictibilității, cererile de acordare a compensației financiare depuse anterior intrării în vigoare a legii vor fi examinate și soluționate conform legislației aplicabile la momentul depunerii acestora.

Ministru **Vladislav COJUHARI**

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR
la proiectul de lege cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor

Conţinutul articolelor/ punctelor din proiectul prezentat spre avizare şi coordonare	Participantul la avizare, consultare publică	Nr.	Conţinutul obiecţiei/ propunerii/recomandării	Argumentarea autorului proiectului
Obiecţii şi propuneri de ordin general				
	Biroul politici de reintegrare	**1.**	Ca urmare a examinării de către Biroul politici de reintegrare a proiectului noii legi cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, remarcăm includerea reglementărilor care au scopul de a consolida măsurile de protecție și asistență a victimelor infracțiunilor săvârșite de exponenți ai structurilor care funcționează în regiunea transnistreană în afara câmpului constituțional, prin integrarea acestor măsuri în mecanismul național de sprijin al victimelor. Având în vedere că avizul nr.04-78-8690 din 14.08.2025 s-a bazat pe versiunea anterioară a proiectului NU 598/MJ/2025, expunem următoarele sugestii asupra textului definitivat de autor. Sintagma „structuri interne” din formula „victimele persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de către autoritățile din Republica Moldova” nu constituie un termen juridic consacrat și nu corespunde exigențelor specifice redactării actelor normative, iar pornind de la vulnerabilitățile în raport cu principiul suveranității statului, referința la asemenea entități în lege se recomandă a fi evitată.	**Se acceptă parțial** Noțiunea de „victime persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de către autoritățile din Republica Moldova”, a fost revizuită atât în proiect cât și în nota de fundamentare. Totodată, considerăm inoportună utilizarea sintagmei „victime persecutate în regiunea transnistreană”, întrucât aceasta introduce o delimitare teritorială care nu este necesară pentru definirea categoriei de beneficiari ai legii și poate genera interpretări suplimentare cu privire la statutul juridic al teritoriului vizat. Or, scopul normei este protecția persoanelor ale căror drepturi și libertăți fundamentale au fost încălcate, iar nu consacrarea unei anumite calificări teritoriale.

			Subsecvent, în cuprinsul proiectului actului normativ și în Nota de fundamentare se va utiliza sintagma „victime persecutate în regiunea transnistreană” în locul cuvintelor „victimele persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de către autoritățile din Republica Moldova”. În vederea asigurării clarității și aplicării uniforme a mecanismelor legale, excluderii eventualelor interpretări divergente, considerăm necesar a sublinia abordarea că victimele persecutate în regiunea transnistreană beneficiază de drepturile și garanțiile, inclusiv de acces la servicii de suport, prevăzute pentru victimele infracțiunilor, cu particularitățile suplimentare stabilite în proiectul de lege, iar confirmarea statutului de victimă persecutată în regiunea transnistreană se realizează potrivit procedurii generale prevăzute la art. 4 din proiectul noii legi cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor.	

	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	**2.**	CNAJGS atrage atenția în mod expres asupra faptului că orice extindere a categoriilor de beneficiari sau a tipurilor de servicii acordate trebuie să fie corelată obligatoriu cu o analiză riguroasă a impactului financiar și cu alocarea ulterioară de mijloace bugetare suplimentare. Această obligație este, de regulă, omisă în cazul modificărilor aduse Legii nr. 198/2007, reglementările fiind promovate fără a se calcula din start costurile reale de implementare. În ultimii ani, lista persoanelor scutite de testul financiar care beneficiază de AJGS indiferent de venituri a fost extinsă semnificativ. De asemenea, a fost modificat substanțial pragul financiar în baza căruia se decide eligibilitatea și a fost pus în aplicare mecanismul de acordare a AJGS parțial gratuite. Toate aceste extensii succesive au sporit considerabil accesarea serviciilor de AJGS de către cetățeni. Cu toate acestea, extinderile de drepturi nu au fost acoperite și cu extensii bugetare, bugetul sistemului rămânând blocat la cifra stabilită cu mulți ani înainte de adoptarea acestor modificări. La momentul actual, bugetul alocat sistemului de AJGS este deja depășit. La promovarea oricărei noi inițiative legislative trebuie luat în calcul impactul financiar real, asigurându-se alocarea de mijloace financiare suplimentare, pentru a nu pune sistemul în incapacitate operațională	**Se acceptă** Impactul financiar al proiectului a fost analizat și reflectat în nota de fundamentare.

	Ministerul Finanțelor	**3.**	Potrivit notei de fundamentare, proiectul urmărește consolidarea mecanismului național de protecție și reabilitare a victimelor infracțiunilor prin reglementarea categoriilor de victime beneficiare, a subiecților competenți, a formelor de suport disponibile, a procedurii de evaluare individuală a necesităților victimei, precum și a mecanismului de acordare a compensației financiare, inclusiv în situații transfrontaliere. Totodată, proiectul asigură alinierea cadrului normativ național la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul drepturilor, sprijinirii, protecției și despăgubirii victimelor criminalității. Proiectul de lege extinde atât categoriile de beneficiari, cât și serviciile medicale și de adăpost, precum și compensarea prejudiciului moral suferit ca urmare a infracțiunilor și cel cauzat prin exploatarea prin muncă, inclusiv salariul neachitat și prin condițiile de muncă precare, în cazul victimelor traficului de ființe umane, sclaviei, condițiilor similare sclaviei, muncii forțate și traficului de copii, care vor implica cheltuieli suplimentare. În această privință, menționăm faptul că impactul financiar a implementării reglementărilor asupra bugetului de stat nu este estimat conform prevederilor art.30 alin.(1) lit.d) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, art.17 alin.(1^1) și (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și Hotărârii Guvernului	**Se acceptă parțial** Nota de fundamentare a fost completată cu argumente suplimentare privind impactul financiar al proiectului, inclusiv cu date statistice referitoare la nivelul criminalității și numărul victimelor aferente categoriilor de infracțiuni reglementate de proiect. Totodată, au fost dezvoltate argumentele referitoare la extinderea categoriilor de beneficiari, la noile mecanisme de acordare a compensației financiare și la impactul potențial asupra bugetului de stat. Cu toate acestea, **estimarea unor costuri financiare concrete pentru următorii trei ani bugetari nu este posibilă la această etapă**, întrucât datele statistice privind numărul victimelor nu reflectă numărul persoanelor care vor întruni condițiile legale pentru acordarea compensației financiare. Mecanismul prevăzut de proiect are caracter **subsidiar și reparator**, obligația principală de reparare a prejudiciului revenind făptuitorului. Statul intervine

			nr.574/2024 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului de reglementare. De asemenea, se atenționează că potrivit Constituției Republicii Moldova, art.131, alin.(6), nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare. Astfel, prin prisma celor expuse, compartimentul 4.2 ,,Impactul financiar și estimarea costurilor estimative" din nota de fundamentare urmează a fi completată cu date privind impactul financiar asupra bugetelor, întru asigurarea reflectării costurilor necesare pentru punerea în aplicare a prevederilor vizate cu impact financiar, reflectate pe bugete componente ale bugetului public național și pe ani bugetari, inclusiv a resurselor de la partenerii de dezvoltare, sau cu identificarea economiilor în cadrul bugetelor actuale care ar putea fi realocate în scopuri propuse și, după caz, cu prezentarea informațiilor privind veniturile generate/ratate pe baza noilor reglementări. La argumentarea costurilor estimative ale punerii în aplicare a actului normativ se va ține cont de resursele financiare stabilite în bugetele anuale sau în cadrul bugetar pe termen mediu, cu descifrarea calculelor din care rezultă costurile menționate supra. Suma estimărilor impactului financiar se va reflecta în fișa financiară, conform modelului din anexă la Metodologiei de analiză a impactului de reglementare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.	numai în situațiile expres prevăzute de lege, atunci când prejudiciul nu poate fi recuperat de la autorul infracțiunii (de exemplu, din cauza lipsei mijloacelor financiare, insolvabilității, dispariției, neidentificării acestuia sau în alte cazuri prevăzute de lege). Pe de altă parte, statul nu va repara integral prejudicial stabilit de instanță sau solicitat de către victima (în cazul suspendării urmăririi penale/avansului), dar va evalua reieșind din limitele stabilite de lege. În consecință, numărul beneficiarilor efectivi și cuantumul compensațiilor nu pot fi anticipate cu un grad suficient de certitudine pentru elaborarea unor estimări financiare reale pe termen de trei ani. Referitor la observația privind **serviciile medicale și serviciile de adăpost**, precizăm că aceste prevederi **nu generează un impact financiar suplimentar asupra bugetului de stat**, întrucât serviciile respective sunt deja reglementate de legislația specială și continuă să fie acordate în limitele,

			574/2024. În acest context, deși în nota de fundamentare se menționează imposibilitatea estimării exacte a impactului financiar din lipsa unui istoric statistic, această argumentare nu poate substitui obligația de fundamentare prevăzută de Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.	condițiile și din sursele de finanțare prevăzute de actele normative care le reglementează. Includerea lor în proiect are drept scop consolidarea cadrului normativ privind reabilitarea victimelor infracțiunilor și asigurarea compatibilității cu acquis-ul Uniunii Europene, astfel încât, inclusiv în cadrul procesului de evaluare realizat de Comisia Europeană, să fie reflectată existența tuturor serviciilor de suport disponibile victimelor. Proiectul nu instituie servicii noi și nici nu extinde categoriile de beneficiari ai acestor servicii dincolo de limitele stabilite de legislația specială aplicabilă.

	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	**4.**	La **Capitolul I** se propune: 1. Completarea cu un articol nou privind principiile care guvernează serviciile de suport pentru reabilitarea victimelor infracțiunilor, cu următorul cuprins: „**Principiile care guvernează serviciile de suport pentru reabilitarea victimelor infracțiunilor** Activitatea de reabilitare a victimelor infracțiunilor se realizează cu respectarea următoarelor principii: **a) principiul egalității și al nediscriminării** – asigurarea accesului egal și efectiv la serviciile de suport, fără discriminare pe criterii de sex, gen, vârstă, dizabilitate, rasă, culoare, limbă, religie sau convingeri, opinie politică ori de altă natură, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere, orientare sexuală, identitate de gen sau pe orice alt criteriu protejat de lege; **b) principiul abordării centrate pe victimă și al evaluării individuale a necesităților** – acordarea serviciilor de suport în funcție de necesitățile individuale ale victimei, ținând seama de caracteristicile personale, tipul și circumstanțele infracțiunii, gradul de vulnerabilitate și riscurile la care aceasta este expusă; **c) principiul respectării demnității umane și al prevenirii victimizării secundare și repetate** – acordarea serviciilor într-o manieră care respectă demnitatea, integritatea și autonomia	**Nu se acceptă** Se consideră inoportună introducerea unui articol distinct privind principiile care guvernează serviciile de suport pentru reabilitarea victimelor infracțiunilor, dat fiind faptul că majoritatea principiilor propuse au un caracter general și rezultă deja din normele constituționale și din legislația în vigoare, aplicabilă autorităților competente și prestatorilor de servicii. Totodată, o parte semnificativă a principiilor propuse este deja reflectată în cuprinsul proiectului de lege. Astfel, proiectul reglementează în mod expres acordarea serviciilor de suport în funcție de necesitățile individuale ale victimei, asigurarea protecției victimei în scopul evitării revictimizării, precum și obligația de a asigura confidențialitatea informațiilor și protecția datelor cu caracter personal. De asemenea, proiectul stabilește mecanismele de cooperare dintre autoritățile și instituțiile competente, precum și condițiile și

			victimei, evitând orice acțiuni sau omisiuni care pot genera victimizare secundară, repetată sau revictimizare; **d) principiul siguranței și protecției victimei** – asigurarea protecției vieții, integrității fizice și psihice, securității și intereselor victimei, inclusiv prin prevenirea intimidării, represaliilor și a riscului de revictimizare; **e) principiul cooperării interinstituționale** – asigurarea colaborării eficiente dintre autoritățile publice, instituțiile competente, prestatorii de servicii și organizațiile societății civile, în vederea furnizării unui răspuns coordonat și integrat nevoilor victimelor infracțiunilor; **f) principiul intervenției integrate și multidisciplinare** – acordarea serviciilor prin implicarea coordonată a specialiștilor din domeniile relevante, în funcție de necesitățile identificate și de complexitatea cazului; **g) principiul participării și respectării voinței victimei** – garantarea dreptului victimei de a fi informată, consultată și implicată în procesul de evaluare, planificare și acordare a serviciilor de suport, cu respectarea opțiunilor și consimțământului acesteia, în condițiile legii; **h) principiul confidențialității și al protecției datelor cu caracter personal** – asigurarea confidențialității informațiilor referitoare la identitatea, viața privată și situația victimei, precum și	modalitatea de acordare a serviciilor de suport. În acest context, se consideră suficientă reglementarea expresă în cuprinsul proiectului a drepturilor, garanțiilor și obligațiilor concrete aplicabile în procesul de acordare a serviciilor de suport, fără instituirea unui articol separat cu principii generale.

			a protecției datelor cu caracter personal, în conformitate cu legislația în vigoare; **i) principiul celerității** – acordarea serviciilor de suport în timp util, fără întârzieri nejustificate, astfel încât să fie prevenită agravarea consecințelor infracțiunii și să fie asigurată intervenția promptă; **j) principiul integrării perspectivei de gen și al abordării sensibile la traumă** – acordarea serviciilor prin integrarea perspectivei de gen și aplicarea unei abordări sensibile la traumă, ținând seama de impactul diferențiat al infracțiunilor asupra femeilor și bărbaților, fetelor și băieților, precum și de necesitățile specifice ale victimelor violenței bazate pe gen, violenței în familie, violenței sexuale, traficului de ființe umane și ale altor persoane aflate în situații de vulnerabilitate.”.	
Obiecţii şi propuneri la articolele/punctele din proiect				

Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor				
Articolul 2. Noțiuni Termenii și expresiile utilizate în prezenta lege au următorul înțeles: *victimă a infracțiunii* – persoana fizică care a suferit un prejudiciu material sau moral inclusiv o vătămare a integrității sale fizice, mentale sau psihologice, cauzate în mod direct prin săvârșirea unei infracțiuni, precum și membrul familiei unei persoane al cărei deces a fost cauzat în mod direct de o infracțiune și care au suferit prejudicii în urma acestui deces; *membrul familiei* – soțul/soția, persoana care se află cu victima infracțiunii în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj), copilul, ruda până la gradul IV și persoana aflată la întreținerea victimei infracțiunii. *autoritate de decizie* – autoritatea publică competentă să examineze și soluționeze cererile privind acordarea compensațiilor financiare în cadrul procedurilor de compensare financiară în situații transfrontaliere; *autoritate responsabilă de asistență* – autoritatea publică desemnată să acorde asistență victimelor infracțiunilor în cadrul procedurilor de compensare financiară în situații transfrontaliere, inclusiv prin	**Biroul politici de reintegrare**	**5.**	Se propune completarea articolului 2 prin explicarea unui termen succint din care să fie clar că acesta se referă la o categorie de victime supuse abuzurilor de către structurile neconstituționale pe teritoriul aflat în afara controlului efectiv al autorităților Republicii Moldova (constatare consacrată și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului), după cum urmează: „victime persecutate în regiunea transnistreană – victime ale infracțiunilor, ale căror drepturi și libertăți fundamentale au fost încălcate prin măsuri ilegale de constrângere, intimidare, privare de libertate, urmărire, condamnare, confiscare a bunurilor sau prin acțiuni de tortură și tratamente inumane săvârșite pe teritoriul aflat în afara controlului efectiv al autorităților Republicii Moldova”.	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 2 din proiectul Legii cu privire la reabilitarea victimelor. Totodată, considerăm inoportună utilizarea sintagmei „victime persecutate în regiunea transnistreană”, întrucât aceasta introduce o delimitare teritorială care nu este necesară pentru definirea categoriei de beneficiari ai legii și poate genera interpretări suplimentare cu privire la statutul juridic al teritoriului vizat. Or, scopul normei este protecția persoanelor ale căror drepturi și libertăți fundamentale au fost încălcate, iar nu consacrarea unei anumite calificări teritoriale.
	Ministerul Afacerilor Interne	**6.**	În cadrul explicației noțiunii „victimă a infracțiunii” se sugerează substituirea textului „care a suferit un prejudiciu material sau moral inclusiv o vătămare a integrității sale fizice, mentale sau psihologice, cauzate în mod direct prin săvârșirea unei infracțiuni” cu textul „căreia prin infracțiune, i-au fost aduse daune morale, fizice sau materiale”, deoarece prejudiciile cauzate integrității	**Precizare** Definiția noțiunii de „victimă a infracțiunii” din proiect asigură transpunerea art. 2 alin. (1) lit. (a) pct. (i) din Directiva 2012/29/UE, care prevede în mod expres că *victima* este persoana fizică ce a suferit un prejudiciu, inclusiv o vătămare a

facilitarea depunerii cererilor, asigurarea schimbului de informații și de documente, precum și a comunicării cu autoritatea de decizie competentă.			fizice, mentale sau psihologice se încadrează în sfera daunelor morale și fizice, respectiv enumerarea expresă a acestora este redundantă și nu produce efecte juridice suplimentare;	integrității sale fizice, mentale sau emoționale ori un prejudiciu economic, cauzate în mod direct de o infracțiune. În acest context, menținerea formulării propuse în proiect este necesară pentru a asigura o transpunere completă și fidelă a tuturor elementelor prevăzute în definiția din directivă. Simplificarea acesteia prin utilizarea sintagmei „*căreia prin infracțiune i-au fost aduse daune morale, fizice sau materiale*” nu reflectă în aceeași măsură terminologia și structura actului Uniunii Europene și poate duce la restrângerea sau reinterpretarea sferei prejudiciilor avute în vedere de legiuitorul european. Menținerea acestei enumerări contribuie la claritatea și previzibilitatea normei și asigură conformitatea deplină cu standardele europene de protecție a victimelor infracțiunilor.
		7.	Se recomandă ca noțiunea „membrul familiei” să fie corelată din punct de vedere conceptual cu prevederile art. 133[1] din Codul penal nr. 985/2002, întrucât reieșind din art. 1 din proiectul de lege, se deduce că aplicabilitatea prevederilor	**Nu se acceptă** Noțiunea de „membrul familiei” utilizată în proiect are un înțeles autonom, aplicabil exclusiv în sensul prezentei legi, fiind definită în

			proiectului vizat este strict condiționată de cadrul normativ penal și procesual penal. Astfel, în lipsa unei concordări terminologice pot apărea conflicte de norme juridice și interpretări eronate;	vederea transpunerii art. 2 alin. (1) lit. (b) din Directiva 2012/29/UE. Definiția prevăzută de directivă urmărește stabilirea cercului persoanelor care beneficiază de drepturile și măsurile de sprijin instituite de actul European. Pe de altă parte, noțiunea de „membru de familie" reglementată la art. 133[1] din Codul penal, prevede anumite finalități specifice dreptului penal material, inclusiv calificării anumitor infracțiuni și individualizării răspunderii penale.
		8.	Se propune completarea cu următoarele noțiuni: „*avans din compensația financiară* - suma acordată victimei infracțiunii, în condițiile art. 25, înainte de soluționarea definitivă a cererii privind acordarea compensației financiare; *voucher pentru nevoi urgente ale victimelor infracțiunilor* - modalitate de acordare a avansului din compensația financiară, cu destinație specială, pentru acoperirea nevoilor urgente prevăzute la art. 26." Completarea înaintată este esențială în vederea asigurării clarității și aplicării uniforme a prevederilor art. 25 și 26 din proiect. Necesitatea definirii noțiunilor se menține, acestea fiind utilizate în	**Nu se acceptă** Conținutul și regimul juridic al acestor noțiuni rezultă în mod clar din dispozițiile art. 25 și 26 din proiect. Articolul 25 stabilește expres natura juridică a avansului din compensația financiară, condițiile de acordare, cuantumul, procedura de examinare, precum și cazurile în care acesta urmează a fi restituit. Totodată, art. 26 prevede în mod explicit că voucherul reprezintă o formă de acordare a avansului din compensația financiară,

			cuprinsul proiectului și producând efecte juridice distincte.	destinată exclusiv acoperirii unor nevoi urgente, precizând atât destinația acestuia, cât și mecanismul de distribuire și utilizare. În aceste condiții, introducerea unor definiții distincte în capitolul destinat noțiunilor nu adaugă un conținut normativ suplimentar și nu contribuie la o mai bună înțelegere sau aplicare a prevederilor legale, întrucât elementele esențiale ale acestor instituții sunt deja reglementate în mod expres în normele speciale. Prin urmare, completarea propusă ar avea un caracter preponderent repetitiv, fără a genera un plus de claritate sau previzibilitate a reglementării. Potrivit regulilor de tehnică legislativă, sunt definite doar acele noțiuni care au un înțeles autonom, diferit de sensul lor obișnuit, sau al căror conținut nu poate fi dedus cu suficientă claritate din normele actului normativ. Legea nu are rolul unui dicționar de termeni, iar definirea unor

				noțiuni al căror conținut este deja stabilit în mod expres prin dispozițiile actului normativ duce la repetarea inutilă a normelor.
	Procuratura Generală	**9.**	La **art.2** din proiectul Legii privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, definițiile propuse pentru noțiunile de *„victimă a infracțiunii”* și *„membru al familiei”* nu corespund definițiilor consacrate de legislația în vigoare, ceea ce poate genera neclarități și dificultăți în aplicarea uniformă a normelor juridice. În primul rând, noțiunea de *„victimă a infracțiunii”* diferă de definiția prevăzută la art.58 din *Codul de procedură penală nr.122/2003*. În timp ce Codul de procedură penală recunoaște drept victimă atât persoana fizică, cât și persoana juridică căreia i-au fost cauzate daune morale, fizice sau materiale prin infracțiune, proiectul limitează această noțiune exclusiv la persoana fizică. Astfel, persoanele juridice, care beneficiază în prezent de recunoașterea calității de victimă, sunt excluse fără a exista o justificare expresă. În al doilea rând, definiția propusă pentru *„membrul familiei”* nu este armonizată cu art.133[1] din *Codul penal nr.985/2002*. Proiectul utilizează un cerc diferit de persoane, incluzând unele categorii și omițând altele deja consacrate de lege. Utilizarea unor definiții diferite pentru aceleași noțiuni juridice, fără precizarea expresă că acestea au aplicabilitate	**Nu se acceptă** A se vedea argumentele expuse la pct. 7 și 8 din sinteză.

			exclusiv în cadrul legii speciale, este de natură să afecteze coerența și previzibilitatea cadrului normativ. Existența unor definiții paralele pentru aceleași concepte poate duce la interpretări divergente, dificultăți în aplicarea legii și la practici neuniforme. Prin urmare, în vederea respectării principiilor securității juridice, coerenței și unității reglementării, se impune armonizarea noțiunilor propuse cu definițiile deja consacrate de Codul de procedură penală și Codul penal sau, după caz, justificarea expresă a necesității instituirii unor definiții speciale și delimitarea clară a domeniului lor de aplicare.	
		10.	Art.8 al proiectului utilizează noțiunile de *„revictimizare”* și *„echipă multidisciplinară”*, respectiv propunem că, **art.2** al proiectului care indică termenii și expresiile utilizate, de a fi completat cu noțiunile *„revictimizare”* și *„echipă multidisciplinară”*, după cum urmează: *revictimizare (victimizare secundară)* - trauma suplimentară pe care victima o poate suferi din cauza modului în care este tratată de autorități sau din cauza procedurilor rigide din cadrul sistemului de justiție. Noțiunea respectivă a fost dedusă din conținutul *Directivei 2012/29/UE de stabilire a unor norme minime privind*	**Nu se acceptă** Noțiunile de „revictimizare”, și „echipă multidisciplinară” sunt utilizate în cuprinsul proiectului de lege într-un sens clar și corespunzător obiectului de reglementare, iar semnificația acestora rezultă din contextul normelor în care sunt utilizate, precum și din cadrul normativ existent. Astfel, conceptul de revictimizare (victimizare secundară și repetată) este consacrat la nivelul Directivei 2012/29/UE, chiar dacă actul european nu instituie o definiție expresă a acestei

			drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității. *echipă multidisciplinară teritorială din cadrul Sistemului național de referire* - grup creat pe lângă administrația publică locală de nivelul întâi sau nivelul al doilea, format din specialiști desemnați din cadrul organizațiilor-participante la Sistemul național de referire, cu scopul asigurării unei abordări sistemice a protecției și asistenței victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane și respectării drepturilor fundamentale ale omului. Noțiunea dată se regăsește în pct.2 al *Regulamentului de activitate a echipelor multidisciplinare teritoriale din cadrul Sistemului național de referire*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 228/2014*.	noțiuni. Din conținutul dispozițiilor directivei rezultă că aceasta se referă la prejudiciul suplimentar sau suferința suplimentară suportată de victimă ca urmare a modului în care aceasta interacționează cu autoritățile, instituțiile și procedurile de justiție. Totodată, noțiunea de revictimizare este deja utilizată și explicată în cadrul actelor normative naționale. Spre exemplu, actele normative aprobate în domeniul protecției victimelor, inclusiv mecanismele de intervenție pentru victimele violenței și alte forme de abuz, conțin reglementări privind prevenirea revictimizării, iar cadrul normativ secundar detaliază măsurile și procedurile aplicabile (a se vedea spre exemplu HG nr.270/2014) . În ceea ce privește noțiunea de „echipă multidisciplinară”, aceasta este de asemenea utilizată în legislația națională și are un înțeles determinabil, reprezentând un grup de specialiști din diferite domenii care cooperează în vederea

				evaluării necesităților victimei și acordării măsurilor de protecție și asistență corespunzătoare. Noțiunea este detaliată în actele normative secundare relevante, inclusiv în cadrul mecanismelor de cooperare interinstituțională. Completarea articolului 2 cu definiții suplimentare nu este necesară în situația în care termenii utilizați nu dobândesc prin prezenta lege un sens special, diferit de cel consacrat în limbajul juridic sau în actele normative existente. Introducerea excesivă a definițiilor poate încărca inutil textul legislativ și poate crea riscul unor diferențe de interpretare față de cadrul normativ deja existent. În acest sens, articolul 2 trebuie să cuprindă doar noțiunile esențiale pentru aplicarea prezentei legi, care au un conținut specific acesteia, astfel cum este cazul noțiunilor de „victimă a infracțiunii” sau „membru al familiei”, a căror definire este necesară pentru determinarea sferei persoanelor beneficiare.
	Ministerul Finanțelor	**11.**	La art.2, referitor la extinderea membrilor familiei cu persoana care se află cu	**Precizare**

			victima infracțiunii în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj) și ruda până la gradul IV, o asemenea extindere determină un număr semnificativ mai mare de beneficiari și, implicit, un impact financiar suplimentar asupra bugetului public național. Evidențiem faptul că, concubinajul nu are aceleași efecte juridice ca și căsătoria, iar lipsa unor criterii clare și obiective de constatare a existenței și duratei raportului de concubinaj poate crea dificultăți de aplicare a legii, poate genera litigii și poate favoriza solicitări neîntemeiate. Totodată, includerea rudelor până la gradul IV extinde într-o manieră excesivă cercul beneficiarilor, fără ca nota de fundamentare a proiectului să reflecte necesitatea și proporționalitatea unei asemenea extinderi.	Cu referire la definițiile noțiunilor de „victimă a infracțiunii” și „membru al familiei”, menționăm că proiectul asigură transpunerea corespunzătoare a art. 2 din Directiva 2012/29/UE. Referitor la noțiunea de **„membru al familiei”**, proiectul transpune cerințele directivei și, totodată, utilizează terminologia consacrată în legislația Republicii Moldova. Astfel, sintagma din directivă referitoare la „persoana care conviețuiește cu victima, fiind angajată într-o relație intimă și gospodărind împreună cu aceasta de o manieră stabilă și continuă” este transpusă prin noțiunea de **persoană care se află cu victima în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj)**, noțiune deja utilizată în legislația națională. Totodată, art. 2 alin. (2) lit. (a) din Directiva 2012/29/UE recunoaște statelor membre o marjă de apreciere în stabilirea sferei membrilor familiei care pot beneficia de drepturile prevăzute de directivă. În acest context, proiectul optează pentru

				extinderea categoriei rudelor până la gradul IV, oferind un nivel mai ridicat de protecție decât standardul minim european. Această soluție este justificată de realitățile sociale și familiale din Republica Moldova. În practică, există numeroase situații în care victima, în special copilul, nu este îngrijită de părinți (de exemplu sunt decedați), ci de bunici, unchi, mătuși sau alte rude apropiate, care sunt reprezentanți (tutori/curatori). Limitarea definiției exclusiv la rudele în linie directă, frați și surori ar duce la excluderea unor persoane care, în mod real, suportă consecințele indirecte ale infracțiunii. De exemplu, în cazul în care un copil victimă este crescut de o mătușă sau de un unchi care exercită tutela ori îngrijirea de fapt, aceștia nu ar beneficia de drepturile conferite de lege dacă definiția ar fi limitată la standardul minim prevăzut de directivă. Prin urmare, extinderea sferei rudelor până la gradul IV reprezintă o opțiune de politică legislativă care respectă marja de apreciere

				acordată statelor membre și urmărește asigurarea unei protecții efective a victimelor și a persoanelor apropiate acestora, fără a contraveni prevederilor Directivei 2012/29/UE.
Articolul 3. Serviciile de suport acordate victimelor infracţiunilor (1) Reabilitarea victimelor infracţiunilor, precum şi a drepturilor acestora, se realizează prin punerea la dispoziţie a unor servicii de suport. (2) Serviciile de suport reprezintă serviciile, publice sau private, oferite victimelor abuzului, violenţei fizice, psihice sau sexuale. (3) Serviciile de suport au ca scop oferirea de consultaţii şi sprijin în comunicarea victimelor cu autorităţile publice, de asistenţă pentru recuperare fizică, psihologică şi socială. (4) Pentru realizarea scopului prevăzut la alin. (3), victimele infracţiunilor, precum și victimele persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de către autoritățile din Republica Moldova beneficiază de următoarele servicii de suport: a) consiliere informaţională a victimelor infracţiunilor cu privire	**Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în Familie**	**12.**	**La art. 3:** **1.1** alin. (2) se modifică după cum urmează: „(2) Serviciile de suport reprezintă serviciile, publice sau private, acordate victimelor infracțiunilor, inclusiv victimelor violenței fizice, psihologice, sexuale, economice, digitale și altor forme de violență sau abuz prevăzute de legislația națională.”; **Argumentarea** Modificarea alin. (2) al art. 3 este necesară în vederea asigurării unei abordări comprehensive a conceptului de servicii de suport acordate victimelor infracțiunilor și pentru evitarea limitării sferei de aplicare a normei doar la victimele abuzului, violenței fizice, psihice sau sexuale. Formula actuală nu acoperă toate categoriile de victime ale infracțiunilor și nu reflectă diversitatea formelor de prejudicii generate prin săvârșirea faptelor penale. În acest sens, este necesară extinderea prevederii prin includerea tuturor formelor de violență și a altor situații în care victimele necesită servicii de asistență, recuperare și protecție. Revizuirea propusă urmărește alinierea prevederii la principiul accesului egal al victimelor la servicii de suport,	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 3 alin. (2) din proiect. Suplimentar, menționăm că noțiunea de „victimă a infracțiunii”, utilizată în proiect, are un caracter general și include orice persoană care a suferit un prejudiciu ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni, astfel încât acordarea serviciilor de suport nu este condiționată exclusiv de existența unei anumite forme de violență.

la drepturile sale şi serviciile de care pot beneficia; b) consiliere psihologică; c) asistenţă medicală; d) servicii de adăpost; e) asistenţă juridică garantată de stat; f) compensare financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracţiune. (5) Guvernul poate aproba reglementări detaliate privind procedurile de acordare a serviciilor de suport prevăzute la alin. (4). (6) Victimele traficului de fiinţe umane şi ale violenţei în familie beneficiază de măsuri de asistenţă conform prevederilor Legii nr. 241/2005 privind prevenirea şi combaterea traficului de fiinţe umane sau, după caz, ale Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea şi combaterea violenţei în familie. (7) Copilul victimă a infracțiunilor prevăzute la art. 171–175[1] , 201–209 din Codul penal nr. 985/2002 beneficiază de măsuri de protecție și de servicii de suport în urma unei evaluări individuale a situației specifice a fiecărui copil victimă, ținându-se cont de vulnerabilitatea acestuia, inclusiv riscul de victimizare, precum și de intimidare sau răzbunare, inclusiv de opiniile, nevoile și interesele			indiferent de natura infracțiunii sau forma prejudiciului cauzat, precum și asigurarea conformității cu abordarea internațională privind drepturile victimelor, care recunoaște necesitatea acordării unui sprijin adecvat victimelor afectate fizic, psihologic, social sau economic. Totodată, modificarea permite evitarea unei interpretări restrictive a normei, prin caracterul neexhaustiv al formelor de violență și prejudiciu care pot determina necesitatea acordării serviciilor de suport.	
		13.	**1.2.** la alin. (6), textul „Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea şi combaterea violenţei în familie” se substituie cu textul „Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie”; **Argumentare**: Modificarea propusă are ca scop actualizarea denumirii actului normativ, în conformitate cu modificările operate în legislația națională. Astfel, referința la Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie urmează a fi substituită cu denumirea actuală a actului normativ, și anume Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie. Intervenția are un caracter tehnico-legislativ și este necesară pentru asigurarea corectitudinii trimiterii normative, a coerenței cadrului legislativ și a uniformității terminologiei utilizate în actele normative.	**Se acceptă** A se vedea art. 3 alin. (6) din proiect.

copilului. Instituirea măsurilor de protecție și acordarea serviciilor de suport se extind inclusiv asupra membrilor familiei copilului victimă, în măsura în care acest lucru este necesar și posibil. (8) În cazul în care vârsta persoanei este necunoscută și există motive de a presupune că aceasta nu a împlinit vîrsta de 18 ani, se prezumă că persoana este minor până la constatarea vîrstei în modul prevăzut de lege. Pe perioada incertitudinii privind vârsta, persoana beneficiază de toate garanțiile, măsurile de protecție și serviciile de suport specifice.	**Procuratura Generală**	**14.**	Pentru a exclude oricare condiționalitate se propune completarea **art.3** cu un nou aliniat în următoarea redacție: (6^1) „În cazul victimelor traficului de ființe umane și ale traficului de copii, acordarea serviciilor de suport și asistență prevăzute la alin.(4) nu este condiționată de disponibilitatea victimei de a colabora în cadrul procesului penal sau de calitatea procesuală atribuită acesteia. Măsurile de asistență se acordă din momentul existenței unor motive întemeiate de a presupune că persoana a fost supusă traficului.	**Precizare** Completarea art. 3 cu un alineat distinct privind necondiționarea acordării serviciilor de suport pentru victimele traficului de ființe umane și ale traficului de copii nu este necesară, întrucât această garanție este deja prevăzută în cadrul normativ existent. Astfel, art. 3 alin. (6) din proiect stabilește expres că victimele traficului de ființe umane beneficiază de măsuri de asistență în conformitate cu prevederile Legii nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane. Or, art. 20 alin. (5) din Legea nr. 241/2005 prevede în mod expres că acordarea serviciilor de protecție și asistență nu este condiționată de dorința victimei de a face declarații și de a participa la procesul de urmărire a traficanților și nici de domiciliul sau reședința temporară a victimei. Prin urmare, garanția propusă este deja asigurată prin trimiterea la actul normativ special care reglementează în detaliu mecanismul de protecție și asistență a victimelor

				traficului de ființe umane. Introducerea unei prevederi similare în prezenta lege ar conduce la o dublare a normelor juridice, fără a aduce un nivel suplimentar de protecție. Totodată, trebuie avut în vedere că prezenta lege stabilește cadrul general privind drepturile și serviciile de suport acordate victimelor infracțiunilor, iar reglementările speciale aplicabile anumitor categorii de victime (inclusiv victimele traficului de ființe umane și ale violenței în familie) urmează să fie aplicate în completare, în funcție de specificul fiecărei categorii de victime. În consecință, menținerea mecanismului actual, prin raportarea la legislația specială, asigură coerența cadrului normativ și evită suprapunerea sau fragmentarea prevederilor legale.
		15.	Potrivit art.3 alin.(7) al proiectului de lege, copilul victimă a infracțiunilor prevăzute la art.171–175[1], 201–209 din *Codul penal nr. 985/2002* beneficiază de măsuri de protecție și de servicii de suport în urma unei evaluări individuale a situației specifice a fiecărui copil victimă, ținându-se cont de vulnerabilitatea	**Nu se acceptă** Prevederile art. 3 alin. (7) din proiect este în concordanță cu art. 1(2), art. 22 (4) 2012/29/UE, adică asigură transpunerea corespunzătoare a principiului abordării

			acestuia, inclusiv riscul de victimizare, precum și de intimidare sau răzbunare, inclusiv de opiniile, nevoile și interesele copilului. Norma respectivă reglementează acordarea indirectă a serviciilor de suport (asistență medicală, adăpost securizat, asistență juridică gratuită, etc) copiilor victime a infracțiunilor, fiind stabilite unele condiții, ca de exemplu în urma efectuării unei evaluări individuale, ținându-se cont de anumiți factori. Pentru excluderea acestor condiții se propune modificarea art.3 alin.(7) în următoarea redacție: „Copilul victimă a infracțiunilor prevăzute la art.171–175[1], 201–209 din Codul penal nr.985/2002 beneficiază neîntârziat de măsuri de protecție și de servicii de suport, ținându-se cont de vulnerabilitatea acestuia, inclusiv riscul de victimizare, precum și de intimidare sau răzbunare, inclusiv de opiniile, nevoile și interesele copilului.”	individualizate a copilului victimă. Astfel, art. 1 (2) din Directiva 2012/29/UE *stabilește obligația statelor membre de a asigura, în cazul în care victima este copil, luarea în considerare cu prioritate a interesului superior al acestuia, evaluat în mod individual, printr-o abordare orientată spre copil, care ține cont de vârsta, nivelul de maturitate, opiniile, nevoile și preocupările acestuia*. Totodată, art. 22 alin. (4) din aceeași directivă prevede expres că *victimele-copii fac obiectul unei evaluări individuale pentru a determina dacă și în ce măsură acestea beneficiază de măsurile speciale de protecție, având în vedere vulnerabilitatea lor la victimizare secundară și repetată, intimidare sau răzbunare*. Prin urmare, evaluarea individuală prevăzută la art. 3 alin. (7) nu constituie o condiționare a accesului copilului victimă la servicii de suport, ci reprezintă un instrument necesar pentru stabilirea măsurilor adecvate,

				proporționale și adaptate situației fiecărui copil. Eliminarea acestei cerințe ar putea conduce la aplicarea unor măsuri uniforme, fără a ține cont de particularitățile individuale ale copilului și ar diminua nivelul de protecție urmărit de directivă. De asemenea, norma propusă de proiect nu exclude acordarea promptă a serviciilor de suport. Dimpotrivă, aceasta impune autorităților să evalueze situația copilului, luând în considerare vulnerabilitatea acestuia, riscurile existente, opiniile, nevoile și interesele sale, pentru a institui măsurile de protecție corespunzătoare. În consecință, menținerea actualei redactări asigură echilibrul dintre necesitatea acordării rapide a sprijinului și obligația autorităților de a adopta măsuri individualizate, în conformitate cu standardele europene aplicabile în materia protecției victimelor-copii.
	Ministerul Finanțelor	**16.**	La art.3 alin.(4) și la art.16 alin.(2), introducerea sintagmei „victimele persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de către autoritățile din Republica Moldova” cât și din Anexa nr.2 a pct. 5.2 de completare a	**Se acceptă parțial** Art. 2 din proiectul de lege a fost completat cu definirea noțiunii de „victime persecutate”.

			art.20 cu lit.g 1) „victimele persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de către autoritățile din Republica Moldova” este neclară, fiind supusă riscului de interpretare extensivă, nefiind stabilite criteriile obiective în baza cărora se constată această calitate și nici autoritatea competentă să o confirme.	Totodată, proiectul nu instituie un mecanism autonom de recunoaștere a acestei calități. Pentru a beneficia de serviciile de suport și, după caz, de compensația financiară prevăzută de lege, persoana trebuie să sesizeze organele competente ale Republicii Moldova prin depunerea unei plângeri privind faptele de persecuție.
		17.	La art.3 alin.(5), textul „Guvernul poate aproba” se recomandă de substituit cu textul „Guvernul aprobă”.	**Precizare** Utilizarea verbului „poate” este intenționată, întrucât nu toate serviciile de suport prevăzute la alin. (4) necesită reglementarea prin acte normative ale Guvernului. O parte dintre acestea sunt deja reglementate prin legi speciale sau prin alte acte normative. Astfel, asistența juridică garantată de stat este reglementată prin Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat. De asemenea, informarea și consilierea victimei cu privire la drepturile sale de către organele competente sunt reglementate de Codul de procedură penală, care stabilește obligațiile organelor de urmărire penală și ale

				procurorului în raport cu victima. În schimb, pentru anumite servicii de suport, cum ar fi consilierea psihologică, serviciile de adăpost sau alte mecanisme de acordare a suportului, poate fi necesară aprobarea unor reglementări detaliate de către Guvern, în măsura în care acestea nu sunt deja reglementate prin legislația specială. Prin urmare, utilizarea sintagmei „Guvernul poate aproba" conferă flexibilitatea necesară pentru adoptarea unor reglementări subordonate doar în cazurile în care acestea sunt necesare, fără a institui o obligație de reglementare pentru servicii deja acoperite de cadrul normativ existent. Din aceste considerente, se menține redacția actuală a alin. (5).
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	**18.**	În vederea asigurării concordanței cu domeniul de aplicare al legii, se recomandă revizuirea alineatului (2) al articolului 3, întrucât mențiunea „victimelor abuzului, violenței fizice, psihice sau sexuale" nu reflectă în totalitate categoria victimelor infracțiunilor vizate de prezenta lege ceea ce poate îngusta lista beneficiarilor.	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 3 alin. (3) din proiect. Suplimentar, menționăm că noțiunea de „victimă a infracțiunii", utilizată în proiect, are un caracter general și include orice persoană care a suferit un

			Astfel, articolului 3 alineatul (2) va avea următorul cuprins: „ (3) Serviciile de suport reprezintă serviciile, publice sau private, destinate victimelor infracțiunilor, în special celor care au suferit prejudicii ca urmare a actelor de violență fizică, psihologică sau sexuală, exploatării, traficului, torturii, tratamentelor inumane sau degradante ori altor forme grave de încălcare a drepturilor fundamentale.”.	prejudiciu ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni. Prin urmare, acordarea serviciilor de suport nu este condiționată exclusiv de existența unei anumite forme de violență și nu este limitată la anumite categorii de infracțiuni așa cum sunt enumerate în propunere.
		19.	La articolul 3 alin. (4) lit. a), sintagma „a victimelor infracțiunilor” se recomandă a fi exclusă, în vederea asigurării coerenței terminologice cu partea introductivă a alineatului (4), care stabilește că serviciile de suport sunt adresate atât victimele infracțiunilor, cât și victimele persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de către autoritățile din Republica Moldova.	**Se acceptă** A se vedea art. 3 alin. (4) lit. a) din proiect.
		20.	La articolul 3 alin. (4) lit. b), cuvântul „consiliere psihologică” se va substitui cu textul „asistență/consiliere psihologică”. Această ajustare urmează a fi aplicată pe tot parcursul textului proiectului, în cazurile în care se face referire la intervențiile de asistență/consiliere psihologică, în vederea asigurării coerenței terminologice cu prevederile Legii nr. 103/2025 cu privire la exercitarea profesiei de psiholog. Obiecție valabilă pe tot conținutul textului.	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 3 alin. (4) lit. b) cât și în tot cuprinsul textului din proiect cuvintele „consiliere psihologică” a fost substituit cu cuvintele „asistență psihologică”. Suplimentar, menționăm că, la elaborarea normei, s-a avut în vedere terminologia utilizată în Legea nr. 103/2025 cu privire la exercitarea profesiei de psiholog, inclusiv în ceea ce

				privește noțiunea de „asistență psihologică.
		21.	La articolul 3 alin. (6) se va indica denumirea corectă a Legii nr. 45/2007: „Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie”. Totodată, articolul 3 se va completa cu un nou punct, pentru a asigura concordanța cu prevederile art. 8 din Directiva 2012/29/UE cu următorul cuprins: „(9) „Serviciile de suport acordate victimeor infracțiunilor sunt gratuite, confidențiale, accesibile și adaptate necesităților individuale ale victimelor.”.	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 3 alin. (6) din proiect. Cu referire la cealaltă propunere menționăm că nu se acceptă. Or, caracterul gratuit, confidențial și adaptat necesităților individuale ale victimei rezultă din ansamblul reglementărilor proiectului și este reflectat în mod expres în normele care reglementează condițiile și modalitatea de acordare a serviciilor de suport (a se vedea art. 3 alin. (4), art. 5 alin. (10) etc). Totodată, proiectul stabilește în mod distinct regimul acordării asistenței psihologice, inclusiv caracterul gratuit al acesteia în condițiile și pentru perioada prevăzute de lege, precum și regimul aplicabil ulterior expirării perioadei respective. În aceste condiții, instituirea unei norme generale care ar consacra, fără delimitări, gratuitatea tuturor serviciilor de suport ar putea crea neclarități în raport cu regimul juridic distinct stabilit pentru anumite servicii. În ceea ce

				privește confidențialitatea și adaptarea serviciilor la necesitățile victimei, aceste cerințe sunt deja asigurate prin normele proiectului referitoare la acordarea serviciilor în funcție de necesitățile individuale ale victimei și la respectarea confidențialității informațiilor privind victima. Prin urmare, repetarea acestora într-o dispoziție generală nu este necesară.
Articolul 4. Confirmarea statutului de victimă și condiții speciale de acces la suport (1) Statutul de victimă a infracțiunii, în sensul prezentei legi, se confirmă prin prezentarea unuia dintre următoarele înscrisuri: a) copia plîngerii depuse la organul de urmărire penală privind săvîrșirea unei infracțiuni; b) certificatul despre faptul că ea s-a adresat cu o plîngere la organul de urmărire penală sau o copie de pe procesul-verbal despre plîngerea orală adresată organului de urmărire penală; c) copia procesului-verbal de audiere în calitate de victimă sau parte vătămată în cadrul procesului penal;	**Consiliul Superior al Magistraturii**	**22.**	La articolul 4 din proiect, potrivit căruia statutul de victimă a infracțiunii se confirmă prin prezentarea copiei plângerii depuse sau a unui certificat/proces-verbal ce atestă adresarea către organul de urmărire penală, este notabilă lipsa de previzibilitate a normelor propuse. Mecanismul preluat de autor ignoră natura juridică a fazei de sesizare din procesul penal, întrucât simpla depunere a unei plângeri nu garantează, prin ea însăși, pornirea urmăririi penale și nici nu atestă, în mod obiectiv, existența unei infracțiuni ori a unei părți vătămate. În conformitate cu exigențele art. 274 din Codul de procedură penală, organul de urmărire penală sau procurorul efectuează verificări prealabile și dispune începerea urmăririi penale doar dacă din actele de sesizare sau de constatare rezultă cel puțin o bănuială rezonabilă privind săvârșirea unei fapte	**Precizare** Prevederile art. 4 nu reglementează dobândirea statutului procesual de victimă în sensul Codului de procedură penală, ci stabilesc modalitatea de confirmare a calității de victimă în scopul acordării serviciilor de suport prevăzute de prezenta lege. Obiectul de reglementare al normei este diferit de cel al dispozițiilor Codului de procedură penală privind pornirea urmăririi penale și recunoașterea calității procesuale de parte vătămată. Soluția propusă urmărește asigurarea accesului prompt la serviciile de suport încă din etapa inițială, imediat după sesizarea infracțiunii, fără a

d) copia ordonanței organului de urmărire penală, a procurorului sau a încheierii instanței de judecată de recunoaștere în calitate de parte vătămată, după caz, ordonanța organului de urmărire penală sau încheierea instanței de judecată de recunoaștere în calitate de succesor al victimei sau al părții vătămate în cadrul procesului penal. (2) În situații urgente sau în lipsa temporară a înscrisurilor prevăzute la alin. (1), accesul la serviciile de suport prevăzute la art. 3 alin. (4) lit. a) - e) se acordă pe o perioadă de cel mult 45 de zile, în baza unei declarații pe propria răspundere a victimei infracțiunii, cu obligația de a prezenta ulterior înscrisurile necesare. În circumstanțe justificate, această perioadă poate fi prelungită, pentru cel mult 15 zile.			penale și nu există circumstanțe care să împiedice procesul. Mai mult decât atât, alin. (4) al aceluiași articol consacră expres posibilitatea ca, în urma analizei sesizării, să se propună refuzul începerii urmăririi penale. În aceste condiții, recunoașterea statutului de victimă, în sensul prezentei legi, exclusiv pe baza actului unilateral de sesizare creează un risc major de atragere nejustificată a resurselor și serviciilor de suport în cazuri în care sesizarea este vădit neîntemeiată ori se finalizează cu o soluție de clasare sau de refuz al pornirii urmăririi penale. Prin urmare, se impune reconfigurarea acestei condiții, prin raportarea dovedirii statutului de victimă la acte procesuale formale care să ateste constatarea existenței faptei sau atribuirea calității procesuale corespunzătoare în cadrul cauzei penale.	condiționa acordarea acestora de emiterea unor acte procesuale care pot interveni ulterior. O asemenea abordare este justificată de necesitatea prevenirii revictimizării și a acordării asistenței într-un moment în care victima are nevoie imediată de sprijin. Totodată, proiectul instituie garanții suficiente pentru prevenirea utilizării nejustificate a mecanismului, inclusiv prin limitarea accesului provizoriu în situațiile prevăzute la alin. (2) și prin obligația prezentării ulterioare a înscrisurilor confirmative.
	Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în Familie	**23.**	La art. 4 alin. (1) lit. b), textul „copie de pe procesul-verbal despre plângerea orală adresată organului de urmărire penală” se propune a fi substituită cu textul „copie a procesului-verbal de consemnare a plângerii verbale”. **Argumentare**: Propunerea are ca scop asigurarea concordanței terminologice cu prevederile art. 263 alin. (5) din Codul de procedură penală, care stabilește denumirea actului procedural întocmit în cazul formulării unei plângeri verbale. Utilizarea sintagmei prevăzute de Codul	**Se acceptă** A se vedea art. 4 alin. (1) lit. b) din proiect.

			de procedură penală contribuie la respectarea principiului unității terminologice a cadrului normativ, evită utilizarea unor formulări neuniforme și asigură claritatea și previzibilitatea normei juridice, în conformitate cu exigențele tehnicii legislative.	
	Oficiul Avocatului Poporului	**24.**	**Limitarea temporală a asistenței provizorii (art. 4)** Textul art. 4 alin. (2) din proiect prevede că, în situații urgente sau în lipsa temporară a înscrisurilor care să confirme statutul oficial de victimă (cum ar fi copia plângerii sau ordonanța de recunoaștere în calitate de parte vătămată), accesul la serviciile de suport se acordă pe o perioadă de cel mult 45 de zile, cu posibilitatea prelungirii justificate pentru maximum 15 zile, în baza unei declarații pe propria răspundere. Această limitare temporală rigidă (maximum 60 de zile în total) ar putea constitui o contradicție cu Directivei 2012/29/UE. Art. 8 alin. (1) din Directivă stabilește că statele membre trebuie să se asigure că victimele au acces la servicii de sprijin înainte, în timpul și pentru o durată adecvată după încetarea procedurilor penale, în raport cu nevoile individuale reale ale acestora, fără plafoane de timp stabilite arbitrar. Prin impunerea unui termen de decădere, proiectul forțează victimele traumatizate să depună o plângere penală formală pentru a-și păstra dreptul la asistență socială, medicală sau psihologică. Acest mecanism ar putea să	**Nu se acceptă** Într-adevăr, Directiva 2012/29/UE privind garantarea unor standarde minime de protecție a victimelor prevede la art. 8 alin. (5) că *statele membre trebuie să se asigure că accesul victimelor la serviciile de sprijin nu depinde de formularea unei plângeri formale în fața autorităților competente cu privire la săvârșirea unei infracțiuni*. Totuși, Directiva nu prevede în mod expres că accesul la aceste servicii trebuie să fie necondiționat sau acordat pe o perioadă nelimitată, lăsând astfel statelor membre o marjă de apreciere în acest sens. În conformitate cu această marjă de apreciere, proiectul de lege instituie un mecanism provizoriu pentru acordarea serviciilor de sprijin, care permite accesul rapid și temporar la consiliere

			contravină principiului sprijinului necondiționat Directiva 2011/36/UE1 (directiva-cadru UE privind prevenirea și combaterea traficului de persoane) și art. 12 alin. (6) din Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane. Propunere: Asigurarea sprijinului complet necondiționat prin modificarea termenelor de decădere de 45 sau 60 de zile din art. 4 și decuplarea asistenței medicale, sociale și psihologice de obligativitatea depunerii unei plângeri penale formale, garantându-se respectarea deplină a Directivei 2012/29/UE.	psihologică, informațională și juridică chiar și în lipsa documentelor justificative, pentru a proteja victimele aflate în situații vulnerabile. Această procedură tranzitorie este concepută tocmai pentru a asigura protecția imediată a victimelor, fără a le împovăra cu formalități care ar putea întârzia sprijinul necesar. Durata de 45 de zile pentru accesul provizoriu la servicii, cu posibilitatea prelungirii justificate cu încă 15 zile, este stabilită într-un mod rațional și proporțional. Aceasta reflectă nevoia de intervenție promptă și asigură un timp rezonabil pentru prezentarea documentelor justificative ulterioare, în conformitate cu prevederile legale. De altfel, consilierea psihologică este reglementată printr-o durată limitată și art. 12 din proiectul de lege prevede că „Consilierea psihologică din contul statului se acordă pe o perioadă de cel mult 3 luni de la data soluționării cererii, iar pentru victimele sub 18 ani, pe o perioadă de cel mult 6 luni.” Astfel, introducerea termenului de 45 de zile

				pentru accesul provizoriu la serviciile de sprijin este pe deplin justificată și se aliniază atât cu legislația națională existentă, cât și cu principiile directivei europene. Aceasta garantează un echilibru între nevoia de protecție imediată a victimelor și gestionarea responsabilă a resurselor statului. Mai mult, accesul provizoriu la servicii de sprijin este în concordanță cu scopul legii penale, care are ca obiectiv protejarea persoanei, drepturilor și libertăților acesteia, precum și întreaga ordine de drept. Statul, prin aceste măsuri, nu doar acordă sprijin victimelor, ci și le încurajează să depună plângere, pentru a asigura protecția lor pe termen lung și a contribui astfel la combaterea criminalității. Este esențial să eliminăm stereotipurile conform cărora solicitarea sprijinului ar trebui să provoace teamă sau rușine, iar depunerea plângerii să fie o sursă de anxietate. În fapt, încurajarea depunerii plângerilor este în interesul victimelor, pentru că le garantează protecție reală și

				sprijină un proces just de combatere a infracționalității.
	Procuratura Generală	**25.**	La **art.4 alin.(1)** se propune excluderea: lit. a) copia plângerii depuse la organul de urmărire penală privind săvârșirea unei infracțiuni și b) certificatul despre faptul că ea s-a adresat cu o plângere la organul de urmărire penală sau o copie de pe procesul-verbal despre plângerea orală adresată organului de urmărire penală. Potrivit art.265 alin.(2) din *Codul de procedură penală*, organul de urmărire penală este obligat să primească plângerea privind infracțiunea numai dacă aceasta întrunește condițiile prevăzute de lege. În cazul în care plângerea nu corespunde cerințelor legale, aceasta poate fi refuzată spre primire, iar simpla intenție de a sesiza organul de urmărire penală sau depunerea unui înscris care nu a fost recepționat în condițiile legii nu poate constitui temei pentru confirmarea statutului de victimă. Mai mult, simpla depunere a unei plângeri nu confirmă existența unei infracțiuni și nici calitatea de victimă, aceste aspecte urmând a fi stabilite în cadrul procedurii penale, în condițiile Codului de procedură penală. Prin urmare, instituirea unor modalități autonome de confirmare a statutului de victimă, diferite de mecanismul procesual existent, poate genera situații în care o persoană să beneficieze de drepturile prevăzute de lege în lipsa unei constatări procesuale corespunzătoare sau chiar în	**Precizare** Prevederile art. 4 alin. (1) din proiect instituie un mecanism practic de confirmare a statutului de victimă **exclusiv în scopul accesării serviciilor de suport prevăzute de lege** și nu substituie procedura penală de constatare a infracțiunii sau stabilire a răspunderii penale. În conformitate cu Directiva 2012/29/UE, accesul victimei la sprijin nu trebuie condiționat în mod exclusive sesizarea organelor de urmărire penală, de existența unei proceduri penale finalizate sau de obținerea unei anumite calități procesuale. Măsurile de sprijin trebuie să fie disponibile victimelor în funcție de necesitățile acestora, iar acordarea asistenței nu trebuie să depindă de disponibilitatea victimei de a sesiza autoritățile sau de desfășurarea procedurilor penale. În acest context, copia plângerii depuse la organul de urmărire penală sau

			situația în care plângerea nu a fost primită ori a fost respinsă în condițiile legii.	certificatul privind adresarea cu o plângere nu reprezintă o constatare a vinovăției făptuitorului și nici o confirmare definitivă a existenței infracțiunii, ci constituie un mijloc minimal de verificare a existenței unei sesizări privind o faptă susceptibilă de a afecta drepturile și interesele persoanei, necesar pentru accesarea măsurilor de suport. Statutul de victimă există din momentul în care persoana a suferit un prejudiciu ca urmare a săvârșirii unei presupuse infracțiuni și nu este condiționat de emiterea unei ordonanțe de recunoaștere în calitate de parte vătămată. În schimb, calitatea procesuală de parte vătămată se dobândește, la cererea persoanei, în condițiile Codului de procedură penală, iar calitatea de parte civilă se dobândește prin intentarea acțiunii civile în cadrul procesului penal. În acest context, documentele prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a) și b) nu urmăresc să stabilească existența definitivă a infracțiunii sau calitatea procesuală a

				persoanei, ci doar să confirme faptul că aceasta a sesizat autoritățile competente și solicită acces la serviciile de suport prevăzute de lege Totodată, trebuie făcută distincție între: a)confirmarea statutului de victimă în scopul acordării serviciilor de suport, care necesită un mecanism flexibil și accesibil; b)acordarea compensației financiare de către stat, care presupune condiții suplimentare și un nivel sporit de verificare, inclusiv existența actelor prevăzute de lege și constatarea condițiilor pentru compensare. Excluderea actelor prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a) și b) ar crea o barieră suplimentară pentru victime, întrucât acestea ar fi obligate să obțină recunoașterea procesuală în calitate de victimă sau parte vătămată înainte de a putea beneficia de servicii de suport, deși scopul acestor servicii este tocmai de a sprijini persoana imediat după comiterea presupusei infracțiuni. Mai mult, potrivit cadrului existent în domeniul asistenței

				și protecției victimelor, inclusiv în aplicarea Legii nr. 137/2016, acordarea măsurilor de suport presupune identificarea și confirmarea existenței situației de victimă, iar serviciile sociale nu pot fi acordate în lipsa unui mecanism minim de verificare. În acest sens, lista de înscrisuri prevăzută la art. 4 alin. (1) are rolul de a oferi autorităților și furnizorilor de servicii un temei obiectiv pentru acordarea sprijinului, inclusiv în situația în care persoana a sesizat organele competente, dar procedura penală nu a avansat încă până la recunoașterea formală în calitate de parte vătămată. De asemenea, alin. (2) al art. 4 instituie o garanție suplimentară pentru situațiile urgente, permițând accesul temporar la servicii în baza declarației pe propria răspundere, ceea ce exclude riscul ca victima să fie lipsită de sprijin în perioada imediat următoare producerii infracțiunii. Prin urmare, mecanismul propus nu extinde nejustificat sfera beneficiarilor, ci asigură un echilibru între necesitatea

				prevenirii acordării nejustificate a serviciilor și obligația statului de a garanta accesul efectiv și prompt al victimelor la măsuri de suport. **Cu titlu de remarcă, se menționează că prevederile art. 4 alin. (1) din proiect, inclusiv modalitățile de confirmare a statutului de victimă prin prezentarea înscrisurilor care atestă sesizarea organelor de urmărire penală, au fost susținute de Procuratura Generală prin avizul nr. 4-1d/25-274 din 04.08.2025.**
		26.	**La art.4 - alin.(2)** necesită a fi reexaminat sau exclus. Potrivit proiectului, în situații urgente sau în lipsa temporară a înscrisurilor justificative, accesul la anumite servicii de suport se acordă în baza unei declarații pe propria răspundere a persoanei care se declară victimă a infracțiunii. O asemenea soluție normativă este problematică din perspectiva coroborării cu normele Codului de procedură penală. În redactarea actuală, norma creează riscul ca o persoană să beneficieze de drepturi și servicii rezervate victimelor infracțiunilor exclusiv în baza propriei declarații, fără existența unei verificări minime a circumstanțelor și fără un act procesual care să confirme sesizarea organului de urmărire penală. Această	**Nu se acceptă** Referitor la acordarea serviciilor de suport în situații urgente a se vedea argumentele la pct. 22 și 25 din sinteză. Referitor la completarea art. 4 cu alineatul (3) reiterăm argumentele expuse la pct. 14 din sinteză.

			soluție poate duce la aplicarea neuniformă a legii și la dificultăți practice în stabilirea beneficiarilor serviciilor de suport. Subsecvent, pentru respectarea art.11 alin.(3) al *Directivei 2011/36/UE* se propune și completarea art.4 din proiectul de lege cu un nou aliniat în următoarea redacție: „(3) Pentru victimele traficului de ființe umane și traficului de copii, în lipsa actelor prevăzute la alin.(1), statutul provizoriu necesar accesării serviciilor de suport se confirmă în baza chestionarului de identificare a prezumatei victime întocmit de către unitățile teritoriale de asistență socială, organele de poliție sau organizațiile necomerciale specializate.”.	
	Ministerul Finanțelor	**27.**	La art.4 alin.(1) lit.a) și lit.b), considerăm necesară revizuirea prevederilor referitoare la modalitatea de confirmare a statutului de victimă a infracțiunii, prin care statutul de victimă se confirmă prin copia plângerii depuse la organul competent sau prin certificatul care atestă adresarea persoanei cu o plângere, întrucât aceste acte confirmă exclusiv faptul depunerii și înregistrării unei sesizări, fără a constitui o dovadă a recunoașterii persoanei în calitate de victimă, sau parte vătămată în cadrul procesului penal. Or, potrivit art.59 al Codului de procedură penală nr.122/2003, calitatea procesuală de parte vătămată a persoanei este stabilită prin actele procesuale emise de organul de	**Nu se acceptă** Propunerea nu se acceptă, întrucât pornește de la o echivalare între noțiunile de „victimă” și „parte vătămată”, care au finalități juridice distincte. Potrivit art. 59 din CPP, calitatea de parte vătămată reprezintă o calitate procesuală care se dobândește în cadrul procesului penal, prin recunoașterea persoanei în această calitate de către organul de urmărire penală sau, după caz, de către instanța de judecată, prin actul procesual corespunzător. Prin urmare, această calitate este

			urmărire penală sau de instanța de judecată. Prin urmare, confirmarea statutului de victimă, ar trebui să se întemeieze pe actele procesuale corespunzătoare, precum ordonanța organului de urmărire penalăsau, după caz, încheierea instanței de judecată, prin care persoana este recunoscută în calitate de parte vătămată ori de succesor al părții vătămate.	nemijlocit legată de existența și desfășurarea unui proces penal. În schimb, statutul de victimă are o sferă și o finalitate mai largă și nu este condiționat de atribuirea unei calități procesuale în cadrul procesului penal. Persoana care a suferit un prejudiciu cauzat direct printr-o infracțiune dobândește de drept, prin însăși prejudiciului, cauzat statut de victimă, fără ca acest statut să fie condiționat de recunoașterea sa printr-un act procesual al organului de urmărire penală sau al instanței. Cu alte cuvinte, existența statutului de victimă nu depinde de recunoașterea persoanei în calitate de parte vătămată. Această distincție rezultă în mod expres și din Directiva 2012/29/UE. Conform art. 2 alin. (1) lit. a), „victimă” este persoana fizică ce a suferit un prejudiciu, inclusiv o vătămare fizică, mentală sau emoțională ori un prejudiciu economic, cauzate direct de o infracțiune. Directiva prevede, de asemenea, că persoana trebuie considerată victimă indiferent dacă a

				depus sau nu plângere, făptuitorul a fost identificat, reținut, urmărit penal sau condamnat. Totodată, considerentul 19 al Directivei 2012/29/UE confirmă caracterul autonom al noțiunii de victimă și faptul că protecția acesteia nu poate fi subordonată etapelor ulterioare ale procesului penal. Mai mult, Directiva instituie în mod expres principiul potrivit căruia accesul victimei la serviciile de sprijin nu este condiționat de depunerea unei plângeri. Astfel, art. 8 alin. (5) prevede că accesul la serviciile de sprijin pentru victime nu poate depinde de depunerea de către victimă a unei plângeri formale privind o infracțiune la autoritatea competentă. Considerentul 40 subliniază, la rândul său, că acordarea sprijinului nu trebuie să fie dependentă de formularea unei plângeri privind infracțiunea. În aceste condiții, condiționarea confirmării statutului de victimă exclusiv de existența unei ordonanțe prin care persoana a fost recunoscută ca parte vătămată ar restrânge în

				mod nejustificat sfera persoanelor care pot beneficia de măsurile de sprijin și protecție prevăzute de cadrul legal și de Directiva 2012/29/UE. O asemenea abordare ar putea crea situații în care o persoană care a suferit în fapt un prejudiciu direct ca urmare a unei infracțiuni să nu poată beneficia de măsuri de sprijin doar pentru motivul că nu a fost încă recunoscută formal ca parte vătămată. Prin urmare, prevederile art. 4 alin. (1) lit. a) și lit. b), care permit confirmarea statutului de victimă prin copia plângerii depuse la organul competent sau prin certificatul care atestă adresarea persoanei cu o plângere, trebuie analizate prin prisma naturii autonome a statutului de victimă și a necesității de a asigura accesul efectiv și prompt la măsurile de sprijin. Aceste documente nu trebuie confundate cu actele procesuale prin care se atribuie calitatea de parte vătămată, având o funcție diferită: ele servesc la confirmarea faptului că persoana s-a adresat autorității competente în legătură cu

				prejudiciul suferit, adică ea este victima unei infracțiuni, iar autoritățile competente de acordarea serviciilor de sprijin în sensul legii îi acordă aceste măsuri. Suplimentar, a se vedea și argumentele expuse la pct. 22 și 25 din sinteză.
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	**28.**	La articolul 4 alin. (1) lit. b), se propune completarea prevederii prin indicarea autorității competente să elibereze certificatul privind faptul depunerii plângerii la organul de urmărire penală. În redacția actuală, nu este clar dacă certificatul urmează a fi eliberat de organul de urmărire penală, procuror sau o altă autoritate competentă, fapt ce poate afecta claritatea și aplicabilitatea normei.	**Nu se acceptă** Prevederile criticate sunt suficient de clare sub aspectul autorității la care se depune plângerea și de la care rezultă eliberarea certificatului, întrucât lit. b) se referă expres la certificatul privind faptul că persoana „s-a adresat cu o plângere la organul de urmărire penală”, respectiv la copia procesului-verbal de consemnare a plângerii orale adresate acestuia. Prin urmare, din formularea normei rezultă în mod neechivoc că plângerea este adresată organului de urmărire penală, iar certificatul atestă faptul acestei adresări. Reglementarea nu instituie posibilitatea eliberării certificatului de către o autoritate diferită de cea

				competentă să recepționeze și să consemneze plângerea.
		29.	La articolul 4 alin. (1) se propune excluderea lit. c) expusă în următoarea redacție: „copia procesului-verbal de audiere în calitate de victimă sau parte vătămată în cadrul procesului penal”. Procesul-verbal de audiere reprezintă un act procedural destinat consemnării declarațiilor persoanei și nu constituie, prin el însuși, un act de confirmare a statutului procesual al acesteia. Totodată, acesta nu este un înscris care se eliberează, în mod obișnuit, persoanei audiate, ceea ce poate genera dificultăți practice în accesarea serviciilor de suport. În plus, confirmarea statutului procesual este deja asigurată prin înscrisurile prevăzute la lit. d), iar dovada sesizării organului de urmărire penală este reglementată la lit. a) și b), astfel încât menținerea lit. c) creează o reglementare redundantă, fără a aduce o valoare juridică suplimentară.	**Precizare** Prevederea de la lit. c) are drept scop asigurarea unei modalități suplimentare de confirmare a statutului de victimă în scopul accesului la serviciile de suport. Procesul-verbal de audiere în calitate de victimă sau parte vătămată, deși nu constituie actul prin care se conferă statutul procesual de parte vătămată, însă confirmă participarea persoanei în cadrul procesului penal în calitatea procesuală indicată și prezintă, prin urmare, relevanță pentru stabilirea statutului de victimă în sensul prezentei legi. Or, statutul de victimă nu se recunoaște prin act procedural, comparativ ca statutul de parte vătămată. Statutul de victimă este un statut de drept, obținut din momentul cauzării prejudiciului. În ceea ce privește argumentul referitor la faptul că procesul-verbal de audiere nu se eliberează, de regulă, persoanei audiate, acesta ține de modalitatea de acces la copia actului și nu constituie

				un temei pentru excluderea acestuia dintre înscrisurile prin care poate fi confirmat statutul de victimă în sensul prezentei legi. Art. 4 alin. (1) instituie mai multe modalități alternative de confirmare a statutului de victimă a infracțiunii, în scopul asigurării accesului efectiv și neîngrădit al acesteia la serviciile de suport. În acest context, copia procesului-verbal de audiere în calitate de victimă sau parte vătămată constituie un înscris relevant care permite confirmarea calității persoanei și în situația în care aceasta nu deține sau nu a solicitat un alt înscris dintre cele prevăzute la lit. a), b) sau d). Excluderea lit. c) ar restrânge în mod nejustificat modalitățile de confirmare a statutului de victimă și ar putea genera situații în care, deși persoana a fost audiată în cadrul procesului penal în calitate de victimă sau parte vătămată și dispune de copia procesului-verbal de audiere, prestatorul serviciilor de suport să nu poată acorda serviciile în lipsa unui alt

				înscris formal. Or, instituirea unor modalități alternative de confirmare urmărește tocmai evitarea unor asemenea impedimente și asigurarea accesului efectiv al victimelor la serviciile prevăzute de lege.
		30.	La articolul 4, se propune completarea prevederilor din alin. (2) cu aspecte ce țin de reglementarea consecințelor neprezentării înscrisurilor prevăzute la alin. (1) în termenul stabilit, inclusiv a situațiilor în care imposibilitatea prezentării acestora nu este imputabilă persoanei solicitante. Forma actuală instituie obligația de prezentare ulterioară a înscrisurilor, fără a reglementa efectele juridice ale neîndeplinirii acesteia și fără a distinge între situațiile imputabile și cele neimputabile victimei. Clarificarea este necesară pentru asigurarea aplicării uniforme a normei și pentru evitarea întreruperii nejustificate a accesului la serviciile de suport.	**Precizare** Reglementarea consecințelor neprezentării înscrisurilor nu este necesară, întrucât acestea rezultă din însăși natura juridică a mecanismului prevăzut la art. 4 alin. (2). Or, efectul juridic rezultă din caracterul temporar al mecanismului reglementat la alin. (2).
Articolul 5. Subiecţii competenţi în acordarea serviciilor de suport (1) Autoritatea administrativă centrală care elaborează, promovează şi participă la realizarea politicii Guvernului în domeniul reabilitării victimelor infracţiunilor este Ministerul, Muncii și Protecției Sociale.	**Ministerul Afacerilor Interne**	**31.**	Se propune completarea art. 5 cu alin (11) cu următorul cuprins: „(11) Subiecții competenți în acordarea serviciilor de suport asigură confidențialitatea și securitatea datelor cu caracter personal ale victimelor infracțiunilor. Prelucrarea și transmiterea acestora se efectuează în scopurile prevăzute de lege și numai în măsura necesară acordării serviciilor de suport ori asigurării drepturilor și protecției victimei în cadrul procesului penal, cu respectarea	**Se acceptă** A se vedea art. 5 alin. (11) din proiect.

(2) Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale asigură implementarea prevederilor prezentei legi în cooperare cu Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, agențiile teritoriale de asistență socială, structurile responsabile de asistența socială din municipiul Chișinău și din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, alte autorități ale administrației publice centrale și locale, precum și cu partenerii de dezvoltare, organizațiile necomerciale și alți reprezentanți ai societății civile. (3) Cooperarea dintre subiecţii indicaţi la alin. (2) se realizează prin participare la elaborarea şi implementarea cadrului normativ în domeniul reabilitării victimelor infracţiunilor, prin schimb de informaţii şi de experţi, prin activităţi comune de cercetare şi identificare a victimelor infracțiunilor, de acordare a serviciilor de suport pentru reabilitarea acestora, prin specializarea şi instruirea personalului, prin realizarea unor iniţiative social-			legislației privind protecția datelor cu caracter personal și a cerințelor privind confidențialitatea urmăririi.”	
	Oficiul Avocatului Poporului	**32.**	**Ingerința administrativă în resursele umane ale ONG-urilor și subordonarea bugetară (art.5)** Prevederile art. 5 alin. (9) obligă Ministerul Muncii și Protecției Sociale să verifice și să „accepte sau să refuze” candidaturile persoanelor fizice din cadrul organizațiilor necomerciale (ONG) care acordă servicii de suport, în termen de 20 de zile de la depunerea CV-ului. Consider că această normă reprezintă o ingerință directă și disproporționată a autorității executive în autonomia operațională a societății civile. Considerentul 34 și art. 8-9 din Directiva 2012/29/UE stipulează că serviciile de sprijinire a victimelor pot fi furnizate de autorități publice sau de organizații neguvernamentale, dar acestea trebuie să funcționeze într-un cadru confidențial, accesibil și independent. Instituirea unui drept de veto guvernamental asupra personalului ONG-urilor subminează independența acestor entități și poate genera refuzuri arbitrare pe criterii politice sau de altă natură, privând victimele de specialiști de înaltă calificare. Mai mult, art. 5 alin. (10) stipulează că autoritățile publice locale execută obligațiile de acordare a serviciilor de suport „în limita mijloacelor bugetare disponibile”. Această redactare vulnerabilizează exercitarea drepturilor fundamentale. Subordonarea serviciilor	**Se acceptă parțial** Alin. (9) de la art. 5 au fost excluse din proiect. **Referitor la art. 5 alin. (6)**, observația nu poate fi reținută. Reglementarea detaliată a modalității de organizare a instruirii, a standardelor, programelor și actelor normative aplicabile nu constituie obiectul de reglementare al legii. Prezenta lege stabilește cadrul juridic general și obligația autorităților competente de a asigura specializarea și instruirea personalului care comunică direct cu victimele infracțiunilor, iar aspectele privind organizarea, metodologia și conținutul instruirii urmează a fi reglementate prin acte normative subordonate legii, potrivit competențelor autorităților responsabile. O reglementare exhaustivă la nivel de lege ar reduce flexibilitatea necesară adaptării continue a programelor de instruire la standardele profesionale și la necesitățile practice.

economice, a unor campanii de informare în vederea popularizării serviciilor de suport şi a condiţiilor de acordare a acestora, precum şi prin alte activităţi în domeniul respectiv. (4) Autoritățile competente prevăzute la alin. (2), în limitele competențelor funcționale, cooperează cu autoritățile competente ale altor state member ale Uniunii Europene, cu instituțiile Uniunii Europene, cu organismele internaționale și cu rețelele europene care activează în domeniul drepturilor victimelor infracțiunilor, inclusiv prin schimb de bune practici, consultări în cazuri individuale și acordarea de asistență rețelelor europene respectiv. (5) Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, agențiile teritoriale de asistență socială, structurile responsabile de asistența socială din municipiul Chișinău și din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, autoritățile administrației publice locale participă nemijlocit la			de urgență, cum sunt adăposturile sau asistența medicală, de disponibilitățile bugetare locale ar putea încălca direct caracterul garantat și necondiționat al asistenței minime impuse de acquis-ul comunitar. În acest context, este de menționat că în jurisprudența sa2 Curtea Constituțională a considerat că insuficiența declarată a resurselor bugetare nu reprezintă un raționament obiectiv și rezonabil pentru restrângerea drepturilor constituționale. În situații similare și Curtea Europeană a statuat3 că nici complexitatea sistemului bugetar de stat și nici lipsa de fonduri sau alte resurse nu pot exonera statul de obligațiile sale în temeiul Convenției. De asemenea, alin.(6) prevede că Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în comun cu o serie de alte autorități (Ministerul Justiției, Afacerilor Interne, Sănătății etc.), „asigură specializarea și instruirea personalului” care interacționează direct cu victimele, nu se detaliază în ce constă efectiv această specializare sau cum se desfășoară. Totodată, la alin. (9) nu se indică cum au loc numirile, procedura de acceptare/respingere, natura actului și modalitatea de contestare a refuzului. Propunere: La alin.(6) a se indica detaliat cum se va asigura specializarea și instruirea personalului, în bază căror standarde, acte normative. Garantarea independenței societății civile, prin radierea alin. (9) din art. 5. Statul trebuie să se limiteze la acreditarea generală a	**Referitor la art. 5 alin. (10),** observația nu poate fi reținută. Sintagma „în limita mijloacelor bugetare disponibile” reflectă principiile care guvernează executarea bugetelor autorităților administrației publice locale și nu are semnificația restrângerii drepturilor victimelor infracțiunilor. Acordarea serviciilor de suport nu reprezintă o obligație exclusivă a autorităților publice locale, ci este realizată prin cooperarea tuturor autorităților și instituțiilor prevăzute la art. 5 alin. (2), fiecare exercitându-și atribuțiile potrivit competențelor și resurselor alocate conform legislației. Prin urmare, formularea criticată nu condiționează existența dreptului victimei de disponibilitatea resurselor financiare ale unei singure autorități și nu contravine obligațiilor asumate prin Directiva 2012/29/UE.

implementarea prevederilor prezentei legi prin acordarea serviciilor de suport prevăzute la art.3 alin.(4). Alte autorități ale administrației publice centrale și locale pot fi cooptate în vederea realizării scopurilor legii, conform competențelor instituționale ale fiecăreia și în funcție de specificul serviciilor la acordarea cărora urmează să participe. (6) Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în comun cu autoritățile publice locale, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală și Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, asigură specializarea și instruirea personalului care comunică direct cu victimele infracțiunilor în procesul de acordare a serviciilor de suport acestora, conform competențelor instituționale. (7) Autorităţile publice centrale şi locale, la realizarea atribuţiilor sale privind acordarea serviciilor de suport victimelor infracţiunilor, pot antrena organizaţii necomerciale sau persoane juridice cu scop lucrativ care activează în domeniul reabilitării victimelor infracţiunilor.			serviciilor sociale prestate de ONG-uri, fără a interveni abuziv în selecția individuală a personalului acestora pe baza CV-urilor, sau reformularea normei pentru a stabili o listă exhaustivă și obiectivă a motivelor pentru care Ministerul poate refuza un candidat și dreptul de a contesta refuzul, eliminând astfel riscul unor respingeri arbitrare. Modificarea sintagmei „în limita mijloacelor bugetare disponibile” de la alin.(10).	
	Procuratura Generală	**33.**	La **art.5 alin.(5)** se propune după textul *„autoritățile publice locale”* completarea cu următorul text *„ , în limitele competențelor stabilite de lege”*. O asemenea precizare delimitează expres rolul Procuraturii în implementarea legii și exclude orice interpretare potrivit căreia acesteia i-ar reveni competențe administrative sau atribuții privind organizarea și prestarea serviciilor de suport victimelor, care excedă competențele stabilite de Constituție, Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură și Codul de procedură penală.	**Se acceptă** A se vedea art. 5 alin. (5) din proiect.
	Ministerul Finanțelor	**34.**	La art.5 alin. (5) și alin. (6), de exclus sintagma „Ministerul Finanțelor” deoarece nu este în competența ministerului de a acorda serviciile de suport de la art. 3 alin.(4), precum și să asigure specializarea și instruirea personalului care comunică direct cu victimele infracțiunilor în procesul de acordare a serviciilor de suport.	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 5 alin. (6) prin care a fost exclusă sintagma „Ministerul Finanțelor”. Cu referire la excluderea sintagmei „Ministerul Finanțelor” de la alin. (5) nu se acceptă. Deși Ministerul

(8) Persoanele fizice din cadrul organizaţiilor necomerciale sau al persoanelor juridice cu scop lucrativ, indicate la alin. (7), care sînt antrenate în acordarea serviciilor de suport victimelor infracţiunilor trebuie să corespundă calităţilor morale necesare unei astfel de activităţişi să fie instruite conform prevederilor alin. (6). (9) Ministerul Muncii și Protecției Sociale consolidează capacitățile resurselor umane din domeniul reabilitării victimelor infracţiunilor prin verificarea corespunderii persoanelor indicate la alin. (8) activităţii de acordare a serviciilor de suport victimelor infracţiunilor şi acceptă sau refuză candidatura persoanei respective în timp de 20 de zile de la depunerea CV-ului acesteia la minister. Refuzul candidaturii se motivează. (10) Autoritățile publice locale execută obligațiile prevăzute de prezenta lege în limita mijloacelor bugetare disponibile.				Finanțelor nu acordă nemijlocit serviciile de suport prevăzute la art. 3 alin. (4), participarea acestuia la implementarea prevederilor legii este justificată de competențele sale instituționale în domeniul elaborării și executării bugetului public național și al asigurării resurselor financiare necesare realizării politicilor publice. Prin urmare, includerea Ministerului Finanțelor în lista autorităților care participă la implementarea legii nu presupune că acesta prestează nemijlocit serviciile de suport, ci reflectă rolul său în asigurarea cadrului financiar necesar implementării acesteia.
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	**35.**	La articolul 5 se propune revizuirea prevederilor din alin. (3) și anume: „activități comune de cercetare și identificare a victimelor infracțiunilor”. Identificarea victimelor infracțiunilor reprezintă un proces complex, realizat de instituții cu atribuții diferite, inclusiv organele de drept, serviciile sociale și prestatorii specializați și realizează activități comune de identificare, referire și asigurare a accesului victimelor infracțiunilor la servicii de suport.	**Se acceptă** A se vedea art. 5 alin. (3) din proiect.

		36.	Totodată se propune excluderea sintagmei „prin specializarea şi instruirea personalului”. Prevederea menționată dublează reglementarea stabilită la alin. (6) al aceluiași articol, care consacră expres responsabilitatea autorităților competente privind specializarea și instruirea personalului implicat în acordarea serviciilor de suport victimelor infracțiunilor. Pentru asigurarea clarității și evitarea suprapunerii normelor, se recomandă ca alin. (3) să reglementeze exclusiv formele de cooperare interinstituțională, iar aspectele privind dezvoltarea competențelor profesionale ale personalului să fie menținute la alin. (6).	**Nu se acceptă** Sintagma „prin specializarea și instruirea personalului” de la alin. (3) nu instituie o obligație distinctă față de cea prevăzută la alin. (6), ci identifică una dintre formele concrete prin care se realizează cooperarea dintre subiecții competenți în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor. Astfel, alin. (3) reglementează modalitățile de cooperare interinstituțională, inclusiv prin specializarea și instruirea personalului, în timp ce alin. (6) stabilește obligația autorităților competente de a asigura specializarea și instruirea personalului care comunică direct cu victimele. Prin urmare, cele două norme au obiecte de reglementare distincte și nu se exclud reciproc. Menținerea sintagmei la alin. (3) este necesară pentru a evidenția că specializarea și instruirea personalului constituie nu doar o atribuție a autorităților prevăzute la alin. (6), ci și un instrument de cooperare între acestea, în vederea asigurării unui mecanism coordonat și

				eficient de acordare a serviciilor de suport.
		37.	La articolul 5 se propune excluderea alin. (9), deoarece instituirea unei proceduri de autorizare individuală de către minister pentru persoane fizice angajate în organizații necomerciale sau persoane juridice cu scop lucrativ poate depăși rolul ministerului și poate genera o ingerință în raporturile de muncă și organizarea activității prestatorilor privați. Responsabilitatea pentru selectarea, angajarea, verificarea integrității și instruirea personalului trebuie să revină prestatorului de servicii, în condițiile cadrului normativ aplicabil.	**Se acceptă parțial** Alieantul (9) criticate în aviz au foste excluse de la art. 5 din proiect**.** Suplimentar menționez, că logica prevederilor critice au fost revizuite și reglementate la art. 7 alin. (1). Mecanismul prevăzut la art. 7 alin. (1) nu urmărește exercitarea unui control asupra autonomiei organizațiilor necomerciale și nici intervenția în politica lor de resurse umane, ci instituirea unui mecanism minim de verificare a îndeplinirii condițiilor legale de către persoanele care acordă servicii de suport victimelor infracțiunilor. Astfel, autoritatea publică care antrenează organizațiile necomerciale prestatoare de servicii de suport să verifice exclusiv îndeplinirea criteriilor prevăzute de lege, inclusiv a cerinței de instruire prevăzute la 5 alin. (6), iar refuzul să poată interveni numai în cazul neîndeplinirii acestor condiții. Prin urmare, nu va aprecia oportunitatea desemnării unei persoane și

				nu va interveni în selecția personalului organizațiilor necomerciale, ci va verifica doar respectarea cerințelor legale minime aplicabile tuturor prestatorilor de servicii de suport. Totodată, implicarea organizațiilor necomerciale în acordarea serviciilor de suport are loc în cadrul unui mecanism de cooperare instituțională prevăzut de prezenta lege, acestea fiind antrenate de autoritățile publice competente în vederea prestării unor servicii destinate victimelor infracțiunilor. În acest context, verificarea respectării condițiilor minime de calificare și instruire a persoanelor care interacționează direct cu victimele reprezintă o garanție privind calitatea și siguranța serviciilor acordate și nu poate fi calificată drept o ingerință nejustificată în activitatea organizațiilor necomerciale. Dacă ONG-ul este **antrenat de stat** pentru a presta servicii victimelor în cadrul mecanismului prevăzut de lege (similar cu asistența juridică garantată de stat sau

				alte servicii contractate/delegate), este firesc ca statul să poată verifica respectarea unor condiții minime de calificare și instruire ale persoanelor care vor lucra direct cu victimele. Aceasta nu înseamnă că autoritatea publică controlează ONG-ul, ci că verifică îndeplinirea cerințelor legale pentru persoanele implicate în prestarea unui serviciu de interes public.
		38.	Totodată se propune revizuirea alin. (10) din același articol prin expunerea în următoarea redacție: „*Autoritățile administrației publice locale asigură realizarea atribuțiilor prevăzute de prezenta lege, inclusiv alocarea resurselor financiare necesare, potrivit mecanismelor de finanțare aprobate*.”. Formularea propusă în proiectul legii poate diminua caracterul obligatoriu al asigurării accesului victimelor la servicii de suport și poate crea riscul ca lipsa resurselor financiare să fie invocată drept motiv pentru neasigurarea drepturilor prevăzute de lege.	**Nu se acceptă** Sintagma „în limita mijloacelor bugetare disponibile” nu înlătură obligația autorităților administrației publice locale de a realiza atribuțiile stabilite prin lege, ci delimitează executarea acestora în raport cu competențele și resursele financiare aprobate în condițiile legislației bugetare. Totodată, asigurarea accesului victimelor la serviciile de suport nu este condiționată exclusiv de resursele autorităților administrației publice locale, proiectul stabilind un mecanism de cooperare între autoritățile publice și ceilalți subiecți

				competenți prevăzuți la art. 5. Prin urmare, formularea propusă de autorii obiecției, referitoare la „alocarea resurselor financiare necesare”, ar institui în sarcina autorităților administrației publice locale o obligație financiară generală, fără a ține cont de delimitarea competențelor și de mecanismele de finanțare prevăzute de legislația bugetară. În acest sens, utilizarea sintagmei „în limita mijloacelor bugetare disponibile” nu poate fi interpretată ca o derogare de la obligația de realizare a atribuțiilor prevăzute de lege, ci ca o formulare care asigură concordanța normei cu cadrul legal privind finanțele publice. Prin urmare, formularea criticată nu condiționează existența dreptului victimei de disponibilitatea resurselor financiare ale unei singure autorități și nu contravine obligațiilor asumate prin Directiva 2012/29/UE.
Articolul 6. Voluntarii care participă la acordarea serviciilor de suport	**Ministerul Afacerilor Interne**	**39.**	Se sugerează ca noțiunea „voluntar” expusă la art. 6 alin. (2) să fie înglobată	**Precizare** Noțiunea de „voluntar” nu este o definiție

(1) La desfăşurarea activităţii de reabilitare a victimelor infracţiunilor pot fi antrenaţi voluntari. (2) Voluntar este persoana care, în timpul său liber şi fără a fi remunerat, acordă benevol suport victimelor infracţiunilor sau participă la activităţile desfăşurate în acest sens de către subiecţii indicaţi la art. 5. (3) Voluntar poate fi persoana care nu are antecedente penale şi ale cărei calităţi morale corespund activităţii de reabilitare a victimelor infracțiunilor. (4) Voluntarul nu poate acorda servicii de suport victimelor infracţiunilor în cazul în care există un conflict dintre exercitarea atribuţiilor şi interesele personale ale acestuia în calitate de persoană privată, care ar putea influenţa necorespunzător îndeplinirea obiectivă şi imparţială a obligaţiilor şi responsabilităţilor ce îi revin potrivit legii. (5) Activitatea voluntarilor se organizează şi se desfăşoară în conformitate cu prevederile Legiinr. 326/2025 cu privire la activitatea de voluntariat, ale prezentei legi, precum şi ale altor acte normative relevante, adoptate în scopul punerii în aplicare a acestora.			în conținutul art. 2, care reflectă per ansamblu, noțiunile aferente proiectului de lege. Propunerea are drept scop respectarea exigențelor de tehnică legislativă stabilite la art. 45 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017, potrivit cărora dispozițiile generale ale actului normativ sunt prevederile care explică termeni (noțiuni) și definesc concepte.	generală utilizată pe tot parcursul legii, ci face parte din reglementarea statutului juridic al voluntarului. Astfel, definiția prevăzută la alin. (2) nu are caracterul unei noțiuni generale utilizate pentru interpretarea întregului act normativ, ci reprezintă o normă care stabilește statutul persoanei ce poate desfășura această activitate, fiind în strânsă legătură cu alineatele următoare referitoare la condițiile de eligibilitate, incompatibilități și cadrul juridic al activității de voluntariat. Prin urmare, menținerea definiției în cadrul articolului special asigură unitatea și coerența reglementării, evitând fragmentarea normelor aplicabile voluntarilor. Totodată, art. 2 este destinat noțiunilor generale necesare interpretării actului normativ în ansamblul său, în timp ce definiția de la art. 6 alin. (2) are o funcție exclusiv contextuală, fiind

				aplicabilă doar reglementărilor cuprinse în acest articol.
Articolul 7. Organizaţiile necomerciale care activează în domeniul reabilitării victimelor infracţiunilor (1) Organizaţiile necomerciale pot acorda victimelor infracţiunilor, în mod independent sau în cooperare cu autorităţile publice centrale sau locale, servicii de consiliere informaţională, psihologică, precum şi alte servicii sau forme de asistenţă. (2) Organizaţiile necomerciale de utilitate publică ce activează în domeniul reabilitării victimelor infracţiunilor beneficiază de sprijinul material şi financiar al statului. Acestea urmează a fi scutite parţial de plata unor impozite în conformitate cu legislaţia fiscală şi cu legislaţia cu privire la asociaţiile obşteşti. Arendarea încăperilor şi clădirilor proprietate publică de către asociaţiile obşteşti de utilitate publică ce activează în domeniul reabilitării victimelor infracţiunilor se face în condiţii preferenţiale, în modul stabilit de Guvern.	**Ministerul Afacerilor Interne**	**40.**	Normele prevăzute la art.7 alin.(1) referitoare la posibilitatea acordării de către organizațiile necomerciale a unor servicii de consiliere psihologică urmează a fi revizuite prin prisma prevederilor Legii nr.103/2025 cu privire la exercitarea profesiei de psiholog, în special a se vedea art.6 din lege.	**Precizare** Dispozițiile art. 7 alin. (1) din proiect nu contravin prevederilor art. 6 din Legea nr. 103/2025 cu privire la exercitarea profesiei de psiholog. Norma propusă în proiect reglementează posibilitatea organizațiilor necomerciale de a acorda victimelor infracțiunilor servicii de suport, inclusiv servicii de consiliere psihologică, în timp ce art. 6 din Legea nr. 103/2025 reglementează condițiile și mecanismul de acordare a asistenței psihologice garantate de stat, precum beneficiarii de asistență psihologică, obligația statutului de a garanta asistența psihologică gratuită etc. Prin urmare, proiectul de lege stabilește cine poate acorda servicii de suport, iar Legea nr. 103/2025 stabilește în ce condiții se exercită profesia de psiholog și se acordă asistența psihologică garantată de stat.

(3) Organizaţiile necomerciale care acordă, în mod independent, servicii de suport victimelor infracţiunilor pot extinde categoriile de victime ale infracțiunilor care să beneficieze de serviciile acordate de către acestea din diferite surse financiare, altele decît bugetul de stat.				
Articolul 8. Evaluarea individuală a victimelor infracțiunilor pentru acordarea serviciilor de suport (1) Evaluarea individuală a victimelor infracțiunilor se realizează în cadrul procesului penal sau, după caz, în afara procesului penal. (2) În cadrul procesului penal, organul de constatare, organul de urmărire penală sau procurorul care examinează sesizarea privind comiterea unei infracțiuni prevăzută de art. 17, efectuează o evaluare individuală a victimei infracțiunii în vederea identificării nevoilor de protecție specifice în cadrul procesului penal, acesta stabilește dacă și în ce măsură este necesară aplicarea măsurilor de protecție în scopul reducerii riscului de revictimizare,	**Ministerul Afacerilor Interne**	**41.**	Art. 8 alin. (4) din proiect prevede că „în afara procesului penal, persoanele care, în exercitarea atribuțiilor privind acordarea asistenței medicale, efectuarea examinării medico-legale sau examinarea solicitărilor de asistență socială, identifică indicii că victima infracțiunii a suferit daune ca urmare a unei infracțiuni sau se află în pericol pentru viață și sănătate, informează victima infracțiunii despre dreptul la serviciile de suport pentru reabilitare și acordă serviciile necesare sau după caz, o referă la agenția teritorială de asistență socială pentru realizarea evaluării individuale și acordarea serviciilor de suport. Din norma citată supra rezultă că odată ce medicul ia cunoștință de faptul că victima a suferit un prejudiciu sau este în pericol, acesta referă victima către agenția teritorială de asistență socială. În context, considerăm necesar și propunem reformularea alin. (4) astfel încât, la acest moment, medicul să fie obligat să informeze victima despre dreptul său de a se adresa poliției pentru	**Nu se acceptă** Articolul 8 alin. (4) are un obiect distinct de reglementare, și anume identificarea victimelor infracțiunilor în afara procesului penal și referirea acestora către serviciile de suport în vederea realizării evaluării individuale și acordării măsurilor de sprijin. Prin urmare, norma nu urmărește reglementarea exhaustivă a obligațiilor de informare a victimei despre dreptul de a sesiza poliția. Totodată, obligația de informare a victimei cu privire la drepturile sale, inclusiv dreptul de a sesiza organele competente, este deja reglementată la art. 9 alin. (1) din proiect, care prevede că organul de

precum și al prevenirii intimidării sau răzbunării. (3) În cazul în care, în cadrul procesului penal, subiecții prevăzuți la alin. (2) identifică indicii că victima infracțiunii necesită servicii de suport, acesta informează victima infracțiunii despre dreptul la serviciile de suport pentru reabilitare și o referă agenției teritoriale de asistență socială pentru realizarea evaluării individuale și acordarea serviciilor de suport, prin întocmirea unui demers. La demers, se pot anexa, după caz, copia actelor prevăzute la art. 4, precum și alte informații care le consideră necesare în vederea evaluării victimei infracțiunii și care nu prejudiciază desfășurarea urmăririi penale. (4) În afara procesului penal, persoanele care, în exercitarea atribuțiilor privind acordarea asistenței medicale, efectuarea examinării medico-legale sau examinarea solicitărilor de asistență socială, identifică indicii că victima infracțiunii a suferit daune ca urmare a unei infracțiuni sau se află în pericol pentru viață și sănătate, informează victima infracțiunii despre dreptul la serviciile de suport pentru reabilitare și acordă serviciile necesare sau după caz, o			înregistrarea și investigarea cazului. Astfel, se asigură realizarea prevederilor alin. (4) art. 3 din proiect, care reglementează dreptul victimei la consiliere informațională.	constatare, organul de urmărire penală, procurorul sau alți subiecți competenți în acordarea serviciilor de suport aduc la cunoștința victimei, încă de la primul contact, informațiile privind drepturile prevăzute de lege. În această categorie sunt incluși și prestatorii serviciilor de suport, inclusiv personalul medical, în limitele competențelor stabilite de lege. Suplimentar, obligațiile personalului medical de a sesiza organele competente în anumite situații sunt reglementate prin acte normative speciale. De exemplu, pct. 22 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 223/2023 prevede obligația personalului medical de a sesiza organele de poliție în cazurile de violență sexuală. Prin urmare, reiterarea unor asemenea obligații în prezentul articol nu este necesară și ar conduce la dublarea reglementărilor existente.
		42.	**La articolul 8:**	**Se acceptă parțial**

referă la agenția teritorială de asistență socială pentru realizarea evaluării individuale și acordarea serviciilor de suport. (5) Evaluarea individuală se realizează cu participarea victimei infracțiunii, cu luarea în considerare a opiniilor, necesităților și preocupărilor acesteia, inclusiv a voinței de a beneficia sau de a refuza serviciile de suport, măsurile de protecție sau alte măsuri prevăzute de lege. (6) Necesitățile de suport pentru victimele infracțiunii se evaluează în baza următoarelor criterii: a) tipul infracțiunii și circumstanțele comiterii acesteia în măsura în care acestea sunt disponibile sau pot fi oferite de către autoritățile competente care examinează sesizareasau efectuează urmărirea penală ori judecarea cauzei penale; b) caracteristicile personale ale victimei infracțiunii, prezența dizabilității, starea social-economică și condițiile de trai; c) impactul fizic, psihic și material al infracțiunii asupra victimei; d) datele despre infractor, în măsura în care acestea sunt disponibile;	**Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în Familie**		**3.1.** alin. (6) lit. d), cuvântul „infractor” se propune de substituit cu textul „persoană bănuită, învinuită sau inculpată”, ”, întrucât calificarea unei persoane drept infractor este posibilă doar în baza unei hotărâri judecătorești definitive. Propunerea urmărește armonizarea textului proiectului cu terminologia utilizată de Codul de procedură penală și respectarea prezumției de nevinovăție.	Cu referire la modificările propuse la art. 8 alin. (6) lit. d), acestea au fost revizuite. Cuvântul „infractor” a fost substituit cu „făptuitor”, întrucât acesta are un caracter generic și este aplicabil indiferent de etapa procesuală în care se află cauza. Utilizarea termenului „făptuitor” permite evitarea calificării anticipate a unei persoane drept infractor, respectând principiul prezumției de nevinovăție, precum și acoperirea situațiilor în care persoana care a cauzat prejudiciul are diferite statute procesuale sau nu este încă identificată.
		43.	**La articolul 8:** **3.2. alin. (7)** se modifică după cum urmează: „(7) Evaluarea victimei se realizează de către managerul de caz, iar deciziile privind referirea și acordarea serviciilor sunt adoptate de echipa multidisciplinară teritorială” . **Argumentare**: Această modificare este necesară pentru a evita revictimizarea victimei. Evaluarea presupune relatarea repetată a faptelor traumatizante, motiv pentru care aceasta nu ar trebui realizată în prezența unui număr mare de specialiști. Echipa multidisciplinară urmează să intervină doar în etapa examinării cazului și a	**Nu se acceptă** Evaluarea individuală a victimei infracțiunii presupune o analiză complexă a situației acesteia, care vizează identificarea necesităților de ordin social, psihologic, medical și de protecție, precum și stabilirea măsurilor de suport corespunzătoare. Din aceste considerente, evaluarea nu poate fi realizată exclusiv de către o singură persoană, întrucât aceasta ar putea limita caracterul multidisciplinar al

e) tipul de relații și starea de dependență față defăptuitor; f) interesul superior al copilului; g) alte informații relevante. (7) Evaluarea victimelor infracțiunii se realizează în cadrul echipei multidisciplinare. Victima infracțiunii poate solicita să fie însoțită pe durata evaluării de o persoană de încredere. (8) În procesul de evaluare pot fi atrași, cu acordul sau la solicitarea victimei infracțiunii și alți specialiști, inclusiv din organizații necomerciale. (9) Pentru evitarea revictimizării, evaluarea are loc în cel mai scurt timp după înregistrarea demersului privind evaluarea individuală a victimei infracțiunii sau din momentul recepționării cererii de acordarea a serviciilor de suport. (10) Rezultatele evaluării se consemnează într-un raport de evaluare, care conține: a) datele de identitate ale victimei infracțiunii; b) starea fizică și psihică a victimei infracțiunii, prejudiciul material constatat; c) serviciile de suport de care victima infracțiunii poate beneficia, inclusiv perioada și durata acestora;			adoptării deciziilor privind serviciile necesare.	intervenției și identificarea tuturor necesităților victimei. Echipa multidisciplinară nu are rolul de a supune victima unor relatări repetate ale circumstanțelor traumatizante, ci de a asigura o abordare coordonată și integrată a cazului, prin implicarea specialiștilor relevanți în funcție de necesitățile identificate. Evaluarea se realizează cu participarea victimei și cu respectarea principiului evitării revictimizării, prevăzut de proiect. Totodată, instituirea atribuției de realizare a evaluării exclusiv în sarcina managerului de caz nu este oportună, deoarece acesta nu poate substitui competențele profesionale ale tuturor specialiștilor implicați în evaluarea necesităților victimei, inclusiv ale specialiștilor din domeniul psihologic, medical și social. Prin urmare, menținerea evaluării în cadrul echipei multidisciplinare asigură o abordare complexă și individualizată a situației victimei, fiind în concordanță cu obiectivul proiectului de lege privind acordarea unor

d) decizia de referire a victimei infracțiunii către servicii specializate sau de specializare înaltă, atunci când este cazul; e) alte circumstanțe relevante, constatate conform criteriilor de evaluare prevăzute la alineatul (6). (11) Raportul de evaluare a necesităților pentru reabilitarea victimelor infracţiunilor poate fi utilizat la elaborarea planului individualizat de asistență a victimei infracțiunii. (12) Agenția teritorială de asistență socială asigură evidența victimelor infracțiunilor care au fost referite și serviciile de suport de care au beneficiat, informând semestrial despre aceasta Ministerul Muncii și Protecție Sociale. (13) În cazul în care, pe parcursul procesului penal, apar circumstanțe noi, agenția teritorială de asistență socială, după caz, cu suportul autorităților competente care au efectuat referirea victimei infracțiunii, reevaluează victima infracțiunii și adaptează măsurile de suport în funcție de noile necesități ale acesteia. (14) La solicitarea organului de urmărire penală, a procurorului sau, după caz, a instanței de				servicii de suport adaptate necesităților concrete ale fiecărei victime.
		44.	**alin. (10) lit. b),** textul „prejudiciul material constatat” se propune de substituit cu textul „prejudiciul material consemnat la momentul evaluării”. **Argumentare:** Argumentarea acestei modificări constă în faptul că specialiștii care efectuează evaluarea nu exercită atribuții de constatare specifice organelor competente, iar la etapa evaluării este posibil ca întinderea integrală a prejudiciului să nu fie încă stabilită.	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 8 alin. (10) lit. b) din proiect. Prin urmare, formularea „informațiile disponibile privind prejudiciul material la momentul evaluării” reflectă mai exact natura evaluării realizate în scopul acordării serviciilor de suport, permițând consemnarea datelor disponibile la acel moment, fără a atribui echipei multidisciplinare competențe de stabilire a prejudiciului.
	Oficiul Avocatului Poporului	**45.**	**Confidențialitatea raportului de evaluare individuală (art.8)** Art. 8 alin. (14) din proiect prevede că, la solicitarea organului de urmărire penală, a procurorului sau a instanței de judecată, agenția teritorială de asistență socială pune la dispoziția acestora copia raportului de evaluare individuală a victimei. Deși evaluarea individuală este o cerință fundamentală a Directivei 2012/29/UE (art. 22) pentru identificarea nevoilor specifice de protecție, transmiterea automată și necondiționată a raportului către organele de drept ar putea încălca confidențialitatea relației dintre victimă și specialiștii în asistență socială	**Precizare** Proiectul nu prevede transmiterea automată sau necondiționată a raportului de evaluare individuală către organele de urmărire penală, procuror sau instanța de judecată. Dimpotrivă, art. 8 alin. (14) stabilește expres că raportul poate fi pus la dispoziția acestora **numai la solicitare** și **numai în măsura în care informațiile conținute în acesta sunt necesare pentru asigurarea drepturilor și protecției**

judecată, agenția teritorială de asistență socială pune la dispoziția acestora copia raportului de evaluare, în măsura în care informațiile conținute în acesta sunt necesare pentru asigurarea drepturilor și protecției victimei în cadrul procesului penal**.**			sau psihologie. Acest raport conține detalii intime legate de starea fizică, psihică și vulnerabilitățile victimei. Dezvăluirea lui fără consimțământul expres al victimei poate genera o revictimizare secundară în cadrul procesului penal și poate duce la încălcarea dreptului la respectarea vieții private, implicit protecția datelor cu caracter personal, protejat de art.28 din Constituție și art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Convenția 108 pentru protecţia persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, Legea Nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal. Propunere: Se recomandă revizuirea prevederilor art. 8 alin. (14) din proiect, în sensul instituirii unor garanții procedurale clare privind transmiterea raportului de evaluare individuală a victimei către organele de urmărire penală, procuror sau instanța de judecată.	**victimei în cadrul procesului penal**. Prin urmare, norma instituie deja garanții privind necesitatea și proporționalitatea transmiterii informațiilor, excluzând accesul generalizat sau nejustificat la datele conținute în raport. Totodată, raportul de evaluare individuală constituie un instrument esențial pentru identificarea nevoilor specifice de protecție ale victimei, în conformitate cu art. 22 din Directiva 2012/29/UE. În anumite situații, informațiile din raport sunt necesare pentru ca organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată să poată aprecia oportunitatea aplicării măsurilor de protecție prevăzute de lege, să evalueze riscul de revictimizare, intimidare sau răzbunare și să adapteze desfășurarea procedurilor la vulnerabilitățile victimei. De asemenea, raportul poate conține informații relevante privind impactul fizic și psihologic al infracțiunii asupra victimei, existența unor vulnerabilități deosebite, relația cu făptuitorul, gradul

				de dependență față de acesta sau necesitatea unor măsuri speciale de protecție. Accesul autorităților judiciare la aceste informații, exclusiv în măsura în care sunt necesare soluționării cauzei și protejării victimei, contribuie la asigurarea efectivă a drepturilor acesteia și la prevenirea revictimizării. Totodată, prelucrarea și transmiterea acestor informații se realizează cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal și a obligațiilor de confidențialitate care revin autorităților implicate în procesul penal.

	Procuratura Generală	**46.**	La **art.8 alin.(2)** textul „*efectuează evaluarea individuală a victimei infracțiunii*” necesită a fi revizuită, deoarece atribuirea acestei competențe organului de constatare, organul de urmărire penală sau procurorul, nu corespunde rolului și atribuțiilor acestora stabilite de lege. Se propune înlocuirea sintagmei *„efectuează evaluarea individuală”* cu o formulare care să reflecte competențele procesuale *„identifică necesitatea inițierii procedurii de evaluare individuală de către autoritățile competente”* sau excluderea alin.(2) din textul proiectului de lege.	**Se acceptă** A se vedea art. 8 alin. (2) din proiect.
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	**47.**	La articolul 8 se recomandă revizuirea terminologiei utilizate cu privire la „evaluarea individuală” ce urmează a fi realizată de agențiile teritoriale de asistență socială. Alin. (2) al articolului prevede că evaluarea individuală se realizează de către organul de constatare, organul de urmărire penală sau procuror, în scopul identificării nevoilor specifice de protecție ale victimei în cadrul procesului penal. Totodată, alin. (3) – (10) utilizează aceeași noțiune pentru evaluarea efectuată de agențiile teritoriale de asistență socială în vederea acordării serviciilor de suport, ceea ce poate genera confuzii privind natura și autoritatea responsabilă de realizarea acestei evaluări. Menționăm că, în cadrul sistemului de asistență socială, nu este	**Se acceptă parțial** Art. 8 alin. (2) din proiect a fost revizuit în partea ce ține de competențe organului de constatare, de urmărire penală și procuror în realizarea evaluării individuale a victimei infracțiunii. Totodată, menținerea sintagmei „evaluarea individuală” este justificată prin necesitatea asigurării concordanței terminologice cu art. 22 din Directiva 2012/29/UE, care prevede în mod expres acest concept și stabilește obligația realizării

			utilizată noțiunea de „evaluare individuală”, fiind reglementate și utilizate proceduri precum „evaluarea necesităților” și „ancheta socială”. În acest context, se recomandă substituirea sintagmei „evaluare individuală” aplicabilă procedurii realizate de agențiile teritoriale de asistență socială cu noțiunea de „evaluarea necesităților”. Totodată, potrivit Directivei 2012/29/UE, la realizarea evaluării individuale se va lua în considerare în special caracteristicile personale ale victimei; tipul sau natura infracțiunii și circumstanțele infracțiunii. Or, aprecierea elementelor ce țin de tipul și natura infracțiunii excede competențelor funcționale ale agențiilor teritoriale de asistență socială. În acest sens, se recomandă revizuirea mecanismului propus, inclusiv prin stabilirea unui mecanism de cooperare între structurile de asistență socială și organele competente din cadrul procesului penal, în vederea realizării unei evaluări complete a necesităților victimei în vederea accesării serviciilor de suport.	unei evaluări individuale a victimelor în vederea identificării necesităților specifice ale acestora. Totodată, prevederile proiectului delimitează în mod suficient atribuțiile subiecților implicați. Prin urmare, proiectul instituie expres mecanisme de cooperare și referire între organele procesului penal și structurile de asistență socială, inclusiv prin transmiterea informațiilor necesare evaluării, astfel încât evaluarea necesităților victimei să poată fi realizată în mod complet. În ceea ce privește observația referitoare la aprecierea tipului și naturii infracțiunii, alin. (6) lit. a) prevede că acestea sunt luate în considerare „în măsura în care acestea sunt disponibile sau pot fi oferite de către autoritățile competente care examinează sesizarea sau efectuează urmărirea penală ori judecarea cauzei penale”. Prin urmare, agenția teritorială de asistență socială nu este competentă să stabilească sau să califice natura juridică a infracțiunii,

				ci să ia în considerare informațiile relevante furnizate de autoritățile competente pentru determinarea necesităților de suport ale victimei. Astfel, mecanismul propus nu atribuie agenților teritoriale competențe de apreciere a aspectelor ce țin de calificarea infracțiunii, ci asigură aplicarea efectivă a principiului evaluării individuale prevăzut de art. 22 din Directiva 2012/29/UE, în scopul adaptării serviciilor de suport la situația concretă și la necesitățile fiecărei victim, reieșind din categoria de infracțiuni.
		48.	La alin. (4) din același articol, după cuvintele „examinarea solicitărilor de asistență socială” se vor adăuga următoarele cuvinte: „sau acordarea serviciilor sociale”. Victimele infracțiunilor pot fi identificate nu doar în procesul examinării unei solicitări, ci și în timpul prestării serviciilor sociale.	**Se acceptă** A se vedea art. 8 alin. (4) din proiect.

		49.	La alin. (7) din același articol, cuvintele „echipei multidisciplinare” se vor substitui cu următorul text „echipei multidisciplinare, în conformitate cu mecanismele de cooperare interinstituțională și procedurile aprobate de autoritatea competentă”. Completarea este necesară pentru clarificarea cadrului de constituire și funcționare a echipei multidisciplinare (dacă este vorba de echipa multidisciplinară instituită în domeniul asistenței sociale sau una creată special prin prezenta lege), inclusiv a componenței, atribuțiilor și responsabilităților participanților, evitând crearea unei structuri noi fără reglementarea corespunzătoare a modului de activitate.	**Nu se acceptă** Completarea propusă nu este necesară, întrucât sintagma „echipei multidisciplinare” este suficient de clară în contextul proiectului, iar mecanismele de cooperare interinstituțională dintre autoritățile și instituțiile competente sunt deja reglementate la art. 5.
		50.	La alin. (8) se propune înlocuirea sintagmei „specifice” cu „prevăzute de lege”.	**Nu se acceptă** La art. 8 alin. (8) nu se regăsește o asemenea sintagmă.

		51.	La alin. (9) cuvintele„cel mai scurt timp” se vor substitui cu cuvintele „termen de cel mult 5 zile lucrătoare”. Un termen procedural clar permite monitorizarea implementării și responsabilizarea instituțiilor implicate.	**Nu se acceptă** Se consideră oportună menținerea sintagmei „în cel mai scurt timp”, întrucât aceasta permite realizarea evaluării în funcție de circumstanțele concrete și de particularitățile fiecărui caz, fără instituirea unui termen rigid aplicabil în mod uniform tuturor situațiilor.
		52.	La alin. (10) cuvintele „prejudiciul material constatat” se vor substitui cu cuvintele „impactul material al infracțiunii asupra victimei, în măsura în care acesta este identificat în procesul evaluării”. Agenția teritorială de asistență socială nu are competența de a constata prejudiciul material în sens juridic	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 9 alin. (10) din proiect.

		53.	Complementar, la alin. (3), (4), (12), (13) și (14) cuvintele „agenția teritorială de asistență socială” urmează a fi completată cu textul „structurile responsabile de asistența socială și protecția drepturilor copilului din municipiul Chișinău și din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia”, la forma gramaticală corespunzătoare.	**Se acceptă parțial** Art. 2 din proiect a fost completat cu noțiunea de „agenție teritorială de asistență socială”, aceasta fiind utilizată în sens generic pentru structurile competente din domeniul asistenței sociale, inclusiv cele responsabile de asistența socială și protecția drepturilor copilului din municipiul Chișinău și din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia.
Articolul 9. Consilierea informaţională (1) Organul de constatare, organul de urmărire penală, procurorul sau alți subiecți competenţi în acordarea serviciilor de suport aduc la cunoștință, neîntârziat la primul contact cu victima infracțiunii, în scris sau într-o altă formă accesibilă dacă condițiile speciale ale acesteia o cer, informaţia privind: a) serviciile de suport de care poate beneficia victima, subiecţii care acordă aceste servicii şi condiţiile generale de acordare a acestora în funcție de necesitățile acesteia;	**Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești**	**54.**	La art. 9, alin. (1) lit. c) pare a fi nejustificată și inutilă informarea la primul contact al victimei despre unele drepturi prevăzute de Codul de executare, or, la acea etapă victima nu are statut de parte a unei proceduri de executare. Mai mult ca atât, este greu de imaginat ca la această etapă victima infracțiunii să dețină un document executoriu conex cu săvârșirea infracțiunii. Considerăm că informarea despre drepturile procedurale în condițiile Codului de executare este acoperită de existența art. 16 din proiect care prevede modul de beneficiere de asistența juridică garantată de stat.	**Precizare** Potrivit art. 58 din Codul de procedură penală, se consideră victimă orice persoană fizică sau juridică căreia, prin infracțiune, i-au fost cauzate daune morale, fizice sau materiale. În acest sens, dreptul victimei de a fi informată trebuie asigurat încă de la primul contact cu autoritățile competente, indiferent de etapa procesuală în care se află cauza, pentru ca aceasta să își poată exercita în mod efectiv drepturile și să beneficieze de măsurile de protecție și suport prevăzute de lege.

b) organul de urmărire penală la care poate depune plîngerea privind infracţiunea săvîrşită împotriva sa; c) drepturile procesuale de care beneficiază în funcție de calitatea deținută în procesul penal, conform Codului de procedură penală sau în procedura de executare conform Codului de executare; d) măsurile de protecţie disponibile, conform prevederilor Codului de procedură penală şi ale Legii nr. 105/ 2008 cu privire la protecţia martorilor şi altor participanţi la procesul penal, precum şi informaţia cu privire la condiţiile şi procedura de aplicare a acestor măsuri; e) dreptul de a solicita repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune, inclusiv compensarea financiară acordată de stat, în modul și în condițiile prevăzute de prezenta lege; f) măsurile, procedurile și serviciile disponibile pentru protejarea drepturilor și intereselor victimei infracțiunii în cazul în care aceasta își are reședința într-un alt stat decât cel în care a fost săvârșită infracțiunea; g) alte informaţii solicitate de victima infracţiunii, dacă acestea sînt deţinute.				Totodată, art. 9 alin. (1) lit. c) nu presupune informarea exhaustivă cu privire la toate drepturile prevăzute de Codul de executare și nici nu condiționează existența unei proceduri de executare. Norma vizează informarea victimei, în funcție de relevanța și evoluția cauzei, inclusiv asupra unor drepturi care pot deveni incidente în etapa executării hotărârii judecătorești. În acest sens, proiectul de modificare a Codului de executare introduce garanții suplimentare pentru victime, inclusiv dreptul acestora de a fi informate cu privire la evadarea, liberarea sau alte schimbări relevante privind situația condamnatului, atunci când acestea sunt necesare pentru protejarea vieții, integrității sau securității victimei. Prin urmare, menținerea referirii la drepturile prevăzute de Codul de executare este justificată și urmărește asigurarea unei informări complete și continue a victimei, în concordanță cu necesitățile acesteia și cu evoluția procedurilor.

(2) Informaţiile prevăzute la alin. (1) sunt aduse la cunoştinţa victimei infracțiunii, într-un limbaj simplu și accesibil, fapt consemnat într-un proces-verbal, care se anexează la materialele cauzei penale. Informațiile pot fi furnizate și completate ulterior, în funcție de necesitățile specifice ale victimei infracțiunii, de situația personală a acesteia și de relevanța informațiilor la fiecare etapă a procedurilor.				
Articolul 10. Alte mijloace de informare a victimelor infracţiunilor (1) Suplimentar modului de informare a victimelor infracţiunilor prevăzut la art. 9, acestea se pot informa despre serviciile de suport de care pot beneficia prin intermediul liniilor telefonice sau al paginilor web oficiale ale instituţiilor responsabile de acordarea serviciilor de suport indicate la art. 3 şi ale altor subiecţi cu atribuţii în domeniul reabilitării victimelor infracţiunilor. (2) Subiecţii competenţi în acordarea serviciilor de suport victimelor infracţiunilor conform	**Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în Familie**	**55.**	**Art. 10 alin. (3)** se modifică după cum urmează: „(3) Persoanele cu funcții de răspundere și profesioniștii care asigură comunicarea directă a informațiilor victimei infracțiunii sunt obligați să raporteze autorităților competente dacă, din convorbirea cu victima infracțiunii, rezultă existența unui risc care pune în pericol viața ori sănătatea victimei sau a unui pericol iminent de producere a unor asemenea acte de violență. În celelalte cazuri, raportarea se efectuează doar cu acordul victimei. Raportarea cazurilor de risc pentru copii, inclusiv a bănuielii rezonabile de violență, neglijare, exploatare sau trafic asupra copilului, este obligatorie și nu este condiționată de acordul victimei.”.	**Nu se acceptă** Reglementarea propusă la art. 10 alin. (3) urmărește deja asigurarea unui echilibru între necesitatea protejării victimei și respectarea dreptului acesteia la viață privată și la autodeterminare. Norma instituie obligația persoanelor care comunică direct cu victima de a sesiza poliția atunci când, în urma comunicării, rezultă existența unui pericol pentru victimă. Extinderea obligației de raportare către toate situațiile în care există un „risc” sau un „pericol iminent de producere a unor asemenea acte de

prevederilor art. 5 alin. (2) au obligaţia, iar instanţele de judecată au dreptul să publice pe paginile lor web oficiale informaţiile prevăzute la art. 9 alin. (1). (3) Persoanele care asigură comunicarea directă a informaţiilor victimei infracţiunii au obligaţia de a anunţa poliţia dacă, din convorbirea cu victima infracțiunii, deduc că aceasta se află în pericol. (4) Subiecţii competenţi în acordarea serviciilor de suport victimelor infracţiunilor pot înfiinţa linii telefonice pentru informarea victimelor infracţiunilor.			**Argumentare**: Modificarea este necesară pentru a asigura un echilibru între respectarea autonomiei victimei adulte și obligația statului de a interveni în situațiile în care există un risc iminent pentru viața sau sănătatea acesteia, precum și pentru a menține caracterul obligatoriu al raportării cazurilor care vizează copiii, în conformitate cu legislația specială.	violență” poate conduce la o interpretare excesiv de largă a obligației de sesizare și poate afecta relația de încredere dintre victimă și persoanele care acordă servicii de suport, inclusiv prin descurajarea solicitării ajutorului de către victime. Totodată, obligațiile speciale de raportare în cazurile ce vizează copiii sunt deja reglementate de legislația specială în domeniul protecției copilului, astfel încât nu este necesară instituirea unei reglementări paralele în prezentul proiect. În consecință, se menține formularea actuală, care permite intervenția autorităților în situațiile în care siguranța victimei este pusă în pericol, păstrând totodată caracterul voluntar și confidențial al accesării serviciilor de suport în celelalte cazuri.
Articolul 11. Consilierea psihologică (1) Victimele infracţiunilor beneficiază, la cerere, de consiliere psihologică, care este asigurată, în condiţiile prezentei legi, de către psihologii din cadrul structurilor teritoriale de asistenţă socială, al	**Ministerul Afacerilor Interne**	**56.**	La art.11 alin.(1), după cuvântul „legi” se recomandă completarea cu textul „și Legii nr.103/2025 cu privire la exercitarea profesiei de psiholog”.	**Se acceptă** A se vedea art. 11 alin. (1) din proiect.
	Procuratura Generală	**57.**	De asemenea, propunem revizuirea Secțiunii a 2-a a proiectului de lege, în partea ce instituie consilierea psihologică a victimelor infracțiunilor. Astfel,	**Nu se acceptă** Propunerea privind revizuirea integrală a Secțiunii a 2-a referitoare la consilierea

organizaţiilor necomerciale sau al persoanelor juridice cu scop lucrativ care activează în domeniul reabilitării victimelor infracţiunii şi care au fost cooptate în acest scop de către autorităţile publice locale sau de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale. (2) Victimele infracţiunilor care nu corespund condițiilor prevăzute la art. 12 sau care solicită consiliere psihologică după expirarea termenului de acordare a acesteiadin contul statului pot beneficia, la cerere, de consiliere psihologică contra plată. (3) Costul serviciilor de consiliere psihologică acordate de către structurile teritoriale de asistenţă socială este stabilit de Guvern. (4) Organizațiile necomerciale sau persoanele juridice cu scop lucrativ stabilesc de sine stătător costul serviciilor de consiliere psihologică, care nu poate fi mai mare decît cel stabilit de Guvern.			considerăm că, consilierea și asistența psihologică reprezintă primul și cel mai critic pilon în procesul de reabilitare a traumelor cauzate de infracțiuni. În psihologia judiciară și intervenția în criză, asistența psihologică nu este un simplu act administrativ, dar o urgență medicală și socială. Conform *Directivei 2012/29/UE*, serviciile de suport psihologic trebuie să fie accesibile necondiționat de depunerea unei plângeri formale sau de participarea la procesul penal. O victimă aflată în stare de șoc sever are nevoie de consiliere înainte de a depune mărturii organului competent. De aceea, depunerea unei plângeri pentru oferirea acestui suport, la fel poate crea anumite impedimente victimelor în acordarea unei consilieri și asistențe psihologice. De asemenea, stabilirea unui plafon de maximum 3 luni (pentru adulți) și 6 luni (pentru minori) este o abordare pur administrativă, care ignoră specificul traumei psihice și psihologice (de exemplu stresul posttraumatic, sindromul de re-traumatizare etc). Pentru a asigura o intervenție psihologică imediată și axată pe nevoile reale ale victimei, se propune **art.11-13** din Secțiunea a 2-a a proiectului de lege, în următoarea redacție: „Articolul 11. Principiile și cadrul de acordare a consilierii psihologice	psihologică nu se consideră oportună, întrucât mecanismul instituit prin proiect asigură un echilibru între necesitatea acordării rapide a suportului psihologic victimelor infracțiunilor și necesitatea stabilirii unor condiții clare pentru utilizarea resurselor publice. În ceea ce privește observația că accesul la consiliere psihologică nu ar trebui condiționat de depunerea unei plângeri sau de participarea victimei în procesul penal, se menționează că proiectul nu instituie o asemenea condiționare absolută. Potrivit art. 13 alin. (2), în situații urgente sau în lipsa temporară a actelor confirmative, consilierea psihologică din contul statului poate fi solicitată în baza unei declarații pe propria răspundere a victimei, în condițiile art. 4 alin. (2). Prin urmare, mecanismul propus asigură accesul victimei la suport psihologic în situații în care există o necesitate imediată, fără a impune obligația prezentării prealabile a unui statut procesual definitiv. Totodată,

			(1) Victimele infracțiunilor beneficiază de asistență și consiliere psihologică gratuită, acordată în mod confidențial, imediat după identificare sau adresare. (2) Consilierea psihologică este oferită de psihologi din cadrul structurilor teritoriale de asistență socială, din instituții publice, precum și din cadrul organizațiilor necomerciale sau persoanelor juridice acreditate, sau cooptate în acest scop. (3) Serviciile de consiliere psihologică se acordă independent de faptul dacă victima a depus sau nu o plângere penală și indiferent de faza procesului penal. Articolul 12. Durata și extinderea consilierii din contul statului (1) Consilierea psihologică din contul statului se acordă gratuit tuturor victimelor care au suferit un prejudiciu psihic, moral sau fizic prin infracțiune. (2) Perioada inițială de consiliere psihologică gratuită este de până la 6 luni. (3) Prin derogare de la alin.(2), pentru copii, victimele traficului de copii, ale violenței sexuale, torturii sau ale infracțiunilor violente severe, durata consilierii psihologice se prelungește automat, pe baza recomandării motivate a psihologului curant din Raportul de evaluare, până la reabilitarea psihologică deplină a victimei.	pentru serviciile finanțate din bugetul de stat este necesară existența unui mecanism minim de confirmare a calității de victimă, pentru a asigura utilizarea legală și proporțională a resurselor publice. De asemenea, trebuie avut în vedere că proiectul trebuie coroborat cu prevederile Legii nr. 103/2025 cu privire la exercitarea profesiei de psiholog. Conform art. 6 din această lege, victimele infracțiunilor fac parte din categoria persoanelor cărora statul le garantează asistență psihologică, iar aceasta poate fi acordată prin serviciile publice sau prin subcontractarea serviciilor de la prestatori privați de servicii psihologice. Prin urmare, cadrul normativ general deja stabilește accesul victimelor la asistență psihologică garantată de stat, iar prezenta lege instituie mecanismul special aplicabil victimelor infracțiunilor, inclusiv modalitatea de acces și condițiile de acordare. Cu privire la critica referitoare la durata consilierii psihologice, se menționează

			Articolul 13. Procedura simplificată (de urgență) de acordare a consilierii psihologice. (1) Solicitarea de acordare a consilierii psihologice se face prin cerere simplificată (inclusiv verbală sau electronică) depusă la structura teritorială de asistență socială sau la orice furnizor de servicii cooptate. (2) În caz de urgență sau criză psihologică, prima ședință de consiliere/intervenție se acordă imediat (în maximum 24 de ore) de la adresare, formalitățile administrative fiind completate ulterior. (3) Se interzice condiționarea accesului la asistență psihologică de prezentarea de acte confirmative ale declanșării procesului penal în faza inițială de intervenție.”.	că Directiva 2012/29/UE nu stabilește o perioadă obligatorie sau nelimitată de acordare a serviciilor psihologice, ci impune ca acestea să fie adaptate necesităților individuale ale victimei. Stabilirea unei perioade inițiale de acordare a consilierii psihologice din contul statului nu exclude posibilitatea reevaluării victimei și continuării serviciilor atunci când necesitățile acesteia o impun. Or, evaluarea individuală a victimelor se face la fiecare etapă procesuală și se adaptează în funcție de necesitățile survenite. Totodată, stabilirea prin lege a acordării consilierii psihologice „până la reabilitarea psihologică deplină a victimei”, astfel cum se propune, ar crea dificultăți de aplicare, întrucât noțiunea de „reabilitare psihologică deplină” nu are criterii juridice determinate și ar putea genera obligații financiare nelimitate pentru stat, fără posibilitatea unei planificări eficiente a resurselor.

				În ceea ce privește acordarea imediată a consilierii psihologice în termen de 24 de ore, se menționează că Directiva 2012/29/UE impune asigurarea unui acces prompt la servicii de sprijin, însă nu stabilește un termen concret. Stabilirea unui termen rigid nu este justificată, deoarece accesibilitatea efectivă poate depinde de circumstanțele cazului, disponibilitatea specialiștilor și particularitățile teritoriale. Suplimentar, menționăm că orice extindere a perioadei minime garantate de stat, inclusiv stabilirea unei durate generale de cel puțin 6 luni pentru acordarea consilierii psihologice, implică majorarea cheltuielilor publice și necesită o evaluare financiară corespunzătoare, inclusiv identificarea surselor de finanțare și ajustarea capacităților instituționale ale prestatorilor de servicii.
Articolul 12. Consilierea psihologică din contul statului (1) În cazul infracțiunilor și tentativelor de infracțiuni menționate la art. 17 alin (1), statul acordă victimelor infracțiunilor consilierea psihologică.	**Oficiul Avocatului Poporului**	**58.**	**Plafonarea arbitrară a asistenței psihologice gratuite (art.11-13)** În textul art. 12 alin. (3), asistența psihologică finanțată de stat este limitată la o perioadă fixă de maximum 3 luni de la data soluționării cererii (maximum 6 luni pentru minori). În plus, art.11 alin. (2)	**Nu se acceptă** Directiva 2012/29/UE stabilește standarde minime privind accesul victimelor la servicii de sprijin, fără a impune statelor membre obligația de a acorda

(2) Consilierea psihologică din contul statului se acordă victimelor care sunt cetăţeni ai Republicii Moldova, străini sau apatrizi care locuiesc în Republica Moldova dacă infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova sau dacă infracțiunea a fost săvârșită în afara teritoriului Republicii Moldova. (3) Consilierea psihologică din contul statului se acordă pe o perioadă de cel mult 3 luni de la data soluţionării cererii de acordare a acestui serviciu, iar în cazul victimelor care nu au împlinit vârsta de 18 ani, pe o perioadă de cel mult 6 luni de la data soluţionării cererii respective.			menționează că victimele care nu întrunesc condițiile sau care solicită asistență după expirarea acestui termen pot beneficia de servicii doar „contra plată”. Considerăm că această abordare ar putea să contravină Directivei 2012/29/UE, care impune ca serviciile de sprijin, inclusiv consilierea psihologică și terapia traumatologică, să fie confidențiale, gratuite și acordate în conformitate cu nevoile reale ale victimelor. Considerăm că trauma psihologică rezultată din infracțiuni violente, abuzuri sexuale sau trafic de persoane nu se vindecă în termene administrative arbitrare de 90 de zile. Forțarea unei victime aflate în dificultate economică să plătească pentru continuarea tratamentului psihologic reprezintă o barieră discriminatorie și o formă de abandon instituțional. Propunere: acordarea terapiei gratuite nelimitată în timp, prin modificarea limitelor stricte de 3 și 6 luni pentru asistența psihologică finanțată de stat și garantarea gratuității acesteia pe întreaga perioadă în care evaluările de specialitate indică prezența traumei	consiliere psihologică gratuită pe o durată nelimitată. Potrivit directivei, statele membre beneficiază de o marjă de apreciere în organizarea serviciilor de sprijin, inclusiv sub aspectul condițiilor și modalității de finanțare a acestora, cu respectarea cerinței ca acestea să fie accesibile și adaptate nevoilor victimelor. Termenele prevăzute la art. 12 alin. (3) reprezintă perioada pentru care statul garantează finanțarea serviciilor de consiliere psihologică în temeiul prezentei legi și au fost stabilite ținând cont de necesitatea utilizării eficiente și echilibrate a resurselor publice disponibile. Aceste limite nu împiedică victimele să continue procesul terapeutic după expirarea perioadei finanțate de stat și nici nu exclud accesul acestora la alte servicii psihologice sau sociale disponibile în cadrul sistemului public, al organizațiilor necomerciale ori al altor programe finanțate din surse naționale sau externe. Totodată, prezenta lege instituie un mecanism

				special de sprijin pentru victimele infracțiunilor și nu reglementează exhaustiv toate formele de asistență psihologică disponibile în sistemul național. Prin urmare, stabilirea unei perioade maxime de finanțare din bugetul de stat nu poate fi calificată drept o restrângere a dreptului la asistență psihologică și nu contravine prevederilor Directivei 2012/29/UE. Directiva nu are ca obiectiv acordarea **serviciilor de sprijin** („support services"), nu despre **psihoterapie gratuită pe termen nelimitat**. Sunt două lucruri diferite. De asemenea, Directiva 2012/29/UE nu instituie obligația statelor de a finanța nelimitat terapia psihologică a victimelor, ci impune asigurarea accesului la servicii de sprijin adecvate și confidențiale. Modul de organizare, durata și întinderea finanțării acestor servicii rămân în competența statelor membre, în funcție de cadrul instituțional și resursele disponibile. În acest context, prevederile prezentei legi instituie un nivel minim

				garantat de servicii de suport acordate victimelor infracțiunilor, inclusiv consiliere psihologică din contul statului, fără a exclude posibilitatea accesării altor servicii de asistență și recuperare prevăzute de alte legi speciale sau finanțate din alte surse.
Articolul 13. Procedura de acordare a consilierii psihologice din contul statului (1) Consilierea psihologică din contul statului se acordă în temeiul cererii scrise a victimei infracțiunii sau reprezentantului legal, ce se depune la structura teritorială de asistenţă socială sau la un alt subiect care desfăşoară activitatea de reabilitare a victimelor infracţiunilor în raza teritorială în care se află domiciliul victimei şi care a fost cooptat în acest scop de către autorităţile publice locale sau de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale. (2) Cererea pentru acordarea consilierii psihologice din contul statului poate fi depusă doar după sesizarea organului de constatare sau a organului de urmărire penală despre săvârșirea infracţiunii, sau în situații urgente, în baza unei declarații pe propria răspundere a	**Ministerul Afacerilor Interne**	**59.**	În conformitate cu prevederile art. 13 din proiect, victimele infracțiunilor pot solicita consiliere psihologică din contul statului, prin cerere, doar după sesizarea organului de constatare sau a organului de urmărire penală despre săvârșirea infracțiunii, cu anexarea documentelor confirmative, iar în situații urgente, în lipsa documentelor confirmative, poate beneficia de consiliere psihologică cu condiția de a prezenta documentele enunțate mai târziu. Această prevedere reduce șansele de a beneficia de consiliere psihologică victimele care încă nu au decis să raporteze o infracțiune sau pentru victimele care nu dețin dovada înregistrării unei plângeri, dar acestea se află în situația ce impune acordarea consilierii psihologice. Spre exemplu, multe victime ale violenței în familie nu raportează cazurile de abuz din motive de frică, dependență economică față de agresor, copii la întreținere, rușine, lipsa de încredere în sistemul de justiție, presiunii familiale sau sociale, sau a lipsei de informare despre drepturile și serviciile	**Precizare** Dispozițiile art. 13 din proiect nu condiționează în mod absolut accesul victimei la consiliere psihologică, ci stabilesc procedura de acordare a consilierii psihologice din contul statului în cadrul mecanismului instituit prin prezenta lege. Astfel, proiectul prevede mecanisme care permit acordarea suportului psihologic și în situații în care victima nu a sesizat încă organele competente. Astfel, potrivit art. 4 alin. (2), în situații urgente, serviciile de suport pot fi acordate în baza declarației pe propria răspundere a victimei, fără a fi necesară prezentarea prealabilă a documentelor confirmative.

victimei infracțiunii, conform art. 4 alin. (2). (3) Cererea pentru acordarea consilierii psihologice din contul statului trebuie să cuprindă: a) numele, prenumele, data şi locul naşterii, domiciliul sau reşedinţa victimei infracțiunii; b) data, locul şi circumstanţele săvârşirii infracţiunii; c) data depunerii sesizării privind săvârșirea infracţiunii şi organul sesizat. (4) La cererea pentru acordarea consilierii psihologice din contul statului se anexează copia documentelor justificative pentru datele înscrise în cerere. (5) Cererea pentru acordarea consilierii psihologice din contul statului se soluționează în termen de 3 zile de la data depunerii.			disponibile. De asemenea, o categorie de victime pot avea nevoie de consiliere psihologică înainte de a lua decizia cu privire la raportarea infracțiunii, pentru a depăși trauma, pentru a recăpăta încrederea în sine. Prin urmare, condiționarea accesului la consiliere psihologică de existența unei plângerii poate crea un obstacol în procesul de reabilitare a victimelor infracțiunilor. Astfel, considerăm că accesul la asistență psihologică urmează a fi delimitat pentru două situații: 1) când victima deja are un statut într-un proces penal; 2) în afara procesului penal, când victima nu s-a decis referitor la sesizarea organului de urmărire penală. În cea de-a doua situație, asistența psihologică urmează a fi reorientată la asigurarea actului de justiție și convingerea victimei să sesizeze organele de urmărire penală. În acest context, în vederea facilitării accesului la servicii de consiliere psihologică pentru toate victimele infracțiunilor, se recomandă revizuirea prevederilor art. 13 din proiect, în sensul în care victima infracțiunii să poată beneficia de consiliere psihologică primară indiferent de faptul dacă, a sesizat organele de drept, iar pentru servicii de consiliere psihologică complexă să fie condiționată de sesizarea organului de constatare sau a organului de urmărire penală. Astfel, victimele ar putea	De asemenea, art. 8 reglementează evaluarea individuală a victimelor atât în cadrul procesului penal, cât și în afara acestuia, inclusiv referirea către serviciile de suport necesare. Separarea serviciilor în „consiliere psihologică primară” și „consiliere psihologică complexă”, astfel cum se propune, nu este oportună, întrucât proiectul nu operează cu aceste categorii de servicii, iar introducerea acestora ar necesita stabilirea unor criterii distincte privind conținutul, durata, prestatorii etc. În ceea ce privește victimele care nu au decis sesizarea organelor de drept, accesul acestora la informații, suport și orientare este asigurat prin mecanismele generale prevăzute de proiect, inclusiv prin serviciile de suport acordate de subiecții competenți și prin evaluarea individuală a necesităților victimei.

			beneficia de consiliere psihologică primară, sprijin emoțional și referire către alte servicii specializate.	
Articolul 14. Asistența medicală Victima infracțiunii beneficiază de asistență medicală de urgență în mod gratuit și, după caz, de alte tipuri de asistență medicală acordate de către instituțiile medico-sanitare publice, în condițiile Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și ale altor acte normative. **Articolul 15.** Servicii de adăpost (1) Victima infracțiunii, care este expusă unui risc iminent de victimizare, de intimidare sau de răzbunare beneficiază, în condițiile legii, de servicii de adăpost. (2) Prin derogare de la alin. (1), victima persecutată beneficiază, la cerere, de servicii de adăpost, dacă nu dispune de o locuință. (3) Serviciile de adăpost se acordă de către centrele specializate din cadrul instituțiilor publice, precum și de către organizațiile necomerciale care prestează servicii destinate victimelor în funcție de profilul	**Ministerul Finanțelor**	**60.**	La art.14 și art.15, având în vedere impactul financiar al reglementărilor, costurile respective urmează de argumentat conform cerințelor expuse referitoare la nota de fundamentare.	**Precizare** Prevederile art. 14 și art. 15 nu generează un impact financiar suplimentar asupra bugetului public, întrucât serviciile prevăzute de acestea sunt acordate în cadrul mecanismelor și instituțiilor existente. Astfel, serviciile medicale de urgență se acordă în condițiile și în limitele stabilite de Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, în același mod în care sunt acordate și în prezent, iar prevederile proiectului nu instituie un mecanism distinct de finanțare și nu extind obligațiile financiare ale statului în acest domeniu. În ceea ce privește serviciile de adăpost, acestea urmează a fi acordate prin intermediul serviciilor și centrelor specializate existente, inclusiv al centrelor destinate victimelor violenței și copiilor victime, în limitele competențelor și resurselor prevăzute de cadrul normativ existent. Proiectul nu instituie

serviciului și categoriile de beneficiari, în limita competențelor acestora conform actelor normative.				o categorie nouă de servicii. Prin urmare, prevederile menționate nu generează cheltuieli bugetare suplimentare, dar reglementează accesul persoanelor beneficiare la servicii care sunt deja asigurate în cadrul sistemelor existente, potrivit legislației în vigoare. Prin urmare, nu se impune completarea notei de fundamentare cu un calcul al impactului financiar aferent acestor prevederi.
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	**61.**	La articolul 15, alin. (2) după cuvântul „necomerciale” se va completa cu textul „ care prestează servicii destinate victimelor în funcție de profilul serviciului și categoriile de beneficiari”.	**Se acceptă** A se vedea art. 15 alin. (3) din proiect.
Articolul 16. Asistenţa juridică garantată de stat (1) Victima infracţiunii beneficiază de asistenţă juridică garantată de stat, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală şi în condiţiile Legii nr. 198/ 2007 cu privire la asistenţa juridică garantată de stat, dacă infracţiunea a fost săvârşită pe teritoriul Republicii Moldova sau dacă infracţiunea a fost săvârşită în afara teritoriului Republicii Moldova şi victima infracțiunii este cetăţean al Republicii Moldova, străin sau	**Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat**	**62.**	**Atenționare privind corelarea cu art. 16 alin. (3) din Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor** • Situația identificată: Articolul 16 alin. (3) din proiect prevede că membrii familiei persoanei decedate în rezultatul infracțiunilor prevăzute la alin. (2) beneficiază de asistență juridică garantată de stat „în cazul în care nu dispun de mijloace băneşti”. • Poziția și atenționarea CNAJGS: -Sintagma „în cazul în care nu dispun de mijloace băneşti” impune în mod obligatoriu efectuarea testării veniturilor. -CNAJGS atrage atenția autorului că, dacă intenția reală a modificării este ca această	**Precizare** Norma prevăzută la art. 16 alin. (3) reflectă aplicarea regulii generale privind acordarea asistenței juridice garantate de stat în funcție de situația materială a solicitantului. Sintagma „în cazul în care nu dispun de mijloace băneşti” exprimă în mod intenționat condiția privind lipsa posibilităților financiare, ceea ce presupune aplicarea mecanismului general de verificare a

apatrid care locuieşte în Republica Moldova, iar procesul penal se desfăşoară în Republica Moldova. (2) Victimele infracţiunilor de tortură, tratament inuman şi degradant, copiii victime ale infracţiunilor, victimele infracţiunilor violenţei în familie, victimele infracţiunilor privind viaţa sexuală, victimele infracţiunilor traficului de fiinţe umane, victimele persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de către autoritățile din Republica Moldova, precum și persoanele cu dizabilități severe sau accentuate, beneficiază de asistenţă juridică garantată de stat indiferent de nivelul veniturilor. (3) Membrii familiei persoanei decedate în rezultatul săvârşirii infracţiunilor prevăzute la art. 16 alin. (2), în cazul în care nu dispun de mijloace băneşti pentru a plăti serviciile unui avocat, pot beneficia de asistenţă juridică garantată de stat atât în cadrul procesului penal, cât şi în afara acestuia. (4) Organizaţiile necomerciale sau persoanele juridice cu scop lucrativ au dreptul să stabilească individual categoriile de victime ale infracţiunii, condiţiile şi formele			categorie de persoane să fie scutită de testul financiar pentru a primi sprijin rapid, atunci este absolut necesar ca această categorie să fie introdusă expres în articolul 20 din Legea nr. 198/2007 (sau Legea nr. 198/2007 să facă trimitere directă la norma citată). -Dacă, din contră, intenția autorului NU este de a oferi o scutire, ci de a păstra regula generală a testării venitului pentru membrii familiei, atunci nu este absolut necesară nicio intervenție sau modificare în Legea nr. 198/2007, mecanismul general fiind deja pe deplin aplicabil și funcțional în textul actual al legii.	eligibilității prevăzut de Legea nr. 198/2007. Intenția proiectului nu este de a institui o nouă categorie de beneficiari ai asistenței juridice calificate indiferent de nivelul veniturilor și, respectiv, nu se justifică completarea art. 20 din Legea nr. 198/2007. Membrii familiei persoanei decedate beneficiază de asistență juridică garantată de stat în condițiile generale prevăzute de lege, atunci când nu dispun de mijloace bănești.
	Procuratura Generală	**63.**	La **art.16 alin.(2)** din proiectul Legii privind reabilitarea victimelor infracțiunilor și **art.20 lit. f) din *Legea nr.198/2007 cu privire la asistența juridică garantate de stat***, după sintagma *„tratament inuman și degradant”* de completat cu sintagma *„victimele actelor de violență săvârșite asupra militarului (art.368 din Codul penal)”*. Militarii se află într-un raport juridic special, determinat de îndeplinirea serviciului militar și de existența unor relații de subordonare și disciplină militară, ceea ce îi plasează într-o situație de vulnerabilitate sporită. Aflându-se într-o relație de dependență față de structura militară și fiind supuși unui regim specific al serviciului militar *(cazarmă)* și executare a serviciului,	**Nu se acceptă** Reglementarea categoriilor de victime care beneficiază de asistență juridică garantată de stat indiferent de nivelul veniturilor a avut la bază criteriul vulnerabilității sporite a persoanei ca urmare a naturii infracțiunii, a impactului acesteia asupra victimei și a necesității instituirii unor garanții suplimentare pentru exercitarea efectivă a drepturilor procesuale. Categoria victimelor actelor de violență săvârșite asupra militarilor, prevăzute la art. 368 din Codul penal, nu se

de asistenţă juridică pe care să le acorde.			aceștia pot întâmpina dificultăți în exercitarea efectivă a drepturilor lor și în apărarea împotriva actelor de violență săvârșite asupra lor, motiv pentru care asigurarea asistenței juridice calificate indiferent de nivelul veniturilor este necesară pentru garantarea accesului efectiv la justiție și protecția drepturilor fundamentale.	regăsește în mod automat în categoria victimelor pentru care este justificată instituirea unei excepții de la criteriul veniturilor. Calitatea specială a victimei de militar, existența raporturilor de subordonare și specificul serviciului militar nu constituie un criteriu suficient pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat indiferent de situația financiară, în lipsa unor elemente suplimentare care să demonstreze o vulnerabilitate comparabilă cu cea a categoriilor deja incluse în proiect (cum ar fi persoane cu dizabilități, victimele infracțiunilor sexuale, violenței în familie etc). Extinderea categoriilor de beneficiari care beneficiază de asistență juridică garantată de stat indiferent de venituri trebuie să fie fundamentată pe criterii obiective și uniforme, având în vedere impactul financiar asupra sistemului de asistență juridică garantată de stat. O asemenea extindere presupune identificarea resurselor financiare suplimentare și evaluarea capacității instituționale a sistemului de a asigura

				acordarea efectivă a serviciilor.
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**64.**	La art. 16, alin. (3) din proiectul legii noi, propunem înlocuirea sintagmei *„pot beneficia de asistență juridică garantată de stat atât în cadrul procesului penal, cât și în afara acestuia.”* cu sintagma pot beneficia **de asistență juridică calificată în sensul Legii nr. 198 din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat”.** Menționăm în context că, sitagma care prevede oferirea asistenței juridice în afara procesului penal poate induce în eroare că avocatul desemnat devine un reprezentant deplin în toate operațiunile juridice pe care ar dori să le inițieze victima, fără a ține cont de limitele prevăzute în Legea nr. 198 din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.	**Nu se acceptă** Sintagma „pot beneficia de asistență juridică garantată de stat atât în cadrul procesului penal, cât și în afara acestuia” este menținută, întrucât reflectă corect domeniul de aplicare al Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat și corespunde obiectivelor proiectului de lege privind reabilitarea victimelor infracțiunilor. În conformitate cu art. 3 din Legea nr. 198/2007, asistența juridică garantată de stat include trei forme distincte: asistența juridică primară, asistența juridică calificată și medierea garantată de stat. Prin urmare, beneficierea de asistență juridică în afara procesului penal nu echivalează cu reprezentarea juridică nelimitată a victimei în orice raport juridic, ci presupune acordarea formelor de asistență prevăzute de Legea nr. 198/2007, în limitele și condițiile stabilite de aceasta. Totodată, mențiunea expresă privind acordarea asistenței juridice și în afara procesului

				penal este necesară, deoarece serviciile de suport destinate victimelor nu sunt condiționate exclusiv de existența unei proceduri penale așa cum prevede Directiva 2012/29UE. Victima poate avea nevoie de informare, consultanță juridică primară, orientare sau alte forme de asistență juridică înainte de inițierea procesului penal, după finalizarea acestuia ori în alte situații în care legea permite acordarea asistenței juridice garantate de stat. Totodată, formularea propusă a fost menținută și din considerente de armonizare cu acquis-ul Uniunii Europene. Mențiunea expresă că asistența juridică garantată de stat poate fi acordată „atât în cadrul procesului penal, cât și în afara acestuia" urmărește să evidențieze în mod clar că accesul victimelor la acest serviciu de suport nu este condiționat exclusiv de existența unui proces penal. Această precizare este relevantă inclusiv în procesul de evaluare a compatibilității legislației naționale de către Comisia Europeană, demonstrând că serviciile de

				suport destinate victimelor sunt disponibile și în afara cadrului procesual, în conformitate cu standardele Directivei 2012/29/UE.
	Ministerul Finanțelor	**65.**	Totodată, includerea la art.16 alin.(2), a dreptului de a beneficia de asistență juridică garantată de stat a „persoanelor cu dizabilități severe sau accentuate”, lărgește categoriile de beneficiari și prin urmare se impune clarificarea raportului dintre această categorie și obiectul legii, or, scopul legii este crearea cadrului legal pentru asigurarea reabilitării victimelor infracțiunii.	**Se acceptă** A se vedea art. 16 alin. (2).
		66.	La art.16 alin.(3), se consideră necesară completarea normei cu precizarea expresă că asistența juridică garantată de stat se acordă membrilor familiei persoanei decedate numai în măsura în care aceștia au fost recunoscuți, în condițiile legii, în calitate de succesori ai victimei sau, după caz, succesori ai părții vătămate, potrivit prevederilor art.81 din Codul de procedură penală nr.122/2003.	**Precizare** Completarea propusă nu este necesară, întrucât statutul de victimă a infracțiunii care poate beneficia de serviciile prevăzute de proiect este deja reglementat în mod corespunzător prin art. 4 alin. (2) lit. d). Astfel, norma prevede în mod expres că statutul de victimă a infracțiunii, în sensul legii, pentru acordarea serviciilor de suport se confirmă inclusiv prin prezentarea **ordonanței organului de urmărire penală sau a încheierii instanței de judecată privind recunoașterea în calitate de succesor al victimei sau al părții**

				vătămate în cadrul procesului penal. Prin urmare, calitatea de succesor, inclusiv în cazul membrilor familiei persoanei decedate, este deja condiționată de recunoașterea acesteia în cadrul procesului penal, în condițiile legii. Introducerea unei prevederi suplimentare la art. 16 alin. (3) ar constitui o reiterare a unei condiții deja stabilite expres la art. 4 alin. (2) lit. d).
Articolul 17. Limitele compensaţiei financiare (1)Au dreptul la compensație financiară: a) victimele infracțiunilor care au avut drept urmare, decesul, vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății; b) victimele infracțiunilor contra libertății, cinstei și demnității persoanei; c) victimele infracțiunilor privind viața sexuală; d) victimele infracțiunilor de violență în familie; e) victimele infracțiunilor de trafic de organe, țesuturi și celule umane; f) victimele minore ale infracțiunilor; g) victimele persecutate de către structurile interne de pe	**Consiliul Superior al Magistraturii**	**67.**	La articolul 17 din proiect, privind dreptul la compensație financiară acordată victimelor infracțiunilor de violență în familie, Consiliul consideră că este necesară o restrângere a sferei de aplicare a acestei norme. Potrivit art. 2 din Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, noțiunea de violență în familie acoperă o gamă extrem de variată de manifestări, incluzând violența psihologică, spirituală sau economică. Acordarea unei compensații financiare din fonduri publice pentru toate formele de violență menționate este problematică nu doar din perspectiva efortului bugetar, ci și din cea a aplicabilității practice. Textul propus nu oferă niciun criteriu clar și obiectiv privind modul în care va fi evaluată și stabilită valoarea prejudiciului	**Nu se acceptă** Includerea victimelor infracțiunilor de violență în familie urmărește asigurarea unui nivel sporit de protecție pentru această categorie vulnerabilă de victime. Compensația financiară nu se acordă pentru simpla existență a unei forme de violență, ci pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune, stabilit de către instanța de judecată sau în condițiile prezentei legi în baza actelor justificative prezentate de solicitant pentru acordarea avansului. Evaluarea prejudiciului se realizează individual de către Comisie, în raport cu circumstanțele concrete ale fiecărei cauze și cu

teritoriul necontrolat de către autoritățile din Republica Moldova. (2) Victima infracțiunii nu are dreptul la compensație financiară acordată de către stat pentru prejudiciul cauzat prin infracţiune dacă: a) infracțiunea a fost săvîrșită cu participarea benevolă a victimei, cu excepția infracțiunilor a căror consimțămînt benevol al victimei nu are importanță pentru calificarea juridică a faptei, precum și în cazul victimelor care nu au împlinit vîrsta de 18 ani. b) după săvârșirea infracţiunii, a contribuit intenţionat, prin comportamentul său, la apariţia prejudiciului sau la majorarea cuantumului acestuia; c) a prezentat, cu bună ştiinţă, declaraţii mincinoase sau a refuzat intenţionat să contribuie la descoperirea infracţiunii în cadrul urmăririi penale sau al judecării cauzei, cu excepţia cazului în care aceasta are dreptul de a nu face declaraţii conform legii. (3) Persoana care a beneficiat de compensație financiară, totală sau parţială, pentru prejudiciul cauzat prin infracţiune contrar prevederilor alin. (2) este obligată să restituie suma primită.			nepatrimonial sau moral derivat din forme precum violența psihologică sau spirituală, fapt ce va genera, în mod inevitabil, practici neunitare, dificultăți majore legate de sarcina probei și un grad ridicat de arbitrariu în deciziile de acordare. În consecință, se impune ca din sfera beneficiarilor de compensație financiară acordată de stat să fie excluse formele de violență care nu permit o evaluare riguroasă și certă a pagubei, fiind reținute exclusiv cazurile în care infracțiunea a avut drept urmare vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. În mod similar, la art. 17 alin. (1) lit. g) din proiect, norma propusă necesită clarificări sub aspectul mecanismului de constatare și probare a circumstanțelor care justifică acordarea compensației financiare. Potrivit textului proiectului, beneficiază de compensație financiară „victimele persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de către autoritățile din Republica Moldova”. Cu toate acestea, proiectul nu stabilește criteriile în baza cărora se constată existența persecuției, autoritatea competentă să efectueze această apreciere și nici mijloacele de probă prin care persoana va putea demonstra întrunirea condițiilor prevăzute de lege.	documentele care atestă prejudiciul material și/sau moral. Excluderea anumitor forme de violență în familie ar restrânge nejustificat protecția acordată victimelor și ar contraveni scopului proiectului. Or, Directiva 2012/29/UE pune un accent deosebit pe protecția victimelor infracțiunilor săvârșite cu violență, inclusiv a victimelor violenței domestice, recunoscând vulnerabilitatea sporită a acestora și necesitatea unor măsuri suplimentare de sprijin și reparare a prejudiciului suferit. Cu referire la observația privind victimele persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de către autoritățile Republicii Moldova, menționăm că această categorie de beneficiari este definită la art. 2 din proiect, unde sunt stabilite elementele esențiale ale noțiunii. Totodată, pentru a beneficia de compensația financiară, persoana trebuie să întrunească toate condițiile prevăzute de lege, inclusiv să sesizeze organele competente ale Republicii Moldova cu

				privire la faptele de persecuție.
	AgențiaNațională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în Familie	**68.**	Art. 17 alin. (1) lit. d), se modifică după cum urmează: „ d) victimele infracțiunilor de violență împotriva femeilor și/sau a violenţei în familie” **Argumentare** Modificarea propusă la art. 17 alin. (1) lit. d) este necesară în vederea corelării prevederilor proiectului cu Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie. În redactarea actuală, categoria beneficiarilor este limitată la victimele infracțiunilor de violență în familie, fără a include și victimele infracțiunilor de violență împotriva femeilor. Or, Legea nr. 45/2007 reglementează în mod distinct atât prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor, cât și prevenirea și combaterea violenței în familie, consacrând mecanisme de protecție și asistență pentru ambele categorii de victime. Prin urmare, completarea prevederii cu sintagma „violență împotriva femeilor și/sau a violenței în familie” asigură concordanța cu cadrul normativ special, extinde în mod corespunzător sfera beneficiarilor serviciilor de suport și contribuie la utilizarea unei terminologii uniforme în legislația națională.	**Nu se acceptă** Dreptul la compensația financiară este condiționat de săvârșirea unei infracțiuni și se raportează la categoriile de infracțiuni prevăzute de prezenta lege, iar nu de noțiunea generală de violență utilizată în Legea nr. 45/2007.

	Oficiul Avocatului Poporului	**69.**	**Condiționarea compensației de cooperare și discriminarea pe criterii de reședință (art.17, 18)** Art. 17 alin. (2) lit. c) exclude de la dreptul la compensație financiară victimele care au refuzat intenționat să contribuie la descoperirea infracțiunii în cadrul urmăririi penale sau al judecării cauzei. Această condiționare ar putea transforma compensația într-un instrument de presiune juridică. Atât în art. 8 alin.(5) din Directiva 2012/29/UE, art. 11 alin.(3) din Directiva 2011/36/UE cât și art. 12 alin.(6) din Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane stabilesc în mod clar că accesul la asistență, protecție și compensare nu trebuie să fie condiționat de cooperarea victimei în procedurile judiciare. Considerăm că multe dintre victime ar putea refuza să depună mărturie din cauza sindromului de stres post-traumatic, a fricii de represalii din partea rețelelor criminale sau a intimidării. Excluderea lor de la compensație din acest motiv ar putea încălca dreptul la un remediu efectiv și la repararea prejudiciului.	**Precizare** În ceea ce privește **art. 17 alin. (2) lit. c)**, observația Avocatului Poporului pornește de la o premisă care nu corespunde conținutului proiectului. Norma nu condiționează acordarea compensației financiare de simpla cooperare a victimei cu organele de urmărire penală și nici nu sancționează refuzul legitim de a face declarații. Dimpotrivă, textul prevede expres excepția potrivit căreia victima nu poate fi lipsită de compensație atunci când beneficiază de dreptul de a nu face declarații, conform legii. Excluderea de la compensare intervine doar în situații excepționale, atunci când victima **prezintă cu bună știință declarații mincinoase** sau **refuză intenționat să contribuie la descoperirea infracțiunii**, printr-un comportament abuziv care împiedică în mod deliberat aflarea adevărului. Această reglementare urmărește protejarea integrității mecanismului de compensare financiară din partea statului și prevenirea acordării fondurilor publice în situații

				de rea-credință, fără a afecta victimele care, din motive de traumă, teamă sau vulnerabilitate, nu pot sau nu doresc să participe la procesul penal.
	Procuratura Generală	**70.**	**Art.17 alin.(1) lit.f)** al proiectului Legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunii, considerăm că, urmează a fi revizuit, deoarece conform redacției actuale a proiectului se constată că, victimele minore sunt beneficiari ai compensațiilor financiare pentru toate categoriile de infracțiuni săvârșite în privința acestuia, pe când persoanele majore sunt beneficiari doar în urma comiterii infracțiunilor prevăzute de art.17 alin.(1) lit. a-e) sau g) al proiectului.	**Nu se acceptă** Includerea victimelor minore în categoria beneficiarilor compensației financiare indiferent de categoria infracțiunii săvârșite reprezintă o măsură justificată de vulnerabilitatea specifică a copiilor și este în concordanță cu principiul interesului superior al copilului, consacrat atât de legislația națională, cât și de standardele internaționale în materia protecției victimelor. Copiii victime ale infracțiunilor constituie o categorie distinctă de persoane vulnerabile, întrucât efectele unei infracțiuni asupra acestora pot avea consecințe deosebit de grave asupra dezvoltării fizice, psihice și sociale. De asemenea, Directiva 2012/29/UE recunoaște în mod expres faptul că victimele-copii au nevoi specifice de protecție datorită vulnerabilității lor deosebite

				la victimizare secundară și repetată, intimidare și răzbunare. Articolul 22 alin. (4) al Directivei stabilește că victimele-copii sunt prezumate a avea nevoi speciale de protecție, iar evaluarea individuală trebuie realizată ținând cont de această vulnerabilitate. Prin urmare, acordarea accesului la compensație financiară tuturor victimelor minore nu reprezintă o extindere nejustificată a sferei beneficiarilor, ci o garanție suplimentară determinată de statutul special al copilului victimă. Totodată, includerea victimelor minore în categoria beneficiarilor compensației financiare nu trebuie analizată exclusiv prin prisma categoriei juridice a infracțiunii săvârșite, ci prin prisma efectelor pe care aceasta le poate produce asupra copilului victimă și a necesității asigurării unei protecții sporite. Chiar și în cazul unor infracțiuni care, raportate la victimele adulte, nu ar genera în mod obișnuit un drept la compensație financiară,

				precum infracțiunile contra patrimoniului (de exemplu, furtul) sau anumite infracțiuni care afectează dezvoltarea fizică, psihică ori socială a copilului, inclusiv cele legate de implicarea acestuia în consumul de substanțe interzise, consecințele asupra minorului pot fi semnificative și pot necesita intervenții de reabilitare și sprijin. În cazul copilului victimă, prejudiciul cauzat prin infracțiune nu se limitează la pierderea materială directă, ci poate include efecte asupra dezvoltării sale, sentimentului de siguranță, integrității psihologice și integrării sociale. Din acest motiv, instituirea unei protecții extinse pentru victimele minore reprezintă o măsură proporțională cu vulnerabilitatea acestora și corespunde obligației statului de a acorda o protecție specială copiilor afectați de infracțiuni, în conformitate cu principiul interesului superior al copilului.
		71.	Potrivit **art.17 alin.(1) lit.g)**, au dreptul la compensație financiară victimele persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de către	**Nu se acceptă** Cu referire la observația privind victimele persecutate de către structurile interne de

			autoritățile din Republica Moldova. În acest sens, este de menționat că, statul nu are pârghii practice pentru a preveni și combate aceste infracțiuni, or acest temei va constitui o gaură bugetară permanentă pentru Republica Moldova. De notat, că potrivit practicii constante CEDO, responsabilitatea pentru aceste categorii de infracțiuni este atribuită Federației Ruse, care deține în mod efectiv controlul asupra teritoriilor respective. Asumarea de către Republica Moldova de a acorda compensații pentru comiterea acestor infracțiuni considerăm că va aduce prejudicii semnificative și nejustificate bugetului de stat.	pe teritoriul necontrolat de către autoritățile Republicii Moldova, menționăm că această categorie de beneficiari este definită la art. 2 din proiect, unde sunt stabilite elementele esențiale ale noțiunii. Totodată, pentru a beneficia de compensația financiară, persoana trebuie să întrunească toate condițiile prevăzute de lege, inclusiv să sesizeze organele competente ale Republicii Moldova cu privire la faptele de persecuție. Astfel, includerea victimelor persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de autoritățile Republicii Moldova printre beneficiarii compensației financiare reprezintă o opțiune de politică legislativă orientată spre protecția victimelor, iar nu o asumare a răspunderii internaționale pentru faptele comise. Mecanismul de compensare financiară are caracter social și reparator, fiind destinat diminuării consecințelor suportate de victimă, independent de posibilitatea identificării, urmăririi sau sancționării făptuitorului. În al doilea rând,

				argumentul potrivit căruia Republica Moldova nu ar avea pârghii efective de prevenire și combatere a acestor infracțiuni nu este relevant pentru acordarea compensației financiare. Finalitatea instituției nu este sancționarea autorului, ci acordarea unui sprijin victimelor care au suferit prejudicii grave și care, în practică, nu dispun de o cale efectivă de recuperare a prejudiciului de la făptuitor. Totodată, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind atribuirea responsabilității Federației Ruse pentru încălcările produse în regiunea transnistreană nu exclude obligația pozitivă a Republicii Moldova de a adopta măsuri rezonabile pentru protejarea drepturilor persoanelor aflate sub jurisdicția sa și pentru acordarea unor mecanisme interne de sprijin victimelor. Acordarea unei compensații financiare din partea statului nu echivalează cu asumarea răspunderii pentru comiterea infracțiunii și nici nu afectează posibilitatea Republicii Moldova de a

				invoca răspunderea Federației Ruse în plan internațional. În plus, proiectul urmărește extinderea protecției și asupra victimelor persecutate de structurile de facto de pe teritoriul necontrolat, categorie aflată într-o situație de vulnerabilitate sporită și lipsită, în mod obiectiv, de acces efectiv la mecanisme de reparare a prejudiciului. Excluderea acestei categorii ar contraveni scopului legii, care este de a asigura reabilitarea și sprijinul victimelor infracțiunilor. În ceea ce privește impactul bugetar invocat, acesta reprezintă un aspect ce urmează a fi evaluat în cadrul analizei financiare a proiectului de lege și nu constituie, prin el însuși, un argument suficient pentru excluderea unei categorii de victime care necesită o protecție sporită. Protecția drepturilor victimelor nu poate fi condiționată exclusiv de considerente financiare, atât timp cât măsura este justificată prin interesul public și prin obligațiile statului de a institui

				mecanisme efective de sprijin și reabilitare. De asemenea, se menționează că proiectul de lege instituie un mecanism de compensare financiară care nu este condiționat de identificarea, tragerea la răspundere sau recuperarea prejudiciului de la făptuitor. Or, potrivit concepției generale a mecanismului de compensare, statul intervine subsidiar în situațiile în care victima, deși a suportat un prejudiciu ca urmare a unei infracțiuni, nu dispune de posibilitatea efectivă de a obține repararea acestuia pe alte căi. În acest sens, proiectul prevede aplicarea mecanismului de compensare inclusiv în situațiile în care făptuitorul nu a fost identificat, urmărirea penală a fost suspendată în condițiile legii sau persoana responsabilă de săvârșirea infracțiunii nu poate fi supusă răspunderii penale din motive obiective. Prin urmare, acordarea compensației financiare victimelor persecutate nu reprezintă o substituire a mecanismelor de răspundere penală sau a

				obligațiilor internaționale privind repararea prejudiciului, ci constituie o măsură de protecție socială și de sprijin acordată persoanei prejudiciate.
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**72.**	La art. 17 alin. (1) lit. f), formularea „victimele minore ale infracțiunilor” creează o incertitudine normativă, deoarece, interpretată literal, conferă dreptul la compensație tuturor minorilor victime ale oricărei infracțiuni, spre deosebire de lit. a)–e), care condiționează acordarea compensației de anumite categorii de infracțiuni. Se recomandă clarificarea sferei de aplicare a acestei norme sau reformularea acesteia, pentru a evita interpretările contradictorii.	**Nu se acceptă** A se vedea argumentele expuse la pct. 70 din sinteză.
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	**73.**	La articolul 17 alin. (1) lit. e) se va expune în următoarea redacție: „e) victimele infracțiunilor de trafic de ființe umane, trafic de copii, trafic de organe, țesuturi și celule umane, sclavie și condiții similare sclaviei, munca forțată”. Totodată, se recomandă completarea alineatului cu o categorie distinctă privind victimele infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant, precum și victimele infracțiunilor efectuării ilegale a sterilizării chirurgicale.	**Nu se acceptă** În ceea ce privește completarea lit. e) cu referire la victimele infracțiunilor de trafic de ființe umane, trafic de copii, sclavie și condiții similare sclaviei, precum și muncă forțată, aceste categorii de infracțiuni sunt deja cuprinse în sfera de aplicare a lit. b), care vizează victimele infracțiunilor contra libertății, cinstei și demnității persoanei (capitolul III din CP). Prin urmare, enumerarea suplimentară a acestora la lit. e) ar conduce la suprapuneri și

				la o enumerare excesiv de detaliată a categoriilor de infracțiuni. Referitor la victimele de sterilizare chirurgicală ilegală, nu se consideră necesară instituirea unor categorii distincte, or, aceste se regăsesc la lit.a). Criteriul avut în vedere la stabilirea dreptului la compensație este natura și gravitatea prejudiciului cauzat victimei, iar în cazul în care aceste fapte au drept consecință vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății ori decesul, victimele sunt deja acoperite prin lit. a). Astfel, reglementarea propusă asigură acoperirea situațiilor relevante fără a condiționa acordarea compensației de enumerarea exhaustivă a fiecărei infracțiuni.
Articolul 18. Subiectul dreptului la compensarea financiară (1) Dreptul la compensarea financiară îl are victima infracţiunii prevăzute la art. 17 alin. (1), săvârşite pe teritoriul Republicii Moldova, care este cetăţean al Republicii Moldova, străin sau apatrid ce se află pe	**Consiliul Superior al Magistraturii**	**74.**	La articolul 18 alin. (1) din proiect, textul „se află pe teritoriul Republicii Moldova la data comiterii infracțiunii” necesită clarificare, întrucât formularea utilizată nu delimitează caracterul legal sau ilegal al prezenței cetățeanului străin ori a apatridului pe teritoriul statului. Potrivit art. 3 din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, „ședere ilegală” reprezintă prezența pe	**Nu se acceptă** Criteriul stabilit la art. 18 alin. (1) din proiect – „se află pe teritoriul Republicii Moldova la data comiterii infracțiunii” – are drept scop stabilirea unei legături obiective între infracțiunea săvârșită și teritoriul statului, fără a institui o condiție suplimentară privind statutul

teritoriul Republicii Moldova la data comiterii infracţiunii. (2) În cazul victimelor infracțiunii care nu se încadrează în categoriile prevăzute la alin. (1), compensarea financiară se acordă: a) pentru victimele infracțiunilor care își au domiciliul sau reședința obișnuită întrun stat terț, în baza convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte; b) pentru victimele care își au domiciliul sau reședința obișnuită într-un stat membru al Uniunii Europene, în condițiile prevăzute de secțiunea a 5-a. (3) Dacă, în rezultatul infracţiunilor indicate la art. 17 alin. (1), victima infracţiunii a decedat, dreptul, în părţi egale, la compensarea financiară din contul statului îl au membrii familiei în cazul în care victima ar fi avut dreptul la aceasta. (4) Dreptul la compensarea financiară a cheltuielilor pentru înmormântarea victimei infracţiunii îl are persoana care le-a suportat, cu excepţia cazului prevăzut la art. 17 alin. (2) lit. a).			teritoriul Republicii Moldova a unui străin care nu îndeplinește sau nu mai îndeplinește condițiile privind intrarea, aflarea sau ședederea în Republica Moldova. Astfel, utilizarea exclusivă a criteriului aflării pe teritoriul Republicii Moldova la momentul săvârșirii infracțiunii poate conduce la includerea în categoria beneficiarilor și a persoanelor care nu au un statut legal de ședere, aspect care nu rezultă cu claritate din raţiunea instituirii mecanismului de compensare financiară acordată de stat. În acest context, se consideră necesară o revizuire a criteriului de determinare a sferei beneficiarilor, având în vedere că simpla prezență fizică a persoanei pe teritoriul statului la momentul săvârșirii infracțiunii nu constituie, în sine, un element suficient pentru stabilirea unei legături juridice relevante în vederea acordării compensației financiare de către stat. De altfel, în legislația comparată, inclusiv în art. 21 din Legea României nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor, act normativ care transpune Directiva 2004/80/CE privind despăgubirea victimelor infracționalității, sfera beneficiarilor este delimitată prin raportare la existența unei legături juridice cu statul. În acest sens, sunt avute	legal al victimei pe teritoriul țării. Or, mecanismul de compensare financiară are ca finalitate repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune și protecția victimei, iar nu reglementarea statutului de ședere al acesteia. În acest context, statutul juridic al aflării persoanei pe teritoriul Republicii Moldova nu poate constitui, prin sine însuși, un criteriu de excludere de la măsurile de protecție și sprijin acordate victimelor infracțiunilor. O persoană care a suferit un prejudiciu ca urmare a unei infracțiuni comise pe teritoriul Republicii Moldova rămâne titulară a drepturilor fundamentale ce decurg din calitatea de victimă, indiferent de statutul său legal pe teritoriul țării. Această abordare este în concordanță cu principiile Directivei 2012/29/UE care prevede că drepturile victimelor trebuie asigurate fără discriminare, inclusiv indiferent de statutul de rezident al acestora. Potrivit considerentului (9) și (10) al Directivei, accesul la drepturile prevăzute de actul

			în vedere, între altele, persoanele care au calitatea de cetățean străin ori apatrid și locuiesc legal în România, precum și cetățenii unui stat membru al Uniunii Europene aflați legal pe teritoriul României la data comiterii infracțiunii. Prin urmare, pentru asigurarea clarității și previzibilității normei, precum și în vederea unei eventuale armonizări cu soluțiile legislative consacrate în materia protecției victimelor infracțiunilor, este considerată oportună examinarea posibilității de completare a dispoziției propuse prin instituirea unor criterii suplimentare privind caracterul legal al aflării sau șederii cetățeanului străin ori a apatridului pe teritoriul Republicii Moldova la data comiterii infracțiunii.	normativ nu trebuie condiționat de statutul de rezident al victimei pe teritoriul statului.
	Oficiul Avocatului Poporului	**75.**	Art. 18 alin.(1) limitează dreptul la compensare la persoanele care aveau calitatea de cetățean, străin sau apatrid aflat pe teritoriul Republicii Moldova la data comiterii infracțiunii. Această formulare ar putea discrimina victimele în funcție de statutul lor de reședință la momentul faptei, contrar art. 1 din Directiva 2012/29/UE care interzice orice discriminare bazată pe cetățenie, naționalitate sau statut de ședere. Raportul Greta 20254 solicită ca statul să facă compensația accesibilă inclusiv victimelor străine. Propunere: Accesul la compensații financiare din partea statului nu trebuie să fie folosit ca un instrument de presiune pentru obținerea declarațiilor	**Precizare** Referitor la art. 18 alin. (1), propunerea de eliminare a condițiilor privind beneficiarii nu poate fi acceptată. Proiectul nu instituie o discriminare pe criteriul cetățeniei sau al statutului de ședere, ci stabilește domeniul de aplicare al mecanismului național de compensare financiară, în conformitate cu competența statului de a reglementa condițiile de acces la despăgubiri a prejudiciului cauzat prin infracțiune din bugetul de stat.

			penale. Reformularea textului pentru a garanta accesul la compensații pentru orice persoană care a fost victimă a unei infracțiuni în jurisdicția națională, indiferent de statutul său de rezidență sau de legalitatea ședерii sale	Mai mult, proiectul reglementează expres situația victimelor care nu se încadrează în ipoteza alin. (1). Astfel, **art. 18 alin. (2)** prevede acordarea compensației: a)victimelor care au domiciliul sau reședința obișnuită într-un stat terț, în baza convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte; b)victimelor care au domiciliul sau reședința obișnuită într-un stat membru al Uniunii Europene, în condițiile mecanismului de cooperare prevăzut de proiect. Prin urmare, proiectul nu exclude în mod absolut victimele străine, ci stabilește reguli diferențiate în funcție de cadrul juridic internațional aplicabil, în concordanță cu mecanismele de cooperare în materia compensării victimelor infracțiunilor.
Articolul 19. Condiţiile de acordare a compensaţiei financiare (1) Compensaţia financiară pentru prejudiciul cauzat prin infracţiune se acordă de către stat dacă sînt întrunite următoarele condiţii:	**Consiliul Superior al Magistraturii**	**76.**	La articolul 19 alin. (3) din proiect, Consiliul Superior al Magistraturii constată că dispozițiile propuse necesită corelare cu prevederile alin. (1) ale aceluiași articol. Potrivit alin. (3), în situația în care, la data emiterii hotărârii instanței asupra acțiunii civile născute din	**Se acceptă parțial** Art. 19 alin. (3) a fost revizuit. Contrar celor menționate în aviz, există situații în care compensația financiară poate

1) actul de constatare a săvârșirii infracţiunii este definitiv. Prin act de constatare a săvârșirii infracţiunii se are în vedere, după caz: a) hotărârea instanţei de judecată de condamnare; b) hotărârea instanţei de judecată de încetare a procesului penal pe temei de nereabilitare; c) hotărîrea instanței de judecată adoptată în condițiile art. 499 alin. (1) din Codul de procedură penală; d) ordonanţa procurorului de încetare a urmăririi penale în temeiul art. 275 pct. 4), 5), 7) şi 8) şi art. 285 alin. (2) pct. 2) şi 3) din Codul de procedură penală sau al art. 53 din Codul penal; 2) cererea a fost depusă în termen de 3 ani de la data la care actul de constatare a săvârșirii infracţiunii este definitiv; 4) dacă sursele făptuitorului sînt insuficiente pentru acoperirea prejudiciului rezultat din infracţiune, în cazul hotărârii definitive a instanţei de judecată cu privire la acţiunea civilă născută dintr-o cauză penală, dacă aceasta nu a fost executată integral, benevol sau silit, în perioada indicată la pct. 2) sau făptuitorul nu dispune de mijloace financiare, este insolvent sau este declarat dispărut;			cauza penală, compensația financiară a fost deja achitată de către stat, instanța deduce cuantumul acesteia din suma stabilită cu titlu de prejudiciu, iar suma corespunzătoare urmează să fie restituită de făptuitor în bugetul de stat. Totodată, alin. (1) al aceluiași articol prevede că acordarea compensației financiare este condiționată de existența unui act definitiv de constatare a săvârșirii infracțiunii, respectiv a unei hotărâri judecătorești definitive sau a altor acte procesuale expres enumerate. În acest context, nu este clară ipoteza normativă avută în vedere de autor, și anume în ce condiții compensația financiară ar putea fi deja achitată de către stat până la pronunțarea hotărârii instanței asupra acțiunii civile născute din cauza penală, în condițiile în care acordarea acesteia este condiționată de existența unui act definitiv de constatare a săvârșirii infracțiunii. Proiectul nu reglementează un mecanism care să justifice succesiunea acestor etape și nici nu explică situațiile în care plata compensației ar putea preceda soluționarea laturii civile. Lipsa unei corelări între alin. (1) și alin. (3) este de natură să creeze incertitudini în aplicarea normei și poate genera interpretări diferite cu privire la momentul nașterii dreptului la compensație, raportul dintre procedura administrativă de acordare a acesteia și	fi acordată de către stat anterior pronunțării hotărârii instanței asupra acțiunii civile născute din cauza penală. Astfel, proiectul reglementează mecanismul acordării avansului din compensația financiară, precum și posibilitatea acordării compensației financiare în cazul suspendării urmăririi penale ca urmare a neidentificării făptuitorului, potrivit art. 19 alin. (8). În aceste ipoteze, plata de către stat poate avea loc înainte ca instanța să se pronunțe asupra întinderii prejudiciului în cadrul acțiunii civile. Din acest motiv, dispozițiile alin. (3) urmăresc să prevină dubla reparare a aceluiași prejudiciu și să reglementeze mecanismul de recuperare a sumelor achitate de stat. În situația în care instanța stabilește ulterior prejudiciul prin hotărârea asupra acțiunii civile, aceasta deduce suma deja achitată victimei de către stat, iar făptuitorul este obligat să restituie suma corespunzătoare în bugetul de stat. Cu toate acestea, pentru a elimina orice posibilă

5) prejudiciul cauzat prin săvârșirea infracţiunii nu a fost şi nu poate fi compensat din alte surse (indemnizaţii, plăţi din asigurări, despăgubiri acordate de către făptuitor, benevol sau silit, până la emiterea hotărârii instanţei de judecată cu privire la acţiunea civilă născută dintr-o cauză penală distinctăsau în temeiul acesteia). (2) Dacă, în cadrul termenului indicat la alin. (1) pct. 2) din prezentul articol, a fost intentată procedura de executare silită a hotărârii instanţei de judecată cu privire la acţiunea civilă născută dintr-o cauză penală, însă, la momentul depunerii cererii de acordare a compensaţiei financiare de către stat, executarea hotărârii nu a avut loc sau a avut loc parţial, statul asigură compensarea prejudiciului prevăzut la art. 20, integral sau în partea neacoperită, dar nu mai mult decât în limitele indicate la art. 24 alin. (1). (3) Dacă, la data emiterii hotărârii instanţei de judecată în acţiunea civilă născută din cauza penală, compensaţia financiară a fost achitată deja de către stat, instanţa care examinează acţiunea civilă născută din cauza penală deduce suma compensaţiei din suma stabilită victimei în calitate			soluționarea acțiunii civile în procesul penal, precum și modalitatea de recuperare de către stat a sumelor achitate. În aceste condiții, Consiliul consideră necesară reexaminare și corelarea dispozițiilor art. 19 alin. (3) cu mecanismul instituit la alin. (1), astfel încât succesiunea procedurilor și efectele juridice ale acordării compensației financiare să fie reglementate într-o manieră clară, coerentă și previzibilă.	neclaritate privind ipotezele de aplicare a alin. (3), textul a fost reformulat astfel încât să prevadă expres că acesta se aplică și în cazul în care, anterior pronunțării hotărârii asupra acțiunii civile, victimei i-a fost acordat avansul din compensația financiară ori compensația financiară, inclusiv în cazurile prevăzute de lege.
		77.	În continuare, la același articol 19 alin. (3)–(8) din proiect, Consiliul Superior al Magistraturii observă că dispozițiile propuse reunesc norme care reglementează competențele unor autorități distincte, fără o delimitare suficient de clară a atribuțiilor acestora. Astfel, alin. (3) reglementează atribuțiile instanței de judecată în cadrul examinării acțiunii civile născute din cauza penală, inclusiv sub aspectul deduceriicompensației financiare deja achitate de stat și al obligației făptuitorului de a restitui în bugetul de stat suma corespunzătoare. În schimb, alin. (4)–(8) reglementează atribuțiile Comisiei interinstituționale pentru compensarea prejudiciului cauzat prin infracțiune, inclusiv aspecte ce țin de stabilirea, acordarea, suspendarea, recuperarea sau alte operațiuni aferente compensației financiare. Potrivit art. 54 alin. (1) lit. a) și b) din Legea nr. 100/2017 cu privire	**Precizare** Dispozițiile art. 19 alin. (3)–(8) nu instituie competențe concurente sau suprapuse între instanța de judecată și Comisia interinstituțională, ci reglementează aspecte distincte ale aceluiași mecanism de compensare a prejudiciului cauzat prin infracțiune. Astfel, alin. (3) stabilește exclusiv efectele acordării compensației financiare asupra soluționării acțiunii civile născute din cauza penală și obligația instanței de a evita dubla reparare a aceluiași prejudiciu prin deducerea sumelor deja achitate de stat. Totodată, acesta reglementează obligația făptuitorului de a

de prejudiciu. Suma compensaţiei urmează să fie achitată de către făptuitor în bugetul de stat. (4) La acordarea de către stat a compensaţiei financiare pentru prejudiciul cauzat prin infracţiune, din cuantumul acesteia se scad sumele achitate de către făptuitor până la acea dată ca despăgubiri, precum şi sumele obţinute sau în drept de a fi obţinute din alte surse pentru prejudiciile cauzate prin săvârşirea infracţiunii. (5) În cazul în care victima infracţiunii este minor, iar reprezentantul acesteia nu a depus cererea în termenul prevăzut la alin. (1) pct. 2), termenul respectiv începe să curgă din momentul în care victima infracţiunii a împlinit 18 ani. (6) Dacă victima infracțiunii s-a aflat în imposibilitate de a formula cererea de compensație financiară, termenul de 3 ani se calculează de la data la care a încetat starea de imposibilitate, cu prezentarea documentelor justificative. (7) În cazul în care asupra acțiunii civile născută dintr-o cauză penală urmează să hotărască instanța civilă, termenul de 3 ani curge de la data rămînerii			la actele normative, conținutul proiectului actului normativ se sistematizează după criterii logice, iar dispozițiile normative trebuie ordonate într-o succesiune firească, astfel încât să asigure coerența și aplicarea unitară a reglementării. Totodată, în conformitate cu art. 3 din aceeași lege, actul normativ trebuie să respecte principiile coerenței, clarității și previzibilității. În această configurație normativă, raportul dintre competențele instanței de judecată și cele ale Comisiei nu rezultă cu suficientă claritate, ceea ce poate genera dificultăți de interpretare și aplicare, inclusiv sub aspectul delimitării atribuțiilor fiecărei autorități și al succesiunii procedurilor prevăzute de lege. În vederea asigurării coerenței reglementării și evitării unor eventuale suprapuneri de competență, Consiliul consideră oportună revizuirea structurii art. 19, prin delimitarea expresă a atribuțiilor instanței de judecată de cele ale Comisiei interinstituționale, precum și prin reglementarea clară a raportului dintre procedura judiciară și procedura administrativă de acordare și recuperare a compensației financiare.	restitui în bugetul de stat suma achitată de stat victimei. Pe de altă parte, alin. (4)–(8) nu reglementează atribuțiile instanței de judecată, ci condițiile și particularitățile mecanismului de acordare a compensației financiare de către autoritatea competentă, inclusiv modalitatea de determinare a cuantumului acesteia și situațiile speciale în care poate fi solicitată compensația. Prin urmare, normele respective nu se suprapun și nu creează un conflict de competență, ci reglementează etape succesive și complementare ale aceluiași mecanism juridic: procedura administrativă de acordare a compensației financiare și procedura judiciară de soluționare a acțiunii civile. Faptul că acestea sunt reunite în cadrul aceluiași articol nu afectează claritatea normei și nici delimitarea atribuțiilor fiecărei autorități. Suplimentar, menționăm că atribuțiile Comisiei, procedura, criteriile și modul de calcul al cuantumului compensației financiare vor fi

definitive a hotărârii prin care a fost admisă acțiunea civilă. (8) Prin derogare de la alin. (1) pct. 1), în cazul în care făptuitorul nu este identificat, victima infracțiunii poate formula cererea de compensație financiară în termen de 3 ani de la data la care ordonanța de suspendare a urmăririi penale nu mai poate fi contestată ori a fost menținută definitiv în urma controlului prevăzut de lege..				stabilite în hotărârea de Guvern.
	Oficiul Avocatului Poporului	**78.**	**Condiționarea birocratică de executarea silită prealabilă (art.19)** Conform art. 19 alin. (1) punctele 4) și 5), statul acordă compensații financiare doar dacă s-a dovedit că resursele făptuitorului sunt insuficiente pentru acoperirea prejudiciului, în urma unei hotărâri definitive care nu a putut fi executată silit, benevol sau parțial, ori dacă făptuitorul este insolvabil sau dispărut. Această cerință instituie o povară administrativă și financiară disproporționată pentru victimă. Pentru a demonstra insolvabilitatea autorului, victima ar putea fi forțată să inițieze proceduri costisitoare de executare silită, plătind onorariile executorului judecătoresc. Jurisprudența5 Curții de Justiție a Uniunii Europene a stabilit că schemele naționale de compensare a victimelor violenței trebuie să funcționeze ca un mecanism subsidiar direct, simplu și rapid. Condiționarea compensației de parcurgerea prealabilă a unui proces civil și a unei proceduri de executare silită de lungă durată golește de conținut dreptul la despăgubire și întârzie nejustificat sprijinul financiar de urgență. Proiectul prevede explicit, la art. 17 alin. (1) lit. g), că victimele persecutate de către structurile din teritoriul necontrolat de autoritățile constituționale (regiunea transnistreană) au dreptul la compensație financiară de la stat. Pentru a beneficia de	**Precizare** *Cu referire la condiționarea birocratică de executarea silită prealabilă menționăm următoarele:* Mecanismul instituit prin proiect are caracter **subsidiar**, statul intervenind în compensarea prejudiciului cauzat prin infracțiune atunci când victima nu a putut obține repararea acestuia din alte surse, inclusiv de la persoana responsabilă de cauzarea prejudiciului, adică făptuitorul. Totodată, proiectul nu impune victimei o sarcină excesivă de probare a imposibilității executării prejudiciului. În acest sens, or, art. 21 alin. (5) lit. d) din proiect prevede posibilitatea anexării la cerere a **declarației pe propria răspundere a victimei privind neexecutarea hotărârii instanței de judecată referitoare la prejudiciul cauzat prin infracțiune în cadrul procedurii de executare sau, după caz, privind suma**

			această compensație, art. 19 alin. (1) impune condiția existenței unui „act de constatare a săvârșirii infracţiunii” cu caracter definitiv. Propunere: Modificarea cerinței din art.19 privind epuizarea prealabilă a procedurilor de executare silită împotriva autorului. Statul trebuie să despăgubească direct victima pe baza raportului Comisiei, preluând ulterior urmărirea patrimonială a făptuitorului prin drept de regres. De asemenea, instituirea unui mecanism simplificat probatoriu pentru victimele din stânga Nistrului prin depunerea plângerii la organele de drept constituționale.	**prejudiciului compensată până la data depunerii cererii**, în cazul existenței unei proceduri de executare silită. Prin urmare, victima nu este obligată să suporte o procedură probatorie complexă pentru a demonstra lipsa mijloacelor financiare ale făptuitorului, ci poate prezenta informațiile disponibile și declarația prevăzută de lege, acestea urmând a fi evaluate de Comisie în cadrul examinării cererii. Condiția privind caracterul subsidiar al compensației este necesară pentru delimitarea responsabilității statului de obligația principală a făptuitorului de a repara prejudiciul cauzat prin infracțiune și pentru evitarea dublării compensării din bugetul de stat a acelorași prejudicii. În același timp, prevederile proiectului instituie garanții pentru situațiile în care recuperarea prejudiciului de la făptuitor este imposibilă sau parțială, inclusiv prin acordarea compensației în

				limita prejudiciului neacoperit și în limitele stabilite de lege. *Cu referire la dreptul privind compensația financiară a victimelor persecutate* Nu se acceptă instituirea unui mecanism distinct de compensare exclusiv în baza unei plângeri depuse de către victimele persecutate la organele competete, deoarece acordarea compensației financiare de către stat trebuie să se bazeze pe existența unor elemente suficiente privind săvârșirea unei infracțiuni și prejudiciul cauzat. Condiția existenței unui act de constatare a săvârșirii infracțiunii are rolul de a asigura un nivel minim de verificare juridică a situației invocate și de a preveni acordarea compensațiilor în lipsa unor date obiective privind existența faptei prejudiciabile. Totodată, proiectul prevede la art. 19 alin. (8) o derogare expresă pentru situațiile în care făptuitorul nu este identificat, oferind victimei posibilitatea de a solicita compensația în baza

				suspendării urmăririi penale care nu mai poate fi contestată sau a fost menținută definitiv în urma controlului prevăzut de lege. Această soluție permite adaptarea mecanismului la dificultățile specifice investigării faptelor comise în teritorii necontrolate efectiv de autoritățile Republicii Moldova. Prin urmare, proiectul asigură un echilibru între necesitatea protecției victimelor și obligația statului de a administra un mecanism de compensare bazat pe criterii verificabile și uniforme.
	Procuratura Generală	**79.**	La **art.19 alin.(1)** punctele urmează a fi numerotate în ordinea corespunzătoare, lipsește punctul 3 al alin.(1).	**Se acceptă**
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**80.**	La pct. 4)[1] din alin. (1) al art. 19 din *proiect* considerăm inutilă introducerea sintagmei „*făptuitorul nu dispune de mijloace financiare suficiente*" or la începutul punctului este deja inclus cazul când „*sursele făptuitorului sînt insuficiente pentru acoperirea prejudiciului rezultat din infracţiune"*. Tot în cadrul aceluiaș punct notăm că conform legislației naționale nu există insolvabilitatea persoanei fizice, or aparent pentru majoritatea infracțiunilor	**Nu se acceptă** Intenția autorului proiectului a fost de a pune accent atât pe situația în care sursele făptuitorului sunt insuficiente, cât și pe cea în care făptuitorul nu dispune de mijloace financiare. Cu referire la „instituția insolvabilității persoanei fizice", menționăm că, în

[1] Se impune renumerotarea pct. 4) →pct. 3), pct. 5) →pct. 4)

			pentru care poate fi dispusă compensarea de către stat a victimelor, subiectul infracțiunii poate fi exclusiv o persoană fizică.	sensul legii penale, noțiunea de „făptuitor” este utilizată în sens larg, adică se referă atât la persoana fizică, cât și la cea juridică, dacă infracțiunea este de natură să atragă răspunderea ambelor categorii de subiecții. În acest context, noțiunea de „insolvabilitate” sau „stare de insolvabilitate” este proprie doar persoanei juridice. Prin urmare, utilizarea termenului de „insolvabilitate” în acest context normative este în conformitate cu legislația. Suplimentare, menționăm că potrivit categoriilor de infracțiuni prevăzute în proiectul de lege, subiectul infracțiunii este și persoana juridică spre exemplu art. 165 CP „traficul de ființe umane”, art. 206 „traficul de copii” etc.
		81.	La alin. (2) al art. 19 din proiectul legii noi, pentru precizie, propunem completarea sintagmei *„hotărârii instanţei de judecată cu privire la acţiunea civilă”* prin expunerea acsteia în modul următor: *„hotărârii instanţei de judecată* ***emise în beneficiul victimei****, cu privire la acţiunea civilă”.*	**Nu se acceptă** Propunerea nu este argumentată, astfel nu sunt clare raționamentele autorului avizului. Or, formularea din proiect este suficient de clară și nu creează dificultăți de interpretare.
		82.	La alin. (3) al art. 19 din proiectul legii noi, considerăm ncesară punerea în seama unui participant al procesului judiciar **de a informa instanța asupra compensației**	**Nu se acceptă** Propunerea nu se acceptă, întrucât mecanismul de informare a instanței este deja

			financiare deja achitate de către stat, acțiune care ar fi necesară întru evitarea dublei încasări a compensației de către victimă.	reglementat de proiect. Astfel, potrivit art. 23 alin. (8), Ministerul Justiției are obligația de a informa, în termen de 10 zile lucrătoare de la emiterea ordinului privind acordarea compensației financiare, organul de urmărire penală, procurorul, instanța care examinează cauza penală sau, după caz, instanța care examinează acțiunea civilă rezultată din cauza penală, cu privire la cererea de compensare și decizia adoptată. În aceste condiții, instanța dispune de informațiile necesare pentru aplicarea art. 19 alin. (3), care prevede deducerea compensației deja achitate de stat din cuantumul prejudiciului acordat victimei și obligarea făptuitorului la restituirea sumei respective în bugetul de stat. Prin urmare, riscul dublei compensări este deja prevenit prin mecanismul instituit de proiect, iar instituirea unei obligații suplimentare în sarcina participanților la proces ar reprezenta o dublare inutilă a reglementării.
		83.	La art.19:	**Nu se acceptă**

	Ministerul Finanțelor		- alin.(1) pct. 4), se propune reexaminarea prevederii prin care se instituie dreptul la compensarea financiară din contul statului în situația în care făptuitorul nu dispune de mijloace financiare, este insolvabil sau este declarat dispărut. Lipsa mijloacelor financiare a înfăptuitorului infracțiunii, sau a declarării dispariției făptuitorului nu demonstrează, prin ea însăși, imposibilitatea de executare a obligației de reparare a prejudiciului și nici nu exclude posibilitatea recuperării ulterioare a creanței.	Compensația financiară acordată de stat are un caracter subsidiar și urmărește să asigure victimei o compensație pentru prejudicial cauzat prin infracțiune atunci când aceasta, nu poate obține repararea prejudiciului de la făptuitor. Lipsa mijloacelor financiare, starea de insolvabilitate a făptuitorului (persoana juridică) sau dispariția făptuitorului nu au ca efect stingerea obligației acestuia de reparare a prejudiciului și nici transferarea definitivă a acestei obligații asupra statului. Aceste circumstanțe constituie temeiuri care justifică acordarea compensației financiare de către stat în condițiile prezentei legi, fără a afecta dreptul statului de a recupera ulterior sumele achitate, în condițiile legii, de la persoana obligată la repararea prejudiciului, adică acțiunea de regres. Totodată, sintagma privind lipsa mijloacelor financiare ale făptuitorului urmează a fi interpretată prin prisma imposibilității executării, la

				momentul acordării compensației, a obligației de reparare a prejudiciului, și nu ca o constatare a imposibilității definitive de recuperare a creanței. Eventuala îmbunătățire ulterioară a situației patrimoniale a făptuitorului nu împiedică recuperarea sumelor achitate de stat. Aceeași rațiune este aplicabilă situației în care făptuitorul este declarat dispărut. Declararea dispariției nu stinge obligația de reparare a prejudiciului și nu exclude posibilitatea identificării ulterioare a acestuia și a executării creanței. Menținerea acestei ipoteze este necesară tocmai pentru a evita ca victima să fie lipsită de orice posibilitate efectivă de compensare pe durata în care executarea obligației de către făptuitor este imposibilă. În acest sens, mecanismul propus nu urmărește instituirea unei răspunderi primare a statului pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune, ci asigurarea unui mecanism subsidiar de compensare în situația în care repararea prejudiciului de

				către făptuitor nu poate fi obținută efectiv, fără a stinge obligația acestuia față de victimă sau, după caz, față de stat.
		84.	- excluderea alin.(3), deoarece proiectul nu stabilește un mecanism clar și expres de acordare anticipată a compensației financiare înainte de existența unei hotărâri definitive a instanței prin care să fie stabilit prejudiciul cauzat victimei. În lipsa unei asemenea reglementări, norma propusă este lipsită de aplicabilitate practică și creează incertitudine juridică privind momentul, temeiul și procedura achitării compensației de către stat.	**Nu se acceptă** A se vedea argumentele expuse la pct.76 din sinteză.
		85.	- excluderea alin.(6), deoarece norma nu definește și nu stabilește criteriile în baza cărora se constată existența „imposibilității de a formula cererea de compensație financiară”, nu indică situațiile care pot fi considerate impedimente obiective de a formula cererea, prin urmare, în lipsa unor criterii clare, există riscul unei aplicări neuniforme a prevederii, precum și al extinderii nejustificate a termenului de depunere a cererii de compensație financiară.	**Nu se acceptă** Sintagma „imposibilitatea de a formula cererea” are un caracter general și permite acoperirea unor situații obiective și justificate care împiedică persoana să-și exercite dreptul în termenul prevăzut de lege. Acestea pot rezulta, după caz, din starea gravă de sănătate a persoanei, lipsirea de libertate și imposibilitatea efectivă de a întreprinde demersurile necesare etc. Stabilirea unei enumerări exhaustive a unor asemenea situații ar putea dimpotrivă exclude unele cazuri obiective care, deși expres nu sunt prevăzute de

				lege, dar în mod real fac imposibilă formularea cererii în termenul prevăzut de lege. Prin urmare, caracterul general al sintagmei este necesar pentru a asigura aplicarea normei în raport cu diversitatea situațiilor concrete. Totodată, alin. (6) nu instituie o prelungire automată a termenului, ci condiționează recalcularea acestuia de încetarea stării de imposibilitate și prezentarea documentelor justificative. Astfel, existența circumstanțelor invocate urmează a fi demonstrată de solicitant și apreciată în raport cu situația concretă. În aceste condiții, norma asigură un echilibru între necesitatea respectării termenului de 3 ani și necesitatea de a nu priva persoana de dreptul la compensație în situațiile în care exercitarea acestuia a fost obiectiv imposibilă.
		86.	- excluderea alin. (8), deoarece norma propusă stabilește un termen de 3 ani calculat de la data la care ordonanța de suspendare a urmăririi penale nu mai poate fi contestată sau a fost menținută definitiv în urma controlului prevăzut de	**Precizare** Potrivit art. 24 alin. (3) din proiect, statul, prin intermediul Ministerului Justiției, se subrogă în drepturile victimei infracțiunii

			lege, însă nu reglementează efectele juridice în situația identificării ulterioare a făptuitorului. În lipsa unei reglementări exprese, pot apărea situații în care statul suportă definitiv prejudiciul cauzat prin infracțiune, deși ulterior este identificată persoana responsabilă de infracțiune.	care a beneficiat de compensație financiară acordată de stat, în vederea recuperării de la infractor a sumelor achitate victimei. Prin urmare, acordarea compensației financiare în situația în care făptuitorul nu a fost identificat nu are ca efect suportarea definitivă de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune și nici stingerea obligației persoanei responsabile de reparare a prejudiciului. În cazul identificării ulterioare a făptuitorului, statul dispune de dreptul de regres, exercitat prin mecanismul subrogației prevăzut la art. 24 alin. (3).
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	**87.**	La articolul 19 alin. (1) pct. 2 se propune examinarea oportunității extinderii termenului de 3 ani pentru victimelor violenței sexuale și ale traficului de ființe umane, deoarece ele pot avea nevoie de o perioadă îndelungată pentru depășirea traumelor și pentru inițierea procedurilor de solicitare a compensației financiare.	**Nu se acceptă** Termenul de 3 ani prevăzut la art. 19 alin. (1) pct. 2 reprezintă un termen general și rezonabil pentru exercitarea dreptului la compensație financiară. Totodată, proiectul prevede la alin. (5), (6) și (8) mecanisme speciale pentru situațiile în care victima, din motive obiective, nu a putut formula cererea în termenul general, astfel încât nu se impune necesitatea extinderii acestui termen.

Articolul 20. Prejudiciul cauzat prin infracţiune pentru care statul asigură compensare financiară (1) La stabilirea cuantumului compensaţiei financiare, acordată de către stat pentru prejudiciul cauzat prin săvîrșirea infracțiunii, se iau în calcul: a) cheltuielile de spitalizare, tratament sau alte cheltuieli medicale suportate de victima infracţiunii; b) prejudiciul cauzat ochelarilor, lentilelor de contact, protezelor dentare şi altor obiecte care constituie mijloace de realizare a funcţiilor unor părţi individuale ale corpului uman; c) prejudiciul cauzat prin distrugerea sau deteriorarea bunurilor victimei infracţiunii sau prin deposedarea acesteia prin săvârșirea infracţiunii prevăzute la art. 17 alin. (1); d) prejudiciul cauzat prin pierderea capacităţii de muncă, dacă aceasta a fost provocată de faptele infracţionale; e) cheltuielile de înmormîntare a victimei infracţiunii, în cazul decesului acesteia. f) prejudiciul moral suferit ca urmare a infracțiunilor prevăzute la art. 17 alin. (1);	**Ministerul Finanțelor**	**88.**	La art.20 alin.(1) lit.f), proiectul stabilește dreptul victimei la compensarea prejudiciului moral suferit ca urmare a infracțiunilor prevăzute la art. 17 alin.(1), însă nu reglementează criteriile de determinare a cuantumului compensației, condițiile de acordare, procedura de evaluare a prejudiciului moral. Totodată, proiectul înaintat spre reavizare, transpune Directiva (UE) 2004/80 a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității, Decizia Comisiei 2006/337/CE din 19 aprilie 2006 de stabilire a formularelor standard pentru transmiterea cererilor și deciziilor în temeiul Directivei 2004/80/CE din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității, Directiva (UE) 2012/29 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului, CELEX: 32012L0029, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L315/57 din 14 noiembrie 2012. Prin urmare, având în vedere că actele Uniunii Europene transpuse nu prevăd obligația acordării despăgubirilor pentru prejudiciul moral, considerăm că instituirea unui asemenea mecanism depășește cerințele de armonizare, în lipsa unei justificări temeinice privind necesitatea și impactul bugetar al unei astfel de reglementări.	**Precizare** Potrivit art. 24 alin. (2) din proiect, procedura, criteriile și modul de calcul al cuantumului compensației financiare se stabilesc de Guvern. Prin urmare, criteriile detaliate privind compensația financiară și pentru prejudicial moral vor fi dezvoltate în actul normativ subsidiar legii. Totodată, faptul că Directiva 2004/80/CE nu instituie în mod expres obligația statelor de a acorda compensații pentru prejudiciul moral nu împiedică legiuitorul național să instituie un asemenea mecanism. Normele europene în materia protecției victimelor stabilesc un nivel minim de protecție și nu exclud posibilitatea statelor membre de a adopta măsuri mai favorabile victimelor. În acest sens, este relevant chiar considerentul (6) al Directivei 2004/80/CE, potrivit căruia *victimele infracționalității în Uniunea Europeană trebuie să aibă dreptul la o despăgubire echitabilă și corespunzătoare prejudiciilor suferite, indiferent de locul din Comunitatea Europeană*

g) prejudiciul cauzat prin exploatarea prin muncă, inclusiv salariul neachitat și prin condițiile de muncă precare, în cazul victimelor traficului de ființe umane, sclaviei, condițiilor similare sclaviei, muncii forțate și traficului de copii. (2) Membrii familiei care se aflau la întreținerea victimei infracțiunii al cărei deces a fost provocat de o infracțiune, beneficiază de compensație financiară pentru prejudiciul cauzat prin pierderea mijloacelor de întreținere.				*în care a fost săvârșită infracțiunea*. Prin urmare, directiva pornește de la necesitatea asigurării unei despăgubiri corespunzătoare a prejudiciilor suportate de victimă, atât a celor materiale cât și nemateriale. Compensarea prejudiciului moral este justificată prin natura și gravitatea consecințelor pe care anumite infracțiuni le produc asupra victimei, prejudiciul suferit nefiind întotdeauna susceptibil de exprimare exclusiv în valori patrimoniale. În special, pentru infracțiunile prevăzute la art. 17 alin. (1), atingerea adusă integrității fizice și psihice, demnității, vieții private sau altor valori nepatrimoniale poate constitui o consecință directă și substanțială a infracțiunii.
		89.	Totadă se constată că lipsește pct. 3) din alin. (1).	**Se acceptă** Proiectul a fost revizuit inclusiv din punct de vedere gramatical.
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	**90.**	La articolul 20, alin. (1) lit. a) după cuvintele: „alte cheltuieli medicale suportate de victima infracţiunii” se completează cu cuvintele: „inclusiv cheltuielile de recuperare psihologică suportate de victimă”.	**Nu se acceptă** Propunerea este lipsită de argumente. Or, potrivit art. 32 alin. (5^1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, avizele și

				recomandările urmează să conțină obiecții și propuneri motivate, cu anexarea, după caz, a versiunii redactate a proiectului sau a unor prevederi.
Articolul 21. Cererea privind acordarea compensației financiare (1) Compensarea financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracţiune se efectuează în temeiul cererii scrise privind acordarea compensaţiei financiare, care se examinează de Comisia interinstituțională pentru compensarea prejudiciului cauzat prin infracţiune. (2) Cererea privind acordarea compensației financiare se depune de către persoana indicată la art.18 alin. (1) şi (4) sau de către reprezentantul său legal, dacă aceasta este minor. Dacă în privința persoanei este instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei, cererea poate fi depusă atît de către persoană, cît şi de către tutore. Cererea privind acordarea compensaţiei financiare poate fi depusă şi de către organizaţiile necomerciale care activează în domeniul reabilitării victimelor infracţiunilor, dacă este semnată de victima infracţiunii, și cuprinde datele prevăzute la alin.	**Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești**	**91.**	La lit. b) din alin. (4) al art. 21 din proiectul legii noi, aparent, calitatea solicitantului se restrânge și este în contradicție cu însuși intenția adoptării modificărilor la noțiunea de victimă a infracțiunilor care beneficiază de compensații, nefiind incluse rudele de până la gradul IV (a se vedea textul art. 2 din proiectul legii noi).	**Se acceptă** A se vedea art. 21 alin. (4) lit.b) din proiect.
		92.	Se propune substituirea, în art. 21 al alin. (5) lit. d) a cerinței privind prezentarea declarației pe propria răspundere a victimei referitoare la neexecutarea hotărârii instanței de judecată privind prejudiciul cauzat prin infracțiune cu **obligația *„prezentării încheierii executorului judecătoresc de restituire a documentului executoriu, emisă în temeiul art. 86 alin. (1) lit. b) din Codul de executare.”*** Această modificare este necesară deoarece declarația pe propria răspundere reprezintă un simplu mijloc declarativ, care nu oferă suficiente garanții privind veridicitatea informațiilor și poate conduce la acordarea compensației financiare în lipsa unei verificări obiective a imposibilității executării silite. În schimb, încheierea executorului judecătoresc constituie un	**Precizare** Propunerea ar institui o condiție suplimentară pentru acordarea compensației financiare, care nu rezultă din scopul și mecanismul reglementat de proiect și ar îngreuna accesul victimelor la acest drept. Declarația pe propria răspundere nu constituie unicul temei pentru acordarea compensației, ci reprezintă un înscris prezentat în susținerea cererii, urmând ca Ministerul Justiției să verifice îndeplinirea tuturor condițiilor prevăzute de lege înainte de emiterea deciziei. Totodată, declarația pe propria răspundere produce

(3), fiind anexate documentele prevăzute la alin. (5). (3) În situații urgente, pentru acordarea compensației financiare sau a avansului din compensația financiară, dacă victima infracțiunii se află într-o stare de incapacitate temporară, cauzată de infracțiune, care o împiedică să semneze cererea și nu are posibilitatea de a desemna un reprezentant legal, aceasta poate fi depusă în numele său de către un membru al familiei, cu anexarea documentelor justificative ce atestă starea de incapacitate. (4) Cererea privind acordarea compensației financiare trebuie să cuprindă date referitoare la: a) numele, prenumele, cetăţenia, data şi locul naşterii, domiciliul sau reşedinţa victimei infracţiunii şi/sau, după caz, a altei persoane care are dreptul la compensația financiară; b) calitatea solicitantului – soţ, copil sau persoană aflată la întreţinerea persoanei decedate, în cazul victimelor infracţiunilor prevăzute la art. 18 alin. (4); c) fapta infracţională săvârșită, care se încadrează în lista celor stabilite la art. 17 alin. (1), data, locul şi împrejurările săvârșirii acesteia;			act oficial emis în cadrul procedurii de executare silită, care confirmă că au fost întreprinse măsurile de executare prevăzute de lege și că documentul executoriu a fost restituit în condițiile art. 86 alin. (1) lit. b) din Codul de executare, ca urmare a imposibilității executării. O asemenea soluție asigură utilizarea eficientă a mijloacelor financiare publice, exclude riscul acordării neîntemeiate a compensației și executrea concomitentă a documentului executoriu, precum și garantează că intervenția statului are loc doar după epuizarea mecanismului de executare silită împotriva făptuitorului.	efecte juridice, iar prezentarea cu bună știință a unor informații necorespunzătoare adevărului atrage răspunderea prevăzută de lege. Instituirea obligației de a prezenta în toate cazurile încheierea executorului judecătoresc de restituire a documentului executoriu ar îngreuna nejustificat procedura de acordare a compensației și ar limita accesul victimelor la mecanismul de sprijin instituit de lege, fără a aduce garanții suplimentare esențiale față de mecanismul de verificare deja prevăzut de proiect.
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	**93.**	La articolul 21 alin. (4) lit. b), se recomandă revizuirea trimiterii la art. 18 alin. (4), întrucât categoria „soț, copil sau persoană aflată la întreținerea persoanei decedate” este reglementată la art. 18 alin. (3), iar alin. (4) se referă la persoana care a suportat cheltuielile de înmormântare.	**Se acceptă parțial** Se va menține trimiterea la art. 18 alin. (4), având în vedere că enumerarea categoriilor de persoane care au dreptul la compensație a fost exclusă din cuprinsul normei. În acest sens, a se vedea art. 21 alin. (4) lit. b).

d) prejudiciul suferit ca rezultat direct al infracţiunii conform prevederilor art. 20; e) organul sesizat despre săvârșirea infracţiunii (organul de constatare sau organul de urmărire penală), data sesizării acestuia; f) etapa în care se află cauza penală, în cazul în care se solicită avansul din compensație; g) numărul şi data actului organului de urmărire penală sau, după caz, ale hotărârii judecătoreşti, conform art. 19 alin. (1) pct. 1), alin. (7) și (8); h) sumele plătite cu titlu de despăgubiri de către făptuitor sau alte plăţi pentru prejudiciile cauzate prin săvârșirea infracţiunii, obţinute de victima infracţiunii dintro altă sursă legală; i) cuantumul compensaţiei financiare solicitate; î) venitul lunar al victimei infracțiunii sau după caz, venitul lunar al fiecărui membru al familiei victimei infracțiunii în cazul în care se solicită avansul din compensație; j) datele bancare ale contului pe care urmează a fi transferată compensaţia financiară, precum şi graficul (termenele) achitării compensaţiei, în cazul în care victima infracţiunii solicită achitarea în tranşe a acesteia;				

k) declarație pe propria răspundere privind inexistența situațiilor prevăzute la art. 17 alin. (2), precum și a veridicității datelorindicate în cerere. (5) La cererea privind acordarea compensației financiare se anexează următoarele documente justificative pentru datele înscrise în cerere: a) copia actului de identitate; b) copia actului care confirmă statutul persoanei care solicită acordarea compensaţiei financiare, în cazul prevăzut la art. 18 alin. (3) și (4); c) documentele care justifică cuantumul solicitat al compensaţiei financiare pentru prejudiciul produs prin infracţiune; d) declarația pe propria răspundere a victimei despre neexecutarea hotărârii instanţei de judecată privind prejudiciul cauzat prin infracţiune în cadrul unei proceduri de executare sau, după caz, privind suma prejudiciului compensată până la data depunerii cererii privind acordarea compensaţiei financiare, în cazul procedurii de executare silită a hotărârii de judecată cu privire la acţiunea civilă născută din cauza penală;				

e) orice alte documente deţinute de victima infracţiunii, necesare pentru soluţionarea cererii.				
Articolul 23. Procedura de examinare a cererii privind acordarea compensației financiare (1) Cererea privind acordarea compensaţiei financiare, împreună cu actele anexate la aceasta, se depune la Ministerul Justiţiei şi se examinează de Comisie în termen de 30 de zile de la depunere. (2) În urma examinării cererii, Comisia decide acordarea compensaţiei financiare şi stabileşte cuantumul compensaţiei sau refuză motivat acordarea acesteia. (3) În cazul în care are loc reluarea urmăririi penale, precum şi în alte situaţii care fac imposibilă adoptarea unei decizii asupra solicitării de compensare financiară a prejudiciului, examinarea cererii se suspendă prin decizie motivată a Comisiei, urmând a fi reluată după încheierea procesului penal sau după dispariţia situaţiilor care au determinat suspendarea examinării cererii respective. (4) Decizia Comisiei prin care se acordă sau se refuză	**Ministerul Afacerilor Interne**	**94.**	la alin. (1) se stabilește că Comisia interinstituțională pentru compensarea prejudiciului cauzat prin infracțiune examinează cererea în termen de 30 de zile de la depunere. Pe de altă parte, la alin. (5) este indicat faptul că decizia comisiei prenotate, în termen de 2 zile lucrătoare de la adoptare, se transmite ministrului justiției care, prin ordin, dispune acordarea sau neacordarea compensației financiare. În acest context, pare să existe o situație de încălcare a termenului legal în care o procedură administrativă trebuie finalizată (a se vedea art. 60 alin. (1) din Codul administrativ nr. 116/2018), fapt ce impune revizuirea alineatelor vizate, or, se prezumă că procedura administrativă necesită a fi finalizată odată cu emiterea unui act administrativ, în termen de 30 de zile fie de la data prevăzută în lege pentru exercitarea unei atribuții stabilite, fie de la data înregistrării cererii de către autoritatea publică ierarhic superioară sau de cea de control, sau fie de la data înregistrării cererii complete, după caz cu toate actele necesare, sau de la data la care petiția a fost transferată autorității publice competente (a se vedea art. 60 alin. (2) din Codul administrativ);	**Precizare** Termenul de 30 de zile prevăzut la art. 23 alin. (1) reprezintă termenul în care Comisia examinează cererea privind acordarea compensației financiare și adoptă soluția asupra acesteia. Emiterea ulterioară a ordinului ministrului justiției reprezintă o etapă subsecventă de formalizare și punere în aplicare a deciziei adoptate de Comisie. Totodată, art. 60 alin. (1) din Codul administrativ permite stabilirea prin lege a unor reguli procedurale speciale, iar mecanismul instituit prin proiect reflectă specificul procedurii de acordare a compensației financiare, care implică examinarea de către un organ colegial specializat și emiterea ulterioară a actului administrativ de către autoritatea competentă.
		95.	la alin. (4), lit. e) este formulată într-un mod insuficient, deoarece reduce	**Se acceptă**

acordarea compensaţiei financiare solicitate trebuie să conţină: a) data emiterii; b) numele, prenumele, funcţia membrilor Comisiei care au participat la emiterea deciziei, precum şi autoritatea pe care o reprezintă; c) numele, prenumele, data naşterii, codul numeric personal al victimei infracţiunii care a solicitat acordarea compensaţiei financiare pentru prejudiciul cauzat prin infracţiune; d) descrierea sumară a infracţiunii, cu indicarea obligatorie a articolului corespunzător din Codul penal, şi a prejudiciului cauzat prin aceasta; e) temeiul legal de acordare sau de refuz al acordării compensaţiei financiare; f) cuantumul compensaţiei financiare şi modul de acordare a acesteia; g) modul şi termenele de contestare a deciziei. (5) Decizia Comisiei, în termen de 2 zile lucrătoare de la adoptare, se transmite ministrului justiţiei care, prin ordin, dispune acordarea sau neacordarea compensaţiei financiare. (6) Ministrul justiţiei poate respinge decizia Comisiei dacă constată că aceasta contravine			conținutul deciziei la indicarea strictă a temeiului legal, fără a impune și motivarea în fapt a acesteia, la caz, oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar, dacă este cazul. Prin urmare, este necesară reformularea literei prenotate, prin adaptarea acesteia la exigențele art. 118 din Codul administrativ, care statuează regulile privind motivarea unui act administrativ.	A se vedea art. 23 alin. (4) lit.e) din proiect.
	Consiliul Superior al Magistraturii	**96.**	La articolul 23 alin. (4) lit. d) din proiect, Consiliul Superior al Magistraturii consideră că dispoziția propusă necesită clarificări sub aspectul stabilirii prejudiciului ce urmează a fi indicat în decizia Comisiei. Potrivit normei, decizia Comisiei de acordare sau de refuz al acordării compensației financiare trebuie să conțină, între altele, descrierea sumară a infracțiunii și a prejudiciului cauzat prin aceasta. Cu toate acestea, proiectul nu stabilește în baza căror acte sau constatări Comisia va determina existența și întinderea prejudiciului și nici autoritatea competentă să stabilească valoarea acestuia. În mod deosebit, norma nu clarifică modalitatea de determinare a prejudiciului moral. Or, potrivit art. 2037 din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciul moral se stabilește de către instanța de judecată, care apreciază caracterul și gravitatea prejudiciului în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei,	**Se acceptă** Art. 23 alin. (4) lit. d) din proiect a fost revizuită. În vederea eliminării oricăror neclarități privind temeiul în baza căruia Comisia indică prejudiciul în decizia sa, textul a fost completat pentru a preciza că prejudiciul rezultă, după caz, din hotărârea judecătorească sau din documentele justificative prezentate de solicitant și examinate de Comisie în cazurile în care se acordă avans sau compensație până la hotârârea instanței de judecată referitor la acțiunea civilă.. Se subliniază că proiectul nu conferă Comisiei competența de a stabili despăgubiri civile și nu derogă de la dispozițiile Codului civil privind stabilirea prejudiciului de

prevederilor legale, cu adoptarea, în acest caz, a unei decizii proprii asupra cererii privind acordarea compensaţiei financiare. (7) Ordinul ministrului justiţiei privind compensarea financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracţiune poate fi contestat în instanţa de contencios administrativ. (8) Ministerul Justiţiei are obligaţia de a informa, în termen de 10 zile lucrătoare de la data emiterii ordinului ministrului justiţiei privind compensarea financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracţiune, organul de urmărire penală, procurorul, instanţa de judecată care examinează cauza penală sau, după caz, instanţa de judecată care examinează acţiunea civilă rezultată din cauza penală referitor la cererea privind acordarea compensaţiei financiare şi decizia luată pe marginea acesteia.			urmărind acordarea unei despăgubiri echitabile și comparabile cu practica judiciară în materie. În aceste condiții, din redactarea proiectului nu rezultă dacă atribuția Comisiei se limitează la preluarea prejudiciului deja stabilit printr-un act jurisdicțional sau dacă aceasta urmează să efectueze o apreciere proprie asupra existenței și cuantumului prejudiciului. O asemenea omisiune poate genera incertitudini privind limitele competenței Comisiei și riscul suprapunerii acesteia cu atribuțiile instanței de judecată, în special în materia evaluării prejudiciului moral. În vederea asigurării clarității și coerenței reglementării, Consiliul consideră necesară precizarea expresă a temeiului în baza căruia Comisia stabilește sau preia informațiile privind prejudiciul cauzat prin infracțiune, precum și delimitarea atribuțiilor acesteia de competențele instanței de judecată în materia stabilirii despăgubirilor civile. Comisia acordă o compensație financiară din partea statului, nu despăgubiri civile în sensul Codului civil. De aceea, dacă intenția autorului este ca în decizia Comisiei să fie indicat doar prejudiciul reținut prin hotărârea instanței sau prin actul procesual definitiv, textul ar trebui să prevadă expres acest lucru. În schimb, dacă autorul urmărește să confere Comisiei competența de a evalua ea	către instanța de judecată. Rolul Comisiei este de a stabili exclusiv cuantumul compensației financiare acordate de stat, în limitele și condițiile prevăzute de lege. În situațiile în care prejudiciul a fost stabilit printr-o hotărâre judecătorească, Comisia are în vedere prejudiciul astfel stabilit. În schimb, în cazurile în care compensația financiară sau avansul din compensația financiară pot fi acordate anterior pronunțării unei hotărâri asupra acțiunii civile, inclusiv în situația prevăzută la art. 19 alin. (8), când făptuitorul nu este identificat, Comisia apreciază prejudiciul exclusiv în scopul acordării compensației financiare de către stat, în baza documentelor justificative prezentate de solicitant.

			însăși prejudiciul (în special prejudiciul moral), atunci proiectul intră în contradicție cu art. 2037 din Codul civil și ar trebui să prevadă criterii, proceduri și garanții corespunzătoare. În forma actuală, norma lasă neclară întinderea competențelor Comisiei.	
	Oficiul Avocatului Poporului	**97.**	**Ingerința executivă în deciziile Comisiei de compensare (art.23)** Art. 23 alin.(6) stipulează că Ministrul Justiției poate respinge decizia Comisiei interinstituționale de acordare a compensației dacă constată că aceasta contravine prevederilor legale, urmând să adopte o decizie proprie pe marginea cererii. Considerăm că această prevedere ar putea compromite independența Comisiei și ar putea încălca principiul echității procedurale. Comisia este un organ interinstituțional de specialitate, compus din reprezentanți ai Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor și Ministerului Muncii și Protecției Sociale. Acordarea unui drept de veto discreționar unui demnitar politic (Ministrul Justiției) de a anula decizia tehnică a Comisiei și de a decide în mod unilateral asupra drepturilor financiare ale unei victime ar putea reprezenta o ingerință nejustificată în exercitarea dreptului la un proces echitabil și imparțial, garantat de art.20 din Constituție, art.6 și 13 din CEDO, art. 47 din Carta Drepturilor Fundamentale a UE. Propunere: Se propune revizuirea art. 23 alin. (6), prin eliminarea competenței Ministrului Justiției de a respinge și	**Nu se acceptă** Comisia interinstituțională pentru compensarea prejudiciului cauzat prin infracțiune are rolul de a examina cererile privind acordarea compensației financiare și de a formula o decizie în acest sens, care se desfășoară în cadrul procedurii administrative de acordare a unor mijloace financiare din bugetul de stat. În acest context, este necesară instituirea unui mecanism de control al legalității actului emis de Comisie. Competența ministrului justiției prevăzută la art. 23 alin. (6) nu reprezintă un drept de veto discreționar asupra oportunității acordării compensației financiare și nici o substituire nejustificată a aprecierii Comisiei, ci constituie un mecanism de verificare a conformității deciziei cu prevederile legale. Intervenția ministrului este

			substitui decizia Comisiei interinstituționale printr-o decizie proprie. În cazul identificării unor neconformități cu prevederile legale, ministrul ar urma să restituie dosarul Comisiei pentru reexaminare motivată, fără a interveni în fondul cauzei. Totodată, orice decizie definitivă privind acordarea sau refuzul compensației trebuie să fie adoptată de Comisie, cu asigurarea dreptului solicitantului de a o contesta în instanța de judecată. O asemenea soluție ar consolida independența Comisiei, ar respecta principiile imparțialității și echității procedurale și ar reduce riscul ingerințelor executive în procesul decizional	limitată la situațiile în care se constată încălcarea normelor legale aplicabile. Totodată, ministrul justiției nu este lipsit de obligația de motivare, iar decizia adoptată asupra cererii trebuie să respecte aceleași exigențe privind temeiurile de fapt și de drept, precum și garanțiile procedurale aplicabile. Pe de altă parte, alin. (7) prevede că, ordinul ministrului justiției privind acordarea sau neacordarea compensației financiare poate fi contestat în instanța de contencios administrativ, fiind astfel asigurat controlul judiciar asupra legalității actului administrativ. Menținerea acestei competențe este justificată și prin faptul că plata compensației financiare este realizată din bugetul de stat, iar statul trebuie să dispună de mecanisme instituționale care să asigure legalitatea, transparența și utilizarea corespunzătoare a resurselor bugetare. Prin urmare, soluția propusă în proiect asigură un echilibru între rolul de examinare specializată al Comisiei și responsabilitatea

				autorității executive competente de a verifica legalitatea deciziilor care generează obligații financiare pentru stat.

	Ministerul Finanțelor	**98.**	La art.23 alin.(1), se propune ca în cazul în care sunt necesare completări sau efectuarea unor verificări suplimentare aferent cererii depuse de acordare a compensației financiare, să fie stipulate prevederi privind posibilitatea prelungirii termenului de examinare prin decizia Comisiei. Totodată, este necesar ca această posibilitate să fie reglementată prin stabilirea unor limite clare și proporționale, pentru a asigura respectarea principiului celerității procedurii. În acest sens, se propune stabilirea expresă a faptului că, în mod excepţional, când în procedura administrativă de examinare a cererii de acordare a compensației financiare se înregistrează cazuri de complexitate care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, Comisia poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăși 90 de zile (a se vedea în acest sens cu titlu orientativ prevederile art.60 alin.(5) din Codul administrativ).	**Nu se acceptă** Propunerea nu se consideră necesară, întrucât art. 23 alin. (1) stabilește un termen de până la 30 de zile pentru examinarea cererii privind acordarea compensației financiare, termen apreciat ca fiind suficient pentru examinarea cererilor și adoptarea deciziei de către Comisie. Totodată, proiectul reglementează expres, la alin. (3), situațiile în care adoptarea deciziei este imposibilă ca urmare a unor circumstanțe obiective, inclusiv în cazul reluării urmăririi penale sau al apariției altor situații care împiedică soluționarea cererii. În asemenea cazuri, examinarea cererii se suspendă prin decizie motivată a Comisiei și se reia după dispariția circumstanțelor care au determinat suspendarea. Prin urmare, prevederile menționate permite atât soluționarea cererilor într-un termen rezonabil, cât și gestionarea situațiilor în care adoptarea deciziei nu poate avea loc în termen din motive obiective, fără instituirea unei

				prelungiri generale și discreționare a termenului de examinare. Stabilirea suplimentară a unui termen de până la 90 de zile pentru cazurile de complexitate nu este oportună, întrucât ar putea duce la tergiversarea acordării compensației financiare. Or, mecanismul instituit prin proiect este destinat victimelor infracțiunilor, iar celeritatea examinării cererilor reprezintă o garanție importantă a caracterului efectiv al dreptului la compensație. De asemenea, referirea la art. 60 alin. (5) din Codul administrativ nu impune instituirea unei soluții identice în cadrul prezentei legi, întrucât procedura de acordare a compensației financiare reprezintă o procedură specială, pentru care proiectul stabilește în mod expres termenele și cazurile de suspendare.

Articolul 24. Cuantumul compensaţiei financiare (1) Compensaţia financiară se achită din contul bugetului de stat în mărime de 70% din suma prejudiciului calculat conform art. 20, dar nu mai mult de 10 salarii medii lunare pe economie, prognozate de Guvern pentru anul în care victima a înaintat cererea de compensaţie financiară. (2) Procedura, criteriile și modul de calcul al cuantumului compensației financiare se stabilesc de Guvern. (3) Statul, prin intermediul Ministerului Justiţiei, se subrogă în drepturile victimei infracţiunii care a beneficiat de compensaţie financiară acordată de către stat pentru recuperarea de la infractor a sumelor plătite victimei.	**Oficiul Avocatului Poporului**	**99.**	**Limitarea disproporționată a cuantumului compensatoriu (art.24)** Art. 24 alin. (1) plafonează compensația financiară acordată de stat la mărimea de 70% din valoarea prejudiciului calculat, dar nu mai mult de 10 salarii medii lunare pe economie prognozate pentru anul în curs. Această dublă plafonare o considerăm inadmisibilă. Considerăm că o astfel de limitare este inadecvată în cazurile de deces, vătămări corporale grave soldate cu invaliditate permanentă sau sclavie modernă. Astfel, plafonarea despăgubirii acordate ar putea reprezenta o măsură nejustificată conform jurisprudenței 6 Curții Constituționale. În hotărârea de referință din 2 octombrie 2025 în cauza LD c. Criminal Injuries Compensation Tribunal[2] , CJEU a interpretat art.12 alin. (2) din Directiva 2004/80/CE statuând că schemele naționale de despăgubire care acordă compensații pur simbolice sau evident necorelate cu severitatea daunelor fizice și psihice suferite sunt contrare dreptului UE. Compensarea trebuie să reflecte în mod real impactul faptei asupra vieții victimei, inclusiv prejudiciul moral. *Propunere*: Alinierea la hotărârea CJEU în cauza LD, prin revizuirea plafoanelor de compensare din art. 24 astfel încât acestea să nu aibă un caracter simbolic, în cazuri de deces, vătămare corporală gravă	**Precizare** Directiva 2004/80/CE nu prevede un manumit plafon pentru cuantumul compensației financiare acordate victimelor infracțiunilor și nu obligă statele să asigure repararea integrală a prejudiciului. Aceasta instituie obligația existenței unui mecanism național de compensare, lăsând statelor membre o marjă de apreciere în stabilirea condițiilor de acordare, a criteriilor de eligibilitate și a limitelor compensației. Plafonarea compensației financiare reprezintă o opțiune legislativă justificată de caracterul subsidiar al mecanismului de compensare din partea statului. Compensația financiară nu substituie răspunderea civilă a făptuitorului și nu are ca scop repararea integrală a prejudiciului, ci acordarea unui sprijin financiar din bugetul de stat victimelor infracțiunilor în condițiile prevăzute de lege. Cuantumul maxim prevăzut la art. 24 alin.

[2] https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/affair?lang=en&sort=AFF_NUM-DESC&searchTerm=%2522C%252D284%252F24%2522&publishedId=C-284%2F24

			sau invaliditate, pentru a asigura o reparație echitabilă și proporțională.	(1) a fost stabilit în baza unei analize de drept comparat, reflectată în nota de fundamentare a proiectului, fiind compatibil cu soluțiile legislative existente în alte state europene, unde mecanismele de compensare prevăd, de asemenea, plafoane maxime ale despăgubirilor acordate din bugetul public. Or, nici un stat nu reparaă integral prejudiciul cauzat victimei prin infracțiune. Totodată, proiectul prevede la alin. (2) că procedura, criteriile și modul de calcul al cuantumului compensației financiare vor fi stabilite de Guvern. Astfel, prin actele subsidiare legii se va stabili modalitatea se individualizare a cuantumului compensației în funcție de circumstanțele concrete ale fiecărui caz, inclusiv în situații de deces, vătămări corporale grave, invaliditate sau alte consecințe deosebit de grave ale infracțiunii, în limitele prevăzute de lege. În ceea ce privește hotărârea CJUE invocată, aceasta nu exclude posibilitatea stabilirii unor plafoane maxime de

				compensare, ci sancționează exclusiv situațiile în care compensația are un caracter pur simbolic sau este vădit disproporționată în raport cu gravitatea prejudiciului. Plafonul propus de proiect nu poate fi calificat drept unul simbolic și urmărește realizarea unui echilibru între protecția efectivă a victimelor și posibilitățile financiare ale statului. De asemenea, prevederile criticate sunt în concordanță și cu art. 16 din Directiva 2012/29/UE, *care consacră dreptul victimei de a obține, în cadrul procedurilor penale, o decizie privind despăgubirile din partea autorului infracțiunii și* ***încurajează statele membre să promoveze măsuri prin care autorii infracțiunilor să despăgubească în mod corespunzător victimele***. Prin urmare, Directiva prevede obligația principală de reparare a prejudiciului în sarcina făptuitorului, iar mecanismul de compensare acordată de stat are un caracter subsidiar și complementar, destinat să ofere un sprijin financiar

				atunci când prejudiciul nu poate fi recuperat efectiv de la autorul infracțiunii. În acest context, stabilirea unor limite ale compensației financiare suportate din bugetul de stat nu contravine dreptului Uniunii Europene și nu afectează dreptul victimei de a solicita repararea integrală a prejudiciului de la făptuitor, în condițiile legislației civile și procesual-penale.
	Procuratura Generală	**100.**	**Art.24 alin.(3)** al proiectului stabilește că, statul prin intermediul Ministerului Justiției se subrogă în drepturile victimei infracțiunii care a beneficiat de compensație financiară acordată de către stat pentru recuperarea de la infractor a sumelor plătite victimei. Proiectul, însă nu prevede proceduri și termene clare de înaintare a acțiunilor în regres. Proiectul supus avizării stabilește la art.23 că decizia Comisiei privind acordarea compensației financiare se transmite Ministrului Justiției, care prin ordin dispune acordarea sau neacordarea compensației. Totodată, Ordinul ministrului poate fi contestat în instanța de contencios administrativ.	**Precizare** Dreptul de regres al statului împotriva persoanei responsabile de prejudiciu nu necesită reglementarea în prezenta lege a unei proceduri speciale sau a unor termene distincte de exercitare. În lipsa unor dispoziții derogatorii, acesta se exercită potrivit regulilor generale prevăzute de legislația civilă și procesual civilă.
	Ministerul Finanțelor	**101.**	La art.24 alin.(1) după textul „din contul bugetului de stat” de completat cu textul „prin intermediul Ministerului Justiției”, iar în alin.(2), textul „și modul de calcul” de substituit cu textul „modul de calcul și achitare”.	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 24 alin. (2) din proiect. Cu referire la completarea art. 24 alin. (1) cu sintagma „prin

				intermediul Ministerului Justiției” menționăm că proiectul instituie un mecanism nou de acordare a compensației financiare din contul bugetului de stat, iar plata acesteia urmează a fi efectuată prin mecanismul general de executare a cheltuielilor bugetare, prin intermediul Ministerului Finanțelor, în condițiile legislației privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală. Soluția propusă este oportună și rezonabilă fiind determinată de imposibilitatea estimării, cu un grad suficient de precizie, a numărului de cereri care vor fi depuse anual, a numărului solicitanților eligibili și a cuantumului compensațiilor ce urmează a fi acordate. În aceste condiții, stabilirea unor alocații bugetare fixe în bugetul Ministerului Justiției ar putea genera fie insuficiența mijloacelor financiare necesare, fie planificarea unor resurse care ar putea rămâne neutilizate. În acest context, ordinul ministrului justiției privind acordarea compensației

				financiare urmează să constituie temeiul pentru efectuarea plății din bugetul de stat prin mecanismul financiar-bugetar corespunzător, în conformitate cu prevederile Legii nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală. Această soluție permite corelarea acordării compensației cu regulile generale privind executarea cheltuielilor bugetare și asigură utilizarea eficientă și proporțională a resurselor bugetului de stat, fără instituirea unui mecanism distinct de plată prin Ministerul Justiției.
Articolul 25. Acordarea avansului din compensația financiară (1) Victima infracțiunii care se află într-o situație financiară precară i se poate acorda, la cerere, un avans din compensaţia financiară, în limita unei sume echivalente de pînă la 3 salarii medii lunare pe economie, prognozate de Guvern pentru anul în care victima infracțiunii a solicitat avansul. (2) Cererea privind acordarea unui avans din	**Ministerul Afacerilor Interne**	**102.**	Art. 25 din proiect prevede procedura de acordare a avansului din compensația financiară. Respectiv, alin. (4) stipulează că „comisia examinează cererea privind acordarea unui avans din compensația financiară în termen de 30 de zile de la data depunerii. Comisia decide acordarea avansului și stabilește cuantumul avansului sau respinge motivat acordarea acestuia.” Considerăm că termenul de 30 zile pentru examinarea cererii este prea mare, or, există cazuri când victima are necesitate urgentă de asistență medicală, tratament, intervenții chirurgicale, iar termenul de 30 zile poate	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 25 alin. (4) din proiect. Suplimentar, menționăm că termenul de 30 de zile prevăzut la art. 25 alin. (4) reprezintă termenul maxim de examinare a cererii privind acordarea avansului din compensația financiară. Norma nu impune Comisiei utilizarea integrală a acestui termen în fiecare caz, aceasta urmând să examineze și să

compensaţia financiară se depune la Ministerul Justiției doar după sesizarea organelor de urmărire penală. Dispoziţiile art. 21 se aplică în mod corespunzător.. (3) Cererea privind acordarea unui avans din compensația financiară poate fi depusă odată cu cererea de compensație financiară. (4) Comisia examinează cererea privind acordarea unui avans din compensaţia financiară în termen de 30 de zile de la data depunerii. Comisia decide acordarea avansului și stabilește cuantumul avansului sau respinge motivat acordarea acestuia. (5) În cazul respingerii cererii de compensaţie financiară, victima infracțiunii este obligată să restituie avansul, cu excepţia cazului în care cererea de compensaţie financiară a fost respinsă din cauza că făptuitorul nu dispune de suficiente resurse pentru a acoperi valoarea totală a despăgubirii sau în cazul în care făptuitorul a fost declarat dispărut. (6) Victima care a beneficiat de un avans din compensaţia financiară este obligată la restituirea acestuia dacă: a) nu a depus cererea pentru compensaţie financiară în			afecta sănătatea victimei. În context, se propune examinarea suplimentară a termenului indicat, cu reducerea acestuia.	soluționeze cererea într-un termen rezonabil, în funcție de circumstanțele individuale ale victimei, inclusiv caracterul urgent al necesităților acesteia. Totodată, instituirea unui termen mai mic ar putea să nu reflecte complexitatea diferită a situațiilor individuale, întrucât examinarea cererii presupune verificarea condițiilor legale pentru acordarea avansului, inclusiv a situației financiare precare a victimei și a existenței circumstanțelor care justifică acordarea acestuia. În cazul situațiilor urgente, Comisia urmează să acorde prioritate examinării cererilor respective, astfel încât scopul instituirii mecanismului de avans asigurarea unui sprijin financiar înainte de soluționarea definitivă a cererii de compensație să fie realizat efectiv.
	Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a	**103.**	La art. 25 alin. (4), cifra „30” se propune de substituit cu cifra „15”. **Argumentare:** Se propune reducerea acestui termen la 15 zile, având în vedere caracterul urgent al avansului din compensația financiară. Acesta este destinat, de regulă, acoperirii cheltuielilor imediate suportate de victimă, inclusiv	**Se acceptă parțial** A se vedea argumentele expuse la pct. 102 din sinteză.

termenele prevăzute la art. 19 alin. (1) pct. 2), alin. (6)-(8); b) se constată existența unuia dintre cazurile prevăzute la art. 17 alin. (2); c) a prezentat informații false care au determinat acordarea avansului. (7) Comisia își rezervă dreptul de a-și revizui decizia, în vederea stabilirii dacă sunt întrunite condițiile legale pentru acordarea compensației financiare sau, după caz, pentru a dispune restituirea sumei acordate cu titlu de avans din compensația financiară. (8) Restituirea sumelor prevăzute la alin. (6) se efectuează în termen de 30 de zile de la data recepționării deciziei Comisiei, prin care s-a constatat neîndeplinirea condițiilor legale. În cazul neexecutării obligației de restituire, statul prin intermediul Ministerului de Justiție are dreptul de regres față de persoana care a beneficiat de compensația financiară pentru prejudiciu cauzat prin infracțiune.	**Violenței în Familie**		pentru tratament medical, recuperare, cazare, protecție sau alte necesități urgente, astfel încât examinarea într-un termen de 30 de zile ar diminua eficiența mecanismului de sprijin și ar putea compromite scopul pentru care este acordat avansul. Reducerea termenului la 15 zile ar contribui la asigurarea unui acces efectiv și prompt al victimelor la măsurile de sprijin financiar. Suplimentar, se propune ca, pe întreg parcursul proiectului de lege, sintagma „victime ale violenței împotriva femeilor și ale violenței în familie” să fie utilizată în mod unitar, în vederea asigurării concordanței cu terminologia consacrată prin Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, astfel cum a fost modificată. Uniformizarea terminologiei utilizate în proiect contribuie la asigurarea coerenței și consecvenței cadrului normativ, evită interpretările divergente și respectă exigențele tehnicii legislative privind utilizarea unitară a noțiunilor juridice în cuprinsul aceluiași act normativ și în raport cu legislația specială în materie.	
		104.	Totodată, se propune completarea prevederilor proiectului, astfel încât dreptul la compensație să fie recunoscut și victimelor violenței în familie în privința cărora fapta a fost calificată în temeiul art. 78^1 din Codul contravențional. **Argumentare**: Se propune revenirea asupra soluției normative, în vederea	**Nu se acceptă** Cadrul normativ național face o distincție clară între faptele penale, care reprezintă infracțiuni cu un grad ridicat de pericol social, și faptele contravenționale, care au un caracter mai puțin grav și un

			includerii în sfera beneficiarilor de compensații și a victimelor violenței în familie în privința cărora fapta a fost calificată în temeiul art. 78^1 din Codul contravențional. Excluderea acestei categorii de victime conduce la un tratament diferențiat nejustificat între persoanele afectate de aceeași formă de violență, diferența fiind determinată exclusiv de încadrarea juridică a faptei. Or, victimele violenței în familie suportă consecințe similare, indiferent dacă fapta este calificată drept contravenție sau infracțiune, iar accesul la mecanismele de sprijin și compensare trebuie să fie asigurat în mod echitabil, în conformitate cu obiectivul de protecție a victimelor prevăzut de Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie. Totodată, această modificare ar contribui la consolidarea garanțiilor de protecție acordate victimelor și la aplicarea uniformă a politicilor publice în domeniu. În baza celor expuse, Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie susține proiectul legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, cu luarea în considerare a recomandărilor expuse în prezentul aviz.	grad de periculozitate redus. Astfel, faptele contravenționale nu intră sub incidența *Legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor*, deoarece acestea nu justifică acordarea de compensații financiare din partea statului, având în vedere natura lor mai puțin gravă. În plus, alocarea de resurse bugetare pentru astfel de cazuri ar implica o marjă largă de apreciere a statului, care trebuie să prioritizeze sprijinul pentru victimele cu prejudicii grave. O extindere a aplicabilității legii și asupra faptelor contravenționale ar putea conduce la riscul unor abuzuri, prin solicitarea de compensații pentru situații care nu necesită în mod real astfel de măsuri. De asemenea, victimele violenței în familie și ale altor forme de violență în bază de gen care nu constituie infracțiuni beneficiază de protecție și sprijin conform altor acte normative, cum ar fi *Legea nr. 45/2007*. Aceste reglementări asigură consiliere, protecție și alte forme de asistență,

				complementând astfel cadrul de protecție a victimelor, atât pentru infracțiuni cât și contravenții.
	Oficiul Avocatului Poporului	**105.**	**Obligația de restituire a avansurilor și voucherelor de urgență (art.25, 26)** Conform art. 25 alin. (5) și art. 26 alin. (6), în cazul în care cererea finală de acordare a compensației financiare este respinsă, victima este obligată să restituie integral statului sumele primite cu titlu de avans sau echivalentul valoric al voucherelor destinate nevoilor urgente (hrană, transport, medicamente). Considerăm că această obligație de restituire reprezintă o măsură abuzivă, generatoare de insecuritate socială și revictimizare secundară. Victimele aflate în situații financiare precare, care folosesc aceste sume pentru supraviețuirea imediată după comiterea infracțiunii, se vor confrunta cu perspectiva unei datorii uriașe în cazul în care cererea lor de compensare este respinsă pe criterii tehnice sau procedurale. Art. 25 alin.(4) prevede, Comisia examinează cererea privind acordarea unui avans din compensația financiară în termen de 30 de zile de la data depunerii. Considerăm că termenul de 30 de zile pentru examinarea cererilor privind acordarea unui avans din compensația financiară necesită a fi restrâns. Considerăm că această presiune financiară descurajează accesarea ajutoarelor de urgență, contrar obligației statului de a asigura sprijin imediat și sigur	**Se acceptă parțial** Cu referire la termenul de examinare a cererii de acordare a avansului din compensație financiară, a se vedea modificările propuse la art. 25 alin. (4) din proiect, precum și argumentele relevante expuse la pct. 102 din sinteză. Referitor la celelalte obiecții menționăm următoarele: Reglementarea obligației de restituire a avansului din compensația financiară și a voucherelor urmărește asigurarea utilizării responsabile a fondurilor publice și menținerea caracterului excepțional al acestor mecanisme de sprijin. Avansul și voucherele reprezintă forme de plată anticipată din compensația financiară, acordate înainte de stabilirea definitivă a dreptului la compensație, și nu constituie prestații sociale autonome sau necondiționate. Totodată, proiectul de lege

			conform Directivei 2012/29/UE. *Propunere:* Modificarea prevederilor din art. 25 și 26 pentru a exonera victimele de bună-credință de la obligația de returnare a avansurilor sau a valorii voucherelor de urgență folosite, chiar dacă cererea lor finală de compensare este respinsă din motive procedurale. De asemenea, termenul de 30 de zile pentru examinarea cererilor privind acordarea unui avans victimelor infracțiunii necesită a fi modificat fie prin reducerea generală a acestuia, fie prin examinarea individualizată urgentă a fiecărui caz în parte, or „situația precară" poate fi diferită de la caz la caz.	instituie garanții suficiente pentru protejarea victimelor de bună-credință. Astfel, obligația de restituire nu intervine în toate situațiile în care cererea de compensare este respinsă, ci doar în cazurile expres prevăzute de lege, inclusiv atunci când persoana nu depune ulterior cererea de compensare în termenul legal, când se constată existența uneia dintre situațiile prevăzute la art. 17 alin. (2) sau când acordarea avansului s-a bazat pe informații false prezentate de solicitant, adică victimă. Pe de altă parte, art. 25 alin. (5) prevede expres excepții de la obligația de restituire atunci când cererea este respinsă din motive care nu sunt imputabile victimei, precum insuficiența resurselor făptuitorului sau declararea acestuia dispărut.
	Procuratura Generală	**106.**	**Art.25** al proiectului stabilește procedura acordării avansului din compensația financiară, unde de către autorii proiectului s-a omis etapa transmiterii deciziei Comisiei către Ministrul Justiției. Astfel, propunem că, art.25 urmează a fi revizuit cu includerea faptului că, decizia	**Se acceptă** A se vedea art. 25 alin. (4) din proiect.

			Comisiei privind acordarea avansului sau de refuz în acordarea acestuia, urmează a fi expediat Ministrului Justiției care prin ordin va dispune acordarea sau neacordarea avansului, iar Ordinul ministrului poate fi contestat în instanța de contencios administrativ.	
	Ministerul Finanțelor	**107.**	Totodată, considerăm că mecanismul de acordare a avansului din compensația financiară prevăzută la art.25 și a avansului sub formă de vouchere prevăzute la art.26, pentru nevoi urgente ale victimelor infracțiunilor, urmează să fie exclus. Deși un asemenea mecanism poate avea drept scop asigurarea unui sprijin imediat victimelor aflate în situații vulnerabile, proiectul nu stabilește suficiente garanții juridice și financiare privind aplicarea acestuia. În particular, nu sunt reglementate criteriile obiective pentru stabilirea situației urgente, condițiile de acordare a avansului, modul de confirmare a necesităților victimei, precum și consecințele juridice în cazul în care ulterior se constată că persoana nu întrunește condițiile pentru acordarea compensației financiare. Totodată, simpla posibilitate de obligare la restituirea sumelor nu exclude riscul prejudicierii bugetului de stat, în cazul în care recuperarea efectivă a acestora nu este posibilă având în vedere situația dificilă a victimei. Mai mult ca atât, acordarea avansurilor este în contradicție cu prevederile Legii nr.181/2014, prin care se interzice încheierea de către	**Nu se acceptă** Instituirea mecanismului avansului din compensația financiară și al voucherelor pentru nevoi urgente este instituit în scopul asigurării unui sprijin prompt persoanelor care, ca urmare a infracțiunii, se află într-o situație vulnerabilă și au nevoie de resurse pentru acoperirea unor necesități imediate. Contrar celor invocate, proiectul stabilește condițiile generale de acordare a avansului. Astfel, potrivit art. 25 alin. (1), avansul poate fi acordat victimei care se află într-o situație financiară precară, la cerere, și este limitat la o sumă de până la 3 salarii medii lunare pe economie. Totodată, art. 25 alin. (2) condiționează depunerea cererii de sesizarea organelor de urmărire penală, iar acordarea avansului este supusă examinării și emiterii deciziei de Comisie. În ceea

			autoritățile/instituțiile bugetare a contractelor cu efectuarea plăților anticipate.	ce privește voucherele prevăzute la art. 26, proiectul stabilește în mod expres destinația acestora, acestea putând fi utilizate exclusiv pentru acoperirea unor necesități determinate, precum hrana, cazarea, transportul, medicamentele și materialele sanitare, materialele de igienă și de uz personal. Totodată, alin. (5) al aceluiași articol prevede elaborarea de către Guvern a metodologiei privind emiterea, distribuirea și decontarea voucherelor, stabilirea cuantumului acestora și criteriile de selectare a entităților implicate. Prin urmare, detalierea condițiilor și a mecanismului de aplicare urmează să fie realizată prin actul normativ subsidiar, fără a fi necesară excluderea mecanismului din lege. Totodată, proiectul conține suficiente garanții pentru protejarea mijloacelor bugetare în situația în care, ulterior acordării avansului sau voucherelor, se constată că persoana nu întrunește condițiile legale. Astfel, art. 25 alin. (6) stabilește expres

				cazurile în care beneficiarul este obligat să restituie avansul, iar alin. (8) stabilește termenul de restituire și dreptul statului de a recupera sumele respective. În mod corespunzător, art. 26 alin. (6) prevede obligația de restituire a valorii voucherelor în cazul nedepunerii cererii de compensație sau al respingerii acesteia. Mai mult, riscul recuperării dificile a avansului achitat anticipat nu poate constitui, prin el însuși, un argument pentru excluderea mecanismului de protecție a victimelor, întrucât aceeași rațiune ar lipsi de eficiență însăși instituția compensației financiare acordate de stat. Scopul reglementării este tocmai acela de a asigura victimei un sprijin efectiv într-un moment în care aceasta se află într-o situație de vulnerabilitate. Nu poate fi reținută nici argumentarea potrivit căreia acordarea avansului ar contraveni Legii nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală, prin raportare la interdicția efectuării plăților anticipate. Avansul prevăzut

				de art. 25 și 26 nu reprezintă o plată anticipată în cadrul executării unui contract de achiziții sau al unei alte obligații contractuale a unei autorități bugetare, ci un mecanism legal special de acordare a unui sprijin financiar victimei, în condițiile stabilite expres de lege. În acest sens, reglementarea avansului este necesară pentru ca dreptul la compensație financiară să nu rămână unul pur formal pentru persoanele care, deși întrunesc condițiile legale, au nevoie de un sprijin financiar imediat pentru acoperirea unor necesități urgente înainte de finalizarea procedurii de stabilire și acordare a compensației.
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	**108.**	La articolul 25 alin. (1), se recomandă stabilirea criteriilor obiective pentru aprecierea situației financiare precare a victimei, în vederea asigurării aplicării uniforme a legii. Drept exemplu ar putea servi venitul persoanei, componența familiei, existența persoanelor aflate la întreținere.	**Nu se acceptă** Propunerile menționate în aviz se regăsesc la art. 21 alin. (4) lit. j). Astfel, în cererea pentru acordarea compensației financiare se va indica venitul lunar al victimei infracțiunii sau, după caz, venitul lunar al fiecărui membru al familiei victimei infracțiunii. Totodată, art. 24 alin. (2) prevede expres că procedura, criteriile și modul

				de calcul al cuantumului compensației financiare, precum și modul de achitare a acesteia se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.
Articolul 27. Executarea ordinului privind acordarea compensației financiare (1) Ordinul ministrului justiției privind acordarea compensației financiare sau a avansului din compensația financiară se execută de către Ministerul Finanțelor după emiterea acestuia, în condițiile prezentei legi și ale Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. (2) În termen de 3 zile lucrătoare de la emiterea ordinului, Ministerul Justiției transmite Ministerului Finanțelor ordinul privind acordarea compensației financiare sau a avansului din compensația financiară, împreună cu actele necesare, datele de identificare și datele bancare ale beneficiarului necesare efectuării plății. (3) Ministerul Finanțelor efectuează plata compensației financiare sau a avansului din compensația financiară în conformitate cu procedura și termenele stabilite de Legea	**Ministerul Finanțelor**	**109.**	La art.27, precizăm că în conformitate cu art. 29 alin.(2) din Lege nr.181/2014, cheltuielile bugetare se efectuează doar prin intermediul autorităţilor/instituţiilor bugetare. Ministerul Finanțelor nu execută cheltuieli direct din bugetul de stat. Astfel, acordarea compensațiilor financiare nu pot fi finanțate direct din bugetul de stat și urmează a fi executate prin intermediul Ministerului Justiției. În acest context, prevederile art.27 alin. (1)-(3), se vor substitui cu următorul conținut: „În temeiul Ordinului, Ministerul Justiției asigură plățile aferente acordării compensației financiare în limita alocațiilor aprobate în bugetul acestuia în acest scop.”	**Nu se acceptă** Soluția propusă la art. 27 urmărește înlăturarea unei deficiențe de ordin sistemic constatate în aplicarea mecanismului instituit prin Legea nr. 137/2016. În cadrul mecanismului actual, executarea compensației financiare este dependentă de existența alocațiilor planificate în bugetul Ministerului Justiției. În practică, această soluție a generat un circuit nefuncțional: planificarea mijloacelor bugetare era condiționată de existența unui necesar determinabil al plăților, în timp ce caracterul redus sau lipsa cererilor formulate anterior nu permitea fundamentarea alocațiilor, iar lipsa alocațiilor făcea dificilă executarea efectivă a obligației statului atunci când apărea o cerere eligibilă. Menținerea soluției propuse de Ministerul Finanțelor ar reproduce mecanismul existent și riscul

finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. (4) Contestarea în instanța de contencios administrativ a ordinului ministrului justiției privind acordarea compensației financiare sau a avansului din compensația financiară suspendă executarea ordinului până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.				care a determinat, inclusiv, nefuncționalitatea componentei de compensare financiară prevăzute de Legea nr. 137/2016. Totodată, art. 27 nu instituie efectuarea unor cheltuieli în afara cadrului bugetar stabilit de Legea nr. 181/2014. Dimpotrivă, proiectul prevede expres executarea plății în condițiile legislației privind finanțele publice și, concomitent, completează Legea nr. 181/2014 cu art. 67^1, prin care se instituie regimul juridic aplicabil plăților efectuate în baza actului administrativ individual privind acordarea compensației financiare de către stat. Prin urmare, mecanismul propus este integrat în cadrul normativ general privind executarea bugetului de stat și nu reprezintă o derogare extrabugetară de la acesta. La elaborarea soluției a fost avut în vedere și mecanismul consacrat de Legea nr. 151/2015 cu privire la Agentul guvernamental. Potrivit art. 18 alin. (3) din legea menționată, sumele acordate prin hotărârile și

				deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului se achită necondiționat de către Ministerul Finanțelor, indiferent dacă pentru acest scop sunt sau nu prevăzute mijloace în legea bugetului de stat pentru anul în curs. Deși natura juridică a plăților este diferită, soluția legislativă este relevantă din perspectiva mecanismului bugetar aplicat unor obligații individuale de plată ale statului al căror număr, moment al apariției și cuantum nu pot fi determinate cu suficientă precizie la etapa elaborării bugetului anual. Aceeași particularitate este incidentă și în cazul compensațiilor acordate victimelor infracțiunilor. Dreptul concret la plată și cuantumul acesteia se stabilesc numai după examinarea circumstanțelor individuale și emiterea ordinului ministrului justiției, numărul beneficiarilor și valoarea totală a obligațiilor neputând fi cunoscute anticipat cu exactitate. În consecință, condiționarea executării ordinului de existența alocațiilor aprobate în bugetul Ministerului

				Justiției ar transfera asupra victimei riscul insuficienței planificării bugetare și ar putea lipsi de efectivitate dreptul la compensație recunoscut printr-un act administrativ individual. Soluția proiectului urmărește tocmai evitarea acestei situații, prin separarea funcției de stabilire a dreptului la compensație, exercitată în cadrul mecanismului administrat de Ministerul Justiției, de mecanismul de executare financiară a obligației statului, realizat potrivit Legii nr. 181/2014.
Articolul 29. Subiectul dreptului la compensarea financiară acordată de un alt stat membru al Uniunii Europene (1) Cetățenii Republicii Moldova, străinii sau apatrizii care își au domiciliul sau reședința obișnuită pe teritoriul Republicii Moldova și care sunt victime ale unei infracțiuni intenționate comise cu violență pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, au dreptul să solicite acordarea compensației financiare potrivit legislației statului membru pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea.	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale**	**110.**	La articolul 29 alin. (2), cuvintele „pe teritoriul cărui fost săvârșită infracțiunea” se vor substitui cu cuvintele „pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea”.	**Se acceptă** A se vedea art. 29 alin. (2) din proiect.

(2) Cererea privind acordarea compensaţiei financiare poate fi depusă prin intermediul autorității responsabile de asistență din Republica Moldova sau direct la autoritatea de decizie din statul membru al Uniunii Europene pe teritoriul cărui fost săvârșită infracțiunea.				
Articolul 30. Autoritatea responsabilă de asistență și de decizie (1) Autoritatea responsabilă de asistență pentru victimele infracțiunilor prevăzute la art. 29 este Ministerul Justiției. (2) Autoritatea responsabilă de asistență: a) furnizează victimelor infracțiunilor informațiile necesare privind dreptul de a solicita o compensație financiară din partea statului membru al Uniunii Europene pe al cărui teritoriu a fost comisă infracțiunea și condițiile de acordarea a compensației, formularele de cerere necesare și modul de completare a acestora, documentele justificative necesare a fi anexate la cerere și alte informaţii solicitate de victima infracţiunii, dacă acestea sînt deţinute; b) facilitează procesul de depunere și transmitere a cererii de compensare financiară și	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale**	**111.**	La articolul 30 se propune completarea alin. (2) lit. a) cu următorul text: „*Informațiile se furnizează într-un limbaj simplu și accesibil, adaptat nevoilor individuale ale victimei, inclusiv prin asigurarea accesului la interpret atunci când victima nu înțelege limba română*”. Modificarea se justifică prin necesitatea corelării atribuțiilor autorității responsabile de asistență cu dreptul victimei la informare accesibilă, consacrat la art. 4 alin. (1) din Directiva 2012/29/UE.	**Nu se acceptă** Prevederile propuse în aviz se regăsesc în proiect. A se vedea art. 9 alin. (2) care prevede că asistența informațională se acordă într-un limbaj simplu și accesibil. Articolul 30 urmează fi a aplicat prin coroborare cu prevederile de la art. 9.

facilitează comunicarea cu autoritatea de decizie, inclusiv de prezentare a explicațiilor solicitate de autoritatea de decizie, în condițiile prezentei legi; c) aprobă procedura internă de acordare a asistenței victimelor infracțiunilor pentru compensarea financiară în situații transfrontaliere. (3) Autoritatea responsabilă de asistență nu apreciază conținutul cererii privind acordarea compensației financiare și nu decide asupra acordării acesteia. (4) Autoritatea de decizie competentă să recepționeze și să soluționeze cererile privind acordarea compensației financiare victimelor infracțiunilor săvârșite pe teritoriul Republicii Moldova este Ministerul Justiției. Examinarea cererilor se efectuează în conformitate cu art. 23, cu particularitățile prevăzute de prezenta secțiune. În exercitarea atribuțiilor de autoritate de decizie, Ministerul Justiției acceptă cereri, comunicări și alte documente redactate în limba română sau în limba engleză.				
Articolul 36. Dispoziții finale (1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2028, cu	**Ministerul Finanțelor**	**112.**	La art.36 alin.(1), se propune de exclus cuvintele „și alin.(3)”, și nu este argumentată intrarea în vigoare a art.17 alin.(3), care prevede obligativitatea de	**Se acceptă** A se vedea art. 36 alin. (1) din proiect.

excepția art. 9 alin. (1) lit. f), art. 17 alin. (2) lit. b) și alin. (3), precum și secțiunea a 5-a care intră în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană. (2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se modifică unele acte normative, conform anexei nr. 2. Prevederile anexei nr. 2 intră în vigoare la 1 ianuarie 2028, cu excepția pct. 1 subpct. 1.9 în partea ce se referă la art. 533 pct. 21) și subpct. 1.10 în partea ce se referă la art. 535 2 din Codul de procedură penală nr. 122/2003, precum și pct. 4 subpct. 4.1 din Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală care intră în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană. (3) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 137/2016 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 293-305, art. 618), cu modificările ulterioare, se abrogă.			restituire a sumei primite contrar prevederilor de la alin.(2) al acestui articol la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană și nu la data intrării în vigoare a legii.	
Anexa nr. 1 la Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor **formularul nr. 1**				
FORMULAR-TIP DE TRANSMITERE A CERERII DE ACORDARE A COMPENSAȚIEI FINANCIARE	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale**	**113.**	La Anexa nr. 1 se propune: Completarea Formularului-tip cu un câmp distinct privind consimțământul pentru prelucrarea datelor cu caracter personal, cu următorul cuprins:	**Nu se acceptă** Formularul-tip din anexa nr. 1 asigură compatibilitatea cu **Decizia Comisiei 2006/337/CE din 19 aprilie**

ÎN SITUAȚII TRANSFRONTALIERE			„Consimțământ pentru prelucrarea datelor cu caracter personal: Confirm că am fost informat/ă cu privire la drepturile mele în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal furnizate prin prezentul formular, în conformitate cu Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, și îmi exprim consimțământul pentru prelucrarea acestora exclusiv în scopul soluționării cererii de acordare a compensației financiare. ☐ Da ☐ Nu Semnătura: ___ Data: ___” Completarea se justifică prin cerințele Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, care impune obținerea consimțământului explicit al persoanei pentru prelucrarea datelor sale cu caracter personal, absența acestui câmp din formularul actual reprezentând o neconformitate cu cadrul legal privind protecția datelor, cu atât mai gravă cu cât formularul colectează date sensibile privind victimele unor infracțiuni, categorie specială de date în sensul legislației privind protecția datelor.	**2006**, de stabilire a formularelor-tip pentru transmiterea cererilor și a deciziilor în temeiul Directivei 2004/80/CE privind despăgubirea victimelor infracțiunilor. Aceste formulare au un caracter standardizat, fiind destinate utilizării uniforme în cadrul mecanismului european de cooperare privind compensarea victimelor infracțiunilor. În acest context, completarea formularului-tip cu elemente suplimentare, care nu sunt prevăzute în formularul standard, nu este oportună, întrucât ar afecta caracterul uniform și compatibilitatea acestuia cu modelul stabilit la nivelul Uniunii Europene. Respectarea cerințelor privind protecția datelor cu caracter personal urmează a fi asigurată în cadrul procedurii de prelucrare a datelor, în conformitate cu legislația aplicabilă.
Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003				

La articolul 16 alineatul (4) după textul „ o cunoaşte,” se completează cu textul „iar victimei sau părții vătămate i se traduc, la cererea acesteia,”.	**Curtea Supremă de Justiție**	**114.**	Alin. 4) art. 16 din CPP prevede că (4) actele procedurale ale organului de urmărire penală şi cele ale instanţei de judecată se înmînează bănuitului, învinuitului, inculpatului, fiind traduse în limba lui maternă sau în limba pe care acesta o cunoaşte, în modul stabilit de prezentul cod. Completarea alineatului (4) prin introducerea sintagmei „iar victimei sau părții vătămate i se traduc, la cererea acesteia,” în interiorul frazei afectează coerența logică a textului. Pentru a asigura claritatea normei, se recomandă ca dreptul victimei la traducere să fie reglementat într-o frază separată în cadrul aceluiași alineat, după cum urmează: „(4) Actele procedurale ale organului de urmărire penală şi cele ale instanţei de judecată se înmînează bănuitului, învinuitului, inculpatului, fiind traduse în limba lor maternă sau în limba pe care o cunosc, în modul stabilit de prezentul cod. La cererea victimei sau a părții vătămate, actele procedurale care o privesc i se traduc și i se înmânează în limba pe care o cunoaște.”.	**Se acceptă** A se vedea art. 16 alin. (4) din proiect de modificare CPP.
Articolul 58: la alineatul (3) pct. 2^{1}) se completează cu cuvintele „în limba românăsau într-o altă limbă pe care oînțelege”; la alineatul (4): în dispoziție după cuvintele „ victima traficului de ființe umane” se completează cu textul „ sau victima muncii forțate, sclaviei	**Ministerul Afacerilor Interne**	**115.**	La pct.1 subpct.1.4., din proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative textul „61) la solicitare, să fie audiată de către o persoană de același sex, cu excepția situațiilor în care exercitarea acestui drept ar afecta buna desfășurare a procesului penal”, urmează a fi revizuit reieșind din faptul că versiunea propusă de	**Precizare** Modificările propuse la art. 58 alin. (4) pct. 6^{1}) CPP asigură transpunerea art. 23(2) lit. (d) din Directiva 2012/29 UE care prevede că: „toate audierile victimelor violenței sexuale, ale violenței bazate pe gen sau ale violenței în cadrul unor relații apropiate, cu excepția

și condițiile similare sclaviei precum și,”; se completează cu punctul 6[1]) cu următorul cuprins: „6[1]) la solicitare, să fie audiată de către o persoană de același sex, cu excepția situațiilor în care exercitarea acestui drept ar afecta buna desfășurare a procesului penal;”; punctul 7) va avea următorul cuprins: „7)să fie informată, la cerere și fără întîrziere, despre eliberarea ori evadarea din detenție a persoanei reținute, arestate sau condamnate, precum și despre măsurile de protecție necesare acordate acesteia, cel puțin în cazurile în care există un pericol pentru siguranța victimei, cu excepția cazurile cînd informarea victimei ar putea avea consecințe nefavorabile pentru persoana eliberată sau evadată.”. se completează cu alineatul (6[1]) cu următorul cuprins: „(6[1]) Victima poate renunța la dreptul de a primi informații despre hotărârile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale, prin depunerea unei cereri scrise adresate organului de urmărire penală, procurorului sau instanței de judecată. Renunțarea nu se aplică în cazurile în care			autor va îngreuna activitatea ofițerului de urmărire penală or, audierea se efectuează de către ofițerul de urmărire penală în gestiunea căruia se află cauza penală.	cazului în care sunt efectuate de un procuror sau un judecător, sunt efectuate de către o persoană de același sex cu victima, dacă victima dorește acest lucru, cu condiția ca derularea procedurilor penale să nu fie afectată.”. Totodată, menționăm că norma propusă nu instituie un impediment absolut pentru desfășurarea urmăririi penale, întrucât dreptul victimei de a solicita audierea de către o persoană de același sex este limitat expres de excepția privind situațiile în care exercitarea acestui drept ar afecta buna desfășurare a procesului penal. În activitatea de urmărire penală pot exista situații urgente, în special în cazul faptelor grave sau al necesității efectuării imediate a unor acțiuni de urmărire penală în vederea identificării făptuitorului, conservării probelor sau prevenirii altor consecințe prejudiciabile, când audierea victimei nu poate fi amânată. În asemenea cazuri, audierea poate fi efectuată de ofițerul de urmărire penală disponibil (de exemplu cel care se află în

furnizarea informației este necesară pentru exercitarea drepturilor procesuale ale victimei, inclusiv a dreptului de a contesta hotărârile, ori pentru asigurarea participării acesteia la desfășurarea procesului penal. Victima poate reveni oricând asupra renunțării la dreptul de a primi informații, prin depunerea unei cereri scrise adresate organului de urmărire penală, procurorului sau instanței de judecată. Revocarea renunțării produce efecte din momentul depunerii cererii și determină reluarea informării victimei în condițiile prevăzute de lege.”				serviciul de noapte), inclusiv de o persoană de alt sex, dacă amânarea ar afecta interesele justiției sau buna desfășurare a procesului penal. Totodată, în cazul în care acțiunea procesuală permite amânarea audierii, organul de urmărire penală va întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea exercitării acestui drept, inclusiv prin formarea unui grup de urmărire penală sau transmiterea cauzei în gestiunea unui alt ofițer de urmărire penală de același sex. În situația în care, din motive obiective, nu există posibilitatea asigurării audierii de către o persoană de același sex de exemplu lipsă de cadre, cererea victimei urmează a fi soluționată printr-o ordonanță motivată, cu indicarea circumstanțelor care au făcut imposibilă realizarea acestui drept. Prin urmare, norma propusă asigură un echilibru între dreptul victimei de a evita revictimizarea și necesitatea desfășurării eficiente a procesului penal.
	Oficiul Avocatului Poporului	**116.**	Prin punctele 1.4 și 1.5 din anexa nr. 2, se modifică art. 58 și 60 din Codul de procedură penală, reglementându-se	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 58 alin. (4) pct. 7) și art. 60 alin. (1^2) pct. 6)

			dreptul victimei/părții vătămate de a fi informată despre eliberarea sau evadarea infractorului din detenție. Totuși, se introduce o excepție problematică: „cu excepţia cazurilor cînd informarea victimei ar putea avea consecinţe nefavorabile pentru persoana eliberată sau evadată”. Considerăm că această formulare prioritizează confortul social sau interesele generice ale infractorului condamnat în detrimentul dreptului la viață și siguranță al victimei. Art. 6 alin. (5) din Directiva 2012/29/UE permite o excepție de la obligația de notificare: situația în care notificarea ar genera un risc identificat de vătămare fizică directă la adresa autorului infracțiunii. Considerăm că conceptul vag de „consecințe nefavorabile” din proiect permite autorităților de penitenciare să refuze informarea victimei pe baza unor pretexte administrative simple, încălcând obligațiile pozitive ale statului sub aspectul art. 2 și 3 CEDO. *Propunere:* Modificarea excepției de notificare prin înlocuirea sintagmei „consecințe nefavorabile” din CPP cu „risc identificat de vătămare fizică gravă la adresa autorului”, asigurându-se că siguranța fizică a victimei prevalează în fața intereselor condamnatului.	din proiectul legii modificarea CPP. În vederea asigurării unei transpuneri fidele a art. 6 alin. (6) din Directiva 2012/29/UE și pentru evitarea unor interpretări arbitrare, se consideră oportună ajustarea textului prin utilizarea unei formulări apropiate de cea din Directivă, respectiv că informarea victimei poate fi omisă numai dacă aceasta ar genera un **risc identificat de cauzarea unui prejudiciu la adresa autorului infracțiunii**. Totodată, nu se consideră necesară limitarea excepției exclusiv la un „risc identificat de vătămare fizică gravă”, astfel cum se propune, întrucât Directiva utilizează noțiunea mai largă de „prejudiciu” fără a o restrânge doar la integritatea fizică. Prin urmare, preluarea terminologiei Directivei asigură conformitatea cu directiva.
	Curtea Supremă de Justiție	**117.**	În forma propusă, proiectul utilizează sintagmele „în limba română sau într-o altă limbă pe care o înțelege” și „în limba maternă sau în altă limbă pe care o posedă”, în timp ce art. 16 din Codul de	**Precizare** Se menține utilizarea sintagmei „în limba pe care o înțelege”, având în vedere că aceasta reflectă mai fidel

			procedură penală consacră expresia „limba pe care o cunoaște”. În vederea asigurării coerenței interne a Codului de procedură penală și a respectării exigențelor de claritate și previzibilitate a normei, Curtea Supremă de Justiție recomandă uniformizarea terminologiei prin utilizarea aceleiași expresii consacrate de art. 16 din Codul de procedură penală, respectiv „limba pe care o cunoaște”	standardul prevăzut la art. 3 din Directiva 2012/29/UE, care consacră dreptul victimei de a înțelege și de a se face înțeleasă de la primul contact cu autoritățile competente și pe parcursul procedurilor penale. Dreptul victimei nu presupune doar posibilitatea formală de a utiliza o anumită limbă, ci presupune ca informațiile comunicate, actele procedurale și explicațiile oferite acesteia să fie efectiv accesibile și inteligibile. În cazul depunerii explicațiilor, utilizarea unei limbi pe care victima o înțelege este necesară pentru a asigura exprimarea liberă și completă a circumstanțelor cauzei și exercitarea efectivă a drepturilor procesuale. Totodată, sintagma utilizată nu contravine art. 16 din Codul de procedură penală, întrucât urmărește realizarea garanției procesuale privind participarea efectivă a persoanei la procedură, iar noțiunea de „limbă pe care o cunoaște” poate fi privită ca incluzând capacitatea reală de înțelegere. Cu toate acestea, pentru a reflecta mai exact standardul european privind

				drepturile victimelor, formularea „limba pe care o înțelege” asigură o protecție mai adecvată în contextul victimelor infracțiunilor. Argumente relevante și pentru modificările propuse la art. 60 CPP.
		118.	În forma propusă, norma stabilește obligația de informare „fără întârziere”, însă prevede, în același timp, că aceasta nu se realizează în cazul în care informarea ar putea avea consecințe nefavorabile pentru persoana eliberată sau evadată. Curtea susține că protejarea drepturilor unui deținut evadat nu poate prevala în fața dreptului la siguranță și viață victimei. Prin urmare Curtea consideră necesar eliminarea definitivă a tezei finale privind „consecințele nefavorabile pentru persoana evadată”. Siguranța victimei trebuie să fie prioritatea absolută.	**Se acceptă** A se vedea art. 58 alin. (4) pct. 7) și art. 60 alin. (1^2) pct. 6) din proiectul legii modificarea CPP.
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**119.**	Considerăm imperios necesar **de a elimina** din proiect excepția din sintagma prin care victima infracțiunii **nu va fi informată despre evadarea** sau eliberarea condamnatului, în cazurile când informarea victimei ar putea avea consecințe nefavorabile pentru persoana eliberată sau evadată.” - sintagmă care se regăsește în anexa de modificare a pct. 7), alin. (4), art. 58 al Codului de procedură penală, pct. 6) alin. (1^2), art. 60 al Codului de procedură penală, și la alin. (9), art. 204 din Codul de executare.	**Nu se acceptă** Propunerea este lipsită de argumente, în acest sens nu sunt clare raționamentele acestei propuneri. Mai mult ca atât, art. 58 alin. (4) pct. 7) și art. 60 alin. (1^2) pct. 6) asigură transpunerea art. 6 alin. (6) din Directiva 2012/29/UE.

La articolul 369 alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Partea vătămată poate fi audiatădoar atunci când acest lucru este strict necesar pentru desfășurarea cercetării judecătorești, astfel încât numărul audierilor să fie cât mai redus, fără a aduce atingere dreptului la apărare. Partea vătămată poate face declarații suplimentare numai cu permisiunea președintelui ședinței, în condițiile în care acestea sunt relevante pentru cauză și nu implică audieri repetate nejustificate.”.	**Curtea Supremă de Justiție**	**120.**	Noua formulare stabilește că partea vătămată poate fi audiată „doar atunci când acest lucru este strict necesar”, iar declarațiile suplimentare pot fi făcute „numai cu permisiunea președintelui ședinței, în condițiile în care [...] nu implică audieri repetate nejustificate”. Conform art. 367 alin. (5) Cod de procedură penală, inculpatul are dreptul de a da explicații și declarații în orice moment al cercetării judecătorești. Având în vedere prevederile enunțate, Curtea indică că dacă inculpatul își poate schimba sau completa declarațiile oricând dorește, impunerea unei bariere extrem de rigide pentru partea vătămată creează un dezechilibru profund între acuzare/victimă și apărare, precum și poate fi interpretată ca o blocare a accesului la justiție. Directiva 2012/29/UE cere reducerea numărului de audieri pentru a proteja victima de stresul psihologic (evitarea revictimizării), dar nu pentru a-i limita dreptul de a vorbi atunci când ea însăși cere acest lucru. Astfel Curtea consideră necesar de a analiza această modificare pentru a nu transforma un mecanism de protecție a victimei într-o interdicție împotriva ei.	**Se acceptă** A se vedea modificările propuse la art. 369 alin. (3) CPP. Suplimentar, menționăm că modificarea art. 369 alin. (3) din Codul de procedură penală urmărește transpunerea art. 20 lit. b) din Directiva 2012/29/UE, care stabilește obligația statelor de a asigura că numărul audierilor victimelor este cât mai redus posibil și că acestea au loc numai atunci când sunt strict necesare pentru desfășurarea procedurii penale. Scopul acestei norme nu este limitarea dreptului victimei de a participa la proces, ci prevenirea revictimizării, a expunerii repetate la relatarea unor experiențe traumatizante și reducerea sarcinii psihologice suplimentare asupra victimei. Pentru evitarea unei interpretări restrictive și pentru a reflecta mai exact scopul art. 20 din Directiva 2012/29/UE, norma a fost ajustată astfel încât să rezulte expres că limitarea se referă exclusiv la audierile repetate nejustificate, fără a împiedica

				partea vătămată să ofere declarații suplimentare atunci când acestea sunt necesare pentru stabilirea circumstanțelor cauzei.
Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale				
Se completează cu articolul 16[1] cu următorul cuprins: „**Articolul 16[1].** Referirea victimei infracțiunii către servicii sociale (1) În cazul în care rezultatele evaluării inițiale individuale a victimelor infracțiunilor prevăzute de Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, efectuate la primul contact cu victima, de către subiecții menționați la art.14 alineatul (3) sau alte autorități competente, constată necesitatea acordării serviciilor sociale de suport, inclusiv cînd victima infracțiunii solicită asistență, aceasta urmează a fi referită către organul teritorial de asistență socială, pentru acordarea serviciilor sociale de suport conform necesităților individuale identificate. (2) Referirea victimei infracțiunii se efectuează prin intermediul unei cereri depuse de victimă sau a unui demers adresat organului teritorial de asistență socială.”.	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale**	**121.**	La Anexa nr. 2 se propune: În anexa nr. 2, la pct. 6.2., ce vizează completarea Legii nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale cu art. 161 la alin. (1) cuvintele „evaluării inițiale individuale” se vor substitui cu cuvintele „evaluării necesităților”. Propunerea este formulată în corespundere cu observațiile expuse la art. 8 din prezentul aviz	**Nu se acceptă** A se vedea argumentele expuse la pct. 48 din sinteză.
Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004				

Articolul 37 alineatul (7) se completează cu litera b^1) cu următorul cuprins: „b^1) încasarea sumelor bănești pentru repararea prejudiciilor cauzat prin infracțiunile prevăzute în Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor;”.	**Oficiul Avocatului Poporului**	**122.**	**Modificarea Codului de executare**: Menținerea cheltuielilor de executare Punctul 3.1 din Anexa nr. 2 completează art. 37 alin. (7) din Codul de executare, stabilind că sumele pentru repararea prejudiciilor cauzate prin infracțiuni sunt prioritizate la încasare. Deși se urmărește facilitarea încasării, modificarea omite o recomandare-cheie din Raportul Greta 2025[3]. Greta a cerut în mod expres autorităților revizuirea Codului de executare în vederea eliminării costurilor administrative pentru victimele traficului de persoane pentru a pune în aplicare deciziile de compensare luate de instanțe. Prin menținerea obligativității avansării taxelor de intentare, de arhivare și a spezelor procedurii de executare de către creditorul-victimă conform regulilor generale din Codul de executare, statul menține o barieră financiară pentru persoanele fără resurse materiale. Prioritizarea teoretică a creanței ar putea fi inutilă dacă victima nu își permite să achite taxele inițiale pentru a porni executarea silită. Propunere: Introducerea unei scutiri totale de la plata oricăror taxe de executare silită sau avansuri financiare pentru toate victimele violenței, exploatării și traficului de ființe umane	**Precizare** Observația privind instituirea unei scutiri totale de la toate cheltuielile de executare nu este necesară, având în vedere mecanismul existent prevăzut de Codul de executare. Potrivit art. 36 din Codul de executare, cheltuielile de executare constituie, în final, obligația debitorului procedurii de executare, iar creditorul care le-a avansat este în drept să solicite recuperarea acestora. Totodată, art. 38 stabilește că onorariul executorului judecătoresc este suportat de debitor. Prin completarea art. 37 alin. (7) cu lit. b^1), se asigură eliminarea principalei bariere financiare pentru victime, prin exceptarea acestora de la obligația avansării taxelor pentru actele executorului judecătoresc efectuate din oficiu. Astfel, se facilitează accesul efectiv al victimelor la executarea prejudiciilor stabilite prin hotărâri judecătorești, fără a transfera în mod general asupra statului costurile procedurilor de

[3] https://www.coe.int/en/web/anti-human-trafficking/-/greta-publishes-its-fourth-report-on-the-republic-of-moldova

				executare împotriva debitorilor. În consecință, mecanismul propus asigură un echilibru între protecția victimelor și principiul potrivit căruia prejudiciul cauzat prin infracțiune trebuie reparat, în primul rând, de către făptuitor. Instituirea unei scutiri totale de la toate cheltuielile procedurii de executare pentru această categorie de cauze nu este justificată, întrucât ar transfera asupra bugetului de stat costurile executării unor obligații patrimoniale care revin făptuitorului, diminuând principiul răspunderii acestuia pentru prejudiciul cauzat victimei.
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**123.**	Modificarea art. 37 din Codul de executare relevă o neconcordanță între versiunea inițială a proiectului și versiunea supusă avizării în cadrul prezentei proceduri. Astfel, atât executarea ordinului privind acordarea compensației financiare (art. 27 din proiectul noii legi), cât și mecanismul propus prin completarea Legii nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală cu art. 67^1 prevăd executarea obligațiilor de către alte autorități decât executorul judecătoresc. În aceste condiții, procedura de executare nu intră în competența executorului judecătoresc**, motiv pentru**	**Precizare** Observația pornește de la o interpretare eronată a obiectului modificării propuse la art. 37 din Codul de executare. Completarea art. 37 alin. (7) cu lit. b^1) nu vizează executarea ordinului ministrului justiției privind acordarea compensației financiare de către stat, aceasta fiind reglementată distinct prin art. 27 din proiect și prin mecanismul prevăzut la art. 67^1 din Legea nr.

			care nu se justifică modificarea Codului de executare prin completarea art. 37 alin. (7) cu lit. b¹.	181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală. Modificarea propusă la Codul de executare are un alt obiect de reglementare și se referă exclusiv la **scutirea de la avansarea cheltuielilor pentru efectuarea din oficiu a actelor executorului judecătoresc în cadrul executării hotărârilor judecătorești privind încasarea prejudiciului cauzat prin infracțiunile prevăzute la art. 17 alin. (1) din Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor**. Prin urmare, această modificare privește executarea silită a hotărârilor judecătorești împotriva făptuitorului și nu mecanismul administrativ de acordare a compensației financiare de către stat. În consecință, completarea art. 37 din Codul de executare este justificată și nu generează nicio neconcordanță cu dispozițiile proiectului referitoare la executarea ordinului ministrului justiției.
		124.	Prevederea propusă prin proiectul de lege, la art. 37 din Codul de executare, care extinde categoriile de scutiri de la	**Precizare** Proiectul de lege cu privire la reabilitarea victimelor

			obligația avansării taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc, are un impact negativ asupra profesiei de executor judecătoresc din mai multe motive. În primul rând, executorii judecătorești sunt obligați să îndeplinească acțiuni din oficiu în lipsa unei garanții că își vor recupera cheltuielile efectuate. Conform datelor BNS, inflația cumulată în perioada septembrie 2010 – iunie 2025 a fost de 204,40%. În acest context, includerea unor noi situații de scutire a creditorilor de plata cheltuielilor de executare, cum este cazul compensațiilor acordate victimelor infracțiunilor, va conduce la o creștere a volumului de muncă neremunerată pentru executorii judecătorești. Astfel, cheltuielile efectuate din resurse proprii va afecta direct sustenabilitatea financiară a birourilor de executare. Mai mult, executorii judecătorești reprezintă singura profesie liberală în care plata serviciilor nu este certă, iar riscurile financiare (inclusiv cele legate de acțiuni prealabile executării) sunt suportate integral de către profesionist. Introducerea unor scutiri suplimentare, adâncește dezechilibrul economic și compromite funcționarea efectivă și imparțială a acestei profesiei de executor judecătores în calitate de profesie esențială pentru aplicarea legii. Prin urmare, propunerea legislativă, deși animată de un scop social legitim, riscă să afecteze grav viabilitatea profesiei de executor judecătoresc, transformând	infracțiunilor urmărește un interes public major, și anume reabilitarea victimelor infracțiunilor și accesul real la servicii de sprijin pentru persoane aflate, în mod tipic, într-o stare de vulnerabilitate extremă. Potrivit jurisprudenței CtEDO, statul are obligația pozitivă, să asigure remedii efective victimelor unor fapte penale grave, ceea ce include și eliminarea barierelor financiare în calea recuperării prejudiciului. Prevederile menționate nu instituie o scutire generală, ci una punctuală, aplicabilă doar în cazul sumelor ce urmează a fi încasate pentru repararea prejudiciilor cauzate de infracțiunile prevăzute în lege. Pentru multe victime, executarea silită este singura cale de a-și repara prejudiciul de la făptuitor. Astfel, avansarea cheltuielilor poate fi o barieră imposibil de depășit, având în vedere că aceste persoane, au fost deja lezate grav prin fapta penală, se află adesea în dificultăți materiale, sau sunt traumatizate și dependente de sprijinul instituțiilor. În

			obligațiile legale ale acestora într-o povară financiară nesustenabilă.	sprijinul menținerii acestei prevederi vine și Raportul de analiză a *Legii nr.136/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor*, elaborată în cadrul proiectului „*Consolidarea sistemului de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova*”,[4] datele statistice prezentate de UNEJ se atestă că în practică, din numărul total de titluri primite spre executare, cele ce fac obiectul Legii nr. 137/2016 nu constituie nici 0,05 %, deoarece victimele nu cunosc nici prevederile legale și nici procedura de executare **(a se vedea pag.23 din raport)**. Astfel, având în vedere aceste constatări, numărul de executări în temeiul acestei legi este foarte redus și nu poate afecta sistemic profesia de executor judecătoresc sau sustenabilitatea financiară a birourilor de executare. În schimb, menținerea scutirii contribuie la realizarea efectivă a drepturilor victimelor și la respectarea

[4] https://rm.coe.int/raport-de-analiza-a-legii-nr-137-cu-privire-la-reabilitarea-victimelor/1680b1c8e0

				standardelor internaționale privind accesul la justiție. Suplimentar, menționez că în raportul GRETA[5] s-a menționat în mod expres autorităților revizuirea Codului de executare în vederea eliminării costurilor administrative pentru victimele traficului de persoane pentru a pune în aplicare deciziile de compensare luate de instanțe.
Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat				
Articolul 20 se completează cu litera g^1) cu următorul cuprins: „g^1) victimele persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de către autoritățile din Republica Moldova;”.	**Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat**	**125.**	Se susține cu observații de tehnică legislativă. - **Argumentare**: Raționamentul acestei modificări constă în sincronizarea prevederilor Legii nr. 137/2016 cu Legea nr. 198/2007, care este legea specială pentru reglementarea asistenței juridice garantate de stat. Este obligatoriu ca persoanele prevăzute în Legea nr. 137/2016 ca având dreptul la asistență juridică garantată de stat să fie prevăzute expres și în Legea nr. 198/2007. **- Recomandare:** Unica observație este cu privire la numerotarea noului punct introdus. Se propune renunțarea la indicele g^1) și continuarea firească a numerotării alfabetice a articolului cu litera k).	**Precizare** Introducerea categoriei respective prin litera g^1) a fost determinată de necesitatea menținerii coerenței sistematice a art. 20, întrucât aceasta se referă la o categorie de victime care beneficiază de asistență juridică calificată indiferent de nivelul veniturilor, fiind similară prin natura sa juridică cu categoriile de beneficiari prevăzute la lit. f) și g) ale articolului. Plasarea acestei categorii după lit. j), prin atribuirea literei k), ar afecta logica de structurare a normei, deoarece ar separa categoriile de

[5] https://www.coe.int/en/web/anti-human-trafficking/-/greta-publishes-its-fourth-report-on-the-republic-of-moldova

				victime de celelalte categorii de beneficiari prevăzute la articol, precum solicitanții de azil, străinii sau persoanele cu dizabilități. Prin urmare, se menține soluția legislativă propusă, având în vedere necesitatea asigurării unei structuri coerente și logice a categoriilor de persoane care beneficiază de asistență juridică calificată indiferent de nivelul veniturilor.
	Procuratura Generală	**126.**	**La art.20 lit. f) din *Legea nr.198/2007 cu privire la asistența juridică garantate de stat***, după sintagma *„tratament inuman și degradant”* de completat cu sintagma *„victimele actelor de violență săvârșite asupra militarului (art.368 din Codul penal)”.* Militarii se află într-un raport juridic special, determinat de îndeplinirea serviciului militar și de existența unor relații de subordonare și disciplină militară, ceea ce îi plasează într-o situație de vulnerabilitate sporită. Aflându-se într-o relație de dependență față de structura militară și fiind supuși unui regim specific al serviciului militar *(cazarmă)* și executare a serviciului, aceștia pot întâmpina dificultăți în exercitarea efectivă a drepturilor lor și în apărarea împotriva actelor de violență săvârșite asupra lor, motiv pentru care asigurarea asistenței juridice calificate indiferent de nivelul veniturilor este	**Nu se acceptă** A se vedea argumentele expuse la pct. 63 din sinteză.

			necesară pentru garantarea accesului efectiv la justiție și protecția drepturilor fundamentale.	
La articolul 28 alineatul (1^1), după cuvintele „violenței în familie” se completează cu textul „ , victimelor infracțiunilor de tortură, ale tratamentului inuman și degradant, victimelor traficului de ființe umane, copiii victime ale infracțiunilor, persoanele cu dizabilități severe sau accentuate precum și victimele persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de către autoritățile din Republica Moldova”.	**Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat**	**127.**	**Nu se susține. Se solicită excluderea acestei completări.** **-Eroare de structură**: În primul rând, pentru a beneficia de dreptul la asistență juridică de urgență, urmează ca această categorie de persoane să fie inclusă în art. 19, deoarece art. 28 face trimitere directă la acesta. Articolul 28 reglementează strict procedura de acordare a asistenței juridice de urgență, dar nu stabilește independent categoriile de persoane care pot beneficia de acest serviciu garantat de stat. - **Denaturarea conceptului de urgență**: În al doilea rând, asistența juridică de urgență se acordă în regim de 24/24, inclusiv pe timp de noapte și în zilele de odihnă sau, de către avocați în baza unui grafic de serviciu. Acest mecanism a fost gândit strict ca o măsură extraordinară – o reacție promptă pentru situații excepționale care nu suferă amânare: lipsirea cetățeanului de libertate (reținere/arest), necesitatea de protecție imediată a victimei violenței domestice (ordin de protecție) sau depunerea plângerii și colectarea probelor biologice în cazul infracțiunilor sexuale. În toate aceste trei situații, intervenția avocatului nu poate fi amânată, motiv pentru care statul permite apelarea directă a avocatului de serviciu,	**Se acceptă** Modificările propuse la art. 28 la Legea nr. 198/2007 au fost excluse din proiect.

			omițând Oficiul teritorial al CNAJGS, care în mod normal decide desemnarea. **-Lipsa barierelor procedurale în regimul ordinar**: În contextul proiectului, nu este clar definit caracterul extraordinar al situației în cazul victimelor torturii, traficului de ființe umane, copiilor victime sau persoanelor cu dizabilități. Toate aceste categorii sunt deja prevăzute în art. 20 din Legea nr. 198/2007, beneficiind de asistență juridică calificată ordinară indiferent de venituri. Acestea au deja un statut privilegiat și o procedură simplificată: este necesară doar cererea personală sau solicitarea organului și justificarea statutului special. Dreptul lor poate fi valorificat extrem de ușor, în cel mult 30 de minute (maximum o zi lucrătoare), prin apelarea la Oficiile teritoriale ale CNAJGS în cadrul programului normal de lucru. Principala barieră istorică – verificarea veniturilor – a fost de mult înlăturată pentru ei. În plus, procedura ordinară le garantează desemnarea unui avocat specializat, spre deosebire de asistența de urgență. - **Riscuri operaționale**: Includerea la pachet a tuturor categoriilor scutite de testul financiar în categoria beneficiarilor de asistență de urgență reprezintă o utilizare necorespunzătoare a unui mecanism specializat. Aceasta va duce la suprasolicitarea avocaților de serviciu și la denaturarea procedurilor existente	

			aplicate de Coordonatorii Oficiilor teritoriale. Procedura de urgență este reglementată strict (stabilește termene clare, cum ar fi durata reținerii, după care asistența de urgență încetează și se trece la cea ordinară). Pentru asistența de urgență există o evidență separată, o procedură specifică de raportare și remunerare. Prin suprapunerea nejustificată a cazurilor ordinare peste aria de răspundere a asistenței de urgență, riscăm să perturbăm grav ambele paliere de lucru. Asistența juridică de urgență este echivalentă cu asistența medicală de urgență; apelarea ei nejustificată în cazuri ordinare va bloca serviciul, existând riscul ca atunci când cineva va avea o urgență critică reală, să nu poată accesa un avocat. De altfel, acordarea asistenței de urgență tuturor, indiferent de venituri sau situație operativă, este un lux pentru orice stat, nefiind o practică des întâlnită sau general acceptată în țările UE. Extinderea masivă nu poate fi justificată prin cerințele de armonizare legislativă. **Deficiență de formulare**: O altă observație ține de includerea sintagmei „persoanele cu dizabilități severe sau accentuate”. Dacă s-ar fi pus problema unei completări, formularea corectă din punct de vedere juridic trebuia să fie „persoanele cu dizabilități severe sau accentuate victime ale infracțiunilor”, pentru a delimita clar victimele infracțiunilor de restul persoanelor cu dizabilități.	

Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr. 181/2014				
se completează cu articolul 67^1 , cu următorul cuprins: „ **Articolul 67^1** . Plățile în baza unui act administrativ individual de compensare financiară a prejudiciului cauzat prin infracțiune (1) Plata compensației financiare acordate în temeiul unui act administrativ individual privind acordarea compensației financiare de către stat victimelor infracțiunilor se efectuează de către Ministerul Finanțelor din contul mijloacelor prevăzute în bugetul de stat. (2) Ministerul Finanțelor efectuează plata compensației financiare în termen de 30 de zile de la data recepționării actului administrative individual privind acordarea compensației financiare de către stat victimelor infracțiunilor. (3) Contestarea în instanța de contencios administrativ a actului administrative individual privind acordarea compensației financiare suspendă executarea obligației de plată până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.”.	**Ministerul Finanțelor**	**128.**	La anexa nr.2, pct.7, referitor la completarea Legii finanțelor publice si responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 cu articolul 67^1 , de exclus, în contextul celor expuse anterior la art.27. Totodată se relevă că, această propunere de completare a Legii nr.181/2014 nu este în concordanță cu cadrul normativ aferent procesului bugetar.	**Nu se acceptă** A se vedea argumentele expuse la pct.109 din sinteză.
CONSTATĂRILE EXPERTIZEI DE COMPATIBILITATE **Declarația de compatibilitate nr. 31/02-126-8603 din 23 iulie 2026**				
Observații privind compatibilitatea cu Directiva 2004/80/CE				

a) Analiza comparativă a transpunerii Directivei 2004/80/CE Evaluând gradul de armonizare a actului UE în proiectul național, menționăm cu titlu general că, proiectul național asigură transpunerea1 Directivei 2004/80/CE, prin preluarea prevederilor referitoare la mecanismul de cooperare transfrontalieră prevăzut de actul UE menționat supra, prin Secțiunea a 5-a „Procedura de acordare a compensației financiare în situații transfrontaliere cu statele membre ale Uniunii Europene” din proiectul actului normativ național. Această Secțiune reglementează dreptul persoanelor cu domiciliul sau reședința obișnuită în Republica Moldova de a solicita compensație financiară atunci când infracțiunea intenționată comisă cu violență a avut loc pe teritoriul unui alt stat membru UE. Totodată, proiectul reglementează autoritatea responsabilă de asistență și autoritatea de decizie, modul de transmitere a cererii, excluderea certificării/autentificării documentelor, confirmarea primirii cererii, solicitarea informațiilor suplimentare și comunicarea deciziei, fiind în	**129.**	**Se acceptă parțial** - Cu referire la observațiile expuse la lit. b) – **se acceptă**, a se vedea art. 17 alin. (1) lit.a) din proiect. - Cu referire la recomandările expuse la art. 24 alin. (1) din proiect - **precizăm** că, în cadrul actului normativ subsecvent legii urmează a fi reglementate criterii obiective pentru determinarea cuantumului compensației, astfel încât aceasta să fie acordată în mod echitabil și proportional, în funcție de gravitatea prejudiciului suferit și de consecințele infracțiunii asupra victimei. Prin urmare, criteriile ce vor fi stabilite prin hotărâre a Guvernului vor asigura că suma acordată, în limitele plafonului prevăzut de lege, este proporțională cu gravitatea consecințelor infracțiunii și cu prejudiciul suferit, fiind exclus caracterul arbitrar al stabilirii compensației. Astfel, exigențele privind caracterul echitabil și adecvat al compensației vor fi reflectate la nivelul reglementării secundare. - Cu referire la suspendarea executării ordinului ministrului justiției în cazul contestării acestuia, **se precizează** că această soluție legislativă rezultă din regimul juridic general instituit de art. 68 alin. (2¹) din *Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014*, care prevede că *recursul declarat împotriva hotărârii judecătorești definitive privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din conturile bugetelor componente ale bugetului public național și ale autorităților/instituțiilor bugetare suspendă termenul de executare a acesteia. În consecință, nu se impune instituirea unor reglementări speciale în proiectul de lege, cadrul normativ general fiind deja aplicabil executării obligațiilor pecuniare ale autorităților publice din mijloacele bugetare*. - Cu referire la recomandările în partea ce vizează art. 36 alin. (1) – **se acceptă parțial.** Norma a fost revizuită astfel încât să fie clar că prevederile Secțiunii 5, atât cele referitoare la acordarea compensației transfrontaliere, cât și cele privind cooperarea cu autoritățile competente, vor intra în vigoare la data aderării.”

acord cu art. 1 și art. 3 - 11 din Directiva 2004/80/CE. *b) Observații privind compatibilitatea proiectului național cu Directiva 2004/80/CE* - Art. 12 (2) din Directiva 2004/80/CE obligă statele să dispună de o schemă de despăgubire pentru victimele infracțiunilor intenționate săvârșite prin violență pe teritoriul lor, care să asigure o despăgubire echitabilă și corespunzătoare. Potrivit jurisprudenței CJUE (Hotărârea din 16 iulie 2020, cauza C-129/192 , Presidenza del Consiglio dei Ministri v. BV), schema națională trebuie să acopere toate victimele infracțiunilor intenționate săvârșite prin violență, fără excepții pe categorii de infracțiuni. Art. 17, alin. (1) din proiectul național utilizează o enumerare limitativă de categorii, care nu acoperă expres toate infracțiunile intenționate violente (de exemplu, victimele tâlhăriei sau ale infracțiunilor intenționate soldate cu vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății). Se impune completarea art. 17, alin. (1) din proiect cu o categorie generală privind victimele		- Cu referire la recomandările în partea ce vizează art. 19 alin. (1) – **se acceptă,** prevederile au fost revizuite.

infracțiunilor intenționate săvârșite prin violență sau extinderea corespunzătoare a enumerării la toate infracțiunile care intră în această categorie. - De asemenea, art. 24, alin. (1) din proiectul național plafonează compensația financiară la 70% din suma prejudiciului, dar nu mai mult de 10 salarii medii lunare pe economie. Deși, statele membre dispun de o marjă de apreciere la stabilirea cuantumului, CJUE a statuat în cauza C129/19 că o despăgubire forfetară sau plafonată nu poate fi pur simbolică ori vădit insuficientă în raport cu gravitatea consecințelor infracțiunii. Se recomandă ca procedura, criteriile și modul de calcul, ce urmează a fi stabilite de Guvern conform art. 24 alin. (2) din proiect, să garanteze caracterul echitabil și adecvat al compensației, cu posibilitatea ajustării în cazurile de o gravitate deosebită. - Totodată, potrivit art. 27, alin. (4) din proiectul național, contestarea în instanța de contencios administrativ a ordinului ministrului justiției suspendă executarea acestuia până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. Această soluție		

poate întârzia nejustificat plata compensației în cazurile în care contestarea vizează doar cuantumul acordat. Se recomandă revizuirea normei, astfel încât suspendarea să nu afecteze partea necontestată a compensației, pentru a nu compromite caracterul efectiv al despăgubirii cerut de art. 12 (2) din Directiva 2004/80/CE. - Se recomandă completarea art. 36, alin (1) din proiectul național „Dispoziţii finale şi tranzitorii”, cu următorul text: „precum și prevederile Secțiunii a 5-a, în partea ce vizează cooperarea cu autoritățile competente ale statelor membre ale Uniunii Europene, se aplică de la data intrării în vigoare a Tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, fără a aduce atingere aplicării convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte.”. - La art. 19, alin. (1) din proiectul național, numerotarea punctelor este discontinuă (după pct. 2) urmează pct. 4), lipsind pct. 3)). Se recomandă renumerotarea punctelor în conformitate cu cerințele art. 49-52 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.		

Observații privind compatibilitatea cu Decizia Comisiei 2006/337/CE		
Decizia Comisiei 2006/337/CE instituie formularele standard pentru transmiterea cererilor și deciziilor în temeiul Directivei 2004/80/CE a Consiliului privind despăgubirea victimelor infracțiunilor *Analiza comparativă a punerii în aplicare a Deciziei Comisiei 2006/337/CE* În rezultatul evaluării gradului de armonizare a dispozițiilor Deciziei Comisiei 2006/337/CE, menționăm cu titlu general că, proiectul național pune în aplicare actul UE menționat supra, prin includerea în Anexa nr. 1 la proiectul național a Formularului nr. 1 privind transmiterea cererii, Formularului nr. 2 privind confirmarea recepționării cererii și Formularului nr. 3 privind transmiterea deciziei.	**130.**	
Observații privind compatibilitatea cu Directiva 2012/29/UE		
Directiva 2012/29/UE stabilește norme minime pentru victimele tuturor tipurilor de criminalități, indiferent de naționalitatea sau de statutul victimelor din punctul de vedere al reședinței. *a) Măsuri naționale de transpunere existente a Directivei 2012/29/UE*	**131.**	

Evaluând gradul de realizare a angajamentelor de transpunere și implementare a Directivei 2012/29/UE în legislația națională, se constată că, deși actul UE menționat nu este reflectat în clauza de armonizare a Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, Legii nr. 370/2023 privind drepturile copilului, Legii nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, Legii nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, Legii nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiție și nu au constituit anterior obiect al expertizei de compatibilitate, **prevederile acesteia sunt transpuse parțial în legislația penală națională.** *b) Analiza comparativă a transpunerii Directivei 2012/29/UE* În rezultatul evaluării gradului de transpunere a dispozițiilor **Directivei 2012/29/UE** menționăm cu titlu general că, **proiectul național transpune parțial actul UE** menționat supra, prin introducerea de norme privind definiția victimei, serviciile de suport, consilierea informațională,		

consilierea psihologică, evaluarea individuală, dreptul victimei la informare, traducere, interpretare, audiere de către o persoană de același sex, protecția copiilor victime și instruirea personalului, reglementează serviciile de suport acordate victimelor, inclusiv consiliere informațională, consiliere psihologică, asistență medicală, servicii de adăpost, asistență juridică garantată de stat și compensație financiară.		
c) Observații privind compatibilitatea proiectului național cu Directiva 2012/29/UE - Art. 2 din proiectul național definește noțiunea de ”victimă a infracțiunii” ca persoană fizică ce a suferit prejudiciu material sau moral, inclusiv, vătămare a integrității fizice, mentale sau psihologice, precum și membrul familiei unei persoane decedate ori definiția de la art. 2 (1) lit. a) din Directiva 2012/29/UE se referă la prejudiciu fizic, mental, emoțional sau pierdere economică. Astfel, pentru o apropiere completă și exactă de formularea Directivei, se recomandă completarea definiției cu referirea expresă la prejudiciul emoțional și pierderea economică.	**132.**	- Cu referire la recomandările propuse la **art. 2 – nu se acceptă**. Noțiunea de „prejudiciu material” utilizată în proiectul de lege acoperă prejudiciul economic suferit de victimă, întrucât acesta reprezintă pierderea patrimonială evaluată în bani cauzată prin săvârșirea infracțiunii. În acest sens, utilizarea sintagmei „prejudiciu material” este echivalentă, din punct de vedere juridic, cu noțiunea de „prejudiciu economic” utilizată în Directiva 2012/29/UE. Totodată, referirea la prejudiciul „moral”, inclusiv la vătămarea integrității mentale sau psihologice, acoperă prejudiciile nepatrimoniale determinate de suferința psihică, afectarea stării emoționale, suferința psihologică și consecințele de natură afectivă produse victimei ca urmare a infracțiunii. Prin urmare, noțiunea de prejudiciu moral include și componenta emoțională a prejudiciului prevăzută de Directiva 2012/29/UE. Introducerea distinctă a sintagmelor „prejudiciu emoțional” și „pierdere economică” nu este necesară, deoarece ar conduce la o dublare terminologică fără a extinde domeniul de aplicare al noțiunii de victimă. Legislația națională utilizează deja noțiunile de prejudiciu material și prejudiciu moral ca noțiuni juridice consacrate, care includ elementele corespunzătoare prevăzute de Directiva 2012/29/UE. - Cu referire la recomandările propuse la **art. 3 alin. (2) – se acceptă,** prevederile au fost revizuite. - Cu referire la recomandările propuse la **art. 4 – se precizează** că, prevederile art. 4 alin. (2) al proiectului de lege asigură accesul imediat al victimelor la servicii de suport în situații urgente sau atunci când

- Art. 3, alin. (2) din proiectul legii definește serviciile de suport ca servicii oferite „victimelor abuzului, violenței fizice, psihice sau sexuale”. Această formulare poate restrânge nejustificat domeniul de aplicare al serviciilor față de Directiva 2012/29/UE, care vizează victimele criminalității în sens larg. Astfel, se impune reconsiderarea acestui aspect. - Art. 4 din proiectul național condiționează confirmarea statutului de victimă de prezentarea unor înscrisuri, iar art. 4, alin. (2) permite accesul temporar, în situații urgente sau în lipsa documentelor, pe baza declarației pe propria răspundere. Această soluție este una pozitivă, dar termenul de 45 de zile, prelungibil cu 15 zile, trebuie corelat cu obligația generală a Directivei de a asigura accesul la sprijin înainte, în timpul și după procedurile penale, în funcție de nevoile victimei, și nu exclusiv în funcție de statutul procedural. Se recomandă completarea proiectului, cu precizarea că accesul la informare, orientare inițială și servicii urgente nu poate fi refuzat exclusiv pe motivul lipsei temporare a documentelor.		documentele confirmative nu sunt disponibile la momentul solicitării. Norma permite acordarea serviciilor prevăzute la art. 3 alin. (4) lit. a)-e) în baza unei declarații pe propria răspundere, cu posibilitatea prezentării ulterioare a înscrisurilor necesare. Prin urmare, cadrul normativ nu condiționează acordarea sprijinului inițial exclusiv de existența unui statut procesual formal sau de prezentarea imediată a actelor confirmative, fiind asigurată o intervenție promptă în situații în care victima se află într-o stare de vulnerabilitate. - Cu referire la recomandările propuse la **art. 8 alin. (2) – precizăm** că, prevederile art. 8 alin. (2) din proiect sunt în concordanță cu art. 22 alin. (1) din Directiva 2012/29/UE, care stabilește că evaluarea individuală a victimelor are drept scop identificarea necesităților de protecție specifice și determinarea aplicării măsurilor speciale în cadrul procedurilor penale, în contextul riscului de victimizare secundară și repetată, intimidare sau răzbunare. Norma proiectului nu condiționează evaluarea individuală de existența dreptului la compensație financiară și nici nu o limitează la categoria infracțiunilor prevăzute pentru acordarea compensațiilor. Referirea la „infracțiunea prevăzută de art. 17” are caracter tehnic și vizează doar delimitarea situațiilor în care, în cadrul procesului penal, autoritățile competente examinează sesizarea privind săvârșirea unei infracțiuni, nu categoriile de victime eligibile pentru compensare financiară. Totodată, art. 8 alin. (1) al proiectului prevede expres că evaluarea individuală a victimelor infracțiunilor se realizează atât în cadrul procesului penal, cât și, după caz, în afara procesului penal. Prin urmare, cadrul normativ propus asigură evaluarea victimelor și în afara procedurilor penale, atunci când există necesitatea acordării serviciilor de suport. De asemenea, art. 8 alin. (4), reglementează situațiile în care, în afara procesului penal, autoritățile sau persoanele competente identifică indicii că victima a suferit prejudicii ca urmare a unei infracțiuni sau se află într-o situație de pericol, fiind prevăzută informarea victimei și referirea acesteia pentru evaluarea individuală și acordarea serviciilor de suport. În aceste condiții, proiectul transpune cerințele art. 22 din Directiva 2012/29/UE, menținând distincția necesară între evaluarea necesităților de

- Art. 8 din proiectul legii reglementează evaluarea individuală, iar alin. (2) o conexează de sesizarea privind comiterea unei infracțiuni prevăzute la art. 17. Art. 22 din Directiva 2012/29/UE cere evaluarea individuală a victimelor pentru identificarea nevoilor specifice de protecție, fără a o limita doar la infracțiunile pentru care se acordă compensație financiară. Recomandăm revizuirea art. 8, alin. (2) din proiect, astfel încât evaluarea individuală să fie disponibilă pentru toate victimele infracțiunilor atunci când există indicii privind nevoi specifice de protecție, risc de revictimizare, intimidare sau răzbunare. - Art. 12, alin. (2) din proiectul național limitează consilierea psihologică din contul statului la cetățenii Republicii Moldova, străinii sau apatrizii „care locuiesc în Republica Moldova". Or, potrivit art. 1 (1) și considerentului (10) din Directiva 2012/29/UE, drepturile victimelor, inclusiv, accesul la serviciile de sprijin, se asigură în mod nediscriminatoriu, indiferent de statutul de rezident al victimei. Se recomandă revizuirea normei naționale, astfel încât de consiliere		protecție în cadrul procesului penal și evaluarea necesităților de suport pentru reabilitarea victimei în afara acestuia - Cu referire la recomandările propuse la **art. 12 alin. (2) – se acceptă parțial.** Suplimentar precizăm că, Directiva 2012/29/UE instituie obligația statelor de a asigura victimelor acces nediscriminatoriu la drepturile și serviciile prevăzute de aceasta, însă nu stabilește obligația finanțării serviciilor de suport din bugetul național pentru orice persoană care a fost victima unei infracțiuni pe teritoriul statului respectiv, indiferent de legătura acesteia cu sistemul național de protecție socială. Consilierea psihologică din contul statului constituie o măsură de suport finanțată din bugetul public național, iar stabilirea beneficiarilor acesteia trebuie să țină cont de principiile utilizării eficiente și echitabile a resurselor publice, precum și de cadrul național de protecție socială. În același timp, prevederile proiectului asigură accesul victimelor aflate în Republica Moldova la serviciile de suport necesare, fără discriminare în funcție de cetățenie, fiind incluși cetățenii Republicii Moldova, străinii și apatrizii care locuiesc în Republica Moldova. Se acceptă însă observația de ordin redacțional privind formularea alin. (2), întrucât condițiile referitoare la locul săvârșirii infracțiunii necesită o redactare mai clară. - Cu referire la noțiunea de **„victime persecutate" – se acceptă**, a se vedea art. 2 din proiect.

psihologică din contul statului să beneficieze orice victimă a unei infracțiuni săvârșite pe teritoriul Republicii Moldova, indiferent de cetățenie sau de statutul de rezident. Totodată, redactarea alin. (2) este una defectuoasă, întrucât condiția „dacă infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova sau dacă infracțiunea a fost săvârșită în afara teritoriului Republicii Moldova” acoperă orice ipoteză posibilă și este lipsită de efect normativ util, urmând a fi reformulată. - Art. 3, alin. (4) și art. 16, alin. (2) din proiectul național includ categoria „victimele persecutate de către structurile interne de pe teritoriul necontrolat de către autoritățile din Republica Moldova”, fără ca noțiunea de „persecutare” să fie definită la art. 2 din proiect. Pentru previzibilitatea normei și delimitarea clară a sferei beneficiarilor, se recomandă definirea acestei noțiuni sau raportarea expresă la infracțiunile din Codul penal nr. 985/2002. Totodată, la definitivarea proiectului național se va ține cont și de ultima modificare a Directivei UE aduse de Directiva (UE) 2026/1472 a Parlamentului		

și a Consiliului din 17 iunie 2026, care consolidează drepturile victimelor privind accesul la informații, sprijin, protecție și compensare.		
III. Respectarea mecanismului de armonizare *a) Obiecții privind clauza de armonizare* Clauza de armonizare a proiectului urmează a fi expusă în următoarea redacție: „Prezenta Lege: - transpune Directiva 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității, CELEX: 32004L0080, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L261 din 6 august 2004; - pune în aplicare Decizia Comisiei 2006/337/CE din 19 aprilie 2006 de stabilire a formularelor standard pentru transmiterea cererilor și deciziilor în temeiul Directivei 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității, CELEX: 32006D0337, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L125 din 12 mai 2006; - transpune parțial (transpune: art. 1 (2); art. 2 (1) lit. a) pct. (i) și (ii); art. 3; art. 4 (1) lit. a), f) și g), (2); art. 5 (2) și (3); art. 6 (4)-(6); art. 7	**133.**	**Se acceptă** Clauza de armonizare a fost modificată.

(1) și (3); art. 8 (2) și (5); art. 9 (1) lit. a) și b), (2) și (3) lit. a); art. 12 (1) lit. c); art. 17 (3); art. 20 lit. b); art. 22; art. 23 (1) și (2) lit. d); art. 24 (2); art. 26 (1) lit. c)) Directiva (UE) 2012/29 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului, CELEX: 32012L0029, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L315/57 din 14 noiembrie 2012".		
Raport de expertiză anticorupție Nr. ELO26/11816 din 26 august 2026		
Centrul Național Anticorupție	**Art.7 alin.(1)** Articolul 7. Organizațiile necomerciale care activează în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor (1) Organizațiile necomerciale în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor pot acorda victimelor infracțiunilor, în mod independent sau în cooperare cu autoritățile publice centrale sau locale, servicii de consiliere informațională, psihologică, precum și alte servicii sau forme de asistență. Autoritatea publică care antrenează organizațiile necomerciale prestatoare de servicii de suport verifică îndeplinirea condițiilor de exercitare a activității, cerințele de calificare, instruire și, după caz, de integritate, pentru selectarea sau contractarea acestora. **Obiecții:** Redacția propusă la art. 7 alin. (1) necesită revizuire, întrucît nu permite delimitarea clară și fără echivoc a principiilor și condițiilor de antrenare a organizațiilor necomerciale prestatoare de servicii de	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 7 alin. (1) din proiect. În acest sens, norma a fost reformulată astfel încât să rezulte cu claritate că verificarea cerințelor de calificare, instruire și, după caz, a condițiilor de integritate se efectuează în raport cu persoanele implicate în prestarea serviciilor și în condițiile prevăzute de legislație. Suplimentar, menționăm că nu se acceptă obiecția în partea în care se sugerează necesitatea reglementării exhaustive, în cuprinsul prezentei legi, a tuturor condițiilor, criteriilor și documentelor care urmează a fi prezentate de organizațiile necomerciale pentru prestarea serviciilor de suport. Condițiile de exercitare a activităților de prestare a serviciilor destinate victimelor infracțiunilor nu pot fi stabilite în mod uniform

	suport, precum și a obiectului și întinderii verificărilor efectuate de autoritatea publică. În particular, sintagma ” verifică îndeplinirea condițiilor de exercitare a activității, cerințele de calificare, instruire și, după caz, de integritate” nu stabilește dacă respectivele cerințe constituie condiții de eligibilitate, criterii de selecție, condiții de calificare sau condiții pentru contractare și nici nu delimitează subiecții, documentele și circumstanțele care urmează a fi supuse verificării.” Totodată, noțiunile de ”cerințe de calificare”, ”instruire” și, în special, ”cerințe de integritate” nu sunt suficient determinate, nefiind precizat dacă acestea vizează organizația necomercială, personalul acesteia sau anumite categorii de persoane implicate în prestarea serviciilor. Utilizarea sintagmei ”după caz” în raport cu cerințele de integritate nu permite identificarea cazurilor în care verificarea devine obligatorie și lasă autorității publice o marjă de apreciere excesiv de largă în stabilirea aplicabilității acestui criteriu. În aceste condiții, organizația necomercială interesată nu poate anticipa, în baza legii, care sunt condițiile concrete pe care trebuie să le îndeplinească și ce documente sau informații urmează să prezinte pentru a fi considerată eligibilă, iar autoritatea publică nu dispune de criterii normative suficient determinate în raport cu care să realizeze verificarea. Situația este susceptibilă să genereze aplicarea neuniformă a cerințelor și exercitarea unei marje de apreciere administrative care nu este suficient delimitată prin lege. **Recomandări:** Reconsiderarea normei prin prisma deficiențelor prenotate. **Factori de risc:** ● Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive ● Temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice ● Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative ● Lipsa responsabilității clare pentru încălcări **Riscuri de corupție**:	prin prezenta lege, întrucât acestea diferă în funcție de tipul serviciului prestat și de domeniul de specializare al acestuia. Respectivele condiții sunt stabilite, după caz, prin legile speciale și actele normative subsecvente care reglementează organizarea și funcționarea serviciilor respective, precum și standardele minime de calitate aplicabile. În acest sens, cu titlu de exemplu, cadrul normativ aferent serviciilor sociale stabilește condițiile concrete de organizare, funcționare și prestare a serviciilor, inclusiv cerințele față de personal și standardele de calitate. Astfel, prin Hotărârea Guvernului nr. 798/2025 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 129/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a Serviciului social de reabilitare a victimelor violenței în familie sunt stabilite cerințe specifice pentru prestarea serviciului respectiv. De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 786/2025 aprobă Regulamentul-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului de asistență și reabilitare psihosocială a copilului și familiei și Standardele minime de calitate. Prin urmare, sintagma referitoare la „condițiile de exercitare a activității” urmează a fi interpretată în coroborare cu legislația specială aplicabilă tipului concret de serviciu prestat. Prezenta lege stabilește cadrul general privind implicarea organizațiilor necomerciale în acordarea serviciilor de suport victimelor infracțiunilor, în timp ce condițiile tehnice și profesionale de prestare a fiecărui tip de serviciu sunt determinate de actele normative

	● Generale	speciale aplicabile domeniului respectiv. În aceeași ordine de idei, nu este necesară enumerarea în prezenta lege a documentelor care urmează a fi prezentate de organizațiile necomerciale, întrucât acestea decurg din actele normative care reglementează activitatea specializată pentru care organizația urmează a fi selectată sau contractată.
	Art.23 alin.(6) **Articolul 22.** Comisia interinstituțională pentru compensarea prejudiciului cauzat prin infracțiune. (1) Comisia interinstituțională pentru compensarea prejudiciului cauzat prin infracțiune (în continuare – Comisie) este constituită din 3 membri, dintre care un reprezentant al Ministerului Justiției, un reprezentant al Ministerului Muncii și Protecției Sociale și un reprezentant al Ministerului Finanțelor. [...] **Articolul 23.** Procedura de examinare a cererii privind acordarea compensației financiare (1) Cererea privind acordarea compensației financiare, împreună cu actele anexate la aceasta, se depune la Ministerul Justiției și se examinează de Comisie în termen de 30 de zile de la depunere. (2) În urma examinării cererii, Comisia decide acordarea compensației financiare și stabilește cuantumul compensației sau refuză motivat acordarea acesteia. (5) Decizia Comisiei, în termen de 2 zile lucrătoare de la adoptare, se transmite ministrului justiției care, prin ordin, dispune acordarea sau neacordarea compensației financiare. (6) Ministrul justiției poate respinge decizia Comisiei dacă constată că aceasta contravine prevederilor legale, cu adoptarea, în acest caz, a unei decizii proprii asupra cererii privind acordarea compensației financiare. (7) Ordinul ministrului justiției privind compensarea financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 23 alin. (6) din proiect. Competența ministrului justiției prevăzută la art. 23 alin. (6) este necesară în scopul verificării legalității deciziei Comisiei înainte de dispunerea acordării compensației financiare din bugetul de stat. Participarea reprezentantului Ministerului Justiției în componența Comisiei nu exclude acest control, întrucât decizia este adoptată de un organ colegial, iar verificarea ulterioară asigură un nivel suplimentar de legalitate și responsabilitate pentru utilizarea eficientă a mijloacelor financiare publice. Sintagma „dacă constată că aceasta contravine prevederilor legale” limitează intervenția ministrului la situațiile în care decizia Comisiei este neconformă cu legislația și nu conferă acestuia un drept discreționar de a interveni din motive de oportunitate. Controlul legalității poate viza atât aspectele procedurale, cât și respectarea condițiilor legale materiale pentru acordarea și determinarea cuantumului compensației. Totodată, decizia ministrului nu este definitivă și este supusă controlului instanței de contencios administrativ, conform art. 23 alin.

	infracțiune poate fi contestat în instanța de contencios administrative. **Obiecții:** Competența atribuită ministrului justiției prin art. 23 alin. (6), în forma propusă, instituie, un mecanism de control individual asupra unei decizii adoptate de un organ colegial din care face parte chiar reprezentantul Ministerului Justiției (art. 22 alin. (1)), iar limitele și efectele acestui control nu sunt suficient determinate de lege (”dacă constată că aceasta contravine prevederilor legale,”). Apreciind prin prisma exigențelor art.54-55 al Legii nr.100/2017, se remarcă faptul că utilizarea expresiei „contravine prevederilor legale” nu delimitează în mod suficient sfera situațiilor în care ministrul justiției este îndreptățit să intervină asupra deciziei Comisiei. Norma nu precizează dacă această constatare vizează exclusiv legalitatea formală a deciziei, inclusiv competența Comisiei și respectarea procedurii de adoptare, sau dacă poate include și aspecte ce țin de fondul soluției, precum interpretarea condițiilor de eligibilitate a victimei, aprecierea materialului probator, determinarea și calcularea cuantumului compensației, calificarea juridică a prejudiciului ori respectarea termenelor procedurale. În lipsa unor criterii de delimitare, formularea poate permite extinderea controlului ministrului de la verificarea legalității actului la reevaluarea circumstanțelor de fapt și a temeiniciei soluției Comisiei, ceea ce ar putea conduce, în esență, la substituirea autorității colegiale printr-o apreciere individuală. Participarea reprezentantului Ministerului Justiției în componența Comisiei diminuează rațiunea pentru instituirea unui asemenea control ulterior, în măsura în care reprezentantul respectiv participă efectiv la examinarea cererii, la evaluarea actelor și probelor și la deliberarea asupra soluției. Astfel, este rezonabil să se prezume că eventualele probleme de legalitate trebuie	(7), ceea ce constituie o garanție împotriva exercitării abuzive a competenței. Cu toate acestea, pentru a exclude orice interpretare privind caracterul discreționar al competenței și pentru a răspunde riscului identificat de CNA, alin. (6) a fost reformulat prin substituirea sintagmei „poate respinge” cu o formulare imperativă.

	identificate în cadrul deliberării Comisiei, cu expunerea si protocolarea unei opinii separate în acest sens nu după adoptarea deciziei acesteia. În context se impune de a face distincția între controlul de legalitate și reexaminarea oportunității sau a temeiniciei soluției. Dacă reprezentantul Ministerului Justiției poate sesiza în cadrul Comisiei existența unei probleme de legalitate și poate argumenta necesitatea unei soluții conforme legii, atunci controlul ulterior al ministrului ar trebui să fie rezervat unor situații obiective și clar delimitate, nu să devină un al doilea nivel discreționar de apreciere a aceleiași cereri. În caz contrar, există riscul ca participarea reprezentantului Ministerului Justiției în Comisie să devină mai degrabă formală, iar adevărata putere decizională să fie concentrată ulterior la nivelul ministrului. Riscurile de corupție aferente carențelor prenotate sunt amplificate de utilizarea formulei permisive „poate" de reglementare a competenței agentului public prenotat. Determinarea competenţei după formulă „este în drept", „poate" este o modalitate coruptibilă de determinare a competenţelor entităților/agenților publici. Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreţia agenților publici care apare în cazul utilizării unor asemenea determinări permisive ale competenţelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă. Această discreţie poate fi folosită în mod abuziv de către agentul public pentru a nu-şi executa obligaţiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competenţelor sale. Riscul de coruptibilitate a acestor norme creşte în cazul în care lipsesc criterii pentru a stabili în ce cazuri funcţionarul „este în drept" sau „poate" şi în ce cazuri este în drept şi poate să nu-şi realizeze competenţele/sau în cazul expunerii ambigui ai acestora. **Recomandări:** Raportarea la modelul de reglementare care reflectă principiul separării funcției colegiale de examinare și	

	decizie de funcția administrativă a autorității, iar eventuala dezacordare a unui membru față de soluția adoptată nu generează un drept de intervenție unilaterală al autorității administrative, ci se materializează prin formularea unei opinii separate, anexate la dosar, iar legalitatea deciziei este supusă controlului instanței de contencios administrativ. Un astfel de model este vizat de exemplu prin art.8 alin.(9) Legea nr. 264/2008 (”(9) Decizia Comisiei de atestare şi disciplină cu privire la aplicarea sancţiunii disciplinare poate fi contestată în instanţa de contencios administrativ.”) și HG nr. 868/2016 (”43. Dacă un membru are o opinie separată la decizia Comisiei, el o semnează şi expune în scris opinia sa, care se anexează la dosar. 44. Decizia Comisiei poate fi contestată în instanţa de contencios administrativ.”). În acest sens, dacă reprezentantul Ministerului Justiției în cadrul Comisiei apreciază că decizia contravine prevederilor legale, acesta trebuie să aibă dreptul, iar în măsura în care acționează în exercitarea atribuțiilor de serviciu și constată o încălcare a legii, și obligația funcțională de a-și exprima poziția în cadrul Comisiei, prin opinie separată, și de a iniția, după caz, mecanismul legal de contestare a deciziei. Această soluție asigură trasabilitatea dezacordului juridic, păstrează caracterul colegial al deciziei și transferă aprecierea definitivă a legalității către instanța de contencios administrativ, ca autoritate independentă. **Factori de risc**: ● Formulare ambiguă care admite interpretări abusive ● Norme de trimitere defectuoase ● Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive ● Temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice ● Lipsa/insuficiența mecanismelor de contestare a deciziilor și acțiunilor entităților publice ● Lipsa responsabilității clare pentru încălcări	

	● Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație **Riscuri de corupţie**: ● Generale ● Încurajarea sau facilitarea actelor de: - trafic de influență - abuz de serviciu - influențare necorespunzătoare ● Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu	
	Anexa nr.2 pct.1.9 1. **Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003** [...] se modifică după cum urmează: [...] 1.9. La articolul 369 alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Partea vătămată poate fi audiată atunci când acest lucru este strict necesar pentru desfășurarea cercetării judecătorești, astfel încât numărul audierilor să fie cât mai redus, fără a aduce atingere dreptului la apărare. Partea vătămată poate face declarații suplimentare la cererea sa sau din oficiu, în condițiile în care acestea sunt relevante pentru cauză și nu implică audieri repetate nejustificate.”. **Obiecții**: Primo, cu referire la utilizarea cuvintelor ”din oficiu” se remarcă faptul că subiectul imediat al propoziției este „partea vătămată” și redacția propusă pentru art. 369 alin. (3) din Codul de procedură penală a suferit modificări în procesul de avizare. Deși modificările sunt în mod evident orientate spre consolidarea protecției părții vătămate și spre evitarea audierilor repetate, în redacția revizuită acestea nu asigură în deplină măsură scopul declarat al intervenției legislative. În particular, substituirea sintagmei „cu permisiunea instanței” prin formularea „din oficiu” nu clarifică suficient mecanismul procedural prin care partea vătămată poate face declarații suplimentare și poate, în anumite circumstanțe, produce chiar o incertitudine cu privire la titularul inițiativei procesuale.	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 369 alin. (3) din proiect. În partea referitoare la lipsa unor criterii pentru aprecierea relevanței declarațiilor suplimentare, obiecția se respinge. Relevanța declarațiilor pentru cauză urmează a fi apreciată de instanța de judecată, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei și de necesitatea acestora pentru soluționarea cauzei. Prin urmare, nu este necesară instituirea în această normă a unor criterii suplimentare de apreciere a relevanței, acestea rezultând din rolul instanței la etapa cercetării judecătorești și în aprecierea probelor. Totodată, se precizează că cele două modalități prevăzute de normă au natură distinctă: partea vătămată poate solicita să fie audiată suplimentar, atunci când consideră necesar să facă declarații suplimentare, iar instanța poate iniția audierea suplimentară atunci când apreciază că aceasta este relevantă și necesară pentru soluționarea cauzei. În ambele situații, audierea trebuie să respecte limita privind evitarea audierilor repetate nejustificate.

	În forma propusă pentru expertiză, textul prevede că partea vătămată „poate face declarații suplimentare la cererea sa sau din oficiu”. Sintagma „din oficiu” este, în mod obișnuit, utilizată pentru a desemna exercitarea unei competențe de către organul judiciar fără existența unei solicitări exprese a unei părți. Prin urmare, în contextul concret al normei, formularea poate fi interpretată ca referindu-se la posibilitatea instanței de a dispune sau de a determina efectuarea unor declarații suplimentare din proprie inițiativă. Secundo, cu referire la utilizarea expresiei „în condițiile în care acestea sunt relevante pentru cauză”, se remarcă faptul că proiectul nu precizează cine stabilește relevanța declarațiilor suplimentare. Într-o interpretare sistematică, coroborată cu utilizarea sintagmei „din oficiu”, s-ar putea susține că aprecierea relevanței declarațiilor suplimentare revine instanței, în calitatea sa de organ judiciar care conduce cercetarea judecătorească și apreciază probele administrate în cauză. Totodată, utilizarea sintagmei „din oficiu”, în coroborare cu formularea „în condițiile în care acestea sunt relevante pentru cauză”, poate conduce la interpretarea potrivit căreia instanța dispune sau admite din proprie inițiativă declarațiile suplimentare numai în măsura în care apreciază că acestea prezintă relevanță pentru soluționarea cauzei. Întrucât norma nu stabilește însă în mod expres titularul acțiunii „din oficiu”, nici criteriile în baza cărora urmează să fie determinată relevanța declarațiilor suplimentare, există un risc de interpretare neuniformă și, după caz, restrictivă a acestei garanții procesuale. **Recomandări**: În acest context, apreciind prin prisma exigențelor art.3, 54 alin.(1) lit.a), pentru asigurarea certitudinii reglementării se recomandă examinarea utilității substituirii cu o formulare mai previzibilă de tipul „la solicitarea instanței”, dacă acesta este efectiv mecanismul juridic urmărit. Totodată, expresia prenotată	

	urmează a fi stabilită după expresia ”în condițiile în care acestea sunt relevante pentru cauză” pentru a exclude riscurile de corupție descrise supra. **Factori de risc**: ● Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive ● Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive ● Lipsa responsabilității clare pentru încălcări **Riscuri de corupţie**: ● Generale	
	Anexa nr.2 pct. 1.11 1. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 [...] se modifică după cum urmează: [...] 1.11. Se completează cu articolul 535^2 cu următorul cuprins: „**Articolul 535^2**. Transmiterea plîngerilor spre examinare autorităților competente ale statului pe teritoriul căruia a fost savîrșită infracțiunea (1) În cazul în care o persoană cu domiciliul sau reședința permanentă în Republica Moldova depune o plângere prin care sesizează săvârșirea unei infracțiuni pe teritoriul unui alt stat, organul de urmărire penală sau procurorul sesizat este obligat să primească plângerea și să verifice dacă fapta sesizată intră în competența organelor de urmărire penală ale Republicii Moldova. (2) În situațiile prevăzute la alin. (1), dacă se constată lipsa competenței organelor de urmărire penală ale Republicii Moldova, organul de urmărire penală înaintează procurorului o propunere motivată de declinare a competenței, invocînd argumentele acestei decizii (3) Procurorul, după examinarea propunerii înaintate, adoptă o decizie asupra acesteia. În cazul admiterii propunerii, procurorul emite o ordonanță de transmitere a plângerii și, după caz, a materialelor anexate, potrivit competenței. Plângerea și materialele anexate se expediază Procurorului General, care decide asupra transmiterii acestora autorităților competente ale statului pe teritoriul	**Se acceptă parțial** A se vedea art. 535^2 din CPP, din anexa nr. 2 pct. 1.11 din proiect. Pentru a a evita anumite interpretări sa făcut trimitere la art. 265 CPP. Or, obligația de primire și înregistrare a plângerilor sau denunțurilor referitoare la infracțiuni este reglementată în mod expres de art. 265 alin. (1) din Codul de procedură penală. Astfel, norma stabilește atât obligația organului de urmărire penală de a primi plângerile sau denunțurile referitoare la infracțiuni, inclusiv atunci când cauza nu este de competența acestuia, cât și obligația expresă ca plângerea sau denunțul să fie înregistrat în Registrul de evidență a sesizărilor cu privire la infracțiuni. De asemenea, art. 265 alin. (2) din Codul de procedură penală instituie un mecanism expres de contestare a refuzului organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul, ceea ce asigură un mecanism de control asupra respectării obligațiilor stabilite de lege.

	căruia a fost săvârșită infracțiunea. (4) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică în cazul în care competența de exercitare a urmăririi penale aparține autorităților competente ale Republicii Moldova.”. **Obiecții:** Potrivit art. 58 din CPP, victima beneficiază de dreptul de a sesiza organul de urmărire penală, iar mecanismul procedural al sesizării este legat de obligația autorităților de a înregistra sesizarea. Art. 279 CPP instituie, la rândul său, cadrul procedural privind înregistrarea și examinarea sesizărilor despre infracțiuni. Prin urmare, în terminologia Codului, „primirea” unei plângeri și „înregistrarea” acesteia nu sunt noțiuni juridice perfect echivalente. În acest context, utilizarea exclusivă a sintagmei „este obligat să primească plîngerea” poate fi interpretată ca instituind doar o obligație materială de recepționare a documentului, fără a preciza în mod expres obligația procedurală ulterioară de înregistrare a sesizării în modul prevăzut de CPP. Această diferență este relevantă, deoarece tocmai înregistrarea conferă sesizării un caracter procedural verificabil, permite stabilirea momentului sesizării autorității, asigură trasabilitatea și declanșează mecanismele de examinare prevăzute de legislația procesual-penală. Dacă momentul inițial al procedurii nu este formalizat prin înregistrare, poate apărea o zonă de discreție administrativ-procedurală nejustificată, în care autoritatea sesizată poate pretinde că documentul a fost doar „primit”, dar nu a fost înregistrat ca sesizare privind o infracțiune. O asemenea situație poate genera dificultăți privind stabilirea exactă a datei sesizării, identificarea agentului public responsabil, verificarea respectării termenelor procedurale și exercitarea controlului ulterior. **Recomandări:** Reconsiderarea utilizării în context a termenului ”primirea” și aprecierea utilității substituirii sau completării cu obligația de inregistrare.	

	Factori de risc: ● Utilizarea neuniformă a termenilor **Riscuri de corupţie:** ● Generale	
Avize suplimentare		
Avizul Ministerul Finanțelor din 21.08.2026	Ministerul Finanțelor În urma examinării proiectului, se atestă faptul că nu toate propunerile înaintate de către Ministerul Finanțelor au fost acceptate, motiv din care reiterăm despre susținerea în continuare a propunerilor neacceptate din avizul nr.04-09/607 din 29.07.2026. - Totodată, precizăm și reiterăm în special că propunerile ce vizează prevederile art.2 (referitor la extinderea membrilor familiei cu persoana care se află cu victima infracțiunii în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj) și ruda până la gradul IV), art.20 alin.(1) lit.f) (compensarea prejudiciului moral), art. 25 (Acordarea avansului din compensația financiară), art.26 (Acordarea avansului sub formă de vouchere pentru nevoi urgente ale victimelor infracțiunilor), nu sunt prevăzute în actele Uniunii Europene transpuse. Astfel, având în vedere că Republica Moldova se află în proces de aliniere treptată a legislației naționale la acquis-ul Uniunii Europene și în etapa de pregătire pentru aderarea la Uniunea Europeană, instituirea prin prezentul proiect de lege a unor beneficii care depășesc nivelul prevăzut de cadrul normativ european și care implică alocarea suplimentară de mijloace financiare de la bugetul de stat necesită o justificare specială. Prin urmare, la etapa inițială de aliniere a legislației naționale la acquis-ul UE, se impune ca proiectul de lege să se limiteze la instituirea nivelului de protecție și a beneficiilor necesare pentru transpunerea corespunzătoare a normelor europene, iar orice beneficii suplimentare să fie examinate ulterior, inclusiv sub aspectul temeiului juridic, al compatibilității cu dreptul UE, al impactului bugetar și al proporționalității acestora.	**Se acceptă parțial** - Cu referire la art. 2 în partea ce vizează extinderea noțiunii „membru de familie”, reiterăm argumentele expuse la pct. 11 din sinteză. Suplimentar a se vedea noțiunea expresă din Directiva 2012/29 UE în sensul căreia „membrii familie” înseamnă soțul/soția, persoana care conviețuiește cu victima, fiind angajată într-o relație intimă și gospodărind împreună cu aceasta de o manieră stabilă și continuă, rudele în linie directă, frații și surorile, precum și persoanele aflate în întreținerea victimei; Totodată, art. 2 (2) lit. a) pentru limitarea numărului membrilor familiei care pot beneficia de drepturile prevăzute de prezenta directivă, ținând seama de circumstanțele individuale ale fiecărui caz. - Referitor la „prejudiciul moral” a se vedea argumentele expuse la pct. 88 din sinteză. - Cu privire la observația referitoare la prevederile art. 25 „Acordarea avansului din compensația financiară” și art. 26 „Acordarea avansului sub formă de vouchere pentru nevoi urgente ale victimelor infracțiunilor”, menționăm că aceste prevederi au fost excluse din proiect.

	- De asemenea, la art.27, precizăm că în conformitate cu art. 29 alin.(2) din Legea nr.181/2014, cheltuielile bugetare se efectuează doar prin intermediul autorităţilor/instituţiilor bugetare, prin urmare, acordarea compensațiilor financiare nu pot fi finanțate direct din bugetul de stat și, respectiv, urmează a fi executate prin intermediul Ministerului Justiției.	- Cu referire la propunerile prevăzute la art. 27 din proiect, reiterăm argumentele expuse la pct. 109 din sinteză..